

รายงานการวิจัย

การศึกษาแนวทางการพัฒนา กฎหมายการศึกษา

เพื่อการบริหารจัดการการศึกษา
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

รายงานการวิจัย

การศึกษาแนวทางการพัฒนา กฎหมายการศึกษา

เพื่อการบริหารจัดการการศึกษา
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีบทบาทภารกิจในการศึกษา วิเคราะห์และวิจัยพัฒนา
กฎหมายการศึกษา รวมทั้งให้ความเห็นหรือคำแนะนำในเรื่องกฎหมายและกฎกระทรวงเกี่ยวกับกร
ศึกษา ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนากฎหมายการศึกษาให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาวการณ์ในสังคม
ปัจจุบัน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้ดำเนินการโครงการศึกษาแนวทางการพัฒนากฎหมาย
การศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย
การบริหารประเทศที่ให้มีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กฎหมายการศึกษาจะมีความสำคัญต่อ
การขับเคลื่อนและพัฒนาศักยภาพแรงงานในพื้นที่ จึงควรมีการจัดการศึกษาที่มีรูปแบบที่เป็นการเฉพาะ
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องต่อความต้องการในพื้นที่

การดำเนินการศึกษาแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาใน
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ได้แนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษา และรูปแบบการบริหารจัดการกร
ศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่เหมาะสมในพื้นที่โดยกระจายอำนาจให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
มีรูปแบบการจัดการศึกษาเฉพาะในพื้นที่ ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและผู้ประกอบการ
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงจัดทำร่างกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนา
เศรษฐกิจพิเศษ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอขอบคุณ คณะวิจัยจากมหาวิทยาลัยศิลปากร โดยผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.วรกาญจน์ สุขสดเชียว และคณะ ที่ได้รับดำเนินการวิจัยตามโครงการได้ประสบผล
สำเร็จตามเป้าหมาย และได้ผลการวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน บุคลากร
ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และผู้ที่สนใจทั่วไป จะได้นำสาระจากรายงานการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการ
พัฒนาการศึกษาของประเทศต่อไป

(ดร.กมล รอดคล้าย)

เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	1
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	23
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	26
คำถามการวิจัย	27
ขอบเขตการศึกษา	27
นิยามศัพท์	28
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	28
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ตอนที่ 1 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	29
ตอนที่ 2 รูปแบบการจัดการศึกษาของประเทศไทย	57
ตอนที่ 3 การศึกษาตลอดชีวิต	60
ตอนที่ 4 สังคมแห่งการเรียนรู้	63
ตอนที่ 5 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา	67
ตอนที่ 6 แนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น	74
ตอนที่ 7 แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2579)	77
ตอนที่ 8 แผนบูรณาการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	81
ตอนที่ 9 เขตเศรษฐกิจพิเศษ	83
ตอนที่ 10 การศึกษาของประเทศไทยที่มีเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	101
ตอนที่ 11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	113
ตอนที่ 12 กรอบแนวคิดในการวิจัย	116
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	117
ขั้นตอนที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	117
ขั้นตอนที่ 3 กำหนดแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการ การศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมาย การศึกษา	120
ขั้นตอนที่ 4 ร่างกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษระยะเวลาดำเนินการ	120

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	124
ตอนที่ 2 การบริหารการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เซินเจิ้น (Shenzhen)	131
ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	136

บทที่ 5 แนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการศึกษา

ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1. การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	147
2. การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ของศูนย์ การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน)	148
3. การกระจายอำนาจให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มี ความพร้อมดำเนินการจัดการศึกษา	151
4. ความมุ่งหมายและหลักการในการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ	152
5. แนวการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	155
6. การบริหารและการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	156
7. ผู้ปฏิบัติงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษา	160
8. มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา	161
9. ทุน รายได้ และทรัพย์สินเพื่อจัดการศึกษา	161
10. การบัญชี การตรวจสอบ และการประเมินผลงานของศูนย์ การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษา	163
11. การกำกับดูแล	164
12. วุฒิบัตรบัตรและเครื่องหมายวิทยฐานะ	164

บทที่ 6 ร่างกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

หมวด 1 การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่	167
หมวด 2 ทุน รายได้ และทรัพย์สิน	169
หมวด 3 การบริหารและการดำเนินงานกิจการ	170
ส่วนที่ 1 ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา	170
ส่วนที่ 2 แนวการจัดการศึกษา	171
ส่วนที่ 3 การบริหารและการจัดการศึกษา	172

หมวด 4 ผู้ปฏิบัติงานของศูนย์และสถานศึกษา	182
หมวด 5 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา	183
หมวด 6 การบัญชี การตรวจสอบ และการประเมินผลงานของศูนย์และสถานศึกษา	184
หมวด 7 การกำกับดูแล	186
หมวด 8 วุฒิบัตร และเครื่องหมายวิทยฐานะ	187
บทที่ 7 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	189
อภิปรายผลการวิจัย	200
ข้อเสนอแนะ	207
บรรณานุกรม	209
ภาคผนวก	229

สารบัญตาราง

ตาราง 1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มประชากร (n = 27) จำแนกตามประเภทของคณะกรรมการฯ	137
ตาราง 2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความมุ่งหมาย ของการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	137
ตาราง 3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของหลักการ ของการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	139
ตาราง 4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทรัพยากรสำหรับใช้ใน การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	141
ตาราง 5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของลักษณะการบริหารจัดการศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	142
ตาราง 6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกระบวนการบริหารจัดการศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	143
ตาราง 7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแนวการจัดการศึกษาในเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ	145
ตาราง 8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพการศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	146

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น	77
แผนภาพที่ 2 องค์กรของระบบโรงเรียนในประเทศญี่ปุ่น	109
แผนภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	116

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

ชื่อเรื่อง : การศึกษาแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษา
เพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ตามที่รัฐบาลได้มีความพยายามที่จะดำเนินการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษขึ้น โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ไปดำเนินการและขับเคลื่อน เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของประเทศโดยใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่งของภูมิภาคอาเซียนตามข้อตกลงการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียนและข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่น รวมทั้งจากการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน และมีนโยบายในการสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีระบบที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสามารถให้บริการสาธารณะตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

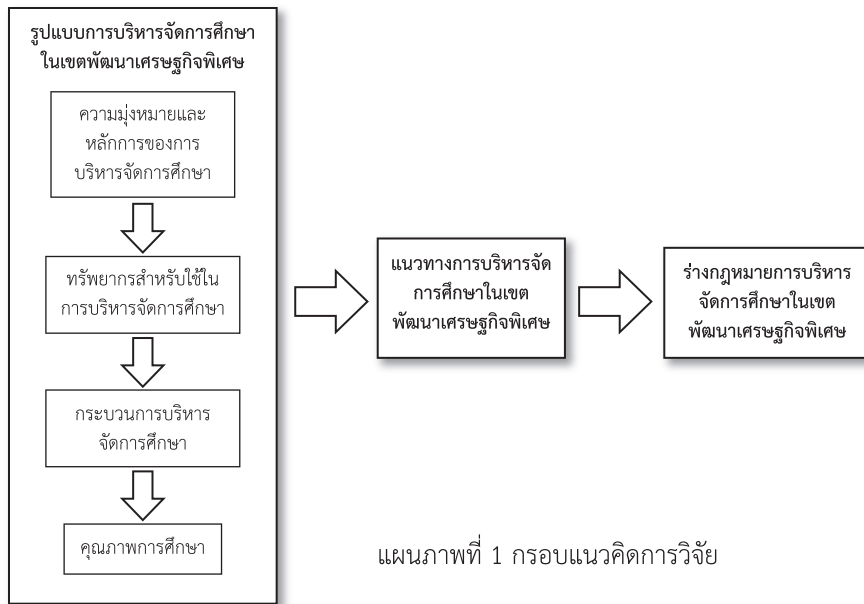
โครงการศึกษาแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีวัตถุประสงค์สำคัญในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้สอดคล้องกับมติคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในคราวการประชุมครั้งที่ 1/2558 เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2558 เห็นชอบให้มีการเตรียมการด้านการศึกษาเพื่อรองรับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ.2553 ซึ่งมีกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้า ทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้นำสาระสำคัญของกฎหมายการศึกษาที่มีอยู่แล้ว มาเป็นข้อพิจารณา ทั้งนี้ในมาตรา 8 และ 15 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ.2553 ได้กำหนดให้มีหลักในการจัดการศึกษาที่สำคัญ คือ (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ภายใต้การจัดการศึกษาที่แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย นอกจากนี้ มาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ.2553 บัญญัติไว้ว่า ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา โดยตรง และมาตรา 41 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น

จะเห็นว่า การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องเป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ที่จะต้องมีทั้งการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต แต่จากสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ในพื้นที่ที่ถูกกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาทั้งส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเป็นการจัดการศึกษาที่ทำให้เกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพบริบทและความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สำหรับใช้เป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อันจะส่งผลให้เกิดการเสริมสร้างและการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของประชาชนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และพื้นที่ใกล้เคียงในด้านการแข่งขัน และเพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเป็นเจตนารมณ์สำคัญของการเตรียมความพร้อมในการวางรากฐานการพัฒนาประเทศ

การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วยการศึกษาข้อมูลจาก 1) ความมุ่งหมายและหลักการของการบริหารจัดการศึกษา 2) ทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษา 3) กระบวนการบริหารจัดการศึกษา และ 4) คุณภาพการศึกษา นำไปสู่การกำหนดแนวทางการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตามกรอบแนวคิดการวิจัยในแผนภาพที่ 1

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการเก็บข้อมูลในพื้นที่ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่จะนำไปสู่การร่างกฎหมายที่เอื้อต่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยจำแนกออกเป็น 5 ประเด็นได้แก่

1. การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
2. หลักการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
3. ทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษา
4. กระบวนการบริหารจัดการศึกษา
5. คุณภาพการศึกษา

1. การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องทำให้เกิดการพัฒนาใน 3 ด้านด้วยกัน ได้แก่

1. ด้านผู้เรียน

เนื่องจากในแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะมีความต้องการทรัพยากรบุคคลที่มีคุณลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละเขต ดังนั้น การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องเป็นไปเพื่อสร้างคนที่มีคุณลักษณะดังนี้

1.1 คุณลักษณะพื้นฐาน

คุณลักษณะพื้นฐานที่ทุกเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องการเหมือนกัน คือ เป็นคนให้มีความสมบูรณ์รอบด้าน กล่าวคือ

1) มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง

เนื่องจากสุขภาพร่างกายที่ดี หมายถึง สภาวะของร่างกายที่มีความสมบูรณ์แข็งแรง เจริญเติบโตอย่างปกติ ระบบต่างๆของร่างกายสามารถทำงานได้เป็นปกติและมีประสิทธิภาพ ร่างกายมีความต้านทานโรคได้ดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บและความทุพพลภาพ ดังนั้น ผู้ที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงย่อมมีความสามารถในการทำงานได้ดีกว่าผู้ที่มีสุขภาพร่างกายอ่อนแอ จะเห็นว่าสุขภาพร่างกายมีความสัมพันธ์กับความสามารถและประสิทธิภาพในการทำงาน

2) มีอารมณ์หรือมีสุขภาพจิตที่ดี

เนื่องจากสุขภาพจิตเป็นผลของการปรับตัว ซึ่งเป็นวิธีการที่คนเราแสดงปฏิกิริยาตอบโต้ในการปรับตัวให้เป็นไปตามความต้องการของตัวเอง เพื่อนฝูงหรือสังคม หรือในการเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่ตัวเอง และสุขภาพจิตยังเป็นเครื่องที่กำหนดแบบของ บุคลิกภาพของคนเราด้วย ดังนั้น ผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดีจึงมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี โดยไม่ปล่อยให้เป็นไปตามอำนาจของสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ ทั้งในสถานการณ์ปกติและไม่ปกติ และสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ มองโลกในแง่ดี หรือการคิดเชิงบวก (Positive Thinking) มีความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ) ด้วยเหตุนี้ผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดีจึงมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมการทำงานได้เป็นอย่างดี ทำให้งานสำเร็จอย่างราบรื่น

3) มีจิตสาธารณะ

เนื่องจากจิตสาธารณะ (Public consciousness/public mind) เป็นจิตสำนึกทางสังคมที่บุคคลรู้จักเอาใจใส่ เป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม ดังนั้นผู้ที่มีจิตสาธารณะจึงเป็นบุคคลที่เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม จึงเป็นที่รักใคร่ของเพื่อนร่วมงานส่งผลให้การทำงานราบรื่นสำเร็จได้โดยง่าย

4) ความเป็นเลิศตามศักยภาพหรืออัจฉริยภาพของตนเอง

เนื่องจากบุคคลจะมีศักยภาพหรืออัจฉริยภาพที่แตกต่างกัน ดังนั้น การจัดการศึกษาจะต้องยึดศักยภาพหรืออัจฉริยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพเพื่อไปสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของตนเอง เพราะบุคคลที่มีความเป็นเลิศในเรื่องใดก็จะทำงานนั้นๆ ได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5) มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ด้วยการใช้สติปัญญา

เนื่องจากการดำเนินชีวิตจะต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาในการทำงาน ผู้ที่มีสติปัญญา มีความรู้ ความสามารถ และมีความฉลาดทางเชาว์ปัญญา (Intelligence Quotient) หรือมีความสามารถในการคิด การใช้เหตุผล การคำนวณ และการเชื่อมโยงก็จะสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี การทำงานก็ราบรื่นทำให้มีความสุขในการทำงาน คุณภาพชีวิตในการทำงานก็จะดีขึ้น

6) มีจิตสำนึกรักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย

เนื่องจากปัจจุบันบุคคลสามารถติดต่อสื่อสารกันผ่านทางโลกออนไลน์ซึ่งจะมีสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อกลางให้บุคคลทั่วไปได้มีส่วนร่วมสร้างและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตที่เรียกว่าเครือข่ายสังคม (Social Network) ทำให้มีการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมของต่างชาติให้แก่คนไทย หากคนไทยมีความอ่อนแอทางวัฒนธรรม ในอนาคตก็จะไม่มีวัฒนธรรมไทยเหลืออยู่อีกต่อไป ดังนั้น การจัดการศึกษาจะต้องให้ความสำคัญต่อการปลูกฝังจิตสำนึกรักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย อนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยไว้อย่างเหนียวแน่น

7) ยอมรับสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

เนื่องจากโลกปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ (globalization) ซึ่งเป็นผลมาจากพัฒนาการติดต่อสื่อสาร การคมนาคมขนส่ง และเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เชื่อมโยงระหว่างปัจเจกบุคคล ชุมชน หน่วยธุรกิจ และรัฐบาล ทั่วทั้งโลก ทำให้คนไทยจำเป็นต้องติดต่อสื่อสารกับผู้คนทั่วโลก ซึ่งมีขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างหลากหลาย ซึ่งการที่จะอยู่ร่วมกันเป็นพลโลกได้จะต้องมีความเข้าใจและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ดังนั้น การจัดการศึกษาจะต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และยอมรับสังคมพหุวัฒนธรรม

8) มีความเป็นประชาธิปไตย

เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม และการที่จะอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขนั้น ทุกคนในสังคมจะต้องเคารพและปฏิบัติตามมีกฎเกณฑ์หรือกติกาทางสังคม ดังนั้น ทุกคนในสังคมจะต้องรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง ยึดถือประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น หรือที่เรียกว่ามีความเป็นประชาธิปไตย โดยการนำหลักประชาธิปไตยมาใช้ในชีวิตประจำวันจนเป็นนิสัยหรือวิถีทางแห่งชีวิต (A way of life) ซึ่งประกอบด้วย คารวะธรรม หมายถึง การยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน สามัคคีธรรม หมายถึง การร่วมมือกันในการทำงาน และปัญญาธรรม หมายถึง การใช้เหตุผลในการทำงานและตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ

9) มีคุณธรรมจริยธรรม

เนื่องจากเด็กและเยาวชนไทยในปัจจุบันส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ ขาดความซื่อสัตย์ และขาดความเสียสละ ซึ่งถือเป็นคุณธรรมจริยธรรมที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานทั้งสิ้น ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมต่างๆเหล่านี้ให้แก่ผู้เรียนด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมยอมรับและถือปฏิบัติตามกฎ กติกา มารยาท ขนบธรรมเนียม และแบบแผนอันดีงามของสังคม รู้จักกาลเทศะ มีความพยายาม เอาใจใส่ และตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายอย่างเต็มความสามารถ ด้วยความละเอียดรอบคอบ มีความอดทนและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาในงาน ไม่ละเลยทอดทิ้งงานหรือหลีกเลี่ยงงานจนกว่างานจะแล้วเสร็จ ยอมรับผลของการกระทำไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสีย ประพฤติปฏิบัติตรงไปตรงมา มีความสุจริต โปร่งใสไม่คดโกง และเป็นคนตรงต่อเวลา รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน รู้จักการแบ่งปัน การให้ความร่วมมือ การให้ความช่วยเหลือ และ การแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

10) มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

เนื่องจากเด็กและเยาวชนไทยส่วนใหญ่ยังขาดความมุ่งมั่นพยายามในการปฏิบัติงาน จึงทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในงานอาชีพเท่าที่ควร ซึ่งตามหลักจิตวิทยาถือว่าขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) ดังนั้น การจัดการศึกษาจะต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจที่จะขบให้มีความพยายามในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จตามมาตรฐานความเป็นเลิศ (Standard of Excellence) ที่ตนเองตั้งไว้ด้วย

11) มีความสามารถทางด้านภาษาในการสื่อสาร

เนื่องจากในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องมีการติดต่อทำธุรกิจกับทั้งคนไทยและคนต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้น ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศเพื่อนบ้านจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

1.2 คุณลักษณะเฉพาะทางด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ

เนื่องจากเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแต่ละเขตจะมีการลงทุนทางด้านธุรกิจ การค้า หรือการลงทุนทางด้านอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้น การจัดการศึกษาในแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจึงมีความจำเป็นต้องมุ่งเน้นสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเฉพาะทางด้านความรู้และทักษะวิชาชีพตามความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้อย่างมีความสุข

2. ด้านสังคม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการประกอบธุรกิจการค้าในโลกปัจจุบันมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องก้าวทันโลกทันสมัย ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยการเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยี สารสนเทศต่างๆ แต่ปัจจุบันนี้คนไทยยังไม่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนเท่าที่ควร ทำให้ขาดศักยภาพในการปรับตัวเพื่อรองรับสภาพการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป็นการเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างกว้างขวาง เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างรวดเร็วและไร้ขอบเขตไม่มีขีดจำกัด ดังนั้นการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้เกิดกระบวนการทางสังคมที่จะกระตุ้นให้คนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีความใฝ่รู้ และพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตผ่านสื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อสร้างความรู้ สร้างทักษะให้แก่ตนเอง ตลอดจนมีการส่งเสริมให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งภายในและนอกเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กล่าวคือ การจัดการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษต้องเป็นไปเพื่อสร้างให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

3. ด้านสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ในปัจจุบันยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ สาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ควรขึ้นอยู่กับบริบทและความต้องการของแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งมีความแตกต่างกัน ดังนั้นเพื่อให้การจัดการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการสนองตอบความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรเปิดโอกาสให้ชุมชนและสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร และสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้ เพื่อให้หลักสูตรและสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สำหรับกระบวนการเรียนรู้นั้นให้ยึดเอาศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ และต้องเน้นการฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะอาชีพ นอกจากนี้กระบวนการเรียนรู้ควรมุ่งสร้างนักวิจัย โดยเฉพาะการวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมใหม่ๆ

2. หลักการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการจัดการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษต้องยึดหลัก ดังนี้

1. เป็นการศึกษาตลอดชีวิตที่มุ่งเน้นในการตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นสำคัญ มีการพัฒนาสาระการเรียนรู้และกระบวนการ

เรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอย่างต่อเนื่อง โดยเปิดโอกาสให้สังคมและสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2. มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาให้แก่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในการกำหนดนโยบาย ระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย

3. มีองค์กรการบริหารจัดการศึกษาที่มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล

4. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีความพร้อมสามารถจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามเหมาะสมและความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

5. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีความพร้อมจัดตั้งสถานศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา โดยสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีสถานภาพเป็นนิติบุคคล ในกรณีที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยังไม่มีความพร้อมที่จะจัดตั้งสถานศึกษาของตนเองก็ให้ใช้เครือข่ายของสถานศึกษาต่างๆ มาร่วมกันจัดการศึกษาตามนโยบายและความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

6. มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา สำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งการประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก ในทุกระดับและประเภทการศึกษา

7. มีอิสระในการกำหนดหลักเกณฑ์และดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย

8. มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

3. ทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเงินงบประมาณและทรัพยากรมีความจำเป็นต่อการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น รัฐบาลควรให้การสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร ดังนี้

1. การศึกษาระดับปฐมวัย

1.1 การศึกษาเด็กเล็ก เป็นการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุ 2-3 ปี ระยะเวลาศึกษา 1 ปี รัฐบาลควรสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร หรือเป็นการจัดการศึกษาแบบให้เปล่า

1.2 การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาหรืออนุบาลศึกษา เป็นการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุ 3-5 ปี ระยะเวลาศึกษา 3 ปี รัฐบาลควรสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร หรือเป็นการจัดการศึกษาแบบให้เปล่า

2. การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาระดับบังคับ มีระยะเวลาศึกษา 6 ปี รัฐบาลควรสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร หรือเป็นการจัดการศึกษาแบบให้เปล่า

3. การศึกษาระดับมัธยมศึกษา

3.1 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาระดับบังคับ มีระยะเวลาศึกษา 3 ปี รัฐบาลควรสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร หรือเป็นการจัดการศึกษาแบบให้เปล่า

3.2 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประเภทสามัญศึกษา และประเภทอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาระดับที่มีระยะเวลาศึกษา 3 ปี รัฐบาล และผู้ปกครองควรร่วมกันสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร ทั้งนี้ เนื่องจากไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับ จึงควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร

กรณีที่เป็นการจัดการศึกษาตามความต้องการของสถานประกอบการ ควรให้สถานประกอบการเป็นผู้สนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร

กรณีที่เป็นการจัดการศึกษาตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลกับสถานประกอบการ ควรให้รัฐบาลและสถานประกอบการ ร่วมกันสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร

4. การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาระดับสูงกว่าการศึกษาระดับพื้นฐาน มีระยะเวลาศึกษาประมาณ 4-6 ปี ขึ้นอยู่กับหลักสูตรที่ศึกษา รัฐบาล สถานประกอบการและผู้ปกครองควรร่วมกันสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร ทั้งนี้ เนื่องจากไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับ จึงควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร

กรณีที่เป็นการจัดการศึกษาตามความต้องการของสถานประกอบการ ควรให้สถานประกอบการเป็นผู้สนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร

กรณีที่เป็นการจัดการศึกษาตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลกับสถานประกอบการ ควรให้รัฐบาลและสถานประกอบการ ร่วมกันสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร

4. กระบวนการบริหารจัดการศึกษา

1. ลักษณะการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีความเป็นอิสระและคล่องตัว จึงควรมีกฎหมายหรือระเบียบรองรับการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพราะการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแต่ละเขตอาจมีความแตกต่างกัน โดยมีคณะกรรมการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นการเฉพาะ เพื่อทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาอย่างมีเอกภาพและเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของแต่ละเขต โดย

ไม่ขัดต่อกฎหมาย สำหรับวาระการดำรงตำแหน่งคณะกรรมการฯ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของแต่ละเขต ให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์และดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมืองค์กรการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอย่างเป็นทางการ ที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล

ในขณะที่มีกลุ่มตัวอย่างเพียงบางส่วนที่มีความเห็นว่า การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายหรือระเบียบรองรับ ควรบริหารจัดการศึกษาตามที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และควรอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด โดยให้การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นไปในลักษณะของการประสานความร่วมมือกันเป็นเครือข่ายระหว่างสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนสถานประกอบการ ซึ่งอาจเป็นการประสานความร่วมมือกันอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ ขึ้นอยู่กับบริบทของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแต่ละเขต

2. กระบวนการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรมีอิสระในการกำหนดกระบวนการบริหารจัดการศึกษาภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ดังนี้

2.1 กำหนดนโยบายการศึกษาและวางแผนพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและทิศทางการพัฒนาประเทศ

2.2 จัดตั้งองค์กรการบริหารจัดการศึกษาและสถานศึกษาที่มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล

2.3 ออกกฎหมายหรือระเบียบการบริหารงานบุคคลของครูและบุคลากรทางการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2.4 ตัดสินใจหรือวินิจฉัยสั่งการเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย

2.5 ประสานความร่วมมือด้านการศึกษาด้านวิชาการกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและต่างประเทศภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย

2.6 รายงานผลการบริหารจัดการศึกษาต่อเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และกระทรวงศึกษาธิการ

2.7 บริหารงบประมาณทางการศึกษาตามกฎหมาย/ระเบียบ

3. แนวการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรมีแนวการจัดการศึกษา ดังนี้

3.1 จัดการศึกษาในระบบระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ทุกประเภทสำหรับผู้เรียนในสถานศึกษา จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับผู้เรียนนอกสถานศึกษาตามความต้องการของสถานประกอบการ

3.2 จัดการศึกษาเพื่อผลิตผู้มีทักษะอาชีพ ไม่เน้นแรงงานไร้ฝีมือ

3.3 จัดการศึกษาเพื่อการวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ

ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นสำคัญ

3.4 จัดการศึกษาสำหรับคนต่างชาติเฉพาะที่เข้า/ออกหรืออยู่ในประเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น

5. คุณภาพการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาร่วมกันกำหนดมาตรฐานการศึกษา แล้วดำเนินการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกตามมาตรฐานการศึกษาที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษากำหนดขึ้น เพราะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะมีการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากการจัดการศึกษาทั่วไป ดังนั้น จึงไม่ควรใช้มาตรฐานกลางไปประเมินคุณภาพการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ผลการวิจัย : แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และร่างกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีวิธีการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ (Mixed Method) มีวิธีดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพบริบท นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การจัดการศึกษา สภาพปัญหาในพื้นที่เมื่อมีการประกาศจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สภาพข้อเท็จจริงของการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่ที่ถูกกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบการ

บริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) จำนวน 5 คน และ กลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จำนวน 5 คน พร้อมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลจากการอภิปรายกลุ่มย่อย (focus group discussion) จากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในพื้นที่ ทั้ง 10 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อคิดเห็นและข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบและกฎหมายการศึกษาสำหรับใช้ในการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พร้อมทั้งศึกษาการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศจีน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้บริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น (Shenzhen) สาธารณรัฐประชาชนจีน (The People's Republic of China) ขั้นตอนที่ 3 กำหนดแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา โดยทำการตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) และ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ขั้นตอนที่ 4 ร่างกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1.1 กฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นองค์การมหาชน มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 สำหรับการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรมีระบบการศึกษาและแนวการจัดการศึกษาเป็นไปตามระบบการศึกษาและแนวการจัดการศึกษาของชาติ และควรมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการศึกษาภายใต้ขอบเขตของกฎหมายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

1.2 เขตพื้นที่การศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรมีพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัด เพื่อให้มีการจัดการศึกษาในระบบครอบคลุมทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอุดมศึกษา โดยให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาจัดตั้งองค์การมหาชน เรียกว่า ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน)

1.3 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรมีสถานีในการจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ทุกประเภท ทุกรูปแบบ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของเขตพัฒนา

เศรษฐกิจพิเศษ สำหรับการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนั้น ให้คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชนและกระทรวงศึกษาธิการร่วมกันกำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชนเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ ความเห็นชอบในการจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การ มหาชน) ตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542

1.4 ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ(องค์การมหาชน) มี วัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ 1) บริหารจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและ สถานประกอบการ 2) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของ ชุมชนและสถานประกอบการ ตามศักยภาพและโอกาสของแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดย คำนึงถึงความเชื่อมโยงสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ 3) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาด้าน วิชาการ การวิจัยและพัฒนา ของสถานศึกษาในกำกับ ให้มีความสามารถในการจัดการศึกษาเพื่อ ตอบสนองความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการ 4) ประสานความร่วมมือในการบริหารจัดการ การศึกษากับภาคีต่างๆ ทั้งหน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน ทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ ให้เกิดการพัฒนาศึกษาอย่างบูรณาการ โดยยึดหลักประชารัฐ 5) กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานและสถานศึกษาในกำกับของศูนย์การบริหาร จัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และการดำเนินการดังกล่าวข้างต้นต้องไม่เป็นการดำเนินการ ที่มุ่งแสวงหากำไรเป็นหลัก

1.5 ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ(องค์การมหาชน) มีอำนาจ หน้าที่ดังต่อไปนี้ 1) ถูกรวมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพย์สินต่าง ๆ 2) ก่อตั้งสิทธิ หรือทำนิติ กรรมทุกประเภทผูกพันทรัพย์สิน ตลอดจนนิติกรรมอื่นใด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของ ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา 3) ทำความตกลงและ ร่วมมือกับองค์กร หรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกิจการที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของศูนย์บริหาร จัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา 4) จัดให้มีและให้ทุนเพื่อสนับสนุนการจัด การศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ผู้เรียน และการดำเนินงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา 5) บริหารจัดการศึกษา ตลอดจนทรัพย์สินทางปัญญา และสิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาใน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา 6) เข้าร่วมทุนกับนิติบุคคลอื่นในกิจการที่เกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา ทั้งนี้ ให้

เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกำหนด 7) กู้ยืมเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกำหนด 8) ให้กู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนการศึกษาแก่ผู้เรียนของสถานศึกษา ซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์โดยมีหลักประกันด้วยบุคคลหรือทรัพย์ 9) เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินกิจการต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการกำหนด 10) ให้ปริญญาบัตร ประกาศนียบัตร หนังสือรับรอง และเครื่องหมายวิทยฐานะในกิจกรรมที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา และ 11) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนืองเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา

1.6 ความมุ่งหมายและหลักการในการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้เรียน มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคนให้มีความสมบูรณ์อย่างรอบด้าน กล่าวคือ มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง มีสุขภาพจิตที่ดี มีความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของตนเองหรือมีความรู้ความสามารถและทักษะอาชีพจนสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ด้วยการใช้สติปัญญา มีจิตสำนึกรักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย อนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย ยอมรับสังคมพหุวัฒนธรรม มีคุณธรรมที่จำเป็นต่อการทำงาน ตลอดจนมีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศเพื่อนบ้านที่จำเป็น 2) ด้านสังคม มุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อสร้างให้สังคมของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และ 3) ด้านสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้มีสาระการเรียนรู้ที่มุ่งตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมใหม่ๆ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.7 หลักการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้ยึดการจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่สามารถตอบสนองความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และหลักการในการจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องมีความเป็นอิสระซึ่งแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอาจแตกต่างกัน ตลอดจนมีอิสระในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา สำหรับใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา และมีอิสระในการกำหนดหลักเกณฑ์และดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามบริบทของแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยคำนึงถึงสิทธิและโอกาสเสมอกันของบุคคลในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

และระบบการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องเป็นไปตามระบบการศึกษาของชาติ เพื่อให้การจัดการศึกษาของชาติมีความเป็นเอกภาพ

1.8 แนวการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องยึดศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพผู้เรียนเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ และทักษะอาชีพ และนอกจากนี้ยังต้องพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปด้วย หลักสูตรและสาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ส่วนกระบวนการเรียนรู้ต้องยึดศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมใหม่ๆ ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้

1.9 กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับ และทุกประเภทของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา และติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีลักษณะที่เป็นพหุภาคี และมีผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง

1.10 คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยคำนึงถึงคุณภาพความเป็นอิสระ และความเป็นเลิศทางวิชาการและวิชาชีพ การกำหนดนโยบายการบริหารจัดการศึกษา การให้ความเห็นชอบแผนการจัดการศึกษา การอนุมัติแผนการลงทุนและแผนการเงินในการจัดการศึกษา การควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนการออกระเบียบข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในเรื่องการบริหารงานทั่วไป และการจัดแบ่งส่วนงาน ตลอดจนขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว การบริหารงานบุคคล การบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สิน รวมทั้งการบัญชี และการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญ การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นแก่เจ้าหน้าที่และลูกจ้าง กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน

1.11 การจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องถือปฏิบัติ ตามกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอาจขอรับถ่ายโอนสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการได้ และให้สถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีสถานะเป็นนิติบุคคล โดย

มีคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย คณะกรรมการการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง

1.12 คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นผู้มีอำนาจสรรหา แต่งตั้ง และถอดถอนผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมติของคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่จะให้ผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษออกจากตำแหน่งต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการเท่าที่มีอยู่ โดยไม่นับรวมตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แล้วแต่กรณี คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

1.13 ผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องสามารถทำงานได้เต็มเวลา และต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน ตลอดจนการกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1.14 ผู้ปฏิบัติงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมี 3 ประเภท ประกอบด้วย 1) เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้าง 2) ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ 3) เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมาช่วยปฏิบัติงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นการชั่วคราว

1.15 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก และให้ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยให้ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

1.16 ทุน รายได้ และทรัพย์สินเพื่อจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย

- 1) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับถ่ายโอนมา กรณีรับถ่ายโอนสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ
- 2) เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม
- 3) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความเหมาะสมเป็นรายปี
- 4) เงินอุดหนุนจากสถานประกอบการภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้
- 5) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินการ
- 6) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยที่รายได้ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ สำหรับอสังหาริมทรัพย์ที่ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้มาจากการให้ หรือ การซื้อ หรือการแลกเปลี่ยนด้วยเงินรายได้ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาให้เป็นกรรมสิทธิ์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แล้วแต่กรณี และให้ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษามีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ จำหน่าย และจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สินของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาแล้วแต่กรณี

1.17 การใช้จ่ายเงินของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ให้ใช้จ่ายไปเพื่อกิจการของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษโดยเฉพาะ แล้วแต่กรณี โดยที่การเก็บรักษาและเบิกจ่ายเงินของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้เป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนด

1.18 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรเปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครั้ว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น บริจาคเงินหรือทรัพยากรทางการศึกษาให้แก่ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นไปตามพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และให้ผู้ที่บริจาคเงินได้รับสิทธิในการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี ตามพระราชบัญญัติ ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 558) พ.ศ. 2556

1.19 การบัญชี การตรวจสอบ และการประเมินผลงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้จัดทำตามหลักสากล ตามแบบและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนด และต้องมีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในสำหรับทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในโดยเฉพาะ และให้ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทำหน้าที่ในการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของสำนักงานคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนการรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทราบอย่างน้อยปีละครั้ง นอกจากนี้ต้องได้รับการตรวจสอบจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และต้องทำรายงานประจำปีเสนอรัฐมนตรี

1.20 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้เป็นไปตามกฎหมาย

แนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวข้างต้นเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2574 ตลอดจนแผนบูรณาการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2. ร่าง “พระราชบัญญัติการจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ...” มีทั้งหมด 8 หมวด จำนวน 75 มาตรา ประกอบด้วย

หมวด 1 การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ มีจำนวน 10 มาตรา

หมวด 2 ทุน รายได้ และทรัพย์สิน มีจำนวน 5 มาตรา

หมวด 3 การบริหารและการดำเนินงาน มี 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา มีจำนวน 6 มาตรา

ส่วนที่ 2 แนวการจัดการศึกษา มีจำนวน 5 มาตรา

ส่วนที่ 3 การบริหารและการจัดการศึกษา มีจำนวน 32 มาตรา

หมวด 4 ผู้ปฏิบัติงานของศูนย์และสถานศึกษา มีจำนวน 4 มาตรา

หมวด 5 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มีจำนวน 4 มาตรา

หมวด 6 การบัญชี การตรวจสอบ และการประเมินผลงานของศูนย์และสถานศึกษา มีจำนวน 5 มาตรา

หมวด 7 การกำกับดูแล มีจำนวน 1 มาตรา

หมวด 8 วัสดุภัตตร และเครื่องหมายวิทยฐานะ มีจำนวน 3 มาตรา

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องกระจายอำนาจให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีความพร้อมดำเนินการจัดการศึกษาก็เพื่อให้การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 9 ที่กำหนดว่าการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนความมุ่งหมายและหลักการในการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้เรียนมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคนให้มีความสมบูรณ์อย่างรอบด้าน 2) ด้านสังคมมุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อสร้างให้สังคมของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และ 3) ด้านสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้มุ่งเน้นให้มีสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นสำคัญ โดยมีแนวทางการศึกษาที่ยึดศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพเพื่อสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของตนเอง มุ่งเน้นให้ทั้งความรู้ ทักษะอาชีพ พร้อมทั้งการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติที่กำหนดไว้ 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐาน 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก มีเป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัย พัฒนาค้นตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ตรงตามความต้องการ ทั้งในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และทักษะคุณธรรม และจิตสำนึกที่พึงประสงค์ และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข มาตรฐานที่ 2 แนวทางการจัดการศึกษา เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญและการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน กล่าวคือ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเห็นแบบอย่างที่ดีได้ฝึก

การคิด ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่หลากหลายตรงตามความต้องการ และมีความสุขในการเรียนรู้ ครู คณาจารย์รู้จัก ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เตรียมการสอนและใช้สื่อที่ผสมผสานความรู้สากลกับภูมิปัญญาไทย จัดบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และพัฒนาความคิดของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ และ มาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้ เพื่อสร้างวิถีการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ให้เข้มแข็ง

สำหรับการกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษก็เพื่อให้การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยมีคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจเป็นผู้ควบคุมดูแลการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และให้แต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นองค์การมหาชน ที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล ก็เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีความเป็นอิสระและปลอดจากการแทรกแซงของฝ่ายการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา(2549 : ข-ค) ที่พบว่า การกระจายอำนาจให้คณะกรรมการการศึกษาที่อยู่ในรูปองค์คณะบุคคลจะทำให้มีการบริหารจัดการศึกษาโดยมืออาชีพ มีความเป็นกลางทางการเมือง มีความเป็นอิสระจากฝ่ายปกครอง ปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง มีความเป็นอิสระในการบริหารและปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทชุมชนและความต้องการของผู้เรียน

กรณีให้ผู้ปฏิบัติงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มี 3 ประเภท ประกอบด้วย 1) เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้าง 2) ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ และ 3) เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมาช่วยปฏิบัติงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นการชั่วคราวนั้น ก็เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 35 – มาตรา 38

การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาและระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับ ซึ่งมีทั้งระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ก็เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 9 (3) ที่กำหนดว่า การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักการที่มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ และประเภทการศึกษา และมาตรา 47 – มาตรา 51 ตลอดจนกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553

การกำหนดให้ทุน รายได้ และทรัพย์สินเพื่อจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย 1) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับถ่ายโอนมา กรณีรับถ่ายโอนสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ 2) เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม 3) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความเหมาะสมเป็นรายปี 4) เงินอุดหนุนจากสถานประกอบการภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ 5) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินการ 6) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และกำหนดให้รายได้ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ก็เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 12 - มาตรา 18

การกำหนดให้มีระบบการบัญชี การตรวจสอบ และการประเมินผลงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามหลักสากล ตามแบบและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนด และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของสำนักงานคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทราบอย่างน้อยปีละครั้ง ทั้งนี้ ให้ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องมีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในสำหรับทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในโดยเฉพาะ และให้ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ก็เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 39-มาตรา 42

การกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินกิจการของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้เป็นไปตามกฎหมาย ก็เนื่องจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และมีความเป็นเอกภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 9 (1) ที่กำหนดว่า การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักการมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลาย ยืดหยุ่นในการปฏิบัติซึ่งต้องสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อค้นพบสำคัญที่จะนำไปสู่ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1.1 การที่ “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ...” จะถูกกำหนดเป็นนโยบายสาธารณะ (Policy Formulation) ได้นั้น จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ดังนั้น จึงควรจัดประชุมสัมมนาเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ(องค์การมหาชน) พ.ศ. ... ให้แก่คณะรัฐมนตรี คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งนี้ เพื่อให้มีการสนับสนุนการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ...

1.2 หลังจากที่พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ... มีผลบังคับใช้แล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ให้ชุมชน ส่วนราชการ และสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ(องค์การมหาชน) ทั้งนี้ เพื่อให้พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ... ซึ่งเป็นนโยบายสาธารณะถูกนำไปปฏิบัติ (Policy Implementation) ได้อย่างถูกต้อง

1.3 หลังจากที่พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ... ได้ถูกนำไปปฏิบัติแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation) ว่ามีปัญหา อุปสรรคประการใด เพื่อจะได้นำข้อมูลดังกล่าวไปปรับปรุงให้การนำนโยบายการจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) ไปสู่การปฏิบัติประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) พัฒนาความพร้อมในการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2.2 ควรทำการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษา ในลักษณะโครงการนำร่องการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบองค์การมหาชน

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐบาลได้มีความพยายามที่จะดำเนินการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษขึ้น โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ไปดำเนินการและขับเคลื่อน ซึ่งคณะรัฐมนตรีในคราวการประชุมเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2547 ได้มีมติเห็นชอบในหลักการแนวทางการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดตากตามที่ สศช.เสนอ พร้อมทั้งมอบหมายให้ไปศึกษาความเหมาะสมเพิ่มเติม และเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2548 คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. .... เนื่องจากพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีเจตนารมณ์ในการพัฒนาพื้นที่เฉพาะให้เป็นเขตอุตสาหกรรมหรือเขตอุตสาหกรรมส่งออกเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้มีการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎรจนกระทั่งรัฐบาลได้สิ้นสุดวาระลง

ต่อมาคณะรัฐมนตรีในคราวการประชุมเมื่อวันที่ 21 มกราคม 2556 ได้มีมติเห็นชอบในหลักการร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ... ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายที่จะจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษขึ้น เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของประเทศโดยใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่งของภูมิภาคอาเซียนตามข้อตกลงการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียนและข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่น รวมทั้งจากการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน และมีนโยบายในการสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีระบบที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสามารถให้บริการสาธารณะตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นต้องมีกลไกขับเคลื่อนการส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพสามารถพัฒนาพื้นที่ของตนขึ้นเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีระบบสาธารณูปโภค บริการสาธารณะขั้นพื้นฐาน และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน และหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งมีกลไกที่ช่วยให้ราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคให้การสนับสนุนการดำเนินงานของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยจัดให้มีการ

มอบอำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่นให้สามารถสั่ง อนุญาต อนุมัติ ปฏิบัติ ราชการ หรือดำเนินการอื่นใดที่หน่วยราชการจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียน ข้อตกลง ภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่น หรือการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่ง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ.2556 ได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 130 ตอนพิเศษ 87 ง วันที่ 24 กรกฎาคม 2556

จากนั้น คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีคำสั่ง ที่ 72/2557 ลงวันที่ 19 มิถุนายน 2557 แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) โดยมีหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือรองหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มอบหมาย เป็นประธานกรรมการ และมีกรรมการประกอบด้วย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ประธานกรรมการหอการค้าไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานสมาคมธนาคารไทย มี เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ และ รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มอบหมาย เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ในการนี้ คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษประกาศกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ฉบับที่ 1/2558 ลงวันที่ 19 มกราคม 2558 และฉบับที่ 2/2558 ลงวันที่ 24 เมษายน 2558 ดังนี้ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราด เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาส เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรี นอกจากนี้ คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในคราวการประชุมครั้งที่ 1/2558 เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2558 ยังได้มีมติเห็นชอบให้มีการเตรียมการด้านการศึกษา เพื่อรองรับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ซึ่งได้บัญญัติเกี่ยวกับความหมาย ความมุ่งหมายและหลักการ ตลอดจนระบบการศึกษาไว้ ดังนี้

มาตรา 4 การศึกษา หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

- (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย

(1) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

(2) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

(3) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือ แหล่ง ความรู้อื่น ๆ

สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้

ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็ผลการศึกษาจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

โดยมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 บัญญัติไว้ว่า ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และมาตรา 41 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องเป็น การจัดการศึกษาตลอดชีวิต ที่จะต้องมีทั้งการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต แต่จากสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ในพื้นที่ที่ถูกกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษจะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาทั้งส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งไปสู่การเพิ่ม ขีดความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเป็นการจัดการศึกษาที่ทำให้เกิดการ พัฒนาอย่างยั่งยืน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีความ เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพบริบทและความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สำหรับใช้เป็น แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อัน จะส่งผลให้เกิดการเสริมสร้างและการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของประชาชนในพื้นที่เขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ และพื้นที่ใกล้เคียงในด้านการแข่งขัน และเพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และข้อเสนอการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา
2. เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
3. เพื่อให้ได้ร่างกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

คำถามการวิจัย

1. แนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา เป็นอย่างไร
2. รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นอย่างไร
3. ร่างกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นอย่างไร

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในครั้งนี้ มีขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในครั้งนี้ ครอบคลุมพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จำนวน 10 เขต ประกอบด้วย เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราด เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาส เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรี

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในครั้งนี้ มีเนื้อหาครอบคลุมการศึกษาตลอดชีวิต ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย

3. ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษา

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ นักปราชญ์ นักคิด ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา กฎหมาย และการกระจายอำนาจ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จำนวน 10 เขต

4. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จำนวน 10 เดือน นับจากวันที่สัญญาจ้างที่ปรึกษามีผลใช้บังคับ

นิยามศัพท์

1. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ หมายถึง บริเวณพื้นที่ที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษซึ่งรัฐจะสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการพัฒนา ระบบการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จที่สอดคล้องกับระบบ ASEAN Single Window และการ ดำเนินการอื่นที่จำเป็นเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

2. รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ หมายถึง การบริหารจัดการ การศึกษาที่ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความมุ่งหมายและหลักการของการบริหารจัดการ การศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 2) ทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษาใน พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 3) กระบวนการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และ 4) คุณภาพการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การบริหารจัดการการศึกษา

3. ทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษา หมายถึง ทรัพยากรที่ไม่ใช่เงิน (Non - Financial Resources) และทรัพยากรทางการเงิน (Financial Resources) ที่ใช้ในการบริหารจัดการ การศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

4. กระบวนการบริหารจัดการศึกษา หมายถึง วิธีดำเนินการบริหารจัดการศึกษา ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน (Staffing) การ อำนาจการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) การงบประมาณ (Budgeting) และการควบคุม (Controlling)

5. คุณภาพการศึกษา หมายถึง ลักษณะที่พึงประสงค์ที่เกิดจากการบริหารจัดการศึกษาตาม ความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. รายงานการศึกษาแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา

2. รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

3. ร่างกฎหมายการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษา
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในครั้งนี้ มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 12 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 2 รูปแบบการจัดการศึกษาของประเทศไทย

ตอนที่ 3 การศึกษาตลอดชีวิต

ตอนที่ 4 สังคมแห่งการเรียนรู้

ตอนที่ 5 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

ตอนที่ 6 แนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

ตอนที่ 7 แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2579)

ตอนที่ 8 แผนบูรณาการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ตอนที่ 9 เขตเศรษฐกิจพิเศษ

ตอนที่ 10 การศึกษาของประเทศที่มีเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ตอนที่ 11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 12 กรอบแนวคิดในการวิจัย

มีเนื้อหารายละเอียดของแต่ละตอนตามดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 กฎหมายเกี่ยวข้อง

1.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553

หมวด 1

บททั่วไป

ความมุ่งหมายและหลักการ

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย
จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับ
ผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข

มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วย ตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

- (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้

- (1) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
- (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ และประเภทการศึกษา
- (4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- (5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา
- (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

หมวด 2

สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

มาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา 11 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว

มาตรา 12 นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 13 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ ดังต่อไปนี้

(1) การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล

(2) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลที่ครอบครัวจัดให้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

(3) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 14 บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณี ดังต่อไปนี้

(1) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ

(2) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด

(3) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

หมวด 3

ระบบการศึกษา

มาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

(1) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

(2) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

(3) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่ง ความรู้อื่น ๆ

สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้

ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา 16 การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา

การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 17 ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 18 การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

(1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

(2) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนา หรือศาสนาอื่น

(3) ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน

ศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคม
อื่นเป็นผู้จัด

มาตรา 19 การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้จัดในมหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย หรือ
หน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา
กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 20 การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ
สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถาน
ประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 21 กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ อาจจัดการศึกษา
เฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้นได้ โดยคำนึงถึงนโยบายและ
มาตรฐาน การศึกษาของชาติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด 4

แนวการจัดการศึกษา

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา
ตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ
พัฒนา ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม
อัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความ
เหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว
ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบ
การเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและ
ประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม อย่างสมดุลยั่งยืน

(3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิ
ปัญญา

(4) ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(5) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการ ประเภทต่าง ๆ

(6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียน การสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวาระหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนจบเพื่อการศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์หนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตาม
มาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสม
ของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนานคนให้มีความสมดุล ทั้งด้าน
ความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่ง และวรรคสอง
แล้วยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูงและการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์
ความรู้ และพัฒนาสังคม

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคม
อื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัด
การศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง
ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการ
แลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน

มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการ
ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

หมวด 5

การบริหารและการจัดการศึกษา

ส่วนที่ 1

การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ

มาตรา 31 กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับ
และทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา
ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม
ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจ
หน้าที่ของกระทรวงหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง

มาตรา 32 การจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงให้มืองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูป
สภาหรือในรูปคณะกรรมการจำนวนสี่องค์กร ได้แก่ สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็น
หรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 33 สภาการศึกษา มีหน้าที่

(1) พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ

(2) พิจารณาเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผนตาม (1)

(3) พิจารณาเสนอนโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา

(4) ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษาตาม (1)

(5) ให้ความเห็นหรือคำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายและกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

การเสนอแนะนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษา ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี ให้คณะกรรมการสภาการศึกษา ประกอบด้วย รัฐมนตรีเป็นประธาน กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ พระภิกษุซึ่งเป็นผู้แทนคณะสงฆ์ ผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นนิติบุคคล และให้เลขาธิการสภาเป็นกรรมการและเลขาธิการ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 34 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ ที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน การสนับสนุน ทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษา โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ

คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา

ระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับปริญญาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 35 องค์ประกอบของคณะกรรมการตามมาตรา 34 ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการ และกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการแต่ละคณะ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความแตกต่างของกิจการในความรับผิดชอบของคณะกรรมการแต่ละคณะด้วย

ให้สำนักงานคณะกรรมการตามมาตรา 34 เป็นนิติบุคคล และให้เลขาธิการของแต่ละสำนักงานเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการ

มาตรา 36 ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ยกเว้นสถานศึกษาเฉพาะทางตามมาตรา 21

ให้สถานศึกษาดังกล่าวดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหาร และการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ

มาตรา 37 การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษาโดยคำนึงถึงระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรมและความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา และเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา

ในกรณีที่สถานศึกษาใดจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา การกำหนดให้สถานศึกษาแห่งนั้นอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาใด ให้ยึดระดับการศึกษาของสถานศึกษานั้นเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในกรณีที่เขตพื้นที่การศึกษาไม่อาจบริหารและจัดการได้ตามวรรคหนึ่ง กระทรวงอาจจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้เพื่อเสริมการบริหารและการจัดการของเขตพื้นที่ศึกษาก็ได้

(1) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ

(2) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตาม
อัธยาศัย

(3) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ

(4) การจัดการศึกษาทางไกล และการจัดการศึกษาที่ให้บริการในหลายเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา 38 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา
ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริม
และสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ
สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายใน
เขตพื้นที่การศึกษา

คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรเอกชน
ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพครู ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพ
บริหารการศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และ
วัฒนธรรม

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ
วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการ
เขตพื้นที่การศึกษา

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสถานศึกษาเอกชนและองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นว่าจะอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษาใด ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ
งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำ
กว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม
สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กร
ศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ

สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาอาจมีกรรมการเพิ่มขึ้นได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่สถานศึกษาตามมาตรา 18 (1) และ (3)

ส่วนที่ 2

การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

มาตรา 42 ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการ จัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หมวด 6

มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพ ภายนอก

ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง

มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และ เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็น
องค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัด
การศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการและ
แนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี
นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูล
เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้
ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่า เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ
ภารกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา
หรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง ที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของ
สถานศึกษานั้น

มาตรา 51 ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาได้ไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด
ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะ การปรับปรุงแก้ไข
ต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้
ดำเนินการดังกล่าว ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารายงานต่อ
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือคณะกรรมการการอุดมศึกษา
เพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

หมวด 8

ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน
ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน
องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัด
การศึกษาดังนี้

(1) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษี
เพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

(2) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กร
เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อ

การศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

ทั้งนี้ ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี ตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 59 ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา

บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลได้มาโดยมีผู้อุทิศให้ หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสถานศึกษา ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ และให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษา

บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง ตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณให้สถานศึกษาสามารถจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ ได้ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา 60 ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศโดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา ดังนี้

(1) จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน

(2) จัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยตามความเหมาะสมและความจำเป็น

(3) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษแต่ละกลุ่มตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(4) จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการ และงบลงทุนให้สถานศึกษาของรัฐตามนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และภารกิจของสถานศึกษา โดยให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

(5) จัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และเป็นสถานศึกษาในกำกับของรัฐหรือองค์การมหาชน

(6) จัดสรรกองทุนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำให้สถานศึกษาเอกชน เพื่อให้พึ่งตนเองได้

(7) จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของรัฐและเอกชน

มาตรา 61 ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

มาตรา 62 ให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล การใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการศึกษา แนวการจัดการศึกษาและคุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายนอก

หลักเกณฑ์ และวิธีการในการตรวจสอบ ติดตามและการประเมิน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาของประเทศไทยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยยึดหลักการศึกษาตลอดชีวิต ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ประชาชน เปิดโอกาสให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น โดยการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ด้วยการปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความมุ่งหมายและหลักการของการบริหารจัดการศึกษา 2) ทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษา 3) กระบวนการบริหารจัดการศึกษา และ 4) คุณภาพการศึกษา

1.2 พระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ.2559

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

"องค์การมหาชน" หมายความว่า องค์การมหาชนที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกา ที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

"เจ้าหน้าที่ของรัฐ" หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือ ผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการของแต่ละองค์การมหาชน

"ผู้อำนวยการ" หมายความว่า ผู้อำนวยการ หรือผู้บริหารสูงสุดซึ่งเรียกชื่อ อย่างอื่นขององค์การมหาชน

มาตรา 4 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด 1

การจัดตั้ง และวัตถุประสงค์ขององค์การมหาชน

มาตรา 5 เมื่อรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อจัดทำ บริการ สาธารณะ และมีความเหมาะสมที่จะจัดตั้งหน่วยงานบริหารขึ้นใหม่แตกต่างไปจากส่วน ราชการหรือ รัฐวิสาหกิจ โดยมีความมุ่งหมายให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและบุคลากรให้เกิด ประสิทธิภาพ สูงสุด จะจัดตั้งเป็นองค์การมหาชน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้

กิจการอันเป็นบริการสาธารณะที่จะจัดตั้งองค์การมหาชนตามวรรคหนึ่ง ได้แก่ การรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา การศึกษาอบรมและพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐ การทะนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม การพัฒนาและส่งเสริมการกีฬา การส่งเสริมและสนับสนุน การศึกษาและการวิจัย การถ่ายทอดและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์ การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน หรือ การดำเนินการอันเป็นสาธารณประโยชน์อื่นใด ทั้งนี้ โดยต้องไม่เป็นกิจการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ แสวงหากำไรเป็นหลัก

การพิจารณากิจการตามวรรคสองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดย ข้อเสนอแนะของ กพม.

มาตรา 5/1 ให้มีคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชนคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “กพม.” ประกอบด้วย

(1) ประธานกรรมการพัฒนาระบบราชการเป็นประธานกรรมการ

(2) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสี่คน ได้แก่ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการคณะรัฐมนตรี และผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

(3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินเจ็ดคน โดยในจำนวนนี้ ต้องเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในการบริหารองค์การมหาชนอย่างน้อยสองคน

ให้เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเป็นผู้รับผิดชอบในงานธุรการและงานวิชาการ ของ กพม.

มาตรา 5/2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(1) มีสัญชาติไทย

(2) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(3) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(4) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(5) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

มาตรา 5/3 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะดำรงตำแหน่งกรรมการ ที่ปรึกษา หรือตำแหน่งอื่นใดขององค์การมหาชนในเวลาเดียวกันไม่ได้

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการ ที่ปรึกษา หรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดขององค์การมหาชนให้เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้กรรมการผู้นั้นลาออกจากตำแหน่งกรรมการ ที่ปรึกษา หรือตำแหน่งอื่นใดขององค์การมหาชนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง แต่ถ้าผู้นั้นมิได้ลาออก ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมาตั้งแต่นั้น

มาตรา 5/4 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและมีการแต่งตั้งกรรมการแทนหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระ

อยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา 5/5 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 5/2
- (4) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา 5/3 วาระหนึ่ง
- (5) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือ หย่อน

ความสามารถ

มาตรา 5/6 ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนภายในสามสิบวัน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ กพม. ประกอบด้วยกรรมการทั้งหมด ที่มีอยู่

มาตรา 5/7 ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครอง ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การประชุมของ กพม. โดยอนุโลม

มาตรา 5/8 กพม. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบในการจัดตั้ง การรวม หรือการยุบเลิก องค์การมหาชน

(2) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดนโยบาย แนวทาง และหลักเกณฑ์กลางที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้ง การรวม การยุบเลิก การบริหารและพัฒนา และการประเมินผลขององค์การมหาชน

(3) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์กลางเกี่ยวกับการสรรหาประธาน กรรมการ กรรมการในคณะกรรมการ และผู้อำนวยการ

(4) เสนอแนะหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน การถือหุ้นหรือการเข้าเป็นหุ้นส่วน การเข้าร่วมทุนในกิจการของนิติบุคคลอื่น และการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญตามมาตรา 18 ต่อกฎกระทรวงมนตรี

(5) เสนอแนะหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานกรรมการ กรรมการ ที่ปรึกษา กรรมการตรวจสอบ และอนุกรรมการขององค์การมหาชนตามมาตรา 26 รวมทั้ง อัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้อำนวยการตามมาตรา 34 ต่อกฎกระทรวงมนตรี

(6) กลั่นกรองการโอนอำนาจหน้าที่ กิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ และงบประมาณของ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐให้แก่องค์การมหาชน ที่จะจัดตั้งขึ้นตามมาตรา 9 เพื่อเสนอต่อกฎกระทรวงมนตรี

(7) เสนอแนะหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินและบุคลากรขององค์การมหาชนภายหลังการยุบเลิกองค์การมหาชนต่อกฎกระทรวงมนตรี

(8) เรียกให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็นประกอบการพิจารณา

(9) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่มอบหมาย

(10) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการบริหาร การพัฒนา และการประเมินผลขององค์การมหาชน เสนอต่อกฎกระทรวงมนตรี

(11) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่กระทรวงมนตรีมอบหมาย มาตรา 6 ให้องค์การมหาชนเป็นหน่วยงานของรัฐ และเป็นนิติบุคคล มาตรา 7 ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชนตามมาตรา 5 อย่างน้อย จะต้องมีความ ดังต่อไปนี้

(1) ชื่อขององค์การมหาชน

(2) ที่ตั้งของสำนักงานแห่งใหญ่

(3) วัตถุประสงค์ และอำนาจกระทำกิจการต่าง ๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ ขององค์การมหาชน

(4) องค์ประกอบของคณะกรรมการ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม วาระการ ดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการรวมทั้งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

(5) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการ

(6) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของเจ้าหน้าที่ขององค์การมหาชน

(7) ทุน รายได้ งบประมาณ และทรัพย์สิน

- (8) การบริหารงานบุคคล สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์อื่น
- (9) การกำกับดูแล การตรวจสอบ และการประเมินผลงานขององค์การมหาชน
- (10) การยุบเลิกองค์การมหาชนในกรณีที่องค์การมหาชนตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจการ ใดๆ ใดอย่างหนึ่งเป็นการเฉพาะกิจ หรือตั้งขึ้นโดยมีกำหนดระยะเวลาสิ้นสุด
- (11) ข้อกำหนดอื่น ๆ อันจำเป็นเพื่อให้กิจการขององค์การมหาชนดำเนินการ ไปได้โดยเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

(12) รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกา

การกำหนดตาม 3 ถึง (11) ต้องอยู่ภายในกรอบของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ นี้ เว้นแต่ในกรณีที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้พระราชกฤษฎีกากำหนดเป็นอย่างอื่น ได้ ก็ให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานั้น

มาตรา 8 ในกรณีที่มีปัญหาการซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งในการดำเนินการขององค์การ มหาชนกับการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือการดำเนินงานของหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมาย ให้ กพม. เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด และกำหนดระเบียบแบบแผนเพื่อการประสานงานระหว่าง องค์การมหาชน ส่วนราชการ และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

คำวินิจฉัยและระเบียบแบบแผนที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้องค์การมหาชน ส่วนราชการ และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องถือเป็นแนวปฏิบัติต่อไป

มาตรา 9 ในกรณีที่จะมีการตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชนขึ้น ตามพระราชบัญญัติ นี้ เพื่อดำเนินกิจการหนึ่งกิจการใดที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงาน อื่นของรัฐได้อยู่แล้ว ซึ่งจะมีปัญหาการซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกันในการ ดำเนินกิจการ และคณะรัฐมนตรี เห็นสมควรอนุมัติให้มีการโอนอำนาจหน้าที่ กิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ และงบประมาณของส่วน ราชการรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐนั้นให้แก่องค์การ มหาชนที่จะจัดตั้งขึ้น ให้อำนาจหน้าที่ กิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ และงบประมาณในส่วนที่ เกี่ยวข้องของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือ หน่วยงานอื่นของรัฐนั้นโอนไปเป็นขององค์การมหาชน ในวันที่พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชน มีผลใช้บังคับ เว้นแต่เงินงบประมาณหมวดเงินเดือน และค่าจ้างประจำที่ยังคงมีผู้ครองตำแหน่งอยู่ใน สังกัดส่วนราชการใดให้ยังคงเป็นส่วนราชการ นั้นต่อไปจนกว่าจะมีการยุบตำแหน่งนั้น ๆ

สิทธิตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงสิทธิในการใช้หรือสิทธิตามสัญญาเช่าที่ดิน ที่เป็นที่ ราชพัสดุหรือสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่น ของรัฐมีอยู่ใน วันที่พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชนมีผลใช้บังคับ

มาตรา 10 เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือ หน่วยงานอื่นของ รัฐตามมาตรา 9 ถ้าสมัครใจจะเปลี่ยนไปเป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างขององค์การ มหาชน ให้แจ้งความ

จํานงเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชา และจะต้องผ่านการคัดเลือกหรือการ ประเมินตามหลักเกณฑ์ที่ คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 11 ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเปลี่ยนไปเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การมหาชนตาม มาตรา 10 เป็นข้าราชการ ให้ถือว่าออกจากราชการเพราะเลิกหรือยุบตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วย บำเหน็จ บำนาญข้าราชการหรือกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แล้วแต่กรณี

ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเปลี่ยนไปเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การมหาชนตามมาตรา 10 เป็นลูกจ้าง ของส่วนราชการ ให้ถือว่าออกจากงานเพราะทางราชการยุบเลิกตำแหน่งหรือเลิกจ้างโดย ไม่มี ความผิด และให้ได้รับบำเหน็จตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง

เพื่อประโยชน์ในการนับเวลาการทำงานสำหรับคำนวณสิทธิประโยชน์ตาม ข้อบังคับของ องค์การมหาชน ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการผู้ใดเปลี่ยนไปเป็นเจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของ องค์การมหาชนตามมาตรา 11 ประสงค์จะให้นับเวลาราชการหรือเวลาทำงานใน ขณะที่เป็นข้าราชการ หรือลูกจ้างต่อเนื่องกับเวลาทำงานของเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างขององค์การ มหาชน แล้วแต่กรณี ก็ให้มี สิทธิกระทำได้โดยแสดงความจํานงว่าไม่ขอรับบำเหน็จหรือบำนาญ

การไม่ขอรับบำเหน็จหรือบำนาญตามวรรคสาม จะต้องกระทำภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ โอนสำหรับกรณีของข้าราชการให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการ สำหรับ กรณีของลูกจ้างให้กระทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อเป็นหลักฐานยื่นต่อผู้ว่าจ้าง เพื่อส่งต่อไปให้ กระทรวงการคลังทราบ

หมวด 2

ทุน รายได้ และทรัพย์สิน

มาตรา 12 ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินการขององค์การมหาชนประกอบ ด้วย

- (1) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนมา
- (2) เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม
- (3) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความเหมาะสมเป็นรายปี
- (4) เงินอุดหนุนจากภาคเอกชนหรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศหรือ องค์การระหว่าง ประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้
- (5) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินการ
- (6) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินขององค์การมหาชน

มาตรา 13 ภายใต้วัตถุประสงค์ขององค์การมหาชน ให้องค์การมหาชนมีอำนาจ เรียกเก็บ ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินการได้ตามที่กำหนดไว้ ในพระราช กฤษฎีกาจัดตั้ง

มาตรา 14 บรรดารายได้ขององค์การมหาชน ไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวง การคลัง ตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา 15 ทรัพย์สินขององค์การมหาชนไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

มาตรา 16 ให้อสังหาริมทรัพย์ซึ่งองค์การมหาชนได้มาจากการให้หรือซื้อด้วยเงิน รายได้ของ องค์การมหาชน เป็นกรรมสิทธิ์ขององค์การมหาชน

ให้องค์การมหาชนมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ จำหน่าย และ จัดหาประโยชน์ จากทรัพย์สินขององค์การมหาชน

มาตรา 17 การใช้จ่ายเงินขององค์การมหาชน ให้ใช้จ่ายไปเพื่อกิจการขององค์การ มหาชน โดยเฉพาะ

การเก็บรักษาและเบิกจ่ายเงินขององค์การมหาชนให้เป็นไปตามข้อบังคับที่ คณะกรรมการ กำหนด

มาตรา 18 การกู้ยืมเงิน การถือหุ้นหรือการเข้าเป็นหุ้นส่วน การเข้าร่วมทุนใน กิจการของนิติ บุคคลอื่น การจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ คณะรัฐมนตรีกำหนด

หมวด 3

การบริหารและการดำเนินกิจการ

มาตรา 19 ให้มีคณะกรรมการของแต่ละองค์การมหาชน ประกอบด้วยประธานกรรมการ และกรรมการ โดยมีองค์ประกอบตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง และให้ผู้อำนวยการ เป็น กรรมการและเลขานุการ

ให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการ

คณะกรรมการมีจำนวนตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง แต่ต้องไม่เกินสิบเอ็ดคน โดยกรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งต้องไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงาน หรือลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เว้นแต่ เป็นผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

ภายใต้บังคับวรรคสาม คณะกรรมการขององค์การมหาชนอาจประกอบด้วยผู้แทนของส่วน ราชการ ซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่งก็ได้

มาตรา 19/1 ผู้ใดจะดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์การมหาชนเกินกว่าสามแห่งไม่ได้ ทั้งนี้ ให้นับรวมการเป็นกรรมการโดยตำแหน่งและการได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่ง กรรมการด้วย

การนับจำนวนการดำรงตำแหน่งกรรมการตามวรรคหนึ่งไม่รวมถึงการเป็นกรรมการโดย ตำแหน่ง ที่ได้มีการมอบหมายให้ผู้อื่นปฏิบัติราชการแทน

มาตรา 20 ประธานกรรมการและกรรมการขององค์การมหาชนซึ่งมิใช่กรรมการ โดยตำแหน่ง ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่าและไม่เกินกว่าที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งแต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์
- (3) มีคุณวุฒิและประสบการณ์เหมาะสมกับกิจการขององค์การมหาชนตามที่ กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง
- (4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (6) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ พรรคการเมือง

(7) ไม่มีลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง

ความใน (1) มิให้ใช้บังคับแก่กรรมการชาวต่างประเทศซึ่งองค์การมหาชนจำเป็น ต้องแต่งตั้งตามข้อผูกพันหรือตามลักษณะของกิจการขององค์การมหาชนนั้น

มาตรา 21 ประธานกรรมการและกรรมการขององค์การมหาชนใดจะต้องไม่เป็น ผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับองค์การมหาชนนั้น หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการ ขององค์การมหาชนนั้น ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่เป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการ มอบหมายให้เป็นประธานกรรมการหรือกรรมการในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่องค์การ มหาชนเป็นผู้ถือหุ้น

มาตรา 22 ประธานกรรมการและกรรมการซึ่งมิใช่กรรมการโดยตำแหน่งมีวาระการดำรงตำแหน่งตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง แต่ต้องไม่เกินคราวละสี่ปี

ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งมิใช่กรรมการโดยตำแหน่งพ้นจาก ตำแหน่งก่อนวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่ง แต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างลงหรือเป็นกรรมการ เพิ่มขึ้น อยู่ในตำแหน่ง เท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการ หรือกรรมการขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ใน ตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา 23 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธานกรรมการและ กรรมการซึ่งมิใช่ กรรมการโดยตำแหน่งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม หรือกระทำการอันมีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา 21

มาตรา 24 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการและ การดำเนินการขององค์การมหาชน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

(1) กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานขององค์การมหาชน

(2) อนุมัติแผนการลงทุนและแผนการเงินขององค์การมหาชน

(3) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับองค์การมหาชนในเรื่องดังต่อไปนี้

(ก) การจัดแบ่งส่วนงานขององค์การมหาชน และขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว

(ข) การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่นของเจ้าหน้าที่และลูกจ้างขององค์การมหาชน

(ค) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษของเจ้าหน้าที่และลูกจ้างขององค์การมหาชน รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างขององค์การมหาชน

(ง) การบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินขององค์การมหาชน

(จ) การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นแก่เจ้าหน้าที่และลูกจ้างขององค์การมหาชน

(ฉ) การแต่งตั้งและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ

(ช) การกำหนดขอบเขตเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบและ ผู้ตรวจสอบภายใน

(ซ) การกำหนดเครื่องแบบผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่ และลูกจ้างขององค์การมหาชน และเครื่องหมายขององค์การมหาชน

(4) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกำหนด

มาตรา 24/1 ในการควบคุมดูแลการดำเนินงานขององค์การมหาชน ให้คณะกรรมการพิจารณากำหนดแนวทางการปฏิบัติงานขององค์การมหาชนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ ความซื่อสัตย์สุจริต การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การกระจายอำนาจการตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน

มาตรา 25 คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการได้ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชน และมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบตามมาตรา 24 (3) (ฉ) และคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

มาตรา 26 ให้ประธานกรรมการ กรรมการ ที่ปรึกษา กรรมการตรวจสอบ และอนุกรรมการ ได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 27 ให้องค์การมหาชนมีผู้อำนวยการคนหนึ่ง ซึ่งจะเรียกชื่อตำแหน่งเป็น อย่างอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งก็ได้

คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งและถอดถอนผู้อำนวยการ

มาตรา 27/1 ในการแต่งตั้งผู้อำนวยการต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุต้องแต่งตั้งผู้อำนวยการ และหากมีเหตุผลจำเป็นให้คณะกรรมการขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกิน หกสิบวัน หากดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าวให้คณะกรรมการรายงานผลให้ กพม. เพื่อรายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

มาตรา 28 ผู้อำนวยการนอกจากต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งแล้ว ยังต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีอายุไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์
- (3) สามารถทำงานให้แก่องค์การมหาชนได้เต็มเวลา
- (4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (6) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(7) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(8) ไม่เป็นผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์การมหาชนอื่น

(9) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชนอื่น

(10) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับองค์การมหาชนนั้น หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขัน กับกิจการขององค์การมหาชนนั้น ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

มาตรา 29 ผู้อำนวยการมีวาระอยู่ในตำแหน่งตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งแต่ต้องไม่เกินคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา 30 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ผู้อำนวยการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) ออกตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อตกลงระหว่างคณะกรรมการกับผู้อำนวยการ

(4) คณะกรรมการให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(6) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นผู้อำนวยการ

มติของคณะกรรมการให้ออกจากตำแหน่งตาม (4) ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่โดยไม่นับรวมตำแหน่งผู้อำนวยการ

การขาดคุณสมบัติตามมาตรา 28(2) ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามกำหนดเวลาในสัญญาจ้าง

มาตรา 31 ผู้อำนวยการมีหน้าที่บริหารกิจการขององค์การมหาชนให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ขององค์การมหาชน ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ และประกาศของคณะกรรมการ

ภายใต้บังคับมาตรา ๓๙ วรรคสอง ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่และลูกจ้างขององค์การมหาชนทุกตำแหน่ง

ผู้อำนวยการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการบริหารกิจการขององค์การมหาชน

มาตรา 32 ผู้อำนวยการมีอำนาจ

(1) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่และ ลูกจ้าง ขององค์การมหาชน ตลอดจนให้เจ้าหน้าที่และลูกจ้างขององค์การมหาชนออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตาม ข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

(2) วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การมหาชนโดยไม่ขัดหรือแย้งกับ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ หรือประกาศที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 33 ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้แทนของ องค์การ มหาชนเพื่อการนี้ผู้อำนวยการจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้อง เป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 34 ให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทน อื่นของ ผู้อำนวยการตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

หมวด 4

เจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานในองค์การมหาชน

มาตรา 35 เจ้าหน้าที่ขององค์การมหาชนนอกจากต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งแล้ว ยังต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ ด้วย

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์
- (3) สามารถทำงานให้แก่องค์การมหาชนได้เต็มเวลา
- (4) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 28 (4) (5) (6) (7) (8) และ (10)
- (5) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชน อื่น เว้นแต่เป็นกรณีตามมาตรา 36

ความใน (1) มิให้ใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ชาวต่างประเทศซึ่งองค์การมหาชนมีความจำเป็นต้อง จ้าง ตามลักษณะงานขององค์การมหาชนนั้น

มาตรา 35/1 การขาดคุณสมบัติตามมาตรา 35/2(2) ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่ง ตาม กำหนดเวลาในสัญญาจ้าง

มาตรา 36 เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานขององค์การมหาชน รัฐมนตรีผู้รักษา การตาม พระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง อาจขอให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมาปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างใน องค์การ มหาชนเป็นการชั่วคราวได้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของผู้นั้น แล้วแต่กรณี

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดได้รับอนุมัติให้มาปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างขององค์การมหาชน ตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการได้รับอนุญาตให้ออกจากราชการหรือออกจากงาน ไปปฏิบัติงานใด ๆ และให้นับเวลาระหว่างที่มาปฏิบัติงานในองค์การมหาชนสำหรับการคำนวณ บำเหน็จบำนาญหรือ ประโยชน์ตอบแทนอื่นทำนองเดียวกันเสมือนอยู่ปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงาน เต็มเวลาดังกล่าว แล้วแต่กรณี

มาตรา 37 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา 36 ขอกลับเข้ารับราชการหรือ ปฏิบัติงาน ในสังกัดเดิมภายในกำหนดเวลาที่อนุมัติ ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ ดำรงตำแหน่ง และรับเงินเดือนตามข้อตกลงที่ทำไว้ในการอนุมัติตามมาตรา 36

มาตรา 38 กิจการขององค์การมหาชนไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการ คຸ້ມครอง แรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมาย ว่าด้วยเงิน ทดแทน ทั้งนี้ ผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่และลูกจ้างขององค์การมหาชนต้องได้รับ ประโยชน์ตอบแทนไม่ น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคຸ້ມครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วย การประกันสังคม และ กฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

มาตรา 38/1 เจ้าหน้าที่และลูกจ้างขององค์การมหาชนมีเสรีภาพในการรวมกลุ่ม แต่ทั้งนี้ ต้องไม่กระทบประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดินและความต่อเนื่องในการจัดทำบริการ สาธารณะ และต้องไม่มีวัตถุประสงค์ทางการเมือง

หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และรายละเอียดแห่งการใช้เสรีภาพในการรวมกลุ่มตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

หมวด 5

การบัญชี การตรวจสอบ และการประเมินผลงานขององค์การมหาชน

มาตรา 39 การบัญชีขององค์การมหาชน ให้จัดทำตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่ง ต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุขององค์การมหาชน ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อย ปีละครั้ง

ในการตรวจสอบภายใน ให้มีผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชนทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายใน โดยเฉพาะ และให้รับผิดชอบขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการตามระเบียบที่ คณะกรรมการกำหนด

ในการแต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนเงินเดือน เลื่อนตำแหน่ง และลงโทษทางวินัยของผู้ตรวจสอบ ภายใน ให้ผู้อำนวยการและคณะกรรมการตรวจสอบพิจารณาร่วมกันแล้วเสนอให้คณะกรรมการให้ ความเห็นชอบก่อนจึงดำเนินการได้

มาตรา 40 ให้องค์การมหาชนจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบ บัญชีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ในทุกรอบปี ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกตามที่คณะ กรรมการแต่งตั้ง ด้วยความเห็นชอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน เป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผล การใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินขององค์การมหาชน โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะหว่า การใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำบันทึกการผลการสอบบัญชีต่อคณะกรรมการ

มาตรา 41 ให้องค์การมหาชนทำรายงานปีละครั้งเสนอรัฐมนตรีผู้รักษาการตาม พระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง รายงานนี้ให้กล่าวถึงผลงานขององค์การมหาชนในปีที่ล่วงมาแล้ว และคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการ และแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้า

มาตรา 42 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์การมหาชน และเพื่อให้องค์การมหาชนมีความเป็นอิสระในการดำเนินกิจการตามความเหมาะสมภายใต้การกำกับดูแล โดยมีเป้าหมายที่แน่ชัด ให้องค์การมหาชนอยู่ภายใต้ระบบการประเมินผลขององค์การมหาชนตามที่ กพม. กำหนด

หมวด 6

การกำกับดูแล

มาตรา 43 ให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชนมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินกิจการขององค์การมหาชนให้เป็นไปตามกฎหมาย และให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์การมหาชน นโยบายของรัฐบาล มติของคณะรัฐมนตรี ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ ที่เกี่ยวข้องกับองค์การมหาชนนั้น เพื่อการนี้ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้องค์การมหาชนชี้แจง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำขององค์การมหาชนที่ขัดต่อกฎหมาย วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์การมหาชน นโยบายของรัฐบาล มติของคณะรัฐมนตรี ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับองค์การมหาชนนั้น ตลอดจนสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการได้

หมวด 7

การยุบเลิก

มาตรา 44 องค์การมหาชนเป็นอันยุบเลิกในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(1) เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการดำเนินกิจการขององค์การมหาชนตามที่กำหนดไว้ใน พระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง

(2) เมื่อการดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง องค์การมหาชนนั้นเสร็จสิ้นลง และรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชน นั้นได้ประกาศยุติการดำเนินการขององค์การมหาชนนั้นในราชกิจจานุเบกษา

(3) ในกรณีนอกจาก (1) และ (2) เมื่อรัฐบาลเห็นควรยุบเลิกการดำเนินกิจการของ องค์การมหาชน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกายุบเลิก

ให้สภาพนิติบุคคลขององค์การมหาชนดำรงอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ ในการดำเนินการตามมาตรา 45

มาตรา 45 ทรัพย์สินขององค์การมหาชนเป็นทรัพย์สินของรัฐ และเมื่อมีการยุบ เลิกองค์การมหาชน ให้มีเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบทรัพย์สินและชำระบัญชีรวมทั้งการโอนหรือ การจำหน่ายทรัพย์สินที่ยังคงเหลืออยู่และการจัดการเกี่ยวกับบุคลากรขององค์การมหาชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

จากพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 สรุปได้ว่า องค์การมหาชนเป็นหน่วยงานของ รัฐที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งรัฐบาลจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดทำบริการสาธารณะที่มีลักษณะแตกต่างไปจาก ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ โดยมีความมุ่งหมายให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและบุคลากรให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการของแต่ละองค์การมหาชน ทั้งนี้ ให้ รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชนเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล การดำเนินกิจการขององค์การมหาชนให้เป็นไปตามกฎหมาย และให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ การจัดตั้งองค์การมหาชน นโยบายของรัฐบาล มติของคณะรัฐมนตรี ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติ ราชการ ที่เกี่ยวข้องกับองค์การมหาชน

ตอนที่ 2 รูปแบบการจัดการศึกษาของประเทศไทย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 15 กำหนดให้การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การศึกษาในระบบ

การศึกษาในระบบ (Formal Education) เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา ที่แน่นอน โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 16 แบ่งการศึกษาในระบบ ออกเป็น 2 ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ระดับการศึกษาอุดมศึกษา

2.1.1 การศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่า 12 ปีก่อนระดับอุดมศึกษา ซึ่งตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 กำหนดให้ การศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

2.1.1.1 การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยปกติเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มี อายุ 3 ปีถึง 6 ปี เพื่อเป็นการวางรากฐานชีวิตและการเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และการอยู่ร่วมในสังคม

2.1.1.2 การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งวางรากฐานเพื่อให้ผู้เรียนได้ พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้และความสามารถขั้นพื้นฐาน โดยปกติใช้เวลาเรียน 6 ปี

2.1.1.3 การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่างๆ ต่อจากระดับประถมศึกษา เพื่อให้รู้ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของตนเองทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนความสามารถในการประกอบ การงานและอาชีพตามควรแก่วัย โดยปกติใช้เวลาเรียน 3 ปี

2) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัดและความสนใจ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อหรือการประกอบ อาชีพรวมทั้งการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและทักษะทางสังคมที่จำเป็น โดยปกติใช้เวลาเรียน 3 ปี โดยที่ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตาม แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

(1) ประเภทสามัญศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามความ ถนัดความสนใจ ศักยภาพ และความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อใน ระดับอุดมศึกษา

(2) ประเภทอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ ในการประกอบอาชีพให้เป็นการกำลังแรงงานที่มีฝีมือ หรือศึกษาต่อในระดับอาชีพขั้นสูงต่อไป

2.1.2 การศึกษาระดับอุดมศึกษา

การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

2.1.2.1 ระดับต่ำกว่าปริญญา ได้แก่ การศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า เช่น ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค

2.1.2.2 ระดับปริญญา ได้แก่ ระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 17 ได้กำหนดให้ มี การศึกษาภาคบังคับจำนวน 9 ปี คือตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยให้เด็ก ซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่ 7 เข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่ 16 เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่ 9

ของการศึกษาภาคบังคับ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในซึ่งกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุเด็กเพื่อเข้ารับ การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 โดยกำหนดว่า การนับอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาภาคบังคับในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้นับตามปีปฏิทิน หากเด็ก อายุครบ 7 ปี บริบูรณ์ในปีใด ให้นับว่าเด็กมีอายุย่างเข้าปีที่ 7 ในปีนั้น

2.2 การศึกษานอกระบบ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 3 มาตรา 15 (3) กำหนดว่า การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการ ศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของ บุคคลแต่ละกลุ่ม ซึ่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 มาตรา 4 กำหนดว่า การศึกษานอกระบบ หมายความว่า กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่ม เป้าหมายผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ที่ชัดเจน มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัดและ ระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรม ที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการ เรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้น และมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ที่มีมาตรฐานเพื่อรับคุณวุฒิ ทางการศึกษา หรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้

จะเห็นว่าการศึกษานอกระบบมีความหมายครอบคลุมถึงมวลประสบการณ์การเรียนรู้ทุก ชนิดที่บุคคลได้รับการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ตามธรรมชาติ การเรียนรู้จากสังคม การเรียนรู้ที่ ได้รับจากโปรแกรมการศึกษาที่จัดขึ้นนอกเหนือจากการศึกษาในโรงเรียนตามปกติ ได้มีโอกาส แสวงหาความรู้เพื่อแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน ฝึกอาชีพหรือเพื่อพัฒนาความรู้เฉพาะเรื่อง ฉะนั้น การศึกษานอกระบบจึงมีความยืดหยุ่นและหลากหลายรูปแบบ ไม่มีข้อจำกัดเรื่องอายุและสถานที่ โดยมุ่ง หมายให้เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพมนุษย์ มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักสูตร วิธีการเรียนการ สอน สื่อ การวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

2.3 การศึกษาตามอัธยาศัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 15 กำหนดว่า การศึกษาตาม อัธยาศัย หมายความว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคล ซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะ เรียนรู้ได้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพ ในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ซึ่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย พ.ศ.2551 มาตรา 4 กำหนดว่า การศึกษาตามอัธยาศัย หมายความว่า กิจกรรมการเรียนรู้ ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคล ซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความ สนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อมและศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

จะเห็นว่าการศึกษาตามอัธยาศัยมีความหมายครอบคลุมถึงกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ การศึกษาตามอัธยาศัยจึงเป็นการศึกษาที่เกิดขึ้นตามวิถีชีวิต เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ การทำงาน หรือเรียนรู้จากบุคคล ครอบครัว จากชุมชน จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ สภาพแวดล้อม และสื่อ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทั้งตั้งใจและไม่ตั้งใจ เป็นการจัดการศึกษาที่ไม่มีหลักสูตรชัดเจน ไม่มีระบบและรูปแบบของการจัดการศึกษาแน่นอนจนถึงไม่มีเลย หากแต่กิจกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ มีเจตคติ เช่นเดียวกับการศึกษาอื่น ๆ การศึกษาตามอัธยาศัย จึงมีรูปแบบที่หลากหลาย และไม่มีแบบแผนที่ชัดเจน ดังนั้น การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยจึงเป็นการจัดสภาพแวดล้อม สถานการณ์ ปัจจัย เกื้อหนุน ตลอดจน สื่อ แหล่งเรียนรู้ และบุคคล เพื่อส่งเสริมให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาสของแต่ละบุคคล อันจะนำไปสู่ความเจริญงอกงามและการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม

ตอนที่ 3 การศึกษาตลอดชีวิต

คำว่า “การศึกษาตลอดชีวิต (lifelong education)” ได้มีนักการศึกษาและองค์กรต่างๆ ให้ความหมาย ไว้ดังนี้

UNESCO (1968) ได้กล่าวถึงการศึกษาตลอดชีวิตไว้ว่า การศึกษาตลอดชีวิตได้ถูกนำมาใช้ในการให้การศึกษาคือต่อเนื่องแก่ผู้ที่ไม่อยู่ในระบบโรงเรียน หรือผู้ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ แต่ปัจจุบัน คำว่า การศึกษาตลอดชีวิตได้มีความหมายครอบคลุมถึงกระบวนการจัดการศึกษาในภาพรวม เป็นการจัดการศึกษาที่จะสนองความต้องการทางการศึกษาของแต่ละบุคคลและของกลุ่ม จะครอบคลุมตั้งแต่การศึกษาสำหรับเด็กไปจนถึงการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่อย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่อง

UNESCO (2014) การเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning) เป็นหลักการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ ที่ทุกคนควรมีโอกาสที่จะได้รับการเรียนรู้ทุกช่วงวัยตลอดชีวิต เพื่อเพิ่มเติมความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ซึ่งระบบการศึกษาทั้งหมดถูกออกแบบขึ้นมาเพื่ออำนวยความสะดวกให้คนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต และสร้างโอกาสทั้งการเรียนรู้ในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเปลี่ยนจากการสอน การฝึกอบรม การถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาบุคคล การพัฒนาทักษะพิเศษ เป็น การค้นหาความรู้อย่างกว้างขวาง ทุกรูปแบบและทุกระดับทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

Faure (1972) กล่าวว่าการศึกษาตลอดชีวิตมีความหมายครอบคลุมถึงการศึกษาทุกลักษณะ ทุกรูปแบบ เป็นการศึกษาโดยรวมทั้งหมดไม่ว่าจะมองการศึกษาในส่วนใด หรือการศึกษาลักษณะใดล้วนเป็นการศึกษาตลอดชีวิตทั้งสิ้น การศึกษาตลอดชีวิตไม่ได้เป็นระบบการศึกษา แต่เป็นหลักการจัด

การศึกษา ซึ่งรวมการศึกษาทุกระบบ ทุกหน่วยทุกแหล่งไว้ด้วยกันทั้งหมดและเป็นการพัฒนาการศึกษาในทุกส่วน

Simpson and others (1972) กล่าวว่าการศึกษาตลอดชีวิตไม่เป็นเพียงแนวคิดเท่านั้น แต่เป็นแนวปฏิบัติเป็นปรัชญา เป็นยุทธวิธีเพื่อความเปลี่ยนแปลง เพื่อการพัฒนาไปสู่สังคมแห่งการศึกษา สังคมแห่งการเรียนรู้

Dave (1976 : 34) ได้กล่าวว่า การศึกษาตลอดชีวิตเป็นกระบวนการประสบความสำเร็จส่วนบุคคล การพัฒนาอาชีพและการพัฒนาสังคมที่ผ่านในช่วงชีวิตของแต่ละบุคคล เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของบุคคลและกลุ่มให้ดีขึ้น ซึ่งเป็นแนวคิดที่ครอบคลุมถึงการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัยในการแสวงหาความรู้สำหรับนำไปใช้ในการบรรลุถึงการพัฒนาในแต่ละช่วงชีวิตที่แตกต่างกัน การศึกษาตลอดชีวิตเป็นจะเชื่อมโยงกันระหว่างการพัฒนาส่วนบุคคลและความเจริญก้าวหน้าของสังคม การศึกษาตลอดชีวิตจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับ การเรียนรู้ที่จะเป็น และ สังคมแห่งการเรียนรู้

Peterson (1975) ได้กล่าวถึง “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” และ “การศึกษาตลอดชีวิต” ว่าเป็น “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลตลอดช่วงชีวิตของเขา อันเป็นผลมาจากกระบวนการพัฒนาสติปัญญา สังคมและบุคคล การเรียนรู้ตลอดชีวิตไม่ได้ครอบคลุมเฉพาะการศึกษาของผู้ใหญ่เท่านั้น แต่เป็นการศึกษาสำหรับทุกๆ ช่วงวัยของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา ไปจนถึงผู้สูงอายุ เกิดขึ้นตั้งแต่เกิดจนตาย ส่วน “การศึกษาตลอดชีวิต” (Lifelong education) หมายถึงกระบวนการของการจัดโอกาสทางการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของมนุษย์

Cropley and Dave (1978) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตหรือการศึกษาตลอดชีวิตว่าเป็นการศึกษาที่มีการผสมผสานใน 2 มิติ คือ 1) การผสมผสานในแนวตั้ง กล่าวคือ มองว่าการศึกษาที่มีความจำเป็นในทุกช่วงชีวิตของบุคคล บุคคลควรได้รับการศึกษาทุกช่วงวัยตลอดชีวิต การศึกษาในโรงเรียนเป็นเพียงช่วงหนึ่งของชีวิตเท่านั้น การศึกษาในโรงเรียนจึงไม่เพียงพอที่จะครอบคลุมความต้องการของชีวิตทั้งหมดได้ ช่วงชีวิตที่ยาวนานที่สุดของบุคคล ก็คือ ช่วงชีวิตหลังจากสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนไปแล้ว เพราะฉะนั้น การศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของชีวิต และการศึกษาที่มีความสำคัญต่อบุคคลมากก็คือ การศึกษาจากภายนอกโรงเรียน เช่น การศึกษาจากเพื่อน จากครอบครัวจากชุมชน จากการทำงาน ฯลฯ การศึกษาจำเป็นสำหรับทุกช่วงอายุ และควรจะใช้หลายวิธีการหลายกระบวนการ 2) การผสมผสานในแนวนอน หรือแนวราบ กล่าวคือ มองว่าการศึกษาทั้งชีวิตเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงกัน การศึกษาและการเรียนรู้ควรจะประสานกันหลายๆ ส่วน ทั้งในโรงเรียนและแหล่งอื่นๆ ในสังคม การศึกษาควรจะผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกกระบบ และ

การศึกษาตามอัธยาศัย ที่มีส่วนสัมพันธ์กับชีวิต แผลงที่จะให้การเรียนรู้ควรจะเป็นลักษณะของ
เครือข่ายซึ่งจะผสมผสานรูปแบบและแหล่งการเรียนรู้ทั้งหมดที่มีในชุมชน และสัมพันธ์กับชีวิตจริง

Galbraith (1992 : 5-6) กล่าวว่า การศึกษาตลอดชีวิตเป็นภาพรวมของการศึกษาทั้งหมด
ประกอบด้วยการศึกษา 3 รูปแบบคือ การศึกษาในระบบซึ่งเกี่ยวข้องกับการศึกษาที่จัดขึ้นโดยมีกฎ
ระเบียบ แบบแผน โดยสถาบันการศึกษา การศึกษานอกระบบซึ่งเกี่ยวข้องกับการศึกษาที่อยู่นอก
กฎเกณฑ์ต่างๆ ของการศึกษาในระบบ ซึ่งจัดบริการโอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลทั่วไป หน่วยงานที่
จัดการศึกษานอกระบบ ได้แก่ YMCA ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ และการศึกษาตามอัธยาศัยซึ่ง
เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่ได้รับจากการติดต่อสื่อสาร การปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัว ชุมชน และใน
ที่ทำงาน ฯลฯ

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต) (2531 : 8-11) กล่าวว่า มนุษย์จำเป็นต้องมีการศึกษา และ
จำเป็นจะต้องศึกษาไปจนตลอดชีวิต ทั้งนี้ เพราะชีวิตต้องการดำรงอยู่ด้วยดีและเจริญงอกงาม ซึ่ง เป็น
สภาพที่ชีวิตต้องทำให้เกิดขึ้นในแต่ละช่วงชีวิตของบุคคล ต้องเผชิญกับสิ่งบีบคั้นจำกัดขัดขวางที่จะ
สกัดกั้นไม่ให้ไปสู่ผลดังกล่าว ซึ่งเรียกว่า “ทุกข์” สิ่งที่ต้องทำ ก็คือ จะต้องพัฒนาคนขึ้นไปให้มีความรู้
ให้มีสิ่งที่เรียกว่าปัญญา ให้มีวิชา พร้อมทั้งความสามารถอื่นๆ ที่จะช่วยให้แก้ปัญหาได้ เมื่อแก้ปัญหา
ได้ ก็คือ ดับทุกข์ได้ ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิต เมื่อศึกษาดีแล้วก็แก้ปัญหาได้อย่าง
ถูกต้อง สามารถดำรงชีวิตอยู่ด้วยดีและเจริญงอกงามเข้าถึงจุดหมายที่ชีวิตพึงต้องการ

สุนทร สุนันท์ชัย (2534 : 8-10) ได้ให้ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิต ไว้ว่าหมายถึง
การจัดกระบวนการให้มีผลต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมีลักษณะดังนี้ 1) เป็นการดำเนินการตลอด
ชีวิตของบุคคล 2) เป็นการจัดที่มีการวางแผน ทำให้ได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติ อันจำเป็นต่อการ
เปลี่ยนแปลงในชีวิตซึ่งเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา จนในที่สุดจะทำให้บุคคลได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ
3) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจของผู้เรียนที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 4) ใช้แหล่งการเรียนรู้ทุก
ประเภท ทั้งแบบในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปความหมายของการศึกษาตลอดชีวิต ได้ว่า “การศึกษา
ตลอดชีวิต” เป็นการศึกษาในภาพรวมทั้งหมด ซึ่งครอบคลุมทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอก
ระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่จัดให้แก่บุคคลทุกช่วงอายุตั้งแต่เกิดจนตาย โดยใน
แต่ละช่วงชีวิตบุคคลอาจได้รับการศึกษารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือหลายรูปแบบผสมผสานกัน เป็น
การศึกษาที่สัมพันธ์กับวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคล สัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนิน
ชีวิตทั้งด้านสังคม สิ่งแวดล้อม ศาสนา เศรษฐกิจ การเมือง ทั้งนี้ เพื่อมุ่งพัฒนาบุคคลอย่างเต็ม
ศักยภาพ ให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์อย่างเพียงพอต่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ
และการปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเหมาะสมในทุกช่วงชีวิต

ตอนที่ 4 สังคมแห่งการเรียนรู้

4.1 ความหมายของสังคมแห่งการเรียนรู้

คำว่า “สังคมแห่งการเรียนรู้ (learning society)” ได้มีนัยการศึกษาและองค์กรต่างๆ ให้ความหมายไว้ดังนี้

Cisco (2010 : iv) กล่าวว่า สังคมแห่งการเรียนรู้ตามความต้องการของโลกในศตวรรษที่ 21 จะขึ้นอยู่กับ การเกิดขึ้นของนวัตกรรม และวิธีการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งล้วนแต่จะถูกออกแบบขึ้นมา เพื่อสนองต่อความต้องการในการเรียนรู้ของสังคมใหม่ในโลกศตวรรษที่ 21 โดยคำนึงถึงศักยภาพในการเรียนรู้ของทุกภาคส่วนในสังคม และทุกภาคส่วนในโลก

Holden และ Connelly (2004) กล่าวว่า สังคมแห่งการเรียนรู้เป็นสังคมที่ใช้กลวิธี พัฒนาแบบยั่งยืน ด้วยกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และถือเป็นหน้าที่หลักที่สังคมต้องกระทำใน 4 มิติ ซึ่งประกอบด้วย 1) การให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม 2) การบริการที่มีคุณภาพ 3) การออกแบบ สังคมที่เหมาะสม และ 4) การสอนให้เกิดการเรียนรู้ที่จะปฏิบัติ

พิมพ์ร่ำไพ เปรรมสมิทธิ์ (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของ สังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ไว้ว่า หมายถึง สังคมที่มีการสร้าง การแข่งขัน และการใช้ความความเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับ ความเจริญก้าวหน้า มีระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge – based economy) ที่ใช้ความรู้และ นวัตกรรมเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาและการผลิตมากกว่าเงินทุนและแรงงาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) ได้ให้ความหมายของสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ว่าหมายถึง ลักษณะของหน่วยงานหรือชุมชนที่ดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องพร้อมๆ กันเกี่ยวกับเรื่องอนุรักษ์ บำรุงรักษา ฟื้นฟู ปกป้อง คุ้มครอง พิทักษ์ ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ สืบสาน พัฒนา เผยแพร่และปลูกจิตสำนึกให้แก่สมาชิกได้เรียนรู้ด้วยวิธีการผ่าน ผู้รู้ สื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและจากองค์ความรู้ต่างๆ ซึ่งทำให้ สมาชิกสามารถสร้างความรู้ สร้างทักษะและมีระบบการจัดการความรู้ที่ดี รวมทั้งสามารถถ่ายทอด ความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งภายใน และนอกกลุ่มสมาชิก ตลอดจนสามารถใช้ความรู้เป็น เครื่องมือในการเลือกและตัดสินใจแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาการดำเนินชีวิตให้มีความเหมาะสมกับสภาพ ของหน่วยงานหรือชุมชนนั้น ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า สังคมแห่งการเรียนรู้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาที่ ตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นของการเรียนรู้ที่ทุกคนและทุกส่วนในสังคมมีความใฝ่รู้และ พร้อมที่จะเรียนรู้อยู่เสมอในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องพร้อมๆ กันเกี่ยวกับเรื่องอนุรักษ์ บำรุงรักษา ฟื้นฟู ปกป้อง คุ้มครอง พิทักษ์ ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ สืบสาน พัฒนา เผยแพร่และ ปลูกจิตสำนึกให้แก่สมาชิกได้เรียนรู้ด้วยวิธีการผ่านผู้รู้ สื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและจากองค์ความรู้ต่าง ๆ ซึ่งทำให้สมาชิกสามารถสร้างความรู้ สร้างทักษะและมี

ระบบการจัดการความรู้ที่ดี รวมทั้งสามารถถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งภายในและนอกกลุ่มสมาชิก ตลอดจนสามารถใช้ความรู้เป็นเครื่องมือในการเลือกและตัดสินใจแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาการดำเนินชีวิตให้มีความเหมาะสมกับสภาพ ของหน่วยงานหรือชุมชนนั้น ๆ

4.2 ลักษณะของสังคมแห่งการเรียนรู้

Cisco (2010 : iv-v) กล่าวว่า ลักษณะของสังคมแห่งการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) การสร้างวัฒนธรรมของการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาแรงจูงใจของผู้เรียนที่มีความพร้อมในการที่จะไปถึงโอกาสที่ท้าทายในอนาคต 3) จัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในลักษณะของกิจกรรม 4) มีความเชื่อว่าการเรียนรู้เป็นเรื่องของทุกคนโดยไม่มีการยกเว้น 5) ตระหนักว่าบุคคลมีความต้องการในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และมุ่งมั่นที่จะไปบรรลุตามความต้องการนั้นๆ 6) ส่งเสริม สนับสนุนให้มีผู้ให้บริการการเรียนรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้น ทั้งจากภาคราชการ ภาคเอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชน 7) พัฒนาความสัมพันธ์ใหม่และเครือข่ายใหม่ระหว่างผู้เรียน ผู้ให้บริการการเรียนรู้ (ทั้งใหม่และเก่า) แหล่งเงินทุน และผู้สร้างนวัตกรรม 8) จัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานสากลที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งยังคงเป็นทางด้านกายภาพ 9) สนับสนุนระบบของนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง และข้อเสนอแนะที่จะพัฒนาความรู้เกี่ยวกับงานที่ทำ

Holden และ Connelly (2004) กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของสังคมแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย (1) ให้คุณค่าต่อนิสัยของการเรียนรู้ (2) สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (3) จัดโครงการการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น (4) สนับสนุนเครือข่ายการเรียนรู้ (5) นำสังคมเข้ามามีส่วนร่วม (6) กระตุ้นการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (7) ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาของคนตั้งแต่วัยเยาว์ (8) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือส่งเสริมและจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล องค์กร และสังคม (9) กระตุ้นและส่งเสริมให้สร้างและใช้ความรู้ (10) ให้คุณค่าต่อการเชื่อมโยงกันระหว่างวัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิภาค และโลก และ (11) กระตุ้นให้เกิดนโยบายสาธารณะที่ประกันความเสมอภาคในการเข้าถึงการเรียนรู้สารสนเทศ และเทคโนโลยีสารสนเทศ

ประชาคมยุโรปได้ทบทวนสาระหลักของสังคมแห่งการเรียนรู้เมื่อ ค.ศ. 2002 และสรุปว่าสังคมแห่งการเรียนรู้ นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ ดังนี้ (1) คนมีทักษะพื้นฐานใหม่สำหรับใช้ในการเข้าถึงความรู้ (2) มีการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์เพิ่มขึ้น (3) ใช้นวัตกรรมในการเรียนการสอน (4) ให้คุณค่าการเรียนรู้ (5) ทบทวนเรื่องการแนะแนวและการให้คำปรึกษาตลอดชีวิต และ (6) นำการเรียนรู้มาใกล้บ้าน (POLE, 2002)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) ได้พิจารณาถึงลักษณะสังคมแห่งการเรียนรู้ ต้นแบบไว้ ดังนี้

1) การพิจารณาหน่วยงานหรือชุมชนเพื่อประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ต้นแบบ โดยคำนึงถึงลักษณะสำคัญ ได้แก่

(1) หน่วยงานหรือชุมชน ไม่จำกัดขนาดพื้นที่และสถานที่ตั้ง ให้ความสำคัญเน้นการจัดการการเรียนรู้ที่เป็นปัจจัยหลักที่จะควบคุมและพัฒนาความสามารถ พัฒนาศักยภาพของคนในหน่วยงานหรือชุมชนได้เข้าใจสภาพแวดล้อม เห็นแนวทางและภารกิจทั้งของตนและส่วนรวม รวมถึงประชาชนจะได้รับการพัฒนาด้วยการเรียนรู้จนสามารถปรับตัว หาแนวทางและวิธีการแก้ปัญหาได้ ไม่ว่าจะปัญหาหรือสถานการณ์จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

(2) มีความพยายามที่จะวิเคราะห์สภาพของหน่วยงานหรือชุมชนของตนเองเทียบกับสถานการณ์ในปัจจุบันว่า (1) ต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไร และอย่างไร และ (2) ต้องพัฒนาความรู้ และทักษะอะไรด้านใดให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะการแก้ปัญหาค่าเคลื่อนย้ายประชากร ความเติบโตและความเสื่อมถอยของอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม ผลกระทบของเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่มีต่อระบบการสื่อสาร เป็นต้น

(3) ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอันมีค่าให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อมุ่งให้ชุมชนสามารถพัฒนาตนเองภายใต้สภาพแวดล้อมทางสังคม สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งมีการวางแผนทางสังคม วัฒนธรรม การเมืองและเศรษฐกิจ

(4) ใช้ประโยชน์ของการเรียนรู้จากการพัฒนาของหน่วยงาน หรือชุมชนอื่น ๆ เพื่อการพัฒนาต่อยอดให้แก่หน่วยงานหรือชุมชนของตนเองอย่างต่อเนื่อง

(5) ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหน่วยงานหรือชุมชนได้แสดงความพยายามร่วมกัน เพื่อการส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานหรือชุมชนมีความเข้มแข็งในการดำเนินงาน โดยแต่ละฝ่ายไม่ลดทอนความแข็งแกร่งของกันและกัน หากแต่ใช้ความแข็งแกร่งที่มีอยู่เสริมซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานหรือชุมชนในภาพรวม

2) การพิจารณาผลงานของหน่วยงานหรือชุมชนเพื่อประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ต้นแบบ โดยพิจารณาตามหลักของการพัฒนาสังคมที่สะท้อนถึงการผลานความร่วมมือในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับความร่วมมือแบบหุ้นส่วน การมีส่วนร่วม และความสามารถในการดำเนินงาน โดยมีปัจจัยประกอบการพิจารณาดังต่อไปนี้

(1) ปัจจัยบุคคลที่เป็นตัวหลัก คือ คนที่มีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดและผลักดันให้มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญ ๆ ภายในพื้นที่ โดยลักษณะคนเหล่านี้ สามารถสร้างความเชื่อถือและสร้างศรัทธาให้แก่คนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

(2) สถาบันต่าง ๆ ที่เป็นตัวหลัก คือ องค์กรหรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ที่มีส่วนสำคัญ ๆ ในการริเริ่มเริ่มต้นและผลักดันเพื่อก่อให้เกิดการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่คนในพื้นที่

(3) กลุ่มที่เป็นแกนกลาง คือ กลุ่มคนที่เป็นคนในพื้นที่ซึ่งรวมตัวกันด้วยความสมัครใจ อุทิศเวลาและทรัพยากรอื่น ๆ มีการบริหารจัดการในความเป็นกลุ่มคน โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันเพื่อทำกิจกรรมพัฒนาชุมชนและส่งเสริม การเรียนรู้ให้แก่กันและกัน และให้แก่ชุมชน

(4) กลุ่มผู้สนใจ คือ คนที่มีลักษณะในความเป็นตัวของตัวเองหรือ มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง และเป็นคนที่ไม่คิดเห็นและแสดงตัวเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่จะคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ รวมทั้งเป็นคนที่มีความกระตือรือร้นและเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในแต่ละครั้งอย่างสม่ำเสมอ โดยคนเหล่านี้ขณะที่ร่วมทำกิจกรรมนั้น ๆ จะเป็นผู้กล้าแสดงความคิดเห็น เพื่อสนับสนุนและเสนอแนะเพื่อการพัฒนากิจกรรมที่จัดขึ้น

(5) นายจ้างที่เป็นตัวหลัก คือ ตัวแทนจากหน่วยงานภาคเอกชนหรือสถานประกอบการที่มีบทบาทสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมในการพัฒนาชุมชนและสนับสนุนเพื่อการสานต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของคนในพื้นที่

3) การพิจารณาผลงานของหน่วยงานหรือชุมชนเพื่อการยกย่องนี้ให้ พิจารณาเพิ่มเติมในประเด็นการสร้างโอกาสการเข้าถึงการเรียนรู้ การส่งเสริมและสร้างกลไกเพื่อการเรียนรู้ และการสร้างและพัฒนาเครือข่าย ซึ่งมีสาระสำคัญ ในแต่ละเรื่องเพื่อการพิจารณา ประกอบด้วย

(1) การสร้างโอกาสการเข้าถึงการเรียนรู้ โดยพิจารณาผลงาน ได้แก่

- จัดตั้ง/พัฒนาแหล่งการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้

- การสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของประชาชนในพื้นที่เพื่อ

นำไปเทียบโอนความรู้และประสบการณ์

(2) การส่งเสริมและสร้างกลไกเพื่อการเรียนรู้ โดยพิจารณาผลงาน ได้แก่

- พัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

- พัฒนาสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างเพียงพอและหลากหลาย

สามารถตอบสนองการเรียนรู้ของคนแต่ละวัยได้ อย่างทั่วถึง

- พัฒนาระบบการบริการความรู้ที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

(3) การสร้างและพัฒนาเครือข่าย โดยพิจารณาผลงาน ได้แก่

- แสวงหาภาคีเครือข่ายการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้วยการสำรวจวิเคราะห์

และจำแนกประเภทเครือข่าย เพื่อนำมาเป็นข้อมูล ในการประสานความร่วมมือและการสนับสนุนการดำเนินงาน

- ประสานความร่วมมือและการสนับสนุนการดำเนินงานของภาคีเครือข่ายเพื่อให้

สามารถจัดทำรอบและแผนงานการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- สร้างแรงจูงใจด้วยการยกย่องและให้รางวัลภาคีเครือข่ายที่ดำเนินกิจกรรมได้

ผลสำเร็จ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า สังคมแห่งการเรียนรู้มีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นชุมชนที่ใช้ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ในส่วนของการศึกษาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
2. เป็นชุมชนที่มีหุ้นส่วนเพื่อการศึกษาและเศรษฐกิจ มีการแบ่งปันทรัพยากรการฝึกอบรม
3. เป็นชุมชนที่มองว่าการเรียนรู้เป็นสิ่งที่เชื่อมโยงการศึกษาและการฝึกอบรม
4. เป็นชุมชนที่ทุนทางปัญญาและสังคมได้รับความสำคัญและใช้เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน
5. เป็นชุมชนที่มองว่าการเรียนรู้เป็นการลงทุน
6. เป็นชุมชนที่มองว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคมซึ่งนำไปสู่ความได้เปรียบของชุมชนในการแข่งขันสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจ
7. เป็นชุมชนที่มีความรู้เรื่องบนความมีอิสระในการปกครองตนเองและการปกครองท้องถิ่น
8. เป็นชุมชนที่สนับสนุนนวัตกรรม โดยการเรียนรู้ที่มีการตอบโต้ในหมู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ภายในชุมชน
9. เป็นชุมชนที่มียุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้รับการพัฒนาโดยรวม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้สำหรับทุกคน
10. เป็นชุมชนที่ทุกคนสามารถเข้าถึงในเทคโนโลยีการเรียนรู้สำหรับการสร้างเครือข่ายภายในและระหว่างชุมชน
11. เป็นชุมชนที่มีข้อมูลวิชาการและงานวิจัย เข้าถึงได้ง่าย สามารถศึกษาและเรียนรู้ทำความเข้าใจตามความสนใจ เพื่อการป้องกัน สามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล สุขภาพปัญหาอาชญากรรม และโครงการทางสังคม
12. เป็นชุมชนที่มีการพัฒนาวัฒนธรรม การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นเป้าหมายของชุมชน

ตอนที่ 5 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

5.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา

“การบริหาร” (Administration) นิยมใช้กับการบริหารราชการ ส่วน “การจัดการ” (Management) นิยมใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชน แต่อย่างไรก็ตาม คำว่า การบริหาร กับ คำว่า การจัดการ สามารถใช้แทนกันได้ ซึ่งจะมีความหมายเหมือนกัน (สมคิด บางโม, 2546 : 60) การบริหารหรือการจัดการมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ความรู้ทั้งที่เป็นศาสตร์และศิลปะ เพื่อเอาทรัพยากรทางการบริหารมารวมกันแล้ว อำนวยการณ์ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ ทรัพยากรทางการบริหารหรือการจัดการประกอบด้วย

1. คน (Man) เป็นปัจจัยสำคัญของการบริหารงาน หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ จำเป็นต้องมีคนที่ปฏิบัติงาน ผลงานที่ดีจะออกมาได้ต้องประกอบด้วยบุคคลที่มีคุณภาพและมีความรับผิดชอบต่อองค์กรหรือหน่วยงานนั้น ๆ

2. เงิน (Money) หน่วยงานจำเป็นที่จะต้องมีงบประมาณเพื่อการบริหารงาน หากขาดงบประมาณ การบริหารงานของหน่วยงานก็ยากที่จะบรรลุเป้าหมาย

3. วัสดุ (Material) การบริหารจำเป็นต้องมีวัสดุอุปกรณ์ในการบริหาร หากหน่วยงานขาดวัสดุอุปกรณ์หรือทรัพยากรในการบริหารแล้วก็จะย่อมจะเป็นอุปสรรค หรือก็ให้เกิดปัญหาในการบริหารงาน

4. การบริหารจัดการ (Management) เป็นภารกิจของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาโดยตรง คือเป็นกลไกและตัวประสานที่สำคัญที่สุดในการผลักดันและกำกับปัจจัยต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินไปได้โดยมีประสิทธิภาพจนบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานตามที่ต้องการ

นักบริหารและนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำจำกัดความของคำว่า การบริหารหรือการจัดการไว้ ดังนี้

ฟรีแมน (Freeman, 1992 : 3) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการวางแผน การจัดองค์กร ภาวะผู้นำ และการควบคุมการทำงานของสมาชิกขององค์กรและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

ดริคเกอร์ (Peter F. Drucker, 1998 : 163 อ้างถึงใน ภาวิตา ธาราศรีสุทธิและวิบูลย์ ไตวณะบุตร, 2542 : 6) กล่าวว่า การบริหาร คือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น

บาร์โธล และมาร์ติน (Bartol & Martin, 1997 : 6) ได้ให้ความหมาย การบริหารว่าเป็น กระบวนการที่ทำให้เป้าหมายขององค์กรประสบผลสำเร็จโดยการวางแผน การจัดองค์กร การใช้ภาวะผู้นำและการควบคุม

ไซมอน (Herbert A. Simon, อ้างถึงใน ภาวิตา ธาราศรีสุทธิและวิบูลย์ ไตวณะบุตร, 2542 : 6) กล่าวว่า การบริหารเป็นกิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน

สมพงศ์ เกษมสิน (2521 : 5-6) ให้ความหมายของการบริหาร ไว้ว่า การบริหารเป็นการใช้ศาสตร์ และศิลป์ในการเอาทรัพยากรการบริหาร (Administrative resources) มาประกอบการตามกระบวนการบริหาร ให้ บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ

บุญทัน ดอกไธสง (2537 : 1) ให้ความหมายว่า การบริหาร คือ การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล องค์กรหรือประเทศหรือ การจัดการเพื่อผลกำไรของทุกคนในองค์กร

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542 : 1) มีความเห็นว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายๆอย่าง ที่บุคคลร่วมกัน กำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบและให้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆอย่างเหมาะสม

ชูป กาญจนประกร กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การทำงานของคณะบุคคล (Group people) ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่ร่วมกันปฏิบัติการให้ บรรลุเป้าหมายร่วมกัน (ประภาพรณ รักเลี้ยง, 2556 : 2)

ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ ไตวณะบุตร (2542: 6) ได้กล่าวว่า “การบริหารการศึกษา” หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน นับแต่ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

จากความหมายของการบริหารและการบริหารการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการนำเอาทรัพยากรการบริหาร (Administrative resources) ไปดำเนินการพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน ทั้งบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

หลักการบริหารจัดการ 14 ประการ ของ เฮนรี ฟาโยล (Henry Fayol, 1949) มีดังนี้

1. หลักการแบ่งงานกันทำ (Division of Work) คือ การแบ่งแยกงานกันทำตามความถนัด โดยไม่คำนึงถึงว่าจะเป็นงานด้านบริหารหรือด้านเทคนิค

2. หลักอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) คือ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่แยกจากกันมิได้ ผู้ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ที่จะออกคำสั่งได้นั้น ต้องมีความรับผิดชอบต่อผลงานที่ตนทำไปนั้นด้วย

3. หลักระเบียบวินัย (Discipline) โดยถือว่าระเบียบวินัยในการทำงานนั้น เกิดจากการปฏิบัติตามข้อตกลงในการทำงาน ทั้งนี้โดยมุ่งที่จะก่อให้เกิดการเคารพเชื่อฟัง และทำงานตามหน้าที่ด้วยความตั้งใจ เรื่องดังกล่าวนี้ จะทำได้ก็โดยที่ผู้บังคับบัญชาต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต และเป็นตัวอย่างที่ดี ข้อตกลงระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ผู้ใต้บังคับบัญชา จะต้องเป็นไปอย่างยุติธรรมมากที่สุด และจะต้องยึดถือเป็นหลักปฏิบัติอย่างคงเส้นคงวา

4. หลักเอกภาพของการบังคับบัญชา (Unity of Command) คือ ในการกระทำใด ๆ คนงานควรได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้เกิดความสับสนใน

คำสั่งด้วยการปฏิบัติตามหลักข้อนี้ ย่อมจะช่วยให้สามารถจัดสาเหตุแห่งการเกิดข้อขัดแย้งระหว่างแผนงาน และระหว่างบุคคลในองค์การให้หมดไป

5. หลักเอกภาพของการสั่งการ (Unity of Direction) กิจกรรมของกลุ่มที่มีเป้าหมายอันเดียวกันควรจะต้องดำเนินไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกัน เป็นไปตามแผนงานเพียงอันเดียวร่วมกัน

6. หลักการถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน (Subordination of Individual Interest to General Interest) หลักข้อนี้ระบุว่า ส่วนรวมย่อมสำคัญกว่าส่วนย่อยต่าง ๆ เพื่อที่จะให้สำเร็จผลตามเป้าหมายของกลุ่ม (องค์การ) นั้น ผลประโยชน์ส่วนได้เสียของกลุ่มย่อมต้องสำคัญเหนืออื่นใดทั้งหมด

7. หลักการให้ผลประโยชน์ตอบแทน (Remuneration of Personnel) การให้และวิธีการจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนควรที่จะยุติธรรม และให้ความพอใจมากที่สุดแก่ทั้งฝ่ายลูกจ้างและนายจ้าง

8. หลักการรวมอำนาจ (Centralization) หมายถึง ว่าในการบริหารจะมีการรวมอำนาจไว้ที่จุดศูนย์กลาง เพื่อให้ควบคุมส่วนต่าง ๆ ขององค์การไว้ได้เสมอ และการกระจายอำนาจจะมากน้อยเพียงใดก็ย่อมแล้วแต่กรณี

9. หลักการจัดลำดับสายงาน (Scalar Chain) สายงานอันนี้คือสายการบังคับบัญชาจากระดับสูงมายังระดับต่ำสุด ด้วยสายการบังคับบัญชาดังกล่าวจะอำนวยความสะดวกให้การบังคับบัญชาเป็นไปตามหลักของการมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว และช่วยให้เกิดระเบียบในการส่งทอดข่าวสารข้อมูลระหว่างกันอีกด้วย

10. หลักความเป็นระเบียบเรียบร้อย (Order) ทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าสิ่งของหรือคนต่างต้องมีระเบียบและรู้ว่าตนอยู่ในที่ใดของส่วนรวม หลักนี้ก็คือหลักมูลฐานที่ใช้ในการจัดสิ่งของและตัวคนในการจัดองค์การนั่นเอง

11. หลักความเสมอภาค (Equity) ผู้บริหารต้องยึดถือความเอื้ออารีและความยุติธรรมเป็นหลักปฏิบัติต่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งความจงรักภักดี และการอุทิศตนเพื่องาน

12. หลักความมีเสถียรภาพของการว่าจ้างทำงาน (Stability of Tenure of Personnel) กล่าวได้ว่า ทั้งผู้บริหารและคนงานต้องใช้เวลาระยะหนึ่ง เพื่อเรียนรู้งานจนทำงานได้ดี การที่คนเข้าออกมากย่อมเป็นสาเหตุให้ต้องสิ้นเปลือง และเป็นผลของการบริหารงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ

13. หลักความคิดริเริ่ม (Initiative) เนื่องจากว่าคนฉลาดย่อมต้องการที่จะได้รับความพอใจจากการที่ตนได้ทำอะไรด้วยตัวเอง ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาควรที่จะเปิดโอกาสให้ผู้ผู้น้อยได้ใช้ความคิดริเริ่มของตนบ้าง

14. หลักความสามัคคี (Esprit de Corps) เน้นถึงความจำเป็นที่คนต้องทำงานเป็นกลุ่มที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (teamwork) และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการติดต่อสื่อสาร (communication) เพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มทำงานที่ดี

กูลิกและเออร์วิค (Gulick and Urwick, 1973 : 13) เสนอเป็นหลักการว่า กระบวนการบริหาร ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 7 ประการ หรือเรียกว่า POSDCORB ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การวางแผน (Planning) เป็นการวางแผนโครงการหรือโครงการซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์การ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับงาน เช่น การแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรม กอง หรือแผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพงาน หรือจัดตามลักษณะเฉพาะของงาน (Specialization)

3. การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน (Staffing) เป็น เรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์การ ทั้งนี้ เพื่อให้บุคลากรมาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการจัด แบ่งหน่วยงานที่กำหนดไว้

4. การอำนวยการ (Directing) เป็นภารกิจในการใช้ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) การจูงใจ (Motivation) และการตัดสินใจใจ (Decision making) เป็นต้น

5. การประสานงาน (Coordinating) เป็นการประสานให้ส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการทำงาน มีความต่อเนื่องกัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และราบรื่น

6. การรายงาน (Reporting) เป็นกระบวนการและเทคนิคของการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามชั้นได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงาน โดยที่มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) ในองค์การอยู่ด้วย

7. การงบประมาณ (Budgeting) เป็นภารกิจที่เกี่ยวกับการวางแผนการทำให้บัญชีการควบคุมเกี่ยวกับการเงินและการคลัง

ฟาโย (Fayo 1961 อ้างถึงใน ธงชัย สันติวงษ์, 2540 : 40) ได้กล่าวถึง กระบวนการบริหาร หรือการจัดการประกอบด้วยหน้าที่ในการบริหารหรือการจัดการ 5 ประการ คือ

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการคาดการณ์ล่วงหน้าหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อการทำงาน และกำหนดขึ้นเป็นแผนการปฏิบัติงานหรือวิถีทางที่จะปฏิบัติเอาไว้ เพื่อสำหรับเป็นแนวทางของการทำงานในอนาคต

2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีโครงสร้างของงานต่าง ๆ และอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อให้เครื่องจักร สิ่งของ และตัวคนอยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสม ในอันที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จได้

3. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) หมายถึง หน้าที่ในการสั่งงานต่าง ๆ ของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งกระทำให้งานสำเร็จผลด้วยดี โดยที่ผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีจะต้องเข้าใจผู้ใต้บังคับบัญชา

4. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่จะต้องเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้และกำกับให้ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

5. การควบคุม (Controlling) หมายถึง ภาระหน้าที่ในการที่จะต้องกำกับให้สามารถประกันได้ว่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำไปนั้นสามารถเข้ากันได้กับแผนที่ได้วางไว้แล้ว

ดริคเกอร์ (Drucker, 2005) เสนอเป็นหลักการว่า กระบวนการจัดการประกอบด้วย

1. การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดหน้าที่การงานที่ต้องปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยกำหนดว่าจะดำเนินการอย่างไรและดำเนินการเมื่อไร เพื่อให้ความสำเร็จตามแผนที่วางไว้ การวางแผนต้องควบคุมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

2. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการมอบหมายงานให้บุคคลในแผนกหรือฝ่ายได้ปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนที่วางไว้ เมื่อแผนกหรือฝ่ายประสบความสำเร็จก็จะทำให้องค์การประสบความสำเร็จไปด้วยดี

3. การนำ (Leading) เป็นการจูงใจ การชักนำ การกระตุ้นและชี้ทิศทางให้ดำเนินไปสู่เป้าหมาย โดยการเพิ่มผลผลิตและเน้นมนุษย์สัมพันธ์ทำให้เกิดระดับผลผลิตในระยะยาวที่สูงกว่าภาวะงานเพราะคนมักไม่ค่อยชอบภาวะงาน

4. การควบคุม (Controlling) เป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผลการดำเนินงาน เปรียบเทียบผลงานปัจจุบันกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ และทำการตัดสินใจไปตามเกณฑ์หรือไม่

ดาร์ฟ (Dalf, 2006 อ้างใน สาคร สุขศรีวงศ์, 2550 : 26-27) กล่าวถึง กิจกรรมหลักทางการจัดการแบ่งออกเป็นกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 4 ประการ คือ

1. การวางแผน (Planning) ประกอบด้วย การกำหนดขอบเขตของธุรกิจ ตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ตลอดจนกำหนดวิธีการเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. การจัดองค์การ (Organizing) ประกอบด้วย การจัดบุคคล แบ่งแผนงาน และจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ให้เหมาะสม สอดคล้องกับแผนงาน เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินการตามแผนให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด การวางแผนและการจัดการองค์กรนี้จัดได้ว่าอยู่ในส่วนของการคิดซึ่งเป็นนามธรรมเพื่อให้ส่วนการคิดนี้นำไปสู่การกระทำที่สำเร็จเป็นรูปธรรมจะต้องอาศัยสมาชิกในองค์กรซึ่งหมายถึงตนเอง และผู้อื่นร่วมกันทำงาน และเพื่อให้สมาชิกสามารถทำงานได้ตาม

ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่และบรรลุวัตถุประสงค์ จะต้องอาศัยกิจกรรมในลำดับต่อไปนี้ เรียกว่า การนำ

3. การนำ (Leading) ประกอบด้วยเนื้อหา 2 เรื่องสำคัญ คือ ภาวะผู้นำ (Leadership) ซึ่งเกี่ยวกับการพัฒนาตัวผู้บริหารเอง และการจูงใจ (Motivation) ซึ่งเกี่ยวกับการชักจูง หรือการกระตุ้นให้ผู้อื่นทำงานได้เต็มที่ตามความรู้ความสามารถ

4. การควบคุมองค์กร (Controlling) เป็นการควบคุมองค์กรให้การดำเนินงานต่างๆ ภายในองค์กร เป็นไปตามแผนงาน ความคาดหวังหรือมาตรฐานที่กำหนด

บาร์โธล และมาร์ติน (Bartol & Martin, 1997 : 7) ได้เสนอว่า กระบวนการจัดการ ประกอบไปด้วยขั้นตอนที่สำคัญอยู่ 4 ประการด้วยกัน คือ

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนหรือกำหนดการทำงานขององค์กรไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ในการบริหารงานใด ๆ ก็ตามผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่ในการวางแผน เพราะการวางแผนเป็นหน้าที่ประการแรกของกระบวนการบริหาร ผู้บริหารจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่า แผนงานเป็นกรอบและเป็นแนวทางของการปฏิบัติงานทั้งหมด ถ้าปราศจากแผนงานแล้วเป็นการยากที่ผู้บริหารจะทำงานให้ได้ผลดี การวางแผนในการบริหารงานนั้นจะต้องจัดทำทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว ในการวางแผนนั้น ผู้บริหารจะต้องคำนึงอยู่เสมอว่าจะทำอะไร (What) จะทำอย่างไร (How) จะใช้เงินเท่าไร (How Many) จะให้ใครเป็นผู้ทำ (Who) และจะกระทำที่ไหน (Where) และทำเมื่อไร (When)

2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดองค์การหรือจัดหน่วยงาน โดยการจัดแบ่งงานขององค์กรหรือของหน่วยงานย่อยพร้อมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของแต่ละส่วนงาน ตลอดจนกำหนดสายการควบคุมและบังคับบัญชาในลักษณะของหน่วยงานหลัก (Line) หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) และหน่วยงานช่วย (Auxiliary) พร้อมทั้งกำหนดขนาดของการควบคุมไว้ด้วย การจัดองค์การอาจแสดงไว้ในรูปของแผนภูมิองค์การเพื่อให้เกิดการสื่อความเข้าใจในองค์การเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ สายการบังคับบัญชาและการติดต่อสื่อสาร

3. การนำ (Leading) หมายถึง การที่ผู้นำใช้การโน้มน้าวให้สมาชิกขององค์กรปฏิบัติตาม คำสั่งของตนเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการทำงาน นอกจากนั้นยังรวมถึงการติดต่อสื่อสาร การสั่งการและการจูงใจภายในองค์การอีกด้วย

4. การควบคุม (Control) หมายถึง กระบวนการในการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรว่าสมาชิกขององค์กรที่เป็นผู้ปฏิบัติงานได้ปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ หรือไม่ โดยดูได้จากการปฏิบัติงานจริง เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐาน ถ้างานที่ทำต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานก็จะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามมาตรฐานและแผนในการทำงาน

จากหลักการและกระบวนการบริหารที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารการจัดการศึกษา ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) การงบประมาณ (Budgeting) และการควบคุม (Controlling)

ตอนที่ 6 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

6.1 แนวความคิดพื้นฐานเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

แนวความคิดพื้นฐานเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School Based Management for Local Development: SBMLD) มีจุดเริ่มต้นจากแนวคิดที่ว่า “การจัดการศึกษาต้องนำไปสู่การเป็นคนดี มีอาชีพสุจริตเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข” ทั้งสังคมไทยและสังคมโลก ไม่ใช่เป็นการจัดการศึกษาไปเพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกคนมีความเป็นเลิศทางวิชาการแต่เพียงอย่างเดียวเพราะโดยธรรมชาติแล้ว มนุษย์แต่ละคนจะมีศักยภาพหรืออัจฉริยภาพที่แตกต่างกัน

การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนทุกคนมีความเป็นเลิศทางวิชาการแต่เพียงอย่างเดียวเป็นการจัดการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับหลักธรรมชาติในความแตกต่างกันของมนุษย์ เพราะเป็นการจัดการศึกษาที่ตั้งอยู่บนฐานความคิดที่ว่า “มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพหรืออัจฉริยภาพไม่แตกต่างกัน” หากได้รับการพัฒนาเหมือนกัน ก็จะมีความเป็นเลิศในด้านที่ได้รับการพัฒนานั้นได้

การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นสู่ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการแต่เพียงอย่างเดียวยังเป็นการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะกลุ่มผู้เรียนที่มีศักยภาพหรืออัจฉริยภาพด้านวิชาการแต่เพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น โดยไม่ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้เรียนที่มีศักยภาพหรืออัจฉริยภาพด้านอื่นๆ ทำให้ผู้เรียนกลุ่มนี้ไม่ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและถูกบังคับให้เรียนรู้เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการ ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยากหรืออาจเป็นไปได้เลย เท่ากับเป็นการทำร้ายกลุ่มผู้เรียนที่มีศักยภาพหรืออัจฉริยภาพด้านอื่นๆ ที่ไม่ใช่ด้านวิชาการ เพราะกลุ่มผู้เรียนเหล่านี้จะไม่มีความเป็นเลิศในด้านใดทั้งสิ้นเลย เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วและไม่มีโอกาสได้เรียนต่อก็จะมีความรู้ที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้กลายเป็นแรงงานไร้ฝีมือประกอบกับผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีฐานะยากจน มักไม่มีโอกาสได้เรียนต่อ ดังนั้น การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนทุกคน เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบศักยภาพหรืออัจฉริยภาพของตนเองเพื่อที่จะได้ทำการพัฒนาให้มีความเป็นเลิศตามศักยภาพหรืออัจฉริยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคลสู่ความเป็นเลิศต่อไป

นอกจากนี้ โรงเรียนซึ่งเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีทรัพยากรสำหรับใช้ในการจัดการศึกษาเป็นจำนวนมาก แต่ใช้ทรัพยากรดังกล่าวอย่างไม่คุ้มค่า กล่าวคือ โรงเรียนใช้ทรัพยากรต่างๆ จัดการศึกษาในระบบแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งๆ ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 15 ให้สิทธิแก่สถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยด้วย ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้แก่ เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 41 จึงควรใช้โรงเรียนในสังกัดเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้ เด็ก เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพตลอดชีวิตตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 8(1) โดยการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ (Formal Education) การศึกษานอกระบบ (Nonformal Education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) อันจะส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นคนดี มีอาชีพสุจริตสามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข โดยไม่ต้องอพยพย้ายถิ่นฐานไปทำงานในเมืองใหญ่หรือเมืองอุตสาหกรรม ไม่ต้องทิ้งให้เด็กและคนชราอยู่ในท้องถิ่นตามลำพัง ครอบครัวขาดความอบอุ่น ชุมชนท้องถิ่นขาดความเข้มแข็ง ไม่มีพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าได้

6.2 ผลลัพธ์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

“ประชาชนในท้องถิ่นเป็นคนดี มีอาชีพสุจริต สามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข”

6.3 หลักการสำคัญในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

6.3.1 หลักการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อันจะทำให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ ได้อย่างแท้จริง

6.3.2 หลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสู่ความเป็นเลิศตามศักยภาพหรืออัจฉริยภาพของผู้เรียน

การจัดการศึกษาตลอดชีวิตของโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้โรงเรียนในสังกัดเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้เด็ก เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ตลอดชีวิต อันจะส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นคนดี มีอาชีพสุจริต สามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข โดยอพยพย้ายถิ่นฐานไปทำงาน

ในเมืองใหญ่หรือเมืองอุตสาหกรรม ทำให้ครอบครัวอบอุ่น และชุมชนเข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้

6.4 รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

เนื่องจากการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเป็นการจัดการศึกษาที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นคนดี มีอาชีพสุจริตสามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข ครอบครัวอบอุ่น และชุมชนเข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้

ดังนั้น รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นรูปแบบการบริหารที่มีผู้มีส่วนได้เสียของโรงเรียนเป็นหลัก ได้แก่ ผู้เรียน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6.5 แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

6.5.1 เสริมสร้างความเข้มแข็งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สามารถเข้ามา มีบทบาทในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนสามารถแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

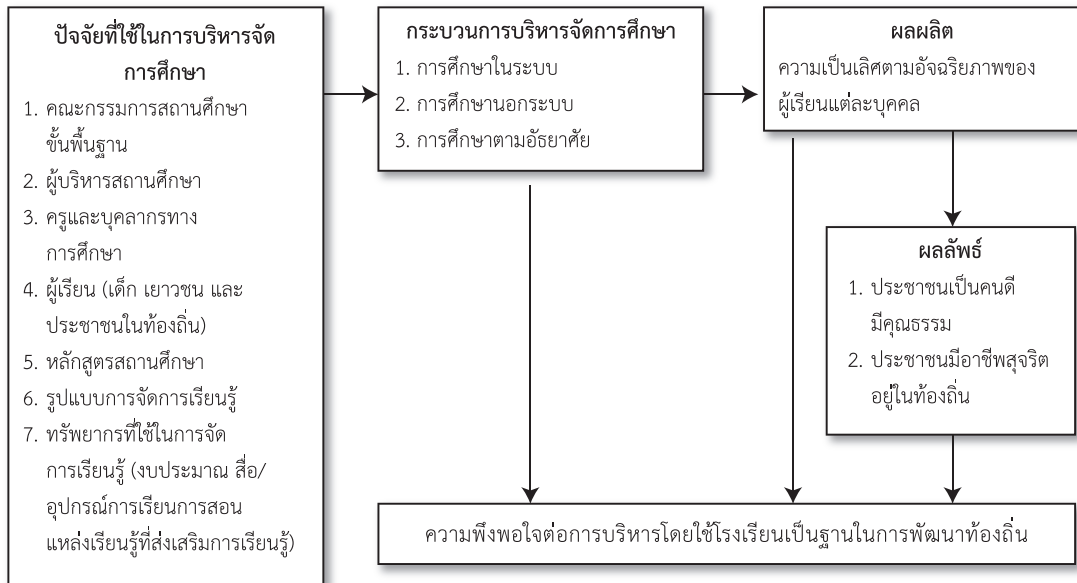
6.5.2 จัดการศึกษาในระบบ โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอน ที่ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี และได้รับการพัฒนาหรือส่งเสริมให้มีความเป็นเลิศตาม อัจฉริยภาพของผู้เรียนแต่ละคน จนสามารถนำไปประกอบอาชีพในท้องถิ่นได้

6.5.3 จัดการศึกษานอกระบบ โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนจัดการฝึกอบรมให้ ความรู้ตามความต้องการของเด็ก เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นเพื่อให้มีทักษะชีวิตและมีอาชีพที่ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นอย่างมีความสุข

6.5.4 จัดการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนจัดหาแหล่ง เรียนรู้ที่หลากหลายตามความต้องการของเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ เด็ก เยาวชน และประชาชนได้เรียนรู้ตามความต้องการและตามศักยภาพของแต่ละบุคคล จนสามารถ นำไปประกอบอาชีพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข

6.5.5 สร้างวิสาหกิจชุมชนโดยการพัฒนาคอนในท้องถิ่น ด้วยการดำเนินการจัดตั้งกิจการ ของชุมชนที่เกิดจากการรวมตัวกันของประชาชนในท้องถิ่น ดำเนินการประกอบธุรกิจร่วมกัน นำไปสู่ การสร้างรายได้และการพึ่งพาตนเองของครอบครัวและชุมชน

6.6 กรอบแนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

ตอนที่ 7 แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560 - 2579)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559) ได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 โดยกำหนดวิสัยทัศน์ว่า

“คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21”

ในการนี้ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579 ยังได้กำหนดทักษะพื้นฐานของเด็กในศตวรรษที่ 21 (3R x 8C) ประกอบด้วย 3R ได้แก่ 1) การอ่าน (Reading) 2) การเขียน (Writing) และ 3) การคิดคำนวณ (Arithmetic) และ 8C ได้แก่ 1) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) 2) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) 3) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) 4) ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information, and Media Literacy) 5) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) 6) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) 7) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และ 8) ความมีเมตตา กรุณา วินัย, คุณธรรม, จริยธรรม ฯลฯ (Compassion)

วิสัยทัศน์ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” สำหรับ ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนา มีดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

เป้าหมาย

1. คนทุกช่วงวัยมีความรักสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. คนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ ได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
3. คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแลและป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. ยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. ยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในพื้นที่พิเศษ (พื้นที่สูง พื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดน และ พื้นที่เกาะแก่ง ชายฝั่งทะเล ทั้งกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าว)
4. พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อจัดการระบบการดูแลและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

เป้าหมาย

1. กำลังคนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของ ตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
2. สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศ เฉพาะด้าน
3. การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและ มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

แนวทางการพัฒนา

1. ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศ

2. ส่งเสริมการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน
3. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

เป้าหมาย

1. ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทยและทักษะและ คุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
2. คนทุกช่วงวัยมีทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษา และมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ
3. สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ตาม หลักสูตร อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน
4. แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่
5. ระบบและกลไกการวัด การติดตามและประเมินผลมีประสิทธิภาพ
6. ระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้มาตรฐานระดับสากล

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริม สนับสนุนให้คนทุกช่วงวัย มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสม เติบโตตาม ศักยภาพในแต่ละช่วงวัย
2. ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพมาตรฐาน และประชาชนสามารถ เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่
3. สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์
4. พัฒนาระบบและกลไกการติดตาม การวัด และประเมินผลผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ
5. พัฒนาล้างข้อมูล สื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน
6. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
7. พัฒนาคุณภาพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา

เป้าหมาย

1. ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ
2. การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา สำหรับคนทุกช่วงวัย

3. ระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน เพื่อการวางแผน การบริหารจัดการศึกษา การติดตามประเมิน และรายงานผล

แนวทางการพัฒนา

1. เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ
2. พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย
3. พัฒนาฐานข้อมูลด้านการศึกษาที่มีมาตรฐาน เชื่อมโยงและเข้าถึงได้

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย

1. คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิด ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ
2. หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ
3. การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต
2. ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพ ชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
3. พัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

เป้าหมาย

1. โครงสร้าง บทบาทและระบบการบริหารจัดการการศึกษามีความคล่องตัว ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้
2. ระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อ คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
3. ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการ ของประชาชนและพื้นที่ จำนวนเครือข่ายการศึกษาที่มีศักยภาพ

4. กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษารองรับลักษณะ ที่แตกต่างกันของผู้เรียน สถานศึกษา และความต้องการกำลังแรงงานของประเทศ
5. ระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

แนวทางการพัฒนา

1. ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา
2. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา
4. ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา
5. พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ตอนที่ 8 แผนบูรณาการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้จัดทำแผนบูรณาการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งให้ความสำคัญในการเตรียมเยาวชนให้สอดคล้องกับสภาพบริบทและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยกระบวนการสร้างคนภายใต้หลักคิด “การจัดการศึกษาเพื่อการทำงาน” โดยกำหนดวิสัยทัศน์ว่า

“ผู้เรียนมีทักษะด้านภาษาและอาชีพที่เหมาะสมกับบริบทในแต่ละพื้นที่รวมทั้งคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ ขยัน และอดทน”

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเน้นความรู้ และทักษะด้านเศรษฐกิจ อาชีพ ภาษา สังคม และวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับสภาพบริบทของพื้นที่
2. พัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะซื่อสัตย์ ขยัน อดทน

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ และทักษะด้านเศรษฐกิจ อาชีพ ภาษา สังคม และวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการในแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
2. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน และมีความรับผิดชอบ
3. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีทักษะพื้นฐานด้านอาชีพ “หนึ่งคน หนึ่งพื้นฐานอาชีพ”

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการศึกษา

มาตรการ 1 สร้างความตระหนักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรการ 2 การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศในการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจ

พิเศษ

มาตรการ 3 จัดทำแผนยุทธศาสตร์บูรณาการทุกภาคส่วน

มาตรการ 4 การบูรณาการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรการ 5 การส่งเสริมการบริหารจัดการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรการ 6 พัฒนาระบบการบริหารงบประมาณและทรัพยากรเพื่อการศึกษา

มาตรการ 7 พัฒนาระบบการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลทางการศึกษา

มาตรการ 8 การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการจัดการศึกษา

มาตรการ 9 วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

มาตรการ 1 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสู่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรการ 2 พัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้

มาตรการ 3 พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

มาตรการ 4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นด้านเศรษฐกิจ อาชีพ ภาษา สังคม และวัฒนธรรม

มาตรการ 5 การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ

มาตรการ 6 การปลูกฝังคุณลักษณะ ความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน

มาตรการ 7 การสร้างและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน

ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

มาตรการ 1 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่เขตพัฒนาเศรษฐกิจ

พิเศษ

มาตรการ 2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะอาชีพ

มาตรการ 3 การวัดและประเมินผล

มาตรการ 4 การใช้สื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน

มาตรการ 5 การเสริมสร้างระบบแรงจูงใจในการทำงาน

มาตรการ 6 ผลิต และพัฒนาครูที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของโรงเรียนตามบริบทของ

พื้นที่

ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาภาคีเครือข่าย

มาตรการ 1 การบริหารจัดการโดยใช้การบูรณาการภาคีเครือข่ายภายในจังหวัดเป็นฐาน

มาตรการ 2 การสร้างเครือข่ายระหว่างภาคประชาสังคม

มาตรการ 3 การสร้างเครือข่ายภายในประเทศและระหว่างประเทศ

มาตรการ 4 การสร้างความเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

ตอนที่ 9 เขตเศรษฐกิจพิเศษ

เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone) หมายถึง เขตพื้นที่ที่จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งให้สิทธิพิเศษบางประการ ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การส่งออก การอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว การบริการ หรือการอื่นใด รวมทั้งเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาต้นแบบการบริหารจัดการที่ดีหรือเพื่อประกอบการเสรี (สำนักงานกฎหมายมีชัย ฤชุพันธุ์, 2547) ซึ่งเขตเศรษฐกิจพิเศษจะมีลักษณะสำคัญ ดังนี้ 1) มีการกำหนดพื้นที่ที่ชัดเจน ซึ่งการเลือกพื้นที่อาจเป็นการเลือกพื้นที่เขตการปกครองทั้งหมดหรือเป็นพื้นที่เพียงบางส่วนของเขตการปกครองก็ได้ 2) มีการตรากฎหมายหรือการออกกฎเกณฑ์เป็นการเฉพาะเพื่อยกเว้นการบังคับใช้ของกฎหมายต่าง ๆ ทั้งในเรื่องภาษีหรือแรงงาน ฯลฯ รวมทั้งเป็นการกำหนดให้เขตเศรษฐกิจพิเศษอำนาจตามกฎหมายเท่าเทียม กับการมีอำนาจของหน่วยงานรัฐต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์การจัดตั้ง 3) มีการจัดตั้งองค์การบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยที่การบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นการ ยกเว้นกฎเกณฑ์ทั่วไปและมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งที่เป็นการเฉพาะ จึงมีความจำเป็นต่อการจัดตั้งองค์การบริหารเพื่อให้บังเกิดความมีประสิทธิภาพและการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ และ 4) มีการกำหนดเงื่อนไขหรือสิทธิประโยชน์ เช่น การยกเว้นหรือลดหย่อนภาษี การอำนวยความสะดวกในการนำเข้าแรงงานต่างด้าว การส่งผลกำไรออกนอกประเทศ การไม่จำกัดสัดส่วน จำนวนหุ้นที่ถือโดยคนต่างด้าวในองค์กรธุรกิจ เป็นต้น เพื่อเป็นเครื่องมือหลักในการสร้างแรงจูงใจต่อนักลงทุน (ฐาตุร จุลินทร, 2558)

เขตเศรษฐกิจพิเศษจึงเป็นการพัฒนาประเทศโดยการส่งเสริมให้มีการค้าและการลงทุนเพิ่มขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัว เขตเศรษฐกิจพิเศษจะได้รับสิทธิพิเศษทางด้านต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการลงทุน เช่น สิทธิพิเศษทางภาษีอากร การส่งเสริมการลงทุน ความพร้อมของปัจจัยการผลิต การอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกรรม และบริการพื้นฐานต่างๆ ตั้งแต่ระบบขนส่ง ไฟฟ้า ประปา ฯลฯ คำว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษ นั้นอาจมีการเรียกเฉพาะที่แตกต่างกันไป เช่น เขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (Export Processing Zone) คลังสินค้าทัณฑ์บน (Bonded Warehouse) และเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (Special Border Economic Zone) ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการให้ความสำคัญกับการประกอบกิจกรรมประเภทใด หรือใช้คำใดจึงจะเป็นที่น่าดึงดูดนักลงทุนมากที่สุด (ดำรง แสงทวีเลิศ และนันทิกา ทังสุพานิช, 2545 : 42)

เนื่องจากเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นพื้นที่แห่งหนึ่งแห่งใดที่ได้รับการกำหนดและพัฒนาขึ้นมาภายใต้กฎหมาย และการบริหารกิจการในลักษณะเฉพาะ ดังนั้นภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะมีการปรับปรุงลักษณะทางกายภาพของอสังหาริมทรัพย์เพื่อให้เกิดความพร้อมที่จะรองรับการลงทุนจากต่างประเทศ เช่น การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี การอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจการและ

บริการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ตั้งแต่ระบบขนส่ง ระบบไฟฟ้า ระบบประปา นอกจากนี้ยังจัดให้มีกิจการ สนับสนุนและกิจการต่อเนื่อง ได้แก่ การจัดให้มีระบบ สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ การจัดการ ด้านสิ่งแวดล้อม สุขอนามัย และพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน เป็นต้น ซึ่งการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจ พิเศษถือเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมท้องถิ่นนั้นๆ ให้มีความเจริญมากยิ่งขึ้น (รายงานของคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การพาณิชย์และอุตสาหกรรม วุฒิสภา, 2551)

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษมีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ มิให้การพัฒนากระจุกตัวอยู่เฉพาะในเมืองใหญ่ โดยใช้กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลายเป็นตัวนำในการ พัฒนา ซึ่งนอกจากจะช่วยกระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่เฉพาะที่ได้รับการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ อันเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่เฉพาะและพื้นที่ใกล้เคียงโดยตรงแล้ว ยังเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และศักยภาพในการแข่งขันของประเทศในเวทีการค้าโลกอีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2548) นอกจากนี้ ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแรงจูงใจให้มีการ ลงทุนภายในประเทศ โดยกำหนดให้มีรูปแบบการบริหารและให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ลงทุนในเขตเศรษฐกิจ พิเศษซึ่งมีกฎเกณฑ์ที่แตกต่างไปจากกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับปกติ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศด้วยการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นประตูการค้าในฐานการผลิต และระบายสินค้าของนักลงทุนทั้ง ในและต่างประเทศ โดยอาศัยวัตถุดิบและแรงงานจากพื้นที่ โดยรอบทั้งภายในและประเทศเพื่อนบ้าน ผ่านคลายกฏระเบียบที่กีดขวางทางการค้า การลงทุนระหว่างประเทศ และปรับปรุงกฎหมายนโยบาย สนับสนุนการลงทุนในประเทศ ทั้งด้านสิทธิประโยชน์จัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) การผ่อนปรนใช้แรงงานต่างด้าว และการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ ส่งเสริมชุมชนใน ฐานรากให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จากการเพิ่มปริมาณการค้า การลงทุน การผลิต โดยเฉพาะการ เชื่อมโยงอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าสู่ตลาดระดับภาคและ ประเทศ นำไปสู่การจ้างงาน ลดปัญหาการว่างงาน เพิ่มรายได้และการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและ สาธารณูปโภคต่าง ๆ จะช่วยให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิต สภาพแวดล้อมชุมชนดีขึ้น (สิริวิชา สิทธิชัย, 2551 : 6)

9.1 การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย

ที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีการพัฒนาในลักษณะเขตเศรษฐกิจพิเศษภายใต้รูปแบบต่าง ๆ กัน ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรม (Industrial Estate: IE) เป็นรูปแบบการพัฒนาของพื้นที่เฉพาะ เขต อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (Export Processing Zone: EPZ) เป็นรูปแบบการพัฒนาของเมืองใกล้ ท่าเรือหรือสนามบิน คลังสินค้าทัณฑ์บน (Bonded Warehouse: BW) หรือร้านค้าปลอดอากร (Duty Free Shop: DFS) และเขตการค้าเสรี (Free Trade Zone : FTZ) หรือเขตการค้าปลอดภาษี (Duty Free Port) เป็นรูปแบบการพัฒนาของเมืองท่า และเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (Special Border Economic Zone: SBEZ) เป็นรูปแบบการพัฒนาของพื้นที่ตามแนวชายแดน (Special Border Economic

Zone: SBEZ) เป็นรูปแบบการพัฒนาของพื้นที่ตามแนวชายแดน นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ใกล้เคียงกับการพัฒนาในลักษณะของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ พื้นที่ในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกหรืออีสต์เทิร์นซีบอร์ด (Eastern Seaboard Development Program) ซึ่งเริ่มต้นมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2525 ครอบคลุมพื้นที่การพัฒนาระยะแรก 3 จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ที่รัฐบาลในสมัยนั้นมึนโยบายให้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจเฉพาะขึ้นมาเพื่อเร่งรัดการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจ การค้า อุตสาหกรรม และเทคโนโลยีโดยเป้าหมายสูงสุด คือ ต้องการให้พื้นที่นี้เป็นแกนหลักของการพัฒนาประเทศที่เป็นประตูเปิดเชื่อมโยงการพัฒนา (Gateway) ไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ พร้อมกับเชื่อมเส้นทางการค้าสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์และเป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่ทันสมัยที่สุดแห่งหนึ่งของโลก (เรวดี แก้วมณี, 2556)

การพัฒนาพื้นที่เฉพาะในประเทศไทยเริ่มจากประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 339 ในปี พ.ศ. 2515 ให้มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภายใต้การบริหารของกรมการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) นิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกที่จัดตั้งขึ้น คือ นิคมอุตสาหกรรมบางชัน ต่อมาจำนวนนิคมอุตสาหกรรมก็เพิ่มมากขึ้น โดยผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมจะได้สิทธิประโยชน์ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 ซึ่งแบ่งออกได้เป็นสิทธิประโยชน์ทั่วไปซึ่งใช้กับนิคมทุกแห่ง และสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมสำหรับผู้ประกอบการในเขตอุตสาหกรรมส่งออก แต่การดำเนินการของนิคมอุตสาหกรรมยังมีข้อจำกัดหลายด้าน ได้แก่ 1) ขอบเขตของกิจกรรมยังจำกัดอยู่เฉพาะการประกอบการด้านอุตสาหกรรม 2) ขาดอิสระด้านการเงิน บุคลากร และการบริหารจัดการ 3) ขาดความคล่องตัวในการจัดหาที่ดินเพื่อจัดตั้งหรือขยายพื้นที่นิคม 4) ไม่มีอำนาจในการจดทะเบียน อนุมัติและอนุญาตแทนหน่วยงานอื่น ๆ (บริษัท สำนักงานกฎหมายมิชชี ฤชพันธ์ จำกัด, 2547)

แม้นิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกจะส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา แต่แนวคิดเกี่ยวกับอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกมีข้อจำกัดที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่ 1) นิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกจำกัดประเภทธุรกิจไว้เฉพาะ “อุตสาหกรรม” “อุตสาหกรรมส่งออก” และธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการอุตสาหกรรมหรืออุตสาหกรรมส่งออกเท่านั้น ทำให้นิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกไม่สามารถรองรับธุรกิจอื่นอันเป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจได้ เช่น การเกษตร การท่องเที่ยว การขนส่ง และการบริการ เป็นต้น 2) องค์กรที่ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการนิคมอุตสาหกรรม และเขตอุตสาหกรรมส่งออกไม่มีอำนาจในการให้บริการแก่ผู้ประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรม และเขตอุตสาหกรรมส่งออกแบบเบ็ดเสร็จ ทำให้การให้บริการแก่ผู้ประกอบการล่าช้า และไม่มีประสิทธิภาพตามที่ควรจะเป็นข้อจำกัดทั้งสองประการดังกล่าวข้างต้น ทำให้เกิดการพัฒนาแนวคิด “เขตเศรษฐกิจพิเศษ”

(Special Economic Zone) ขึ้น เพื่อแก้ไขข้อจำกัดทั้งสองประการดังกล่าว โดยเขตเศรษฐกิจพิเศษมีสาระสำคัญ ๆ 3 ประการคือ 1) เขตเศรษฐกิจพิเศษไม่มีการจำกัดประเภทของธุรกิจ โดยนอกจากการอุตสาหกรรมแล้ว ผู้ประกอบการ ภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษยังสามารถประกอบธุรกิจการเกษตร การปศุสัตว์ การประมง การท่องเที่ยว การขนส่ง การเคหะและการก่อสร้าง การวิจัยและการผลิตที่ต้องใช้เทคโนโลยีระดับสูง ตลอดจนการค้าและบริการด้วย 2) ผู้อาศัยและผู้ประกอบธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีอากร และ 3) องค์กรบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องมีอำนาจอำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ผู้ประกอบการ และผู้อาศัยในเขตเศรษฐกิจพิเศษทุกเรื่อง เพื่อให้การประกอบธุรกิจเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

สาระสำคัญของเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งสามประการดังกล่าวข้างต้น จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและศักยภาพในการแข่งขันของประเทศในเวทีการค้าระหว่างประเทศไทยกับนานาประเทศ รวมทั้งช่วยกระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่เฉพาะที่ได้รับการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ อันเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยตรงในพื้นที่เฉพาะและพื้นที่ใกล้เคียงด้วย (สมาคมนักนิบาติเทศบาลแห่งประเทศไทย, 2548)

เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องพัฒนาพื้นที่ที่อื่น ๆ ที่มีศักยภาพพอที่จะพัฒนาเป็นฐานอุตสาหกรรมใหม่ของประเทศได้ โดยเฉพาะเมื่อประเทศเพื่อนบ้านของไทยได้เปิดประเทศและให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อสร้างความเจริญให้ประเทศและให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายแดนจึงเริ่มได้รับความสนใจ ประกอบกับพื้นที่ชายแดนของไทยเองได้มีการพัฒนามาแล้วระยะหนึ่ง ทั้งทางด้านอุตสาหกรรม การค้า และบริการ โดยบางพื้นที่มีสภาพทางกายภาพและศักยภาพเหมาะสมที่จะพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างมาก (ดำรง แสงกวีเลิศ และ นันทิกา ทั้งสุพานิช, 2545) การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายแดนที่มีการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ จึงมีความได้เปรียบและเหมาะสมที่จะพัฒนาให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษได้มากกว่าพื้นที่อื่น

9.2 การพัฒนาการค้าชายแดนสู่เขตเศรษฐกิจพิเศษ

เนื่องจากประเทศไทยมีภูมิประเทศติดกับประเทศเพื่อนบ้านโดยรอบ ได้แก่ เมียนมาร์ สปป.ลาว กัมพูชาและมาเลเซีย โดยมีแนวชายแดนระยะทางยาวประมาณ 5,656 กิโลเมตร มีด่านการค้าชายแดนจำนวน 91 จุด เป็นจุดผ่านแดนถาวร 38 จุด จุดผ่อนปรนการค้า 53 จุด และจากการรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้อาเซียนมีการเติบโตทั้งด้านเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับเศรษฐกิจโลกหดตัวส่งผลให้ประเทศมหาอำนาจหลายประเทศมีกำลังซื้อลดลง ดังนั้น ประเทศไทยจึงหันมาให้ความสำคัญกับการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน และกลุ่มประเทศภายใต้กรอบความร่วมมือต่าง ๆ ในภูมิภาค เช่น 1) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion : GMS เป็นความร่วมมือของ 6 ประเทศ คือ

ไทย เมียนมาร์ สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน(ยูนนาน) 2) ความร่วมมือระหว่างประเทศกลุ่มแม่น้ำอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Aeyawadee – Chaopraya - Mekong Economic 150 Cooperation : ACMECS) เป็นข้อตกลงความร่วมมือด้านธุรกิจระหว่างประเทศไทย เมียนมาร์ สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม และ 3) โครงการความร่วมมือเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) เป็นต้น ซึ่งส่งผลให้การค้าชายแดนมีบทบาทสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการพัฒนาภูมิภาค และเป็นการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยในตลาดประเทศเพื่อนบ้าน (ชาติรสสัมมะวัฒนา, 2557)

การพัฒนาเมืองชายแดนไปสู่การเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะเป็นการเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจ และความสามารถในการแข่งขันของพื้นที่ สร้างประโยชน์จากเชื่อมโยงกับฐานการผลิตหลักของประเทศภาคและประเทศในภูมิภาค ดึงดูดการลงทุนจากในและต่างประเทศ และตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาประเทศ ในภาพรวม มีการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์พื้นที่ และการส่งเสริมกิจกรรมในพื้นที่อย่างเป็นระบบ ได้มาตรฐาน และมีประสิทธิภาพ คุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ดีขึ้น มีการจ้างงานและเพิ่มรายได้ให้ชุมชน รวมถึงมีกฎระเบียบ และแนวทางการกำกับดูแลผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมที่ได้มาตรฐานและมีการบังคับใช้ที่เข้มแข็ง มีการแก้ปัญหาข้อจำกัดเดิมในพื้นที่และการป้องกันผลกระทบเชิงลบต่างๆ เช่น ปัญหาขาดแคลนแรงงานไร้ทักษะ ปัญหาสิ่งแวดล้อม หรือความแออัดของด่านพรมแดนเป็นพื้นที่ลำดับความสำคัญสูงที่ได้รับการสนับสนุนเชิงนโยบายและงบประมาณ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจากภาครัฐสามารถเสริมสร้างศักยภาพความแข็งแกร่งของหน่วยงาน ภาคเอกชน และชุมชนในพื้นที่ตั้งแต่การวางแผน บริหารจัดการ และการติดตามประเมินผล (อาคม เต็มพิทยาไพสิฐ, 2557)

เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นพื้นที่พิเศษที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการค้าสินค้าและบริการหรือการลงทุน เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากการค้าบริเวณพรมแดนและการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียน ซึ่งประโยชน์ของการเป็น เขตเศรษฐกิจพิเศษ คือจะเป็นพื้นที่ที่มีการผ่อนปรนในเรื่องกฎระเบียบการลงทุน และมีการให้สิทธิพิเศษหลาย ประการแก่นักลงทุน รวมไปถึงสิทธิประโยชน์ด้านภาษีเพื่อดึงดูดนักลงทุนให้เข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ยังมีการอำนวยความสะดวกให้แก่ักลงทุนหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการอำนวยความสะดวกด้านข้อมูล การอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรม บริการพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น

ศักยภาพด้านการจัดการด่านพรมแดนไทยในการพัฒนาเมืองชายแดนไปสู่การเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ควรพิจารณาเป็น 2 ประเด็น คือ 1) เมืองชายแดนต้องมีระบบการบริหารจัดการ ยกตัวอย่างกรณีเมืองชายแดนอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ได้มีการวางแผนการพัฒนาไปเป็นเขต

เศรษฐกิจพิเศษแม่สอด มาตั้งแต่ปี 2547 แต่ความคืบหน้าก็เป็นไปอย่างล่าช้า ซึ่งตรงข้ามกับเมืองเมียวดีของพม่าที่เปรียบเสมือนเมืองคู่แข่งกับแม่สอด ที่ขณะนี้ถูกยกระดับขึ้นเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเมียวดีเพื่อเตรียมพร้อมรับการลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติแล้วตั้งแต่ปี 2554 2) เมืองชายแดนต้องมียุทธศาสตร์การกระจายความรับผิดชอบ และทรัพยากรที่เพียงพอให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งตามกฎหมายแล้วจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพัฒนาพื้นที่เองได้ สิ่งที่สำคัญคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องมีองค์ความรู้และนำองค์ความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในพื้นที่และเอื้อให้กับภาคเอกชนที่มีเงินทุนอยู่แล้วสามารถพัฒนาศักยภาพหรือเปลี่ยนแปลงพื้นที่เมืองได้

9.3 โอกาสและผลกระทบในการพัฒนาให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การพัฒนาพื้นที่เฉพาะให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษจะนำมาซึ่งการกระตุ้นทางเศรษฐกิจ ทั้งการค้า การลงทุน การจ้างแรงงาน ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จจะต้องผ่านการศึกษารวบรวมยุทธศาสตร์การพัฒนา แต่ก็ต้องไม่ลืมว่าในการพัฒนานั้น แม้จะนำมาซึ่งโอกาสอันเป็นผลดีต่อภาคเศรษฐกิจ แต่ในทางกลับกันก็อาจนำมาซึ่งผลกระทบในหลายมิติ โดยเฉพาะผลกระทบทางด้านสังคมที่จำเป็นต้องพิจารณาควบคู่ไปกับการพัฒนาให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษด้วย

การพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษนำมาซึ่งโอกาส ดังนี้ 1) ทำให้ปริมาณและมูลค่าการค้าและบริการตามแนวชายแดนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเมื่อมีการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One - Stop Service) ที่สอดคล้องกับระบบ ASEAN Single Window ซึ่งจะสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้เข้ามาลงทุนมากขึ้น 2) รายได้จากการท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้น และมีการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน อย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวในภูมิภาคให้สามารถขยายตัวได้อย่าง รวดเร็ว 3) รายได้จากการเก็บภาษีจะเพิ่มขึ้น ทั้งภาษีสกุลการ ภาษีเงินได้ภาษียานพาหนะรวมถึงค่าธรรมเนียมต่างๆ 4) ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีงานทำ มีธุรกิจใหม่ ๆ เกิดขึ้น มีการพัฒนาตนเองทั้งทางด้านภาษา ทักษะ และองค์ความรู้อื่น ๆ เพื่อปรับตัวเองให้ทันกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (ชรินทร์ หาญสืบสาย, 2556) 5) เมื่อมีโครงการใหญ่ๆ เกิดขึ้นตามนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนา จะทำให้การพัฒนาทางด้านอื่น ๆ ตามมา 6) ได้ประโยชน์จากแรงงานของประเทศเพื่อนบ้าน และแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายเข้าเมือง

การพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษจึงอาจนำมาซึ่งผลกระทบ ดังนี้ 1) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติระหว่างชุมชนกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ การประกาศเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ใด อาจมีผลกระทบกับคนในท้องถิ่นในอำนาจและสิทธิในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ด้วยเขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถจัดการทรัพยากรทั้งหมดในพื้นที่ได้อย่างเบ็ดเสร็จไม่ว่าจะเป็น การครอบครองที่ดิน การจัดระบบชลประทาน การจัดการป่าไม้ และทะเล ซึ่งอาจมีผลให้เศรษฐกิจชุมชนและสังคมท้องถิ่นอ่อนแอลง 2) ระบบเศรษฐกิจชุมชนและวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น ชุมชนดั้งเดิมที่อยู่อาศัยหรือทำมาหากินในพื้นที่ที่ประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษอาจได้รับผลกระทบในการสูญเสีย

อาชีพถิ่นฐานบ้านเกิดวิถีชีวิตการเปลี่ยนแปลงเชิงวัฒนธรรมเนื่องจากเขตเศรษฐกิจพิเศษจะดำเนินการตามกฎหมายให้มีกรรมสิทธิ์เหนือที่ดินของชุมชนเพื่อดำเนินการใช้พื้นที่เพื่อการอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การท่องเที่ยวหรือกิจกรรมอื่น ๆ 3) ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ การดำเนินการในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถสร้างรายได้และผลกำไรจากสิทธิพิเศษต่าง ๆ ที่ได้รับไม่ว่าจะเป็นเรื่องการยกเว้นภาษีการจ้างแรงงานราคาถูกและการได้รับการละเว้นข้อบังคับทางกฎหมาย รวมถึงการไหลลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ แต่รายได้เหล่านี้อาจกระจุกตัวอยู่กับคนไม่กี่กลุ่ม ขณะที่ประชาชนในพื้นที่ซึ่งเป็นเจ้าของทรัพยากรอาจมีรายได้จากเพียงค่าจ้างรายวันหรืออาจไม่ได้ผลประโยชน์จากส่วนนี้เลย หากเจ้าของกิจการเลือกจ้างแรงงานต่างด้าวซึ่งค่าแรงถูกกว่า 4) การจ้างงานและการกระจายรายได้ การประกาศเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ใด อาจนำมาซึ่งการย้ายถิ่นฐานอพยพแรงงานข้ามชาติเพิ่มขึ้น มีความเป็นไปได้สูงที่จะมีการนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษแทนคนในท้องถิ่น เนื่องจากแรงงานต่างด้าวมียังค่าแรงถูกกว่า คนในท้องถิ่นอาจว่างงานและการเข้าไม่ถึงทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะใช้ในการผลิตของคนในท้องถิ่น (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 2548)

9.4 การดำเนินการพัฒนาให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษของภาครัฐ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เห็นความสำคัญและได้ริเริ่มดำเนินการเกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมาตั้งแต่ปี 2547 โดยทาง สศช. มีประสบการณ์เชิงพื้นที่จากการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก และ การฟื้นฟูพื้นที่เศรษฐกิจจากมหาอุทกภัยที่จำเป็นที่จะต้องกำหนดเขตการพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนภายในตัวเอง อันเป็นภารกิจที่ สศช. ดำเนินการและขับเคลื่อนภายใต้นโยบายของฝ่ายบริหาร โดยก่อนหน้านั้น ในปี 2546 คณะรัฐมนตรีได้มีมติวันที่ 29 กรกฎาคม 2546 เรื่องการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดนจังหวัดเชียงรายโดยคณะรัฐมนตรี มีมติอนุมัติในหลักการตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอเกี่ยวกับการจัดตั้ง เขตเศรษฐกิจชายแดนจังหวัดเชียงรายโดยให้ใช้กฎหมายที่มีอยู่แล้วของ 3 หน่วยงานหลักได้แก่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) กรมศุลกากร และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สท.) เพื่อจัดให้มีเขตนิคมอุตสาหกรรมทั่วไป (กฎหมาย กนอ.) ที่ได้รับสิทธิประโยชน์แบบเขตปลอดอากร (กฎหมายกรมศุลกากร) พร้อมสิทธิประโยชน์ด้านภาษีเงินได้ (กฎหมาย สท.) ให้ดำเนินการในรูปแบบการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One-Stop Services : OSS) โดยในระยะแรก กนอ.เป็นเจ้าภาพดำเนินการ ส่วนระยะยาวให้ กนอ. ศึกษาเพื่อจัดการบริหารในลักษณะพื้นที่ เฉพาะแบบเบ็ดเสร็จ มีความเป็นเอกภาพในการกำกับดูแลภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายฉบับเดียว และการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดน โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นประธานกรรมการ

ในส่วนของการพัฒนากฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น คณะรัฐมนตรีได้เคยมีมติเห็นชอบในหลักการแนวทางการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดนจังหวัดตากตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2547 และให้ไปศึกษาความเหมาะสมเพิ่มเติมโดยให้ความเห็นของคณะรัฐมนตรีไปพิจารณาด้วยการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดน ควรต้องพิจารณาดำเนินการในลักษณะชุมชนที่ไร้พรมแดนระหว่างกัน (cross border community) เพื่อให้ประชาชนไทยและประเทศเพื่อนบ้านบริเวณชายแดนเดินทางไปมาหาสู่และติดต่อค้าขายกันได้อย่างสะดวกและคล่องตัว อันจะทำให้เกิดผลดีแก่ทั้งสองฝ่ายทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการดำเนินชีวิตของประชาชน (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2547) วันที่ 11 มกราคม 2548 คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. .... แต่ร่างกฎหมายฉบับนี้ก็ไม่ได้รับการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎร เพราะมีการให้ชะลอไว้ก่อน เนื่องจากได้รับการคัดค้านและต่อต้านจากภาคประชาชน ซึ่งต่อมาก็กินสุวาระของรัฐบาลลงก่อน (เรวดี แก้วมณี, 2556)

ในปี 2556 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแนวทางการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ที่มีศักยภาพ โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นผู้ดำเนินการ สำหรับค่าใช้จ่ายในการศึกษาวิจัยความเหมาะสม จำนวน 50 ล้านบาท อนุมัติให้ สศช. ใช้จ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นที่กระทรวงการคลังอนุมัติให้กันเงินไว้เบิกเหลือเมปีแล้วภายในวงเงิน 50 ล้านบาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดจ้างบริษัทที่ปรึกษาทำการศึกษาวิจัยความเหมาะสมในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยให้ สศช. ทำความตกลงในรายละเอียดกับสำนักงบประมาณตามขั้นตอนต่อไป ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ ประเด็นการนำเสนอในที่ประชุมเพื่อหารือเรื่องแนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน วันศุกร์ที่ 29 มีนาคม 2556 มีสาระสำคัญดังนี้ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2556)

1. สศช. รายงานสรุปเกี่ยวกับกรอบแนวคิดรูปแบบของเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยทั่วไป การสังเคราะห์บทเรียนจากต่างประเทศ และพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
2. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีการายงานเกี่ยวกับความก้าวหน้าของการร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. .... รวมทั้งกลไกและกระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
3. ที่ประชุมมีมติ ดังนี้
  - 3.1 ให้ สศช. เร่งรัดพิจารณาแนวทางการจัดจ้างบริษัทที่ปรึกษาเพื่อดำเนินโครงการศึกษาแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยควรเป็นบริษัทที่ปรึกษาซึ่งมีชื่อเสียงเป็นที่

ยอมรับในระดับนานาชาติเป็นผู้ทำการศึกษาวิจัยโอกาสศักยภาพและความเหมาะสมในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่เป้าหมายหลักภายในกรอบงบประมาณต่อกลุ่มพื้นที่ กลุ่มพื้นที่ละ 10 ล้านบาท ระยะเวลาการศึกษาไม่เกิน 6 เดือน

3.2 สาระสำคัญของการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในเบื้องต้นให้ประกอบด้วย 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

1) ศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาของพื้นที่เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ตามขอบเขตและระดับของการเป็นพื้นที่พิเศษที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่เป้าหมาย

2) เครื่องมือในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

3) กลไกการบริหารจัดการของรัฐ และแนวทางการปรับปรุงกระบวนการให้บริการภาครัฐ รวมทั้ง สิทธิประโยชน์ที่เหมาะสมกับการพัฒนาศักยภาพของแต่ละพื้นที่

4) โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค สาธารณูปการที่จำเป็น และเป็นปัจจัยต่อความสำเร็จในการพัฒนาพื้นที่ ทั้งนี้ โดยระบุให้การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษครอบคลุมถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน การสำรวจความต้องการของประชาชนและผู้ประกอบการในพื้นที่ รวมทั้งการประมาณการอุปสงค์ของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม

3.3 กรอบการศึกษาด้านพื้นที่ในโครงการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในเบื้องต้น กำหนดให้เป็นการศึกษาใน 5 กลุ่มพื้นที่หลัก ดังนี้ 1) ภาคเหนือ ประกอบด้วย พื้นที่ชายแดนอำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย 2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย พื้นที่ชายแดนจังหวัดมุกดาหาร จังหวัดนครพนม และจังหวัดหนองคาย 3) ภาคตะวันออก ประกอบด้วย พื้นที่ชายแดนจังหวัดสระแก้ว 4) ภาคตะวันตก ประกอบด้วย พื้นที่ชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี และอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 5) ภาคใต้ ประกอบด้วย พื้นที่ชายแดนอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา และพื้นที่ชายแดนจังหวัด นราธิวาส

วันที่ 21 มกราคม 2556 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีที่มีการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมจากร่างที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอมา โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2556 ซึ่งเวลาดำเนินการจริงเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะครอบคลุมและคาบเกี่ยวกับเขตบริหารการปกครองด้วย

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีหน้าที่

ศึกษา กำหนดแนวนโยบาย หลักเกณฑ์ และคำจำกัดความของคำว่า “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” “นิคมอุตสาหกรรม” “เขตอุตสาหกรรม” รวมถึง “เขตพัฒนาพื้นที่ เฉพาะ” ส่วนพื้นที่ใดจะเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือไม่ต้องดูความพร้อมของแต่ละพื้นที่ ซึ่งอาจจะเป็นส่วน ของอำเภอ ทั้งอำเภอ หรือทั้งจังหวัด ซึ่งการเห็นชอบให้พื้นที่ใดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะเป็นผู้พิจารณาศักยภาพและความพร้อมว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหน ส่วนบทบาทของ สศช. ในฐานะกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่ทำงานในเชิงวิชาการและประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วย เช่น เรื่องมาตรการภาษี มาตรการทางการเงิน และมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยมีสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ (สพท.) เป็นแกนประสานในเรื่องนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2556)

เมื่อมีการเข้าควบคุมอำนาจการปกครองประเทศโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 72/2557 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ลงวันที่ 19 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของประเทศตามนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่งของภูมิภาคอาเซียน และข้อตกลงการค้าเสรีภายใต้ กรอบอาเซียน โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการ และมีกรรมการที่ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงในสายเศรษฐกิจ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ประธานกรรมการหอการค้าไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานสมาคมธนาคารไทย มีเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการลำดับของการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงนับตั้งแต่การแต่งตั้ง “คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” ที่มีภารกิจในการทำหน้าที่เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุน ของประเทศตามนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ออกประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 1/2558 ลงวันที่ 19 มกราคม 2558 กำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ดังนี้

1. ให้ท้องที่ตำบลท่าสายลวด ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่กาษา ตำบลแม่กุ ตำบลแม่ตาว ตำบลแม่ปะ ตำบลแม่สอด และตำบลมหาวัน อำเภอแม่สอด ตำบลช่องแคบ ตำบลพบพระ และตำบลวาเลย์ อำเภอพบพระ ตำบลชะเนาะจื้อ ตำบลแม่จะเร และตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก”

2. ให้ท้องที่ตำบลคำอาฮวน ตำบลนาสีนวน ตำบลบางทรายใหญ่ ตำบลมุกดาหาร และตำบลศรีบุญเรือง อำเภอเมืองมุกดาหาร ตำบลชะโนด ตำบลบางทรายน้อย ตำบลปงขาม และตำบลห้วยใหญ่ อำเภอห้วยใหญ่ ตำบลคอนตาล และตำบลโพธิ์ชัย อำเภอคอนตาล จังหวัดมุกดาหาร เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร”

3. ให้ท้องที่ตำบลท่าข้าม ตำบลบ้านด่าน และตำบลป่าไร่ อำเภออรัญประเทศ และตำบลลักษณะ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว”

4. ให้ท้องที่ตำบลสะเดา ตำบลสำนักขาม ตำบลสำนักแต้ว และตำบลป่าดงเบขาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา”

5. ให้ท้องที่ตำบลคลองใหญ่ ตำบลไม้รูด ตำบลหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราด”

ต่อมาคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ออกประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 2/2558 ลงวันที่ 24 เมษายน 2558 กำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระยะเวลา 2 ดังนี้

1. ให้ท้องที่ตำบลค่ายบกหวาน ตำบลในเมือง ตำบลบ้านเตื่อ ตำบลพระธาตุบังพวน ตำบลโพธิ์ชัย ตำบลโพธิ์สว่าง ตำบลมีชัย และตำบลเวียงคุก ตำบลสีกาย ตำบลหนองกอมเกาะ ตำบลหาดคำ ตำบลหินโงม อำเภอเมืองหนองคาย และตำบลสระใคร อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย”

2. ให้ท้องที่ตำบลโคกเคียน อำเภอเมืองนราธิวาส ตำบลเจ๊ะเห อำเภอตากใบ ตำบลละหาร อำเภอเย็งอ ตำบลโล๊ะจูด อำเภอแว้ง และตำบลสุโหงโกลก อำเภอสุโหงโกลก จังหวัดนราธิวาส เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาส”

3. ให้ท้องที่ตำบลศรีเมือง ตำบลบุญเรือง ตำบลลิ่มโขง ตำบลเวียง ตำบลศรีดอนชัย ตำบลสถาน ตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ ตำบลบ้านแซว ตำบลป่าสัก ตำบลแม่เงิน ตำบลโยนก ตำบลเวียง ตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน และตำบลเกาะช้าง ตำบลบ้านด้าย ตำบลโป่งงาม ตำบลโป่งผา ตำบลแม่สาย ตำบลเวียงพางคำ ตำบลศรีเมืองชุม ตำบลห้วยไคร้ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย”

4. ให้ท้องที่ตำบลกรูคู ตำบลท่าค้อ ตำบลนาทราย ตำบลนาราชควาย ตำบลในเมือง ตำบลบ้านนั้ง ตำบลโพธิ์ตาก ตำบลหนองญาติ ตำบลหนองแสง ตำบลอาจสามารถ อำเภอเมืองนครพนม และตำบลโนนตาล ตำบลรามราช ตำบลเวินพระบาท อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม”

5. ให้ท้องที่ตำบลแก่งเสี้ยน และตำบลบ้านเก่า อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เป็น “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรี”

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 และฉบับที่ 12 และเป็นนโยบายหลักของรัฐบาลปัจจุบัน โดยเป็นรูปแบบการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจของไทยภายใต้การเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน เพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคโดยใช้โอกาสจากอาเซียน ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและแก้ปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน ซึ่งภาครัฐได้ดำเนินการตามนโยบายรัฐบาลที่ให้มีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรกให้เป็นรูปธรรมภายในปี 2558 กำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 5 พื้นที่ ได้แก่ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราด เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา รวม 36 ตำบล ใน 10 อำเภอ และระยะที่ 2 กำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 5 พื้นที่ ได้แก่ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรี เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาส รวม 54 ตำบล ใน 13 อำเภอ มีมาตรการสนับสนุนและส่งเสริมต่างๆ ทำการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การให้สิทธิและประโยชน์ ทั้งที่เป็นภาษี และไม่ใช่อำนาจ ตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service: OSS) และมาตรการอำนวยความสะดวกอื่นๆ

9.5 ลักษณะธุรกิจ การค้า และการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

9.5.1 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก

พื้นที่ประกอบด้วย 14 ตำบลที่ติดชายแดนใน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ อำเภอแม่ระมาด รวม 1,419 ตารางกิโลเมตร (886,875 ไร่) อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 426 กิโลเมตร เดินทางโดยทางหลวงหมายเลข 1 และ หมายเลข 32 (สายเอเชีย) มีด่านชายแดนแม่สอดเป็นจุดผ่านแดนถาวร เชื่อมต่อกับเมืองเมียวดี เมียนมา มีมูลค่าการค้าระหว่างไทย-เมียนมาเป็นอันดับหนึ่ง (ไม่รวมอำเภอสังขละบุรี ซึ่งมีการนำเข้าก๊าซธรรมชาติ) ธุรกิจ การค้า และการลงทุน “ศูนย์เปลี่ยนถ่ายสินค้าระหว่างประเทศ เครือข่ายอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น”

ศักยภาพและโอกาส

1. ตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor)
2. ฝั่งตะวันตกสามารถเป็นประตูเชื่อมโยงไปยังย่างกุ้งซึ่งเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของเมียนมา
3. สามารถเชื่อมต่อไปยังอินเดียและจีนตอนใต้
4. พื้นที่ชายแดนฝั่งเมียนมามีแรงงานจำนวนมากพร้อมรองรับการพัฒนาที่แม่สอดรวมทั้งสามารถร่วมดำเนินกิจการในลักษณะอุตสาหกรรมการผลิตร่วม (co-production) กับนิคมอุตสาหกรรมเมียวดี (เมียนมา)

5. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดตากแบ่งออกเป็น 3 ระยะดังนี้

5.1 อยู่ระหว่างการก่อสร้าง : 1) ถนนตะนาวศรี-กอกะเร็ก 2) ทางหลวงหมายเลข 12 ตอนที่ 2-3

5.2 ระยะเร่งด่วน : 1) สะพานมิตรภาพไทย-เมียนมา แห่งที่ 2 และด่านชายแดนบริเวณบ้านริมเมย อำเภอแม่สอด 2) ทางหลวงหมายเลข 12 ตอนที่ 4 3) พัฒนาและขยายท่าอากาศยานแม่สอด

5.3 ระยะยาว : 1) ถนนผังเมือง 2) สถานีขนส่งสินค้า

9.5.2 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร

พื้นที่ประกอบด้วย 11 ตำบลที่ติดชายแดนใน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองมุกดาหาร อำเภอหว้านใหญ่ อำเภอดอนตาล รวม 578.5 ตารางกิโลเมตร (361,542 ไร่) ห่างจากกรุงเทพมหานคร 642 กิโลเมตร เดินทางโดยทางหลวงหมายเลข 2 หมายเลข 207 หมายเลข 202 หมายเลข 2169 และ หมายเลข 212 มีด่านชายแดนมุกดาหารเป็นจุดผ่านแดนถาวรเชื่อมต่อกับแขวงสะหวันเขต สปป.ลาว มีมูลค่าการค้าระหว่างไทย-สปป.ลาวเป็นอันดับสอง

ธุรกิจ/การค้า/การลงทุน : “ศูนย์ค้าส่งและขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ”

ศักยภาพและโอกาส

1. ตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก สามารถเชื่อมโยงเข้าสู่ลาวและเวียดนาม และต่อเนื่องไปยังประเทศในแถบตะวันออกไกล (ญี่ปุ่น เกาหลี ไต้หวัน)

2. เป็นช่องทางที่สำคัญในการขนส่งสินค้า เช่น เครื่องดื่ม ผลไม้ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ไปยังเวียดนามและจีนตอนใต้

3. สามารถร่วมดำเนินกิจการในลักษณะอุตสาหกรรมการผลิตร่วม (co-production) กับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน (สปป.ลาว) ซึ่งมีการลงทุนที่หลากหลายจากต่างประเทศ เช่น โรงงานผลิตชิ้นส่วนกล้องถ่ายรูปจากญี่ปุ่น (Nikon) และโรงงานผลิตเบาะและอุปกรณ์บนเครื่องบินจากเนเธอร์แลนด์ (Aeroworks)

4. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดมุกดาหารแบ่งออกเป็น 3 ระยะดังนี้

4.1 อยู่ระหว่างการก่อสร้าง/ศึกษา : 1) ทางหลวงหมายเลข 12 กาฬสินธุ์-บรรจบ 2) ทางหลวงหมายเลข 12 กาฬสินธุ์-อำเภอสมเด็จ 3) ศึกษาออกแบบเส้นทางรถไฟบ้านไผ่-มหาสารคาม-ร้อยเอ็ด-มุกดาหาร-นครพนม

4.2 ระยะเร่งด่วน : 1) ทางหลวงหมายเลข 12 กาฬสินธุ์-นาไคร้-อำเภอคำชะอี ตอนที่ 1 2) ทางหลวงหมายเลข 12 กาฬสินธุ์-นาไคร้-อำเภอคำชะอี ตอนที่ 2

4.3 ระยะยาว : 1) ทางหลวงหมายเลข 121 หวานใหญ่-ธาตุพนม 2) ถนนผังเมืองรวมมุกดาหารสาย ง2 และ ง3 3) สถานีขนส่งมุกดาหาร

9.5.3 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว

พื้นที่ประกอบด้วย 4 ตำบลใน 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ อำเภอวัฒนานคร รวม 332 ตารางกิโลเมตร (207,500 ไร่) ห่างจากกรุงเทพมหานคร 260 กิโลเมตร เดินทางโดยทางหลวงหมายเลข 304 มีด่านชายแดนอรัญประเทศเป็นจุดผ่านแดนถาวร เชื่อมต่อกับจังหวัดบันเตียเมียนเจย ประเทศกัมพูชา มีมูลค่าการค้าระหว่างไทย-กัมพูชาสูงที่สุด

ธุรกิจ/การค้า/การลงทุน : “ศูนย์อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรและการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ”

ศักยภาพและโอกาส

1. เป็นพื้นที่ค้าส่งระหว่างประเทศและค้าปลีกที่มีศักยภาพสูง เนื่องจากอรัญประเทศ ตั้งอยู่ใกล้ท่าเรือแหลมฉบัง (ประมาณ 250 กิโลเมตร) และกรุงเทพฯ (ประมาณ 260 กิโลเมตร)

2. อยู่ในแนวระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ (GMS Southern Economic Corridor) ซึ่งเป็นช่องทางสำคัญของไทยในการขนส่งสินค้าไปยังพม่าและเวียดนามตอนใต้ รวมทั้งสามารถร่วมดำเนินกิจการในลักษณะอุตสาหกรรมการผลิตร่วม (co-production) กับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษปอยเปต-โอเนียง (กัมพูชา) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการลงทุนจากนักลงทุนไทย เช่น โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า กล่องใส่เครื่องประดับซึ่งใช้แรงงานเข้มข้น

3. ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไปที่ประเทศที่พัฒนาแล้วให้กับสินค้าที่ผลิตในประเทศที่กำลังพัฒนาโดยลดหรือยกเว้นภาษีนำเข้าแก่สินค้าที่อยู่ในกลุ่มได้รับสิทธิ (Generalized System of Preferences : GSP)

4. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดสระแก้ว แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

4.1 อยู่ระหว่างการก่อสร้าง : 1) ทางหลวงหมายเลข 359 แยก ทางหลวงหมายเลข 304 (พนมสารคาม)-บรรจบ ทางหลวงหมายเลข 3 (สระแก้ว) 2) ทางรถไฟแก่งคอย-คลองสิบก้า-สุดสะพานคลองลี้ก

4.2 ระยะเร่งด่วน : 1) ทางหลวงอรัญประเทศ-ชายแดนไทย-กัมพูชา (บ.หนองเอี่ยน-สตึงบต) ระยะทาง 22 กม. 2) ทางหลวงหมายเลข 3366 และหมายเลข 3586 แยก ทางหลวงหมายเลข 33 (ท่าข้าม)-บรรจบ ทางหลวงหมายเลข 3511 (หนองเอี่ยน)

4.3 ระยะยาว : 1) ถนนแยก ทางหลวงหมายเลข 33-ด้านบ้านคลองลี้ก 2) สถานีขนส่งจังหวัดสระแก้ว

9.5.4 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตราด

พื้นที่ประกอบด้วย 3 ตำบลที่ติดชายแดนของอำเภอคลองใหญ่ ได้แก่ ตำบลคลองใหญ่ ตำบลหาดเล็ก ตำบลไม้รูด รวม 50.2 ตารางกิโลเมตร (31,375 ไร่) ห่างจากกรุงเทพมหานคร 420 กิโลเมตร เดินทางโดยทางหลวงพิเศษหมายเลข 7 (กรุงเทพมหานคร-ชลบุรีสายใหม่) ทางหลวง

หมายเลข 344 หมายเลข 3 และ หมายเลข 31 มีด่านชายแดนบ้านหาดเล็กเป็นจุดผ่านแดนถาวร
เชื่อมต่อกับจังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา

ธุรกิจ/การค้า/การลงทุน : “ศูนย์กลางการค้าส่ง ขนส่งต่อเนื่องระหว่างประเทศ และ
ศูนย์กลางให้บริการการท่องเที่ยวระดับภูมิภาค”

ศักยภาพและโอกาส

1. ตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ สามารถเข้าถึงท่าเรือแหลมฉบัง
(ประมาณ 340 กิโลเมตร) รวมถึงท่าเรือสีหนุวิลล์ (กัมพูชา) (ประมาณ 250 กิโลเมตร)

2. มีฐานการท่องเที่ยวในพื้นที่ และสามารถเชื่อมโยงกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
เกาะกง (กัมพูชา) ซึ่งมีการลงทุนจากต่างชาติ เช่น โรงงานรถยนต์เกาหลี่ (Hyundai) โรงงานผลิตลูก
วอลเลย์บอล (Mikasa) และผลิตสายไฟในรถยนต์ (Yazaki) จากญี่ปุ่น

3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดตราดแบ่งออกเป็น 3 ระยะดังนี้

3.1 อยู่ระหว่างการก่อสร้าง : ท่าเรือคลองใหญ่

3.2 ระยะเร่งด่วน : ขยายทางหลวงหมายเลข 3 (ตราด-บ.หาดเล็ก) ตอนที่ 3

3.3 ระยะยาว : ถนนผังเมืองรวม สาย ก1 ข และ

9.5.5 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสงขลา

พื้นที่ประกอบด้วย 4 ตำบลของอำเภอสะเดา ได้แก่ ตำบลสะเดา ตำบลสำนัก
ขาม ตำบลสำนักแก้ว ตำบลปาดัง-เบซาร์ รวม 552.3 ตารางกิโลเมตร (345,187.5 ไร่) อยู่ห่างจาก
กรุงเทพมหานคร 950 กิโลเมตร เดินทางโดยทางหลวงหมายเลข 4 และหมายเลข 2 (สายเอเชีย) มี
ด่านชายแดนสะเดาและด่านชายแดนปาดัง-เบซาร์เป็นจุดผ่านแดนถาวร เชื่อมต่อกับรัฐเคดาห์และ
รัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย มีมูลค่าการค้าชายแดนสูงสุดอันดับหนึ่งและสองตามลำดับ

ธุรกิจ/การค้า/การลงทุน : “อุตสาหกรรมแปรรูปเพื่อการส่งออกการขนส่ง
ต่อเนื่องหลายรูปแบบ”

ศักยภาพและโอกาส

1. เป็นจังหวัดศูนย์กลางของภาคใต้ มีด่านสะเดาและด่านปาดังเบซาร์ซึ่งเป็นด่าน
ทางบกที่มีมูลค่าการค้าสูงสุดอันดับหนึ่งและอันดับสองของไทยตามลำดับ ทั้งสองพื้นที่อยู่ใกล้ท่าเรือ
ปันงและท่าเรือกลางของมาเลเซีย และมีการเชื่อมโยงทางรถไฟระหว่างไทย-มาเลเซียผ่านทางปาดังเบ
ซาร์ มีฐานการผลิตในพื้นที่ เช่น อุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา อาหารทะเล อิเล็กทรอนิกส์

2. เป็นพื้นที่ภายใต้โครงการความร่วมมือเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย-
มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT) ซึ่งจะช่วยสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ให้ขยายออกสู่ประเทศ
เพื่อนบ้านได้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะโอกาสการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างสะเดา
กับบูกิตกายูฮิตัม (มาเลเซีย) เพื่อการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมและบริการ ซึ่งสามารถขยายความ

ร่วมมือทางการค้าการลงทุนต่อเนื่องในแนวทางด่วน เหนือ-ใต้ (North-South Expressway) ใน มาเลเซียเข้าสู่พื้นที่ตอนในของมาเลเซีย

3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดสงขลา แบ่งออกเป็น 2 ระยะดังนี้

3.1 ระยะเร่งด่วน : ทำเรือสงขลาแห่งที่ 2

3.2 ระยะยาว: 1) ทางหลวงพิเศษหาดใหญ่-ชายแดนไทย-มาเลเซีย 2) สถานีขนส่งสินค้าจังหวัดสงขลา 3) รถไฟทางคู่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้า (หาดใหญ่-ปาดังเบซาร์) 3) โครงการสะพานเศรษฐกิจ (Land Bridge)

9.5.6 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย

พื้นที่ประกอบด้วย 21 ตำบล ใน 3 อำเภอ ของจังหวัดเชียงราย ได้แก่ อำเภอ เชียงของ อำเภอเชียงแสน และอำเภอแม่สาย

ธุรกิจ/การค้า/การลงทุน : “ฐานการท่องเที่ยว แหล่งผลิตอาหาร สินค้าเกษตร ศูนย์กลางการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ”

ศักยภาพและโอกาส

1. อยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor) ซึ่งสามารถไปทางเหนือเชื่อมโยงกับจีนตอนใต้ (มณฑลยูนนาน) ได้ทั้งทางบกและทางน้ำ โดยทางบก อาศัย 2 เส้นทาง ได้แก่ ถนน R3A (ผ่านด่านเชียงของ และ สปป.ลาว) และ R3B (ผ่านด่านแม่สาย และเมียนมา) สำหรับทางน้ำสามารถขนส่งโดยอาศัยแม่น้ำโขงโดยผ่านท่าเรือเชียงแสน

2. สามารถเชื่อมโยงลงมาทางใต้สู่ท่าเรือแหลมฉบังเพื่อส่งออกทางทะเลไปยัง ภูมิภาคอื่นของโลก ดังนั้นเชียงรายจึงมีศักยภาพในการให้บริการด้านโลจิสติกส์แก่จีนตอนใต้และพื้นที่ ตอนบนของเมียนมาและ สปป.ลาว เพื่อขนส่งสินค้าออกทางทะเลที่แหลมฉบัง มีศักยภาพด้านการ ท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในเชียงรายกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตอนบนของเมียนมาและ สปป.ลาว และจีนตอนใต้ นอกจากนี้ อุตสาหกรรมในพื้นที่ เช่น อุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรและ อาหาร เครื่องเรือน แปรรูปไม้ มีโอกาสพัฒนาขยายห่วงโซ่มูลค่าการผลิต

3. กิจกรรมที่มีศักยภาพ

3.1 แม่สาย : 1) พัฒนาด่านชายแดนรองรับการค้า การท่องเที่ยว 2) เตรียมพื้นที่ จัดตั้งโรงแรม ศูนย์การประชุม ร้านค้าปลอดภาษี ศูนย์ขนส่งมวลชน และศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว

3.2 เชียงแสน : 1) เขตการค้าเสรี เขตปลอดภาษีอากร เป็นศูนย์กลางการขนส่ง สินค้าระหว่างประเทศ 2) มีการเตรียมพื้นที่จัดตั้ง ท่าเรือ ศูนย์เปลี่ยนถ่ายและคลังสินค้า พาณิชยกรรม สำนักงานและศุลกากร

3.3 เชียงของ : 1) การค้า การท่องเที่ยว ศูนย์ขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ 2) เตรียมพื้นที่ศูนย์โลจิสติกส์ พาณิชยกรรม สำนักงานการค้าและศุลกากร

9.5.7 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

พื้นที่ประกอบด้วย 13 ตำบล ใน 2 อำเภอ ของจังหวัดหนองคาย ได้แก่ อำเภอเมืองหนองคาย และอำเภอสระใคร

ธุรกิจ/การค้า/การลงทุน : “การค้าระหว่างประเทศ การท่องเที่ยว การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ”

ศักยภาพและโอกาส

1. เป็นช่องทางการค้าชายแดนของไทยกับ สปป.ลาวที่มีมูลค่าการค้าชายแดนสูงที่สุดเมื่อเทียบกับการค้าชายแดนผ่านด่านอื่นๆ ระหว่างไทย-สปป.ลาว อยู่ใกล้กับสนามบินอุดรธานี (ประมาณ 60 กิโลเมตร)

2. สามารถเชื่อมโยงกับเวียงจันทน์ (ลาว) (ประมาณ 26 กิโลเมตร) ได้ทั้งทางถนน และทางรถไฟซึ่งเชื่อมโยงต่อเนื่องลงมาถึงกรุงเทพฯ ดังนั้นหนองคายจึงมีโครงข่ายการขนส่งทั้งทางถนน รถไฟและทางอากาศ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่การพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจเชื่อมโยงระหว่างหนองคายกับ สปป.ลาว (เวียงจันทน์และหลวงพระบาง) และกรุงเทพฯ นอกจากนี้ความเป็นเมืองนำอยู่ของหนองคายจะสามารถพัฒนาเป็นที่พักอาศัยของนักลงทุนทั้งไทยและต่างชาติ

3. กิจกรรมที่มีศักยภาพ

3.1 การค้าระหว่างประเทศ ท่องเที่ยว การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ

3.2 ใช้ประโยชน์ที่ดินจัดตั้งพื้นที่ศูนย์โลจิสติกส์ พาณิชยกรรม และส่วนราชการต่างๆ

9.5.8 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนครพนม

พื้นที่ประกอบด้วย 13 ตำบล ใน 2 อำเภอ ของจังหวัดนครพนม ได้แก่ อำเภอเมืองนครพนม และอำเภอท่าอุเทน

ธุรกิจ/การค้า/การลงทุน : “ธุรกิจการค้าชายแดนและพื้นที่บริการโลจิสติกส์”

ศักยภาพและโอกาส

1. เป็นช่องทางการค้าผ่านแดนไปยังเวียดนามและจีนตอนใต้ (มณฑลกว่างสี) ที่มีมูลค่าสูงสุดของประเทศ และมีศักยภาพที่จะเป็นช่องทางการขนส่งไปยังประเทศแถบตะวันออกไกล (ญี่ปุ่น เกาหลี ไต้หวัน) โดยผ่านท่าเรือหุงอ่างในเวียดนาม

2. สนามบินนครพนม และเส้นทางรถไฟสายบ้านไผ่ (ขอนแก่น)-มหาสารคาม-มุกดาหาร-นครพนม ซึ่งมีแผนในการพัฒนาจะทำให้นครพนมมีเส้นทางรถไฟเชื่อมโยงกับเส้นทางรถไฟสายหลักของประเทศ โดยจะเป็นโอกาสในการขยายกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

3. เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ อาทิ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ซึ่งสามารถสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และมีทิวทัศน์บริเวณริมแม่น้ำโขงที่สวยงาม เหมาะแก่การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและที่อยู่อาศัยของนักลงทุนไทยและต่างประเทศ

4. กิจกรรมที่มีศักยภาพ

4.1 ธุรกิจการค้าชายแดนและพื้นที่บริการโลจิสติกส์ขนส่งสินค้า

4.2 การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเป็นเขตพาณิชย์กรรมและการค้าชายแดน อาทิ ร้านค้าปลอดภาษี คลังสินค้า ศูนย์ประชุม โรงแรม และศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว

9.5.9 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดกาญจนบุรี

พื้นที่ประกอบด้วย ประกอบด้วย 2 ตำบล ในอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ ตำบลแก่งเสี้ยน และตำบลบ้านเก่า

ธุรกิจ/การค้า/การลงทุน “นิคมอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การเกษตร และการค้าผ่านแดน”

ศักยภาพและโอกาส

1. สามารถพัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจโดยอาศัยที่ตั้งซึ่งอยู่บนแนวเชื่อมโยงระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย (เมียนมา)-พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard) ดังนั้นจึงสามารถขนส่งสินค้าออกทางทะเลได้ทั้งทางท่าเรือทวายไปสู่ประเทศแถบมหาสมุทรอินเดีย ตะวันออกกลางและยุโรป และท่าเรือแหลมฉบังไปสู่ประเทศในแถบมหาสมุทรแปซิฟิก

2. มีแผนที่จะก่อสร้างทางหลวงพิเศษเชื่อมโยงระหว่างบางใหญ่ (นนทบุรี)-พื้นที่ชายแดนกาญจนบุรี เพื่อรองรับการเชื่อมโยงระหว่างเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรีกับกรุงเทพฯ และปริมณฑล นอกจากนี้อุตสาหกรรมแปรรูปเกษตร อาหารและเครื่องดื่ม เคมีภัณฑ์และยานยนต์ที่มีในพื้นที่ มีโอกาสที่จะพัฒนาให้เกิดห่วงโซ่มูลค่าโดยอาศัยความได้เปรียบของของประตูทางออกทางทะเลทั้งสองฝั่งมหาสมุทร และแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน

3. กิจกรรมที่มีศักยภาพ

3.1 นิคมอุตสาหกรรมซึ่งเชื่อมโยงกับทวาย (อุตสาหกรรมใช้แรงงานเข้มข้น อุตสาหกรรมสนับสนุนอุตสาหกรรมยานยนต์และอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร และอุตสาหกรรมพลาสติก)

3.2 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การเกษตรและการค้าผ่านแดน

3.3 ใช้ประโยชน์ที่ดินในเชิงอุตสาหกรรมและคลังสินค้าพาณิชย์กรรม

9.5.10 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนราธิวาส

พื้นที่ประกอบด้วย 5 ตำบล ใน 5 อำเภอ ของจังหวัดนราธิวาส ได้แก่ อำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอตากใบ อำเภอช้างอ อำเภอแว้ง และอำเภอสุไหงโก-ลก

ธุรกิจ/การค้า/การลงทุน “การค้าชายแดน อุตสาหกรรมอาหาร และการขนส่ง
ต่อเนื่องหลายรูปแบบ”

ศักยภาพและโอกาส

1. มีจุดผ่านแดนเชื่อมโยงกับมาเลเซีย 3 แห่ง ได้แก่ สุโงโง-ลก ตากใบ และบู
เก๊ะตา ซึ่งรองรับการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวระหว่างไทย-มาเลเซีย และมีสนามบินนราธิวาสซึ่ง
สามารถให้บริการด้านการขนส่งและการเดินทางแก่นักท่องเที่ยวและนักลงทุนทั้งไทยและมาเลเซียใน
บริเวณชายแดนเชื่อมโยงเข้าสู่เมืองหลักต่างๆ ของประเทศไทย

2. สุโงโง-ลก (นราธิวาส) ยังเป็นปลายทางสุดท้ายของเส้นทางรถไฟสายใต้
กรุงเทพฯ-สุโงโง-ลก ซึ่งมีทางรถไฟเชื่อมต่อกับทางรถไฟในมาเลเซีย (รัฐกลันตัน) เข้าสู่ประเทศ
มาเลเซีย ดังนั้นในอนาคตหากมีการเปิดให้บริการเดินรถไฟระหว่างสุโงโง-ลก กับรัฐกลันตันจะช่วย
เพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจของนราธิวาส

3. มีวัตถุดิบที่จะสามารถสนับสนุนอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตร เช่น ยางพารา
ปาล์มน้ำมัน และจุดเด่นด้านวัฒนธรรมที่สามารถพัฒนาอุตสาหกรรม

4. กิจกรรมที่มีศักยภาพ

4.1 การค้าชายแดน อุตสาหกรรมอาหาร และการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ

4.2 ใช้ประโยชน์ที่ดินรองรับอุตสาหกรรม ศูนย์โลจิสติกส์ พาณิชยกรรม
ศูนย์ศึกษาวิจัย

4.3 อุตสาหกรรมฮาลาล และจัดตั้งเขตเศรษฐกิจบริเวณพื้นที่ระหว่างอำเภอ
เมืองนราธิวาส และด่านตากใบ เชื่อมเส้นทางรถไฟไปกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย

ตอนที่ 10 การศึกษาของประเทศที่มีเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

10.1 การศึกษาของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

เนื่องจากการเมืองการปกครองของประเทศส่งผลต่อแนวนโยบายการบริหารใน
ด้านต่างๆ ของประเทศ ทั้งนโยบายทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการศึกษา ประเทศจีนใน
ปัจจุบันนี้แตกต่างกับประเทศจีนเมื่อยุคเริ่มเปิดประเทศอย่างสิ้นเชิง ปัจจัยสำคัญที่อยู่เบื้องหลัง
ความสำเร็จของการพัฒนาประเทศจีนในปัจจุบันนั้นมาจากกระบวนการเมืองการปกครองของจีน
การศึกษาเพื่อเข้าใจนโยบายต่างๆ ของประเทศจีนให้ลึกซึ้งนั้น จึงควรมีความรู้ความเข้าใจระบบ
การเมืองการปกครองประเทศจีนด้วย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการกำหนดทิศทางและนโยบาย
การพัฒนาของประเทศจีน

สาธารณรัฐประชาชนจีน แบ่งการปกครองเป็นสองระดับ ได้แก่ การบริหาร
ส่วนกลาง และการบริหารส่วนภูมิภาค โดยการบริหารส่วนกลาง คือ รัฐบาลกลางของประชาชน หรือ

คณะรัฐมนตรี ซึ่งประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี คณะมุขมนตรี รัฐมนตรีกระทรวงต่าง ๆ ประธานคณะกรรมการต่าง ๆ ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจสอบบัญชี และเลขาธิการ รัฐบาลกลางของจีนมีอำนาจเหนือองค์กรบริหารส่วนภูมิภาคท้องถิ่นทั้งหมด สำหรับการบริหารส่วนภูมิภาคนั้น รัฐบาลส่วนภูมิภาคระดับต่าง ๆ แบ่งได้เป็น 4 ระดับ ได้แก่ รัฐบาลประชาชนระดับมณฑล รัฐบาลประชาชนระดับท้องถิ่นที่ รัฐบาลประชาชนระดับอำเภอ และรัฐบาลประชาชนระดับตำบลหมู่บ้าน

สาธารณรัฐประชาชนจีนมีการปกครองในพื้นที่ต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1. มณฑล แบ่งเป็น 23 มณฑล ซึ่งรวมได้หัววันอยู่ด้วย คือ เหอเป่ย์ ซานซี เหลียวหนิง จี๋หลิน เฮยหลงเจียง เจียงซู เจ้อเจียง อานฮุย ฉูเจี้ยน เจียงซี ซานตง เหอหนาน หูเป่ย์ หูหนาน กวางตุ้ง ไท่หนาน เสฉวน กุ้ยโจว ยูนนาน ส่านซี กานซู ชิงไห่

2. เขตปกครองตนเอง 5 เขตปกครองตนเอง คือเขตที่พลเมืองส่วนมากเป็นชนกลุ่มน้อย ได้แก่ มองโกเลียใน (ชนชาติมองโกล) หนิงเซี่ย (เขตที่นับถือศาสนาอิสลาม) ชินเจียง (ชนชาติอุยกูร์) กวางสี (ชนชาติจ้วง) และทิเบต (ชนชาติทิเบต)

3. มหานคร 4 มหานคร มีสถานะเทียบเท่ามณฑล แต่ขึ้นตรงต่อรัฐบาลกลาง คือ กรุงปักกิ่ง นครเซี่ยงไฮ้ นครเทียนจิน และนครฉงชิ่ง

4. เขตบริหารพิเศษ 2 เขต ได้แก่ ฮองกงและมาเก๊า ซึ่งอยู่ภายใต้อธิปไตยของจีน แต่คงวิธีการปกครองและเศรษฐกิจของตนเอง

ในแต่ละมณฑล (ยกเว้นได้หัววัน) เขตปกครองตนเองและมหานครเหล่านี้ จะมีผู้ว่าการมณฑล ประธานเขต หรือนายกเทศมนตรีของมหานคร ซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยสภาประชาชนในแต่ละมณฑล และต้องได้รับความเห็นชอบของพรรคคอมมิวนิสต์ ให้เป็นผู้บริหารจัดการเรื่องภายในมณฑลหรือเขตการปกครองของตนเอง อย่างไรก็ตาม พรรคคอมมิวนิสต์จีนจะแต่งตั้งเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ไปกำกับดูแลด้วย ถือเป็น การปกครองจากรัฐบาลกลางอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์นี้ จะมีอำนาจเหนือผู้ว่าการมณฑล ประธานเขตการปกครองและนายกเทศมนตรีของมหานคร สำหรับผู้ว่าการเขตบริหารพิเศษฮองกงและมาเก๊า แม้จะได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากพรรคคอมมิวนิสต์เสียก่อนจึงจะเข้ารับตำแหน่งได้

สาธารณรัฐประชาชนจีนพัฒนาประเทศโดยใช้การศึกษาเป็นตัวนำหรือเป็นยุทธศาสตร์หลักที่สำคัญในการพัฒนาประเทศควบคู่กับนโยบายทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้น จึงกำหนดนโยบายการศึกษาที่เน้นการกตัญญูต่อบรรพบุรุษ การเห็นประโยชน์ของส่วนรวม และการพัฒนาตนเองตามบริบทแห่งสังคมของประเทศ อิทธิพลของลัทธิขงจื้อยังมีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาของประเทศและเป็นจุดหมายหลักในการขัดเกลาสมาชิกในสังคมให้เป็นคนดี ดังจะเห็นได้จากจุดมุ่งหมายหรือนโยบายทางการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนโดยรวมจะเป็นการศึกษาตามอุดมการณ์ของ

ลัทธิมาร์กซิสต์ แนวคิดของเหมา เจ๋อตุง และแนวคิดของ เต็ง เสี่ยว ผิง ที่มุ่งเน้น “การพัฒนาด้าน
การใช้แรงงานอย่างมีประสิทธิภาพเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาไปจนถึงชั้น
อุดมศึกษา และการศึกษาต้องพัฒนาสู่ความทันสมัยเปิดสู่โลกและอนาคต”

โครงสร้างการบริหารการศึกษา

1. การบริหารการศึกษาส่วนกลาง สภาประชาชนแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติเพื่อรับผิดชอบการศึกษาทั่วประเทศ มีหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย และการ
วางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษาของประเทศ

2. การบริหารการศึกษาในส่วนภูมิภาค คือหน่วยงานส่วนภูมิภาค มณฑล จังหวัด และ
เทศบาลภายใต้การบริหารของรัฐบาลกลาง สามารถตัดสินใจด้วยตนเองหรือแต่งตั้งคณะกรรมการ
การศึกษาในระดับของตนได้ เช่น คณะกรรมการระดับจังหวัด รัฐบาลท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษา
ระดับประถมศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยตนเอง ยกเว้นยุทธศาสตร์หลัก ๆ และการวางแผนใน
ระดับประเทศ ซึ่งต้องดำเนินการโดยรัฐบาลกลาง คือ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เจ้าหน้าที่
ท้องถิ่นจะต้องดูแลกระบวนการทั้งหมดของการนำนโยบาย ระบบ และแผนของการจัดการศึกษา
ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาลงไปสู่การปฏิบัติ นอกจากนี้ยังต้องรับผิดชอบและมีอำนาจในการชี้แนะ
บริหาร ตรวจสอบและกำกับดูแลงานการศึกษาของโรงเรียน และสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น

รัฐบาลกลาง มณฑล เทศบาลนคร เทศบาลเมือง จังหวัด และโรงเรียนทุกระดับจะมีกอง
การศึกษาเพื่อรับผิดชอบการบริหารการศึกษา กฎหมายการศึกษาสาธารณรัฐประชาชนจีนได้กำหนด
เงื่อนไขว่า “สภาแห่งรัฐและรัฐบาลท้องถิ่นทุกระดับจะต้องชี้แนะ” แนะนำการบริหารงานการศึกษา
ให้สอดคล้องกับหลักการบริหารแต่ละระดับ สอดคล้องและเหมาะสมกับความรับผิดชอบของแต่ละ
แผนก โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

- การบริหารการศึกษาระดับที่ต่ำกว่าอุดมศึกษา ให้อยู่ในความดูแลบริหารของรัฐบาล
ท้องถิ่นภายใต้การชี้แนะของสภาแห่งรัฐ

- การบริหารงานระดับอุดมศึกษา จะอยู่ในความดูแลบริหารของรัฐบาลระดับมณฑล
ภูมิภาค จังหวัด เทศบาล ซึ่งขึ้นตรงต่อรัฐบาลกลาง

- กองบริหารการศึกษาภายใต้สภาแห่งรัฐจะมีหน้าที่รับผิดชอบงานการศึกษาทั่ว
ประเทศ วางแผนการศึกษาทั้งหมด ประสานงานและบริหารการศึกษา กองการจัดการศึกษาในระดับ
มณฑลจะเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาของภูมิภาคตามลำดับ ตลอดจนการออก
พระราชบัญญัติในระดับภูมิภาคด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541)

ถึงแม้ว่าการบริหารการศึกษาของจีนดูเหมือนจะเป็นการกระจายอำนาจสู่การบริหาร
ส่วนท้องถิ่นก็ตาม แต่โดยแนวปฏิบัติแล้วพรรคคอมมิวนิสต์มีอำนาจสูงสุดในการบริหารการศึกษา ซึ่ง
หมายถึงการรวมอำนาจ (Centralization) นั่นเอง

จุดมุ่งหมายการศึกษา (Educational Goals and Objectives) สาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งมีจำนวนประชากรเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นที่รัฐบาลจะต้องฝึกคนให้มีความสามารถต่อการทำงานเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของประเทศ โดยรัฐบาลฝึกหลัก 3 ประการ คือ

1. การศึกษาต้องรับใช้การเมือง
2. การศึกษาต้องควบคุมการผลิต
3. การศึกษาต้องอยู่ภายใต้การดำเนินการหรืออำนาจการของพรรคคอมมิวนิสต์

แต่อย่างไรก็ตาม จุดมุ่งหมายทางการศึกษาสามารถแยกย่อยออกเป็น ดังนี้

1. การศึกษาของจีนต้องมุ่งผลิตประชาชนให้มีความรู้พื้นฐาน
2. การศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะต้องจัดให้มีทั่วภูมิภาคของจีน เพื่อมุ่งผลิตคนให้มีความรู้ในระดับสูง

3. การศึกษาต้องเน้นการฝึกวิชาชีพของประชาชน
4. รัฐบาลกลาง รวมทั้งรัฐบาลท้องถิ่นต้องทำงานร่วมกันให้การศึกษาระดับพื้นฐาน
5. การศึกษาต้องผลิตคนให้มีปัญญา รับผิดชอบต่อสังคม และจิตใจที่เข้มแข็ง

6. การศึกษาต้องสอนให้ประชาชนมีความซื่อสัตย์ต่อความเป็นชาวจีน โดยการอนุรักษ์รักษาและถ่ายทอดวัฒนธรรมจากบรรพบุรุษ

7. การศึกษาจะต้องเน้นความซื่อสัตย์ต่อพรรคคอมมิวนิสต์และความเป็นปึกแผ่นของแผ่นดิน (Altbach, P.G., Arnove, R. E. and Kelly, G.P., 1982: 413–414)

กล่าวโดยสรุปแล้วจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนเน้นการกตัญญูต่อบรรพบุรุษ การเห็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และการพัฒนาตนเองตามบริบทแห่งสังคมของจีน ซึ่งถ้าวิเคราะห์อย่างละเอียดจะเห็นว่า อิทธิพลของลัทธิขงจื้อ ยังมีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาและเป็นจุดมุ่งหมายหลักในการขัดเกลาสมาชิกในสังคมได้เป็นอย่างดี อนึ่งจุดมุ่งหมายการศึกษาของจีนโดยภาพรวมแล้วจะเป็นการศึกษาตามอุดมการณ์ของลัทธิมาร์กซิสต์ และเหมา เจ๋อตง ตลอดจนให้ความสำคัญกับชนชั้น และบทบาททางการเมืองตามระบบคอมมิวนิสต์มากกว่าความสำคัญทางด้านวิชาการ และที่สำคัญพรรคคอมมิวนิสต์ถือว่าการพัฒนาในด้านการใช้แรงงานอย่างมีประสิทธิภาพเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรตั้งแต่ประถมศึกษาไปจนถึงระดับมหาวิทยาลัย

ระบบการศึกษา (Education System) ของสาธารณรัฐประชาชนจีน มีดังนี้

1. ระดับอนุบาล (Pre-School Education) เป็นการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุระหว่าง 3-5 ปี มีระยะเวลาศึกษาประมาณ 3 ปี โดยทั่วไปแล้ววิชาต่างๆที่เรียนในโรงเรียนอนุบาลนั้นจะไม่เน้นเนื้อหาทางวิชาการมากนัก แต่มุ่งฝึกเด็กให้มีทักษะเบื้องต้นในการใช้ชีวิตประจำวันกับสังคม และอาจมีการฝึกเขียนฝึกคิดคำนวณบ้าง อนึ่งการจัดการศึกษาในระดับนี้ได้รับความสนใจจากชาวต่างประเทศมากเพราะรัฐบาลจัดการศึกษาให้ฟรีแก่ผู้ปกครอง

2. ระดับประถมศึกษา (Primary Education) เป็นการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 6-11 ปี ระยะเวลาศึกษา 6 ปี โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับนี้ส่วนใหญ่ เป็นของรัฐบาลท้องถิ่น ระดับต่างๆ (Local Educational Authorities) การศึกษาในระดับนี้ใช้เวลาเรียน 6 ปีรับนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 7-12 ปีและเป็นการศึกษาภาคบังคับการเรียนในระดับนี้ส่วนมากจะเป็นหลักสูตรภาคบังคับจะประกอบด้วยกิจกรรมทางวิชาการและกิจกรรมเสริมทักษะโดยที่หลักสูตรจะมี 2 ระดับคือ หลักสูตรระดับชาติที่กำหนดโดยรัฐส่วนมณฑลและจังหวัดจะเป็นผู้กำหนดหลักสูตรระดับท้องถิ่น (UNESCO, 1998: 134) หลักสูตรที่ใช้เรียนในระดับประถมศึกษาที่เป็นหลักสูตรระดับชาติเรียกว่า หลักสูตรแกน (Core Curriculum) มีผลบังคับใช้ทั่วประเทศ เนื้อหาวิชาของหลักสูตรจะประกอบด้วย การศึกษาทางพุทธิศึกษา (Cognitive Domain) จริยศึกษา (Effective Domain) และหัตถศึกษา (Psychomotor Domain) ซึ่งประกอบด้วยวิชาต่างๆ ดังนี้ วิชาศีลธรรม คณิตศาสตร์ ธรรมชาติศึกษา กีฬา ดนตรี ศิลปะ ภาษาจีน และแรงงาน บางโรงเรียนก็จะเรียนภาษาต่างประเทศด้วย

3. ระดับมัธยมศึกษา (Secondary Education or General Middle School) เป็นการศึกษาของเด็กที่มีอายุระหว่าง 11-17 ปี ใช้เวลาศึกษา 6 ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ๆ ละ 3 ปี ดังนี้ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (Junior Middle School or Lower Secondary School) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Senior Middle School or Upper Secondary School)

การเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะใช้เวลา 3 ปี ถือเป็นภาคบังคับ กระบวนวิชาต่างๆในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย วิชาการเมือง ภาษาจีน คณิตศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา กีฬา ศิลปะ และแรงงาน หลักสูตรท้องถิ่นจะจัดโดยเจ้าหน้าที่การศึกษาระดับมณฑล เทศบาลนคร จังหวัด ภายใต้การดูแลของรัฐบาล หลักสูตรท้องถิ่นจะต้องมีส่วนประกอบทางด้านวิชาการและกิจกรรมเพื่อเป็นวิชาบังคับหรือวิชาเลือก

การศึกษาภาคบังคับของจีน ใช้เวลาเรียน 9 ปี แบ่งออกเป็น 2 แบบ ดังนี้ แบบแรก ประถมศึกษาเรียน 6 ปีมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี แบบสองประถมศึกษาเรียน 5 ปีมัธยมศึกษาตอนต้นเรียน 4 ปี ซึ่งทั้งสองแบบนี้จะมีจำนวนชั่วโมงเรียนในแต่ละระดับแตกต่างกันแต่เมื่อรวมแล้วก็จะเท่ากันทั้งสองแบบ

การเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะใช้เวลา 3 ปี โดยแบ่งออกเป็น มัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสามัญ และมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสายอาชีพ (Vocational School Education) และมัธยมศึกษาวิชาชีพพิเศษ (Secondary Professional Education) หลักสูตรของมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสามัญ ประกอบด้วย วิชาศีลธรรมและการเมืองภาษาจีน คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ กีฬา ศิลปะ ทักษะแรงงาน สำหรับวิชาอื่นนั้นจะเป็น

วิชาเลือกเสรีหรือบรรจุเป็นวิชาบังคับก็ได้ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการท้องถิ่น ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษาใช้เวลาเรียน 2-4 ปี โรงเรียนมัธยมศึกษาวิชาชีพพิเศษใช้เวลาเรียน 2-4 ปี

โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นของรัฐบาลท้องถิ่น โดยนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่จะสมัครเข้าศึกษาต่อไปชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนที่เหลือจะเข้าศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา และโรงเรียนมัธยมวิชาชีพตามลำดับ

4. ระดับอุดมศึกษา (Higher Education) สถาบันการศึกษาที่สอนระดับอุดมศึกษาประกอบด้วย มหาวิทยาลัย (Universities) สถาบัน (Institutes) และวิทยาลัย (Short-Cycle Universities) การศึกษาระดับอุดมศึกษาของจีนมีคุณภาพดีทั้งการเรียนการสอน และการวิจัย ผลสำเร็จในการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์เป็นที่สนใจไปทั่วโลก มหาวิทยาลัยของจีนมีระดับปริญญาตรี โท และเอก

ปริญญาตรี มีระยะเวลาศึกษาประมาณ 4-5 ปี แล้วแต่สาขาวิชา ผู้ที่ศึกษาได้ครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด รวมทั้งการเรียนในชั้นและการทำวิทยานิพนธ์ หรือโครงการหรืองานภาคสนามจะถือว่าสำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาตรีตามสาขาที่ตนศึกษา

ปริญญาโท ใช้เวลาศึกษาประมาณ 2-3 ปี ผู้ที่ศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์ หรือการศึกษาในระดับเดียวกัน ซึ่งศึกษาตรงตามที่หลักสูตรกำหนดผ่านการสอบไล่ และวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโทแล้ว จะถือว่าสำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาโท

ปริญญาเอก มีระยะเวลาศึกษาประมาณ 3 ปี ผู้ที่ศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์ หรือการศึกษาในระดับเดียวกัน ครบตามที่หลักสูตรกำหนดสอบไล่ทั้งรายวิชาและวิทยานิพนธ์ขั้นปริญญาเอก จะถือว่าสำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาเอก

การศึกษาวิจัยหลังปริญญาเอก โครงการศึกษาวิจัยหลังปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยในจีนมีกำหนดเวลา 2 ปี ผู้ประสงค์จะทำการวิจัยในระดับนี้จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยของจีน ผู้สมัครเข้าศึกษาตามโครงการวิจัยจะต้องส่งเอกสารสมัครต่างๆ ไปยังสถาบันวิจัยในสาขาวิชาที่ต้องการ พร้อมด้วยหนังสือรับรอง (Recommendation) จากอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาเอก 2 ท่าน และเอกสารอื่นๆ ที่จำเป็นและเกี่ยวข้อง โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องสอดคล้องกับเรื่องที่จะวิจัยสถานที่วิจัย และผู้เชี่ยวชาญในสาขาดังกล่าว ก่อนที่จะยื่นเรื่องเพื่อการอนุมัติให้ทำการวิจัยต่อไป

10.2 การศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นจัดโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น 2 ส่วน คือ การบริหารราชการส่วนกลาง และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

การบริหารราชการส่วนกลาง ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตยในรูปแบบรัฐสภา มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บริหารประเทศ รัฐสภาเป็นระบบ 2 สภา ประกอบด้วยวุฒิสภา (House of Councilor) และสภาผู้แทนราษฎร (House of Representative) นายกรัฐมนตรีมาจากหัวหน้าพรรคเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารประเทศร่วมกับ

คณะรัฐมนตรี ดูแลรับผิดชอบกระทรวงและหน่วยงานต่างๆ ที่มีฐานะเทียบเท่ากระทรวง ส่วนการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ญี่ปุ่นมีรูปแบบการปกครองท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ รูปแบบทั่วไป และรูปแบบพิเศษ

การปกครองท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป มีโครงสร้างแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับบนได้แก่ จังหวัด (Prefectures) และระดับล่างได้แก่ เทศบาล (Municipal) ซึ่งการปกครองในระดับจังหวัดนี้จะมีพื้นที่การดำเนินการที่ครอบคลุมหน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับเทศบาลทั้งหมดที่ขึ้นตรงกับจังหวัด แต่ลักษณะเช่นนี้ก็ไม่ได้หมายความว่าเทศบาลเป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดของจังหวัด ฉะนั้นจังหวัดจึงไม่สามารถใช้อำนาจสั่งการเทศบาลได้ จะมีก็เฉพาะอำนาจในการให้คำแนะนำและแนวทางแก่เทศบาลเท่านั้น ดังนั้น ทั้งจังหวัดและเทศบาลจึงมีสถานะเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่เท่าเทียมกัน จะแตกต่างกันก็เฉพาะในด้านขนาดพื้นที่รับผิดชอบและศักยภาพในการให้บริการแก่ประชาชน

การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ประกอบด้วย 1) เขตพิเศษ (Special Wards/Ku) การปกครองท้องถิ่นรูปแบบนี้มีเฉพาะในโตเกียวเท่านั้น 2) สหภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Cooperatives of Local Authorities/Jimu – kumiai) 3) เขตทรัพย์สิน (Property Wards) และ 4) บริษัทพัฒนาท้องถิ่น (Local Development Corporations)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจตกลงกันก่อตั้งสหภาพท้องถิ่น โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อร่วมกันดำเนินกิจการที่ศักยภาพของท้องถิ่นขนาดเล็กไม่สามารถจัดทำได้ โดยรูปแบบสหภาพท้องถิ่นตามกฎหมายกำหนดให้มีอยู่ด้วยกัน 4 ประเภทคือ 1) สหภาพธุรกิจการทั่วไป (Partial Cooperative/Ichibu – jimukumiai) เป็นสหภาพที่ท้องถิ่นมอบหมายการจัดกิจการสาธารณะในพื้นที่พิเศษบางพื้นที่ให้สหภาพดำเนินการแทน ดังเช่นกิจการเกี่ยวกับการกำจัดขยะ, กิจการเกี่ยวกับการอศศศึกษา และกิจการเกี่ยวกับการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งสหภาพประเภทนี้เป็นที่นิยมจัดตั้งกันมากในท้องถิ่น 2) สหภาพเขตกว้าง (Wide Area Union/Koiki – rengo) เป็นสหภาพรูปแบบใหม่ที่จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1994 โดยสหภาพนี้ไม่ได้รับผิดชอบเฉพาะการดำเนินการในพื้นที่กว้างเท่านั้น แต่ยังดำเนินการในกิจการบางอย่างที่รัฐบาลกลางมอบหมายให้ด้วย 3) สหภาพธุรกิจการรวม (Full Cooperative) เป็นสหภาพที่ท้องถิ่นมอบหมายหน้าที่ทั้งหมดของตนให้กับหน่วยงานของสหภาพ ซึ่งสหภาพประเภทนี้ยังไม่มีการจัดตั้งขึ้น 4) สหภาพธุรกิจการราชการ (Join – Office Cooperative) เป็นสหภาพที่ท้องถิ่นที่รวมสำนักงานบริหารไว้ด้วยกัน สหภาพประเภทนี้ก็ยังไม่ปรากฏ

สำหรับเขตทรัพย์สิน (Property Wards) เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่บริหารและจัดการกับทรัพย์สินของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นบางประการ เช่น คลองชลประทาน หนองบึง สุสาน พื้นที่ทำการเกษตร ฯลฯ บางครั้งการยังเป็นการจัดตั้งขึ้นเพื่อดูแลทรัพย์สินที่เกิดจากรวมตัวกันของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอีกด้วย ส่วนบริษัทพัฒนาท้องถิ่น (Local Development

Corporations) เกิดจากการร่วมกันดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสองแห่งขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดหา และเตรียมสถานที่สำหรับบารก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาภูมิภาค โครงการดังกล่าวได้แก่ การสร้างสนามบิน และการพัฒนาเมือง เป็นต้น

โครงสร้างองค์กรการบริหารการศึกษา ประเทศญี่ปุ่นมีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. รัฐบาลระดับชาติ (National Government) ซึ่งส่วนกลางหรือกระทรวงการศึกษา วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology) มีหน้าที่หลักในการดูแลสถาบันการศึกษาที่อยู่ในภายใต้บังคับระดับชาติ ได้แก่ มหาวิทยาลัยต่างๆ และวิทยาลัยเทคโนโลยี

2. รัฐบาลระดับจังหวัด (Prefectural Government) มีทั้งหมด 47 จังหวัด แต่ละจังหวัดมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด บุคลากรในจังหวัดทั้งหมดรวมถึงครูถือว่าเป็นข้าราชการสังกัดส่วนท้องถิ่น อำนาจการแต่งตั้ง ถอดถอน โยกย้าย หรือโอน เป็นของจังหวัด ในด้านการศึกษา จังหวัดเป็นองค์กรที่รับผิดชอบหลัก สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนการศึกษาพิเศษ และวิทยาลัยต่าง ๆ (มหาวิทยาลัยของจังหวัดและโรงเรียนเอกชนอยู่ในความดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัด)

รัฐบาลท้องถิ่นระดับต่ำกว่าจังหวัด (Municipal Government) ได้แก่ องค์กรระดับนคร (city) องค์กรระดับเมือง (town) และองค์กรระดับหมู่บ้าน (village) องค์กรบริหารทั้ง 3 ระดับเป็นอิสระซึ่งกันและกัน มีการเลือกตั้งหัวหน้าหน่วยการปกครองท้องถิ่นทุกระดับ ในด้านการบริหารการปกครองท้องถิ่นไม่ต้องขึ้นกับรัฐบาล ระดับจังหวัด องค์กรท้องถิ่นระดับต่ำกว่าจังหวัดนี้ แต่ละองค์กรมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบโรงเรียนการศึกษาภาคบังคับ คือ ประถมและมัธยมต้น (มหาวิทยาลัยของท้องถิ่น ระดับต่ำกว่าจังหวัดอยู่ในความดูแลของหัวหน้าหน่วยการปกครองท้องถิ่นของแต่ละระดับ)

โครงสร้างองค์กรการบริหารการศึกษาส่วนท้องถิ่น องค์กรการบริหารการศึกษาส่วนท้องถิ่นจัดทำในรูปของคณะกรรมการการศึกษา (Board of Education ใช้ชื่อย่อว่า BOE) มี 2 ระดับ คือ คณะกรรมการการศึกษาระดับจังหวัด (Prefectural BOE ใช้ชื่อย่อว่า PBOE) และ คณะกรรมการการศึกษาระดับนคร เมือง และหมู่บ้าน (Municipal BOE ใช้ชื่อย่อว่า MBOE)

ระบบการศึกษาของญี่ปุ่น แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. ระดับก่อนวัยเรียน (Pre-School Education) คือ ระดับอนุบาล (Kindergarten / Yochien) อายุต่ำกว่า 6 ปี การศึกษาในระดับอนุบาลจะไม่ใช้การศึกษาภาคบังคับ

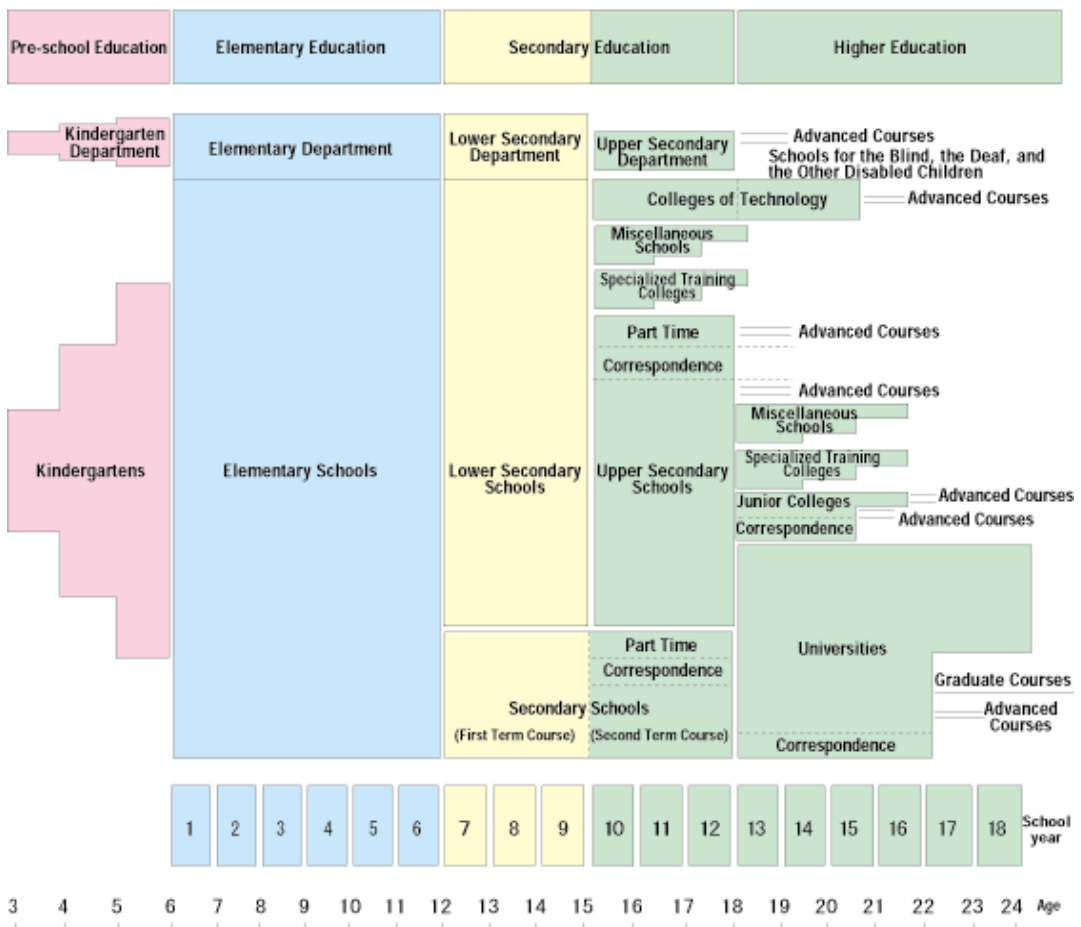
2. ระดับประถมศึกษา (Elementary Education) ผู้เรียนมีอายุ 6 ปี – 12 ปี ซึ่งการศึกษาในระดับนี้เป็นการศึกษาภาคบังคับสำหรับชาวญี่ปุ่น โดยโรงเรียนรัฐบาลจะมีการกำหนด

ยูนิฟอร์มให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และโรงเรียนส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนของรัฐ มีเพียงแค่ร้อยละ 5 เท่านั้นที่เป็นโรงเรียนเอกชน

3. ระดับมัธยมศึกษา (Secondary Education) แบ่งออกเป็น 1) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (Lower Secondary School / chugakkou) ผู้เรียนมีอายุ 12-15 ปี เป็นระดับการศึกษาที่สำคัญต่อเด็กนักเรียน เพื่อเตรียมเข้าสู่การเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากเด็กส่วนใหญ่จะใช้เวลาอยู่ในชมรม, กิจกรรม และการเรียนของโรงเรียนเป็นหลัก 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Upper Secondary School / koutougakkou) ผู้เรียนมีอายุ 15-18 ปี การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับ

4. ระดับอุดมศึกษา (Higher Education) เป็นการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย (University) ผู้เรียนมีอายุ 18-22 ปี มหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นจะกำหนดหลักสูตรและระยะเวลา ดังนี้ ระดับปริญญาตรีจะใช้เวลาทั้งสิ้น 4 ปี, ระดับปริญญาโท 2 ปี และระดับปริญญาเอก 3 ปี

Organization of the School System in Japan

แผนภาพที่ 2 องค์กรของระบบโรงเรียนในประเทศญี่ปุ่น

10.3 การศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์

สาธารณรัฐสิงคโปร์มีรูปแบบการปกครองเป็นแบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุข มีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าของรัฐบาล สาธารณรัฐสิงคโปร์แบ่งอำนาจการปกครองออกเป็น 3 ฝ่าย ดังนี้

1. สภการบริหาร (The Executive) ฝ่ายบริหารประกอบด้วยประธานาธิบดี (วาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี) นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี (วาระการดำรงตำแหน่ง 5 ปี) ทั้งสองตำแหน่งนี้มาจากการเลือกตั้ง

2. รัฐสภา (Parliament) สภาผู้แทนราษฎรของสาธารณรัฐสิงคโปร์มีสมาชิกสภาทั้งสิ้น 99 คน แบ่งออกเป็นผู้มาจากการเลือกตั้ง 87 คน ผู้ที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง 3 คน และผู้ที่มาจากการแต่งตั้งอีก 9 คน

3. สภาตุลาการ (The Judiciary) ฝ่ายตุลาการของสาธารณรัฐสิงคโปร์แบ่งออกเป็นศาลชั้นต้นและศาลฎีกาซึ่งได้รับยกย่องให้เป็นประเทศที่มีระบบตุลาการดีที่สุดในเอเชีย

การจัดการศึกษาของสาธารณรัฐสิงคโปร์มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีทักษะความรู้ความสามารถเพื่อการดำรงชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรับผิดชอบและเป็นพลเมืองดีของชาติ กระบวนการพัฒนาการศึกษามุ่งให้เด็กแต่ละคนสามารถพัฒนาศักยภาพให้ได้สูงสุด การศึกษาของสิงคโปร์กำหนดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 10 ปี เป็นการศึกษาภาคบังคับ เพื่อให้เด็กทุกคนต้องอยู่ในระบบโรงเรียนอย่างต่ำ 10 ปี ก่อนออกไปสู่การทำงาน กล่าวคือ ประถมศึกษา 6 ปี และมัธยมศึกษา 4 ปี โดยเด็กต้องเข้าเรียนเมื่ออายุ 6 ปี ผู้ที่จะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยจะต้องศึกษาขั้นเตรียมมหาวิทยาลัย อีก 2 ปี การศึกษาภาคบังคับของสิงคโปร์จะต้องเรียนรู้ 2 ภาษาควบคู่กันไป ได้แก่ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก และเลือกเรียนภาษาแม่ (Mother Tongue) อีก 1 ภาษา เป็นภาษาที่สอง คือ เชื้อสายจีนจะเลือกเรียนภาษาจีน (แมนดาริน) เชื้อสายมาเลเซียจะเลือกเรียนภาษามลายู และ เชื้อสายอินเดียจะเลือกเรียนภาษาทมิฬ

ระบบการศึกษาของสาธารณรัฐสิงคโปร์ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ระดับก่อนวัยเรียน (Pre-School)

การศึกษาก่อนวัยเรียนเป็นการศึกษาก่อนระดับประถมศึกษาหรือระดับอนุบาล ไม่เป็นการศึกษาภาคบังคับ แต่โดยทั่วไปผู้ปกครองได้ให้เด็กเข้ารับการศึกษาระดับนี้เพื่อเตรียมความพร้อม “Foundation Stage” โดยการศึกษาระดับก่อนวัยเรียนจะแบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ ระดับเด็กเล็ก (Pre-school playgroup) รับเด็กอายุ 3-4 ปี และระดับอนุบาลศึกษา (Kindergarten) รับเด็กอายุ 4-6 ปี การจัดการศึกษาในระดับนี้จะมีกระทรวงศึกษาธิการควบคุม และมีมูลนิธิของชุมชน หน่วยงานทางศาสนา และองค์การทางธุรกิจและสังคมทำหน้าที่บริหาร ส่วนใหญ่จะทำการเรียนการสอน 5 วันต่อสัปดาห์ และแบ่งการเรียนเป็นสองช่วงในแต่ละวัน ช่วงหนึ่งจะใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมงครึ่งถึง 4 ชั่วโมง

2. ระดับประถมศึกษา (Primary School)

ระดับประถมศึกษาของสาธารณรัฐสิงคโปร์ใช้เวลาเรียน 6 ปี ประกอบด้วย การเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น (Foundation Stage) 4 ปี ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 และชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (Orientation Stage) อีก 2 ปี ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในหลักสูตรชั้นพื้นฐานวิชาหลักที่ได้เรียน คือ วิชาภาษาอังกฤษ ภาษาท้องถิ่น (Mother Tongue) คณิตศาสตร์ และวิชาเสริม อันได้แก่ ดนตรี ศิลปะหัตถกรรม สุขศึกษา และสังคมศึกษา ส่วนวิชาวิทยาศาสตร์เริ่มเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นต้นไป ทุกคนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะต้องทำข้อสอบ Primary School Leaving Examination (PSLE) ให้ผ่าน เพื่อจบการศึกษาระดับประถมศึกษา

Primary school (Children enter P1 in the year they turn 7).	
Primary 1	6–7
Primary 2	7–8
Primary 3	8–9
Primary 4	9–10
Primary 5	10–11
Primary 6	11–12

3. ระดับมัธยมศึกษา (Secondary School)

โรงเรียนมัธยมศึกษาในสาธารณรัฐสิงคโปร์มีหลายรูปแบบ ทั้งให้ทุนทั้งหมดโดยรัฐบาล หรือเพียงส่วนเดียว หรือนักเรียนเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด การจัดการศึกษาระดับมัศึกษามี 3 หลักสูตร คือ 1) หลักสูตรพิเศษ (Special Course) 2) หลักสูตรเร่งรัด (Express Course) 3) หลักสูตรปกติ (Normal Course)

นักเรียนในหลักสูตรพิเศษและหลักสูตรเร่งรัด (Special Course and Express Course) จะใช้เวลาเรียนเพียง 4 ปี ขณะที่นักเรียนในแผนการเรียนปกติ (Normal) จะใช้เวลาเรียน 5 ปี โดยนักเรียนในแผนการเรียนพิเศษจะสอบ Singapore Cambridge General Certificate of Education "Ordinary" (GCE "O" Level) เมื่อเรียนครบ 4 ปี ส่วนนักเรียนหลักสูตรปกติใช้เวลาเรียน 5 ปีนั้น จะสอบ Singapore Cambridge General Certificate of Education "Normal" (GCE "N" Level) ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนสามารถเลือกได้ว่าจะเรียนทางสายศิลป์ วิทยาศาสตร์ ธุรกิจการค้า หรือสายวิชาชีพ

Secondary school	
Secondary 1	12–13
Secondary 2	13–14
Secondary 3	14–15
Secondary 4	15–16
Secondary 5	16–17

4. การศึกษาหลังมัธยมศึกษา (Post Secondary Education)

4.1 Junior Colleges/Centralized Institutes นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้วจะต้องสอบ GCE “O” level เพื่อเข้า “Junior Colleges” หลักสูตร 2 ปี ซึ่งเป็นหลักสูตรการศึกษาก่อนเข้ามหาวิทยาลัย (pre-university) หรือ Centralized Institutes หลักสูตร 3 ปี ก่อนเข้ามหาวิทยาลัย การเข้ารับการศึกษานี้ขึ้นอยู่กับคะแนนผลการสอบ GCE “O” level โดยหลักสูตรพิเศษ และหลักสูตรเร่งรัดจะต้องผ่านประกาศนียบัตร GCB (General Certificate of Education) ในระดับ “O” Level ส่วนหลักสูตรปกติจะต้องผ่าน GCB “N” Level แต่ถ้าต้องศึกษาต่อในระดับเตรียมอุดมศึกษา ก็ต้องสอบให้ผ่าน GCB “O” Level เช่นเดียวกัน เมื่อจบแล้วจะต้องสอบ GCE “A” Level เพื่อนำผลคะแนนไปตัดสินใจการเข้าเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัย

4.2 Institute of Technical Education: ITE จัดฝึกอบรมการศึกษาทางเทคนิคและอาชีวศึกษาให้แก่ผู้สำเร็จมัธยมศึกษา เพื่อเตรียมตัวสำหรับทำงาน รวมทั้งจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้ทำงานแล้ว เพื่อพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานที่สนองตอบความต้องการด้านอุตสาหกรรม

4.3 Polytechnics เป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนด้านวิศวกรรมศาสตร์ บริหารธุรกิจการเงินการบัญชี การเดินเรือ พยาบาล เทคโนโลยีชีวภาพ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ ฯลฯ วิทยาลัยเทคนิค ของสิงคโปร์มี 4 แห่งได้แก่

4.3.1. Singapore Polytechnic

4.3.2. Ngee Ann Polytechnic

4.3.3. Temasek Polytechnic และ

4.3.4. Nanyang Polytechnic

4.4 มหาวิทยาลัย (Universities) สิงคโปร์มีมหาวิทยาลัย 3 แห่ง คือ

4.4.1. มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ (National University of Singapore : NUS) จะให้การศึกษาคครอบคลุมเกือบทุกสาขาวิชา ทั้งแพทยศาสตร์ ทันตแพทย์ กฎหมาย ศิลปะ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรม สถาปัตยกรรม และการบริหารธุรกิจ

4.4.2. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนันทยง (Nanyang Technological University : NTU) จะเน้นการศึกษาด้านวิศวกรรมศาสตร์สาขาต่างๆ รวมทั้งวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และสาขาธุรกิจ และการบัญชี

4.4.3. มหาวิทยาลัยการจัดการแห่งสิงคโปร์ (Singapore Management University : SMU) จะเน้นเรื่องธุรกิจการจัดการ

ตอนที่ 11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ : บทเรียนทางเลือก และเงื่อนไขความสำเร็จ พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ในทางทฤษฎีระบบการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่จะประสบความสำเร็จได้ มีปัจจัยสำคัญใน 2 ระดับ โดยในระดับโครงสร้าง (Structure) ต้องมีองค์ประกอบครบ 3A ได้แก่ 1) ความมีอิสระ (Autonomy) ในการบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ 2) พัฒนาระบบความรับผิดชอบ (Accountability) ที่ตอบสนองและมีความรับผิดชอบเชิงพื้นที่มากขึ้น 3) สร้างระบบการประเมิน (Assessment) ที่มีความเรียบง่ายไม่เป็นภาระของโรงเรียน และเหมาะสมกับเป้าหมายเชิงพื้นที่ และในระดับบุคคล (Agent) ควรมีองค์ประกอบครบ 3C ได้แก่ 1) ชีตความสามารถของคน (Capacity) 2) การทำงานเพื่อตอบสนองเป้าหมายของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบเช่นความทุ่มเทและเสียสละของครู ต่อเด็ก (Contribution) และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างระบบหรือโครงสร้างกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่อยู่ในระบบ (Context of Relationship) ดังนั้น ในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ให้ประสบความสำเร็จต้องอยู่บนหลักของ 3A และ 3C ข้างต้น ควบคู่กัน

จรรยาสุริ มาติลโกวิท และคณะ (2553) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย โดยสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย และทดลองใช้ รูปแบบดังกล่าวในพื้นที่ชุมชนแม่น้ำคู้ ตำบลแม่น้ำคู้ อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ผู้จัด แกนหลักในการจัดการศึกษา คือ ครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา สถาบันการเมืองการปกครอง องค์กรรัฐ/เอกชน องค์กรอิสระ องค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรและสื่อ 2) หลักการ/แนวคิดของการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย โดยหลัก คือ เน้นการศึกษาตลอดชีวิตเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) เป้าหมายในการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย โดยหลัก คือ เพื่อสร้างพลเมืองที่มีจิตวิญญาณประชาธิปไตยและมีความกระตือรือร้น 4) เนื้อหาสาระสำคัญ ในการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยควรเป็นองค์ประกอบเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนพฤติกรรมพลเมืองได้ เน้นแนวคิดประชาธิปไตยและเป็นประชาธิปไตยที่สังคมไทยต้องการ 5) แนวทางและวิธีดำเนินการจัดการศึกษา

ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยโดยหลักควรแบ่งกลุ่มผู้เรียนให้ชัดเจน จัดการเรียนการสอนในหลากหลายรูปแบบ ผสมผสานความรู้กับประสบการณ์ 6) การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยควรมีการติดตามและรายงานผลเป็นระยะ และใช้หลักการมีส่วนร่วม จากการนำรูปแบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยไปทดลองใช้ในชุมชน พบว่า ชุมชนสามารถเป็นแกนหลักในการจัดการศึกษาได้ มีการร่วมมือในกิจกรรมและและต้องการให้มีการสานต่อในโครงการต่างๆ เพื่ออนาคตชุมชนต่อไป

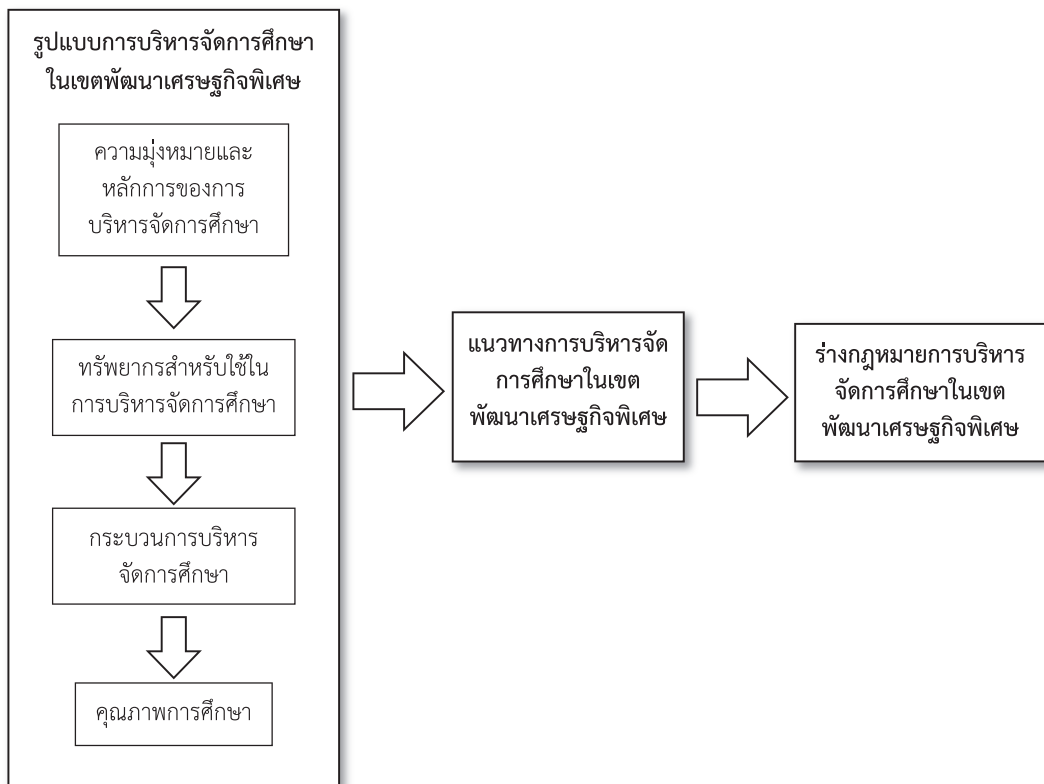
พินสุดา สิริธรรังคร (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการบริหารจัดการทั้งที่เป็นสถานศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ด้านความพร้อมของสถานศึกษา ยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กในชนบท ทั้งด้านครูและบุคลากร เงินและงบประมาณ ความรู้ในการบริหารจัดการการเรียนการสอน และเครือข่ายเทคโนโลยีด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และนโยบายการบริหารจัดการจากส่วนกลางส่งไปยังสถานศึกษายังเป็นรูปแบบเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ ทั้งด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล และงบประมาณ ส่งผลกระทบต่อปัญหาการบริหารจัดการขอสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกันทั้งด้านบริบท ขนาด และความพร้อมดังกล่าวข้างต้น เพื่อแก้ปัญหาทางการบริหารดังกล่าว พบว่า สถานศึกษาภายใต้การกำกับสนับสนุนของต้นสังกัดได้มีการบริหารจัดการทั้งรูปแบบมีส่วนร่วมของชุมชน รูปแบบเครือข่าย รูปแบบพี่เลี้ยง และรูปแบบแม่ข่ายและลูกข่าย รวมทั้งสถานศึกษาในกำกับของรัฐ ในการนี้ พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นฐานสำคัญของการบริหารจัดการสถานศึกษาที่นำไปสู่ความสำเร็จทั้งในเมืองและชนบท ทั้งที่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ 2) รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมกับขนาดและความพร้อม แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม มีจำนวน 10 รูปแบบ ดังนี้ (1) กลุ่มบริหารจัดการที่พัฒนาขึ้นจากการบริหารจัดการที่มีอยู่เดิม แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ (1.1) กลุ่มรูปแบบมีส่วนร่วมและเครือข่าย มี 4 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน รูปแบบการบริหารจัดการแบบเครือข่าย รูปแบบการบริหารจัดการแบบพี่เลี้ยง และรูปแบบการบริหารจัดการแบบแม่ข่ายและลูกข่าย (1.2) กลุ่มรูปแบบ การบริหารจัดการแบบอิสระและในกำกับของรัฐ มี 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการบริหารจัดการแบบอิสระ และรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาในกำกับของรัฐ (2) กลุ่มบริหารจัดการที่กำหนดขึ้นใหม่ มี 3 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการบริหารจัดการแบบหุ้นส่วน รูปแบบการบริหารจัดการโดยการจ้างองค์กรภายนอก และรูปแบบการบริหารจัดการแบบยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง (3) กลุ่มรูปแบบบริหารจัดการแบบผสมผสาน มี 1 รูปแบบ คือ รูปแบบการบริหารจัดการแบบผสมผสานที่ใช้การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเป็นฐานในการบริหารจัดการในทุกรูปแบบ ซึ่งเป็นรูปแบบที่เหมาะสมที่สุดในการนำไปใช้กับสถานศึกษาทุกขนาดตามความพร้อม 3) นโยบายการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) นโยบายการส่งเสริมการนำรูปแบบไปใช้ เพื่อให้สามารถเลือกรูปแบบการบริหารจัดการได้ เหมาะสมกับบริบท ขนาด และความพร้อมของสถานศึกษา (2) นโยบายที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เป็นนโยบายที่ต้องกำหนดโดยภาพรวมและมีผลกระทบวงกว้าง และ (3) นโยบายที่เป็นสาระของการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดความ คล่องตัวและเป็นไปได้ทางการบริหาร

จัดการ ในด้านข้อเสนอแนะการปฏิบัติ ควรได้มีการพัฒนาศักยภาพ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อ ทำหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมและอำนวยความสะดวกแก่สถานศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาครู ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษาและชุมชน ให้มีความรู้ความเข้าใจ การบริหารจัดการดังกล่าว และการ ประเมินผลรูปแบบเพื่อการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สำหรับ ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป ควรมี การทำวิจัยเปรียบเทียบรูปแบบและศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการนำรูปแบบไปใช้ รวมทั้งการประเมินผลแต่ละ รูปแบบ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบ และการสนับสนุน ส่งเสริมที่ชัดเจน

ศรียรรณ เกียรติสุรนนท์ และคณะ (2554) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาขององค์กรเอกชนจังหวัดศรีสะเกษ โดยดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอนได้แก่ 1) ศึกษา ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิของจังหวัดศรีสะเกษ 2) ประเมิน รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรเอกชน โดยการจัดประชุมกลุ่มสนทนา 3) ทดลองใช้ รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรเอกชนที่โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย แล้วประเมินผล และ 4) ปรับปรุงรูปแบบจากผลการทดลอง จากผลการวิจัยได้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ องค์กรเอกชน จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีความสมบูรณ์ถูกต้องเหมาะสม ปฏิบัติได้และสถานศึกษาได้รับประโยชน์ ซึ่งประกอบด้วย คณะอนุกรรมการจากองค์กรเอกชนเข้าร่วมบริหารจัดการใน 6 ฝ่าย คือ วิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล บริหารงานทั่วไป ระดมเงินทุนเพื่อพัฒนาสถานศึกษา และประเมิน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดการของสถานศึกษา โดยมีการร่วมกันกำหนดหน้าที่ของแต่ละฝ่ายไว้ด้วย

ตอนที่ 12 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความมุ่งหมายและหลักการของการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 2) ทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 3) กระบวนการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และ 4) คุณภาพการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และร่างกฎหมายการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

แผนภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และข้อเสนอการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา 2) กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และ 3) ร่างกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีวิธีการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ (Mixed Method) มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพบริบท นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การจัดการศึกษา สภาพปัญหาในพื้นที่เมื่อมีการประกาศจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
2. ศึกษาสภาพข้อเท็จจริงของการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่ที่ถูกกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
3. ศึกษาเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา
4. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา
5. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และจัดทำรายงานฉบับเริ่มงาน (Inception Report) เสนอต่อสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1. เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากนักปราชญ์ นักคิด ทางด้านการศึกษา กฎหมาย และการกระจายอำนาจเกี่ยวกับรูปแบบและกฎหมายการศึกษาสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีประชากรและกลุ่มเป้าหมาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากร ได้แก่

1.1.1.1 คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) จำนวน 20 คน

1.1.1.2 คณะกรรมการข้าราชการชั้นเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จำนวน 20

คน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) จำนวน 5 คน และ คณะกรรมการธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จำนวน 5 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

1.2.1 ความมุ่งหมายของการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1.2.2 หลักการของการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1.2.3 ทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1.2.4 ลักษณะการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1.2.5 กระบวนการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1.2.6 แนวการจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1.2.7 คุณภาพการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)

2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการอภิปรายกลุ่มย่อย (focus group discussion) จากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในพื้นที่ ทั้ง 10 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อคิดเห็นและข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบและกฎหมายการศึกษาสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมี ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 ประชากร ได้แก่

2.1.1 ผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2.1.2 ศึกษาธิการจังหวัดที่มีเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2.1.3 นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด/นายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่อยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2.1.4 อุตสาหกรรมจังหวัด

2.1.5 แรงงานจังหวัด

2.1.6 พาณิชย์จังหวัด

2.1.7 ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาที่รับผิดชอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2.1.8 อธิการบดีของสถาบันการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

2.1.9 ผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.1.10 สภาอุตสาหกรรมจังหวัด

2.1.11 หอการค้าจังหวัด

ดังนี้

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบอภิปรายกลุ่มย่อยแบบมีโครงสร้างที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัย

2.2.1 ความมุ่งหมายของการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2.2.2 หลักการของการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2.2.3 ทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2.2.4 ลักษณะการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2.2.5 กระบวนการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2.2.6 แนวการจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2.2.7 คุณภาพการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศจีน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้บริหารการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้นShenzhen) สาธารณรัฐประชาชนจีน (The People's Republic of China) โดยมีประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารของหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น สาธารณรัฐประชาชนจีน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

3.2.1 ความมุ่งหมายของการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

3.2.2 หลักการของการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

3.2.3 ทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

3.2.4 ลักษณะการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

3.2.5 กระบวนการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

3.2.6 แนวการจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

3.2.7 คุณภาพการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และข้อเสนอการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

1. กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ได้จากการศึกษาวิจัยในขั้นตอนที่ 2 พร้อมทั้งกำหนดข้อเสนอในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

2. ตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ครอบคลุมทั้ง 10 เขต และข้อเสนอการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) และคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

2.1 ประชากร

2.1.1 คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) จำนวน 20 คน

2.1.2 คณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จำนวน 20 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และข้อเสนอการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. พัฒนาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และข้อเสนอในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

4. จัดทำรายงานการวิจัยฉบับกลาง (Interim Report) เสนอต่อสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ซึ่งมีสาระประกอบด้วย หลักการ แนวคิด แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และข้อเสนอการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ขั้นตอนที่ 4 ร่างกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1. ร่างกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และข้อเสนอในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาที่ได้จากขั้นตอนที่ 3

2. จัดอภิปรายกลุ่มย่อยผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายการศึกษาเพื่อพิจารณาร่างกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
3. จัดทำรายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ (Final Report) และร่างกฎหมายเสนอต่อสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ระยะเวลาดำเนินการ

กิจกรรม	เดือน									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพบริบท นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การจัดการศึกษา สภาพปัญหาในพื้นที่เมื่อมีการประกาศจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ		→								
2. ศึกษาสภาพข้อเท็จจริงของการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ		→								
3. ศึกษาเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา		→								
4. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา		→								
5. จัดทำรายงานฉบับเริ่มงาน (Inception Report) เสนอต่อสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา		→								

กิจกรรม	เดือน									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6. เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากนักปราชญ์ นักคิด ทางด้านการศึกษา กฎหมาย และการกระจายอำนาจเกี่ยวกับรูปแบบและกฎหมายการศึกษาสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ										
7. เก็บรวบรวมข้อมูลอภิปรายกลุ่มย่อย (focus group discussion) จากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ ทางด้านการศึกษา กฎหมาย และการกระจายอำนาจ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาในพื้นที่ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบและกฎหมายการศึกษาสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ										
8. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศญี่ปุ่น จีน และสิงคโปร์ โดยศึกษาข้อมูลภาคสนาม 1 ประเทศ และข้อคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในพื้นที่ ทั้ง 10 เขต										
9. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis)										

กิจกรรม	เดือน									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10. จัดทำร่างรายงานการวิจัยฉบับกลาง (Interim Report) เสนอต่อสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ซึ่งมีสาระประกอบด้วย หลักการแนวคิด แนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ							→			
11. จัดประชุมสัมมนาแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ							→			
12. จัดทำร่างรายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ (Final Report) และร่างกฎหมายเสนอต่อสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา								→		
13. จัดทำรายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ (Final Report) และร่างกฎหมายเสนอต่อสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา										→

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเริ่มจากการศึกษาวิจัยหาแบบการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แล้วนำรูปแบบฯ ที่ได้จากการศึกษาวิจัยมากำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อจัดทำเป็นร่างกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต่อไป ผู้วิจัยจึงขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตอนที่ 2 การบริหารการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น (Shenzhen) ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ดังมีรายละเอียด ต่อไปนี้

ตอนที่ 1 รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย ความมุ่งหมาย และหลักการของการบริหารจัดการศึกษา ทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษา กระบวนการบริหารจัดการศึกษา และคุณภาพการศึกษา จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) กลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการอภิปรายกลุ่มย่อย (focus group discussion) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 10 เขต สามารถสรุปได้ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความมุ่งหมายของการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องทำให้เกิดการพัฒนาใน 3 ด้านด้วยกัน ได้แก่

1. ด้านผู้เรียน

เนื่องจากในแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะมีความต้องการทรัพยากรบุคคลที่มีคุณลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละเขต ดังนั้น การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องเป็นไปเพื่อสร้างคนที่มีคุณลักษณะดังนี้

1.1 คุณลักษณะพื้นฐาน

คุณลักษณะพื้นฐานที่ทุกเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องการเหมือนกัน คือ เป็นคนให้มีความสมบูรณ์รอบด้าน กล่าวคือ

1) มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง

เนื่องจากสุขภาพร่างกายที่ดี หมายถึง สภาวะของร่างกายที่มีความสมบูรณ์ แข็งแรง เจริญเติบโตอย่างปกติ ระบบต่างๆของร่างกายสามารถทำงานได้เป็นปกติและมีประสิทธิภาพ ร่างกายมีความต้านทานโรคได้ดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บและความทุพพลภาพ ดังนั้น ผู้ที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงย่อมมีความสามารถในการทำงานได้ดีกว่าผู้ที่มีสุขภาพร่างกายอ่อนแอ จะเห็นว่าสุขภาพร่างกายมีความสัมพันธ์กับความสามารถและประสิทธิภาพในการทำงาน

2) มีอารมณ์หรือมีสุขภาพจิตที่ดี

เนื่องจากสุขภาพจิตเป็นผลของการปรับตัว ซึ่งเป็นวิธีการที่คนเราแสดงปฏิกิริยาตอบโต้ในการปรับตัวให้เป็นไปตามความต้องการของตัวเอง เพื่อนฝูงหรือสังคม หรือในการเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่ตัวเอง และสุขภาพจิตยังเป็นเครื่องที่กำหนดแบบของ บุคลิกภาพของคนเราด้วย ดังนั้น ผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดีจึงมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี โดยไม่ปล่อยให้ตัวเองเป็นไปตามอำนาจของสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ ทั้งในสถานการณ์ปกติและไม่ปกติ และสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ มองโลกในแง่ดี หรือการคิดเชิงบวก(Positive Thinking) มีความฉลาดทางอารมณ์(Emotional Quotient : EQ) ด้วยเหตุนี้ผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดีจึงมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมการทำงานได้เป็นอย่างดี ทำให้งานสำเร็จอย่างราบรื่น

3) มีจิตสาธารณะ

เนื่องจากจิตสาธารณะ (Public consciousness/public mind) เป็นจิตสำนึกทางสังคมที่บุคคลรู้จักเอาใจใส่ เป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม ดังนั้นผู้ที่มีจิตสาธารณะจึงเป็นบุคคลที่เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม จึงเป็นที่รักใคร่ของเพื่อนร่วมงาน ส่งผลให้การทำงานราบรื่นสำเร็จได้โดยง่าย

4) ความเป็นเลิศตามศักยภาพหรืออัจฉริยภาพของตนเอง

เนื่องจากบุคคลจะมีศักยภาพหรืออัจฉริยภาพที่แตกต่างกัน ดังนั้น การจัดการศึกษาจะต้องยึดศักยภาพหรืออัจฉริยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพเพื่อไปสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของตนเอง เพราะบุคคลที่มีความเป็นเลิศในเรื่องใดก็จะทำงานนั้นๆ ได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5) มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ด้วยการใช้สติปัญญา

เนื่องจากการดำเนินชีวิตจะต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาในการทำงาน ผู้ที่มีสติปัญญา มีความรู้ ความสามารถ และมีความฉลาดทางเชาว์ปัญญา (Intelligence Quotient) หรือมีความสามารถในการคิด การใช้เหตุผล การคำนวณ และการ

เชื่อมโยง ก็จะสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี การทำงานก็ราบรื่น ทำให้มีความสุขในการทำงาน คุณภาพชีวิตในการทำงานก็จะดีขึ้น

6) มีจิตสำนึกรักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย

เนื่องจากปัจจุบันบุคคลสามารถติดต่อสื่อสารกันผ่านทางโลกออนไลน์ซึ่งจะมีสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อกลางให้บุคคลทั่วไปได้มีส่วนร่วมสร้างและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตที่เรียกว่าเครือข่ายสังคม (Social Network) ทำให้มีการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมของต่างชาติให้แก่คนไทย หากคนไทยมีความอ่อนแอทางวัฒนธรรม ในอนาคตก็จะไม่มีวัฒนธรรมไทยเหลืออยู่อีกต่อไป ดังนั้น การจัดการศึกษาจะต้องให้ความสำคัญต่อการปลูกฝังจิตสำนึกรักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย อนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยไว้อย่างเหนียวแน่น

7) ยอมรับสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

เนื่องจากโลกปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ (globalization) ซึ่งเป็นผลมาจากพัฒนาการติดต่อสื่อสาร การคมนาคมขนส่ง และเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เชื่อมโยงระหว่างปัจเจกบุคคล ชุมชน หน่วยงานธุรกิจ และรัฐบาล ทั่วทั้งโลก ทำให้คนไทยจำเป็นต้องติดต่อสื่อสารกับผู้คนทั่วโลก ซึ่งมีขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างหลากหลาย ซึ่งการที่จะอยู่ร่วมกันเป็นพลโลกได้จะต้องมีความเข้าใจและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ดังนั้น การจัดการศึกษาจะต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และยอมรับสังคมพหุวัฒนธรรม

8) มีความเป็นประชาธิปไตย

เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม และการที่จะอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขนั้น ทุกคนในสังคมจะต้องเคารพและปฏิบัติตามมีกฎเกณฑ์หรือกติกาทางสังคม ดังนั้น ทุกคนในสังคมจะต้องรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง ยึดถือประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น หรือที่เรียกว่ามีความเป็นประชาธิปไตย โดยการนำหลักประชาธิปไตยมาใช้ในชีวิตประจำวันจนเป็นนิสัยหรือวิถีทางแห่งชีวิต (A way of life) ซึ่งประกอบด้วย คารวะธรรม หมายถึง การยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน สามัคคีธรรม หมายถึง การร่วมมือกันในการทำงาน และปัญญาธรรม หมายถึง การใช้เหตุผลในการทำงานและตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ

9) มีคุณธรรมจริยธรรม

เนื่องจากเด็กและเยาวชนไทยในปัจจุบันส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ ขาดความซื่อสัตย์ และขาดความเสียสละ ซึ่งถือเป็นคุณธรรมจริยธรรมที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานทั้งสิ้น ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมต่างๆ เหล่านี้ให้แก่ผู้เรียนด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมยอมรับและถือปฏิบัติตามกฎ กติกา มารยาท ขนบธรรมเนียม และแบบแผนอันดีงามของสังคม รู้จักกาลเทศะ มีความพยายาม เอาใจใส่ และตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายอย่างเต็มความสามารถ ด้วยความละเอียดรอบคอบ มีความอดทนและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาในงาน ไม่ละเลยทอดทิ้งงานหรือหลีกเลี่ยงงานจนกว่างานจะแล้วเสร็จ ยอมรับผลของการกระทำไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสีย ประพฤติปฏิบัติตรงไปตรงมา มีความสุจริต โปร่งใสไม่คดโกง และเป็นคนตรงต่อเวลา รักษาผลประโยชน์ของ

ส่วนรวม และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน รู้จักการแบ่งปัน การให้ความร่วมมือ การให้ความช่วยเหลือ และการแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

10) มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

เนื่องจากเด็กและเยาวชนไทยส่วนใหญ่ยังขาดความมุ่งมั่นพยายามในการปฏิบัติงาน จึงทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในงานอาชีพเท่าที่ควร ซึ่งตามหลักจิตวิทยาถือว่าขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) ดังนั้น การจัดการศึกษาจะต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจที่จะขบให้มีความพยายามในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จตามมาตรฐานความเป็นเลิศ (Standard of Excellence) ที่ตนเองตั้งไว้ด้วย

11) มีความสามารถทางด้านภาษาในการสื่อสาร

เนื่องจากในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องมีการติดต่อทำธุรกิจกับทั้งคนไทยและคนต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้น ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศเพื่อนบ้านจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

1.2 คุณลักษณะเฉพาะทางด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ

เนื่องจากเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแต่ละเขตจะมีการลงทุนทางด้านธุรกิจ การค้า หรือการลงทุนทางด้านอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้น การจัดการศึกษาในแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจึงมีความจำเป็นต้องมุ่งเน้นสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเฉพาะทางด้านความรู้และทักษะวิชาชีพตามความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้อย่างมีความสุข

2. ด้านสังคม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการประกอบธุรกิจการค้าในโลกปัจจุบันมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องก้าวทันโลกทันสมัย ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยการเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยี สารสนเทศต่างๆ แต่ปัจจุบันนี้คนไทยยังไม่มีความรู้ใฝ่เรียนเท่าที่ควร ทำให้ขาดศักยภาพในการปรับตัวเพื่อรองรับสภาพการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป็นการเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างกว้างขวาง เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างรวดเร็วและไร้ขอบเขตไม่มีขีดจำกัด ดังนั้น การจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้เกิดกระบวนการทางสังคมที่จะกระตุ้นให้คนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีความใฝ่รู้ และพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตผ่านสื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อสร้างความรู้ สร้างทักษะให้แก่ตนเอง ตลอดจนมีการส่งเสริมให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งภายในและนอกเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กล่าวคือ การจัดการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษต้องเป็นไปเพื่อสร้างให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

3. ด้านสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ในปัจจุบันยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ สาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ควรขึ้นอยู่กับบริบทและความต้องการของแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งมีความแตกต่างกัน ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถ

นำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการสนองตอบความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรเปิดโอกาสให้ชุมชนและสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร และสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้ เพื่อให้หลักสูตรและสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สำหรับกระบวนการเรียนรู้นั้นให้ยึดเอาศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ และต้องเน้นการฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะอาชีพ นอกจากนี้กระบวนการเรียนรู้ควรมุ่งสร้างนักวิจัย โดยเฉพาะการวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมใหม่ๆ

ส่วนที่ 2 หลักการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการจัดการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษต้องยึดหลัก ดังนี้

1. เป็นการศึกษาตลอดชีวิตที่มุ่งเน้นในการตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นสำคัญ มีการพัฒนาสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอย่างต่อเนื่อง โดยเปิดโอกาสให้สังคมและสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2. มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาให้แก่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในการกำหนดนโยบาย ระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย

3. มีองค์กรการบริหารจัดการศึกษาที่มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล

4. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีความพร้อมสามารถจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามเหมาะสมและความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

5. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีความพร้อมจัดตั้งสถานศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา โดยสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีสถานภาพเป็นนิติบุคคล ในกรณีที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยังไม่มีความพร้อมที่จะจัดตั้งสถานศึกษาของตนเองก็ให้ใช้เครือข่ายของสถานศึกษาต่างๆ มาร่วมกันจัดการศึกษาตามนโยบายและความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

6. มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา สำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งการประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก ในทุกระดับและประเภทการศึกษา

7. มีอิสระในการกำหนดหลักเกณฑ์และดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย

8. มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

ส่วนที่ 3 ทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเงินงบประมาณและทรัพยากรมีความจำเป็นต่อการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น รัฐบาลควรให้การสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร ดังนี้

1. การศึกษาระดับปฐมวัย

1.1 การศึกษาเด็กเล็ก เป็นการศึกษสำหรับเด็กที่มีอายุ 2-3 ปี ระยะเวลาศึกษา 1 ปี รัฐบาลควรสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร หรือเป็นการจัดการศึกษาแบบให้เปล่า

1.2 การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาหรืออนุบาลศึกษา เป็นการศึกษสำหรับเด็กที่มีอายุ 3-5 ปี ระยะเวลาศึกษา 3 ปี รัฐบาลควรสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร หรือเป็นการจัดการศึกษาแบบให้เปล่า

2. การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาระดับบังคับ มีระยะเวลาศึกษา 6 ปี รัฐบาลควรสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร หรือเป็นการจัดการศึกษาแบบให้เปล่า

3. การศึกษาระดับมัธยมศึกษา

3.1 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาระดับบังคับ มีระยะเวลาศึกษา 3 ปี รัฐบาลควรสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร หรือเป็นการจัดการศึกษาแบบให้เปล่า

3.2 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประเภทสามัญศึกษา และประเภทอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาที่มีระยะเวลาศึกษา 3 ปี รัฐบาล และผู้ปกครองควรร่วมกันสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร ทั้งนี้ เนื่องจากไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับ จึงควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร

กรณีที่เป็นการจัดการศึกษาตามความต้องการของสถานประกอบการ ควรให้สถานประกอบการ เป็นผู้สนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร

กรณีที่เป็นการจัดการศึกษาตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลกับสถานประกอบการ ควรให้รัฐบาล และสถานประกอบการ ร่วมกันสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร

4. การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาสูงกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีระยะเวลาศึกษา ประมาณ 4-6 ปี ขึ้นอยู่กับหลักสูตรที่ศึกษา รัฐบาล สถานประกอบการและผู้ปกครองควรร่วมกันสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร ทั้งนี้ เนื่องจากไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับ จึงควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร

กรณีที่เป็นการจัดการศึกษาตามความต้องการของสถานประกอบการ ควรให้สถานประกอบการ เป็นผู้สนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร

กรณีที่เป็นการจัดการศึกษาตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลกับสถานประกอบการ ควรให้รัฐบาล และสถานประกอบการ ร่วมกันสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากร

ส่วนที่ 4 กระบวนการบริหารจัดการศึกษา

1. ลักษณะการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีความเป็นอิสระและคล่องตัว จึงควรมีกฎหมายหรือระเบียบรองรับการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพราะการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แต่ละเขตอาจมีความแตกต่างกัน โดยมีคณะกรรมการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นการเฉพาะ เพื่อทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัด

การศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาอย่างมีเอกภาพและเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของแต่ละเขต โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย สำหรับวาระการดำรงตำแหน่งคณะกรรมการฯ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของแต่ละเขต ให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์และดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอย่างเป็นทางการ ที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล

ในขณะที่มีกลุ่มตัวอย่างเพียงบางส่วนที่มีความเห็นว่า การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายหรือระเบียบรองรับ ควรบริหารจัดการศึกษาตามที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และควรอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด โดยให้การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นไปในลักษณะของการประสานความร่วมมือกันเป็นเครือข่ายระหว่างสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนสถานประกอบการ ซึ่งอาจเป็นการประสานความร่วมมือกันอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ ขึ้นอยู่กับบริบทของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแต่ละเขต

2. กระบวนการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรมีอิสระในการกำหนดกระบวนการบริหารจัดการศึกษาภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ดังนี้

2.1 กำหนดนโยบายการศึกษาและวางแผนพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและทิศทางการพัฒนาประเทศ

2.2 จัดตั้งองค์กรการบริหารจัดการศึกษาและสถานศึกษาที่มีสถานะภาพเป็นนิติบุคคล

2.3 ออกกฎหมายหรือระเบียบการบริหารงานบุคคลของครูและบุคลากรทางการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2.4 ตัดสินใจหรือวินิจฉัยสั่งการเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย

2.5 ประสานความร่วมมือด้านการศึกษาและด้านวิชาการกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและต่างประเทศภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย

2.6 รายงานผลการบริหารจัดการศึกษาต่อเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และกระทรวงศึกษาธิการ

2.7 บริหารงบประมาณทางการศึกษาตามกฎหมาย/ระเบียบ

3. แนวทางการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรมีแนวทางการจัดการศึกษา ดังนี้

3.1 จัดการศึกษาในระบอบระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ทุกประเภทสำหรับผู้เรียนในสถานศึกษา จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับผู้เรียนนอกสถานศึกษาตามความต้องการของสถานประกอบการ

3.2 จัดการศึกษาเพื่อผลิตผู้มีทักษะอาชีพ ไม่นับแรงงานไร้ฝีมือ

3.3 จัดการศึกษาเพื่อการวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นสำคัญ

3.4 จัดการศึกษาสำหรับคนต่างชาติเฉพาะที่เข้า/ออกหรืออยู่ในประเทศอย่างถูกต้องตาม
กฎหมายเท่านั้น

ส่วนที่ 5 คุณภาพการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรมีระบบการประกัน
คุณภาพการศึกษา โดยให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาร่วมกันกำหนดมาตรฐาน
การศึกษา แล้วดำเนินการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกตามมาตรฐาน
การศึกษาที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษากำหนดขึ้น เพราะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะ
มีการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากการจัดการศึกษาทั่วไป ดังนั้น จึงไม่ควรใช้มาตรฐานกลางไปประเมิน
คุณภาพการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น (Shenzhen)

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารจัดการศึกษาของ
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น (Shenzhen) สาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น สามารถสรุปได้ ดังนี้

เนื่องจากการบริหารจัดการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ
กระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education - MOE) ซึ่งสภาประชาชนแห่งชาติจะแต่งตั้ง
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (State Education Commission - SEC) ให้มีอำนาจหน้าที่
รับผิดชอบการบริหารจัดการศึกษาของทั้งประเทศ กำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย และการวางแผน
การศึกษาตามนโยบายรัฐ และควบคุมคุณภาพการศึกษา ให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ
โดยใช้การศึกษาเป็นตัวนำหรือเป็นยุทธศาสตร์หลักที่สำคัญในการพัฒนาประเทศควบคู่กับนโยบาย
ทางวิทยาศาสตร์ นโยบายการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนจะเน้นความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ
การเห็นประโยชน์ของส่วนรวม และการพัฒนาตนเองตามบริบทแห่งสังคมของประเทศ และการขัด
เกลาสมาชิกในสังคมให้เป็นคนดี ตามอุดมการณ์ของลัทธิมาร์กซิสต์ แนวคิดของเหมา เจ๋อตง และ
แนวคิดของ เต็ง เสี่ยว ผิง ที่มุ่งเน้น “การพัฒนาด้านการใช้แรงงานอย่างมีประสิทธิภาพเป็นส่วนหนึ่ง
ของหลักสูตรตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาไปจนถึงชั้นอุดมศึกษา และการศึกษาต้องพัฒนาสู่ความทันสมัย
เปิดสู่โลกและอนาคต”

ดังนั้น การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น จึงต้องเป็นไปตาม
นโยบายที่คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติกำหนด กล่าวคือ การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนา
เศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้นในส่วนภูมิภาค คือ หน่วยงานส่วนภูมิภาค มณฑล จังหวัด และเทศบาลจะต้อง
อยู่ภายใต้การบริหารของรัฐบาลกลาง แต่สามารถตัดสินใจด้วยตนเองหรือแต่งตั้งคณะกรรมการ

การศึกษาในระดับของตนได้ เช่น คณะกรรมการระดับจังหวัด รัฐบาลท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษา ระดับประถมศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยตนเอง ส่วนการวางแผนในระดับประเทศจะต้องดำเนินการ โดยรัฐบาลกลาง คือ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำหรับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจะมีหน้าที่ในการดูแล กระบวนการทั้งหมดของการนำนโยบาย ระบบ และแผนการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาไปสู่ การปฏิบัติ และยังมีหน้าที่รับผิดชอบในการชี้แนะบริหาร ตรวจสอบและกำกับดูแลงานการศึกษาของ โรงเรียน และสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น

มณฑล เทศบาลนคร เทศบาลเมือง จังหวัด และโรงเรียนทุกระดับจะมีกองการศึกษาเพื่อ รับผิดชอบการบริหารการศึกษา กฎหมายการศึกษาสาธารณรัฐประชาชนจีนได้กำหนดเงื่อนไขว่า สภาแห่งรัฐและรัฐบาลท้องถิ่นทุกระดับจะต้องชี้แนะ แนะนำการบริหารงานการศึกษาให้สอดคล้อง กับหลักการบริหารแต่ละระดับ โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

1. การบริหารจัดการศึกษาระดับที่ต่ำกว่าอุดมศึกษา ให้อยู่ในความดูแลบริหารของรัฐบาล ท้องถิ่นภายใต้การชี้นำของสภาแห่งรัฐ

2. การบริหารจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ให้อยู่ในความดูแลบริหารของรัฐบาลระดับ มณฑล ภูมิภาค จังหวัด เทศบาล ซึ่งขึ้นตรงต่อรัฐบาลกลาง

โดยมีกองบริหารการศึกษาภายใต้สภาแห่งรัฐจะมีหน้าที่รับผิดชอบงานการศึกษาทั่วประเทศ วางแผน การศึกษาทั้งหมด ประสานงานและบริหารการศึกษา และกองการจัดการศึกษาในระดับมณฑลจะเป็น ผู้ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาของภูมิภาคตามลำดับ ถึงแม้ว่าการบริหารจัดการศึกษาของ สาธารณรัฐประชาชนจีนดูเหมือนจะเป็นการกระจายอำนาจสู่การบริหารส่วนท้องถิ่นก็ตาม แต่โดย แนวปฏิบัติแล้วพรรคคอมมิวนิสต์จะมีอำนาจสูงสุดในการบริหารการศึกษา ซึ่งหมายถึงการรวมอำนาจ (Centralization) นั่นเอง

เนื่องจากสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งมีจำนวนประชากรเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จุดมุ่งหมาย ทางการศึกษา (Educational Goals and Objectives) จึงมีความจำเป็นที่รัฐบาลจะต้องฝึกคนให้มีความสามารถต่อการทำงานเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของประเทศ โดยยึดหลัก 3 ประการ คือ 1) การศึกษาต้องรับใช้การเมือง 2) การศึกษาต้องควบคุมการผลิต และ 3) การศึกษาต้องอยู่ภายใต้การ ดำเนินการหรืออำนวยการของพรรคคอมมิวนิสต์ กล่าวคือ

1. การศึกษาต้องมุ่งผลิตประชาชนให้มีความรู้พื้นฐาน
2. การศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะต้องจัดให้มีทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อมุ่งผลิตคนให้มีความรู้ในระดับสูง

3. การศึกษาต้องเน้นการฝึกวิชาชีพของประชาชน
4. รัฐบาลกลาง รวมทั้งรัฐบาลท้องถิ่นต้องทำงานร่วมกันจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. การศึกษาต้องผลิตคนให้มีปัญญา รับผิดชอบต่อสังคม และจิตใจที่เข้มแข็ง
6. การศึกษาต้องสอนให้ประชาชนมีความซื่อสัตย์ต่อความเป็นชาวจีน โดยการอนุรักษ์ รักษา และถ่ายทอดวัฒนธรรมจากบรรพบุรุษ

7. การศึกษาจะต้องเน้นความซื่อสัตย์ต่อพรรคคอมมิวนิสต์และความเป็นปึกแผ่นของแผ่นดิน

สำหรับการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเช่นจีน นอกจากจะมีจุดมุ่งหมายดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ การเห็นประโยชน์ของส่วนรวม และการพัฒนาตนเองตามบริบทแห่งสังคมของประเทศ และการขัดเกลาสมาชิกในสังคมให้เป็นคนดี และพัฒนาด้านการใช้แรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการสร้างคนให้เป็นผู้ประกอบการ

ระบบการศึกษา (Education System) ที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเช่นจีนต้องทำการบริหารจัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายการพัฒนาการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน มีดังนี้

1. ระดับอนุบาล (Pre-School Education) เป็นการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุระหว่าง 3-5 ปี มีระยะเวลาศึกษาประมาณ 3 ปี โดยทั่วไปแล้ววิชาต่างๆที่เรียนในโรงเรียนอนุบาลนั้นจะไม่เน้นเนื้อหาทางวิชาการมากนัก แต่มุ่งฝึกเด็กให้มีความกระตือรือร้นในการใช้ชีวิตประจำวันกับสังคม และอาจมีการฝึกเขียนฝึกคิดคำนวณบ้าง การจัดการศึกษาในระดับนี้รัฐบาลจัดการศึกษาให้ฟรีแก่ผู้ปกครอง

2. ระดับประถมศึกษา (Primary Education) เป็นการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 6-11 ปี ระยะเวลาศึกษา 6 ปี และเป็นการศึกษาภาคบังคับ โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับนี้ส่วนใหญ่เป็นของรัฐบาลท้องถิ่นระดับต่างๆ (Local Educational Authorities) การเรียนในระดับนี้ส่วนมากจะเป็นหลักสูตรภาคบังคับจะประกอบด้วยกิจกรรมทางวิชาการและกิจกรรมเสริมทักษะโดยที่หลักสูตรจะมี 2 ระดับคือหลักสูตรระดับชาติกำหนดโดยรัฐส่วนมณฑล และหลักสูตรระดับท้องถิ่นกำหนดโดยจังหวัด หลักสูตรที่ใช้เรียนในระดับประถมศึกษาที่เป็นหลักสูตรระดับชาติเรียกว่าหลักสูตรแกนกลาง (Core Curriculum) มีผลบังคับใช้ทั่วประเทศ เนื้อหาวิชาของหลักสูตรจะประกอบด้วย การศึกษาทางพุทธิศึกษา (Cognitive Domain) จริยศึกษา (Effective Domain) และหัตถศึกษา (Psychomotor Domain) ซึ่งหลักสูตรระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย ภาษาจีน คณิตศาสตร์ พลศึกษา ดนตรี วาดเขียน วิทยาศาสตร์เบื้องต้น ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ฝึกประสบการณ์งานการปฏิบัติภายในบริเวณโรงเรียน ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมือง และการฝึกอบรมทางด้านคุณธรรม จริยธรรมที่มุ่งเน้นเรื่องความรักต่อมาตุภูมิแผ่นดินเกิด ความรักต่อพรรคคอมมิวนิสต์ และความรักต่อคน ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรด้วย

ส่วนภาษาต่างประเทศมักจะเป็นภาษาอังกฤษ โดยจะเริ่มเรียนในระดับชั้นเกรด 3 ภาษาจีนและคณิตศาสตร์จะใช้เวลาเรียน 60% ของเวลาเรียนทั้งหมด ในขณะที่วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและสังคมศาสตร์จะเรียน 8% ของเวลาเรียนทั้งหมด กระทรวงศึกษาธิการจะกำหนดให้ทุกโรงเรียนประถมศึกษาต้องมีการฝึกอบรมเพราะด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นเกรด 4 ขึ้นไปจะต้องใช้เวลาปฏิบัติงานในโรงฝึกงานหรือในฟาร์ม 2 สัปดาห์ต่อภาคเรียน เพื่อให้ได้ผลผลิตออกมา ซึ่งจะเป็นผลผลิตที่เกี่ยวกับวิชาการที่ได้เรียนรู้ไป โรงเรียนส่วนใหญ่จะจัดให้นักเรียนมีกิจกรรมหลังเลิกเรียนอย่างน้อย 1 วันต่อสัปดาห์ เพื่อให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมนันทนาการและการบริการชุมชน โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่ เป็นของรัฐบาลท้องถิ่นระดับต่าง ๆ (Local Educational Authorities) และมีโรงเรียนสำหรับผู้ใหญ่ด้วย

3. ระดับมัธยมศึกษา (Secondary Education or General Middle School) เป็นการศึกษาของเด็กที่มีอายุระหว่าง 11-17 ปี ใช้เวลาศึกษา 6 ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบ่ง

ออกเป็น 2 ระดับ ๆ ละ 3 ปี ดังนี้ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (Junior Middle School or Lower Secondary School) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Senior Middle School or Upper Secondary School)

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะใช้เวลา 3 ปี และเป็นการศึกษาภาคบังคับ ครอบคลุมวิชาต่างๆ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย วิชาการเมือง ภาษาจีน คณิตศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา กีฬา ศิลปะ และแรงงาน หลักสูตรท้องถิ่นจะจัดโดยเจ้าหน้าที่การศึกษาในระดับมณฑล เทศบาลนคร จังหวัด ภายใต้การดูแลของรัฐบาล หลักสูตรท้องถิ่นจะต้องมีส่วนประกอบทางด้านวิชาการและกิจกรรมเพื่อเป็นวิชาบังคับหรือวิชาเลือก

การศึกษาภาคบังคับของสาธารณรัฐประชาชนจีนมีระยะเวลา 9 ปี แบ่งออกเป็น 2 แบบ ดังนี้ แบบที่ 1 ประถมศึกษาเรียน 6 ปี และมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี แบบที่ 2 ประถมศึกษาเรียน 5 ปี และมัธยมศึกษาตอนต้นเรียน 4 ปี ซึ่งทั้งสองแบบนี้จะมีจำนวนชั่วโมงเรียนในแต่ละระดับแตกต่างกัน แต่เมื่อรวมแล้วก็จะเท่ากันทั้งสองแบบ

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะใช้เวลา 3 ปี โดยแบ่งออกเป็น มัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสามัญ มัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษา (Secondary Vocational School Education) ได้แก่ โรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษา (Secondary Vocational School) โรงเรียนอาชีวศึกษา (Vocational High School) และมัธยมศึกษาวิชาชีพพิเศษ (Secondary Professional Education) ได้แก่ โรงเรียนวิชาชีพพิเศษ (Specialized Secondary School), โรงเรียนสำหรับผู้ใหญ่ (Adult Specialized Secondary School) โรงเรียนการช่าง (Skilled Workers School)

หลักสูตรของมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสามัญ ประกอบด้วย ศิลปกรรม ภาษาจีน, คณิตศาสตร์, ภาษาอังกฤษ, ฟิสิกส์, เคมี, ชีววิทยา, ภูมิศาสตร์, ประวัติศาสตร์, อุดมการณ์และรัฐศาสตร์, ดนตรี, วิจารณ์ศิลป์, พลศึกษา, เทคโนโลยี, คอมพิวเตอร์ทักษะแรงงาน สำหรับวิชาอื่น ๆ นั้นจะเป็นวิชาเลือกเสรีหรือบรรจุเป็นวิชาบังคับก็ได้ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการท้องถิ่น โรงเรียนจะเป็นผู้กำหนดบทเรียน ซึ่งจะขึ้นอยู่กับบริบทและทรัพยากรของโรงเรียน นอกจากบทเรียนตามปกติแล้ว จะต้องจัดเวลาให้นักเรียนได้ทำการศึกษาอิสระและกิจกรรมนอกหลักสูตรด้วย บางโรงเรียนอาจมีวิชาอาชีพ โดยปกติภาษาจีน, คณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษจะเป็นสามวิชาหลักที่จะต้องสอบของ The National Higher Education Entrance Examination (National Matriculation Examination or National College Entrance Examination or "NCEE") หรือที่เรียกว่า Gaokao ส่วนมากจังหวัดจะให้นักเรียนสอบวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (วิชาฟิสิกส์, เคมี, ชีววิทยา) และสังคมศาสตร์ (ภูมิศาสตร์, ประวัติศาสตร์, อุดมการณ์และรัฐศาสตร์) ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษาใช้เวลาเรียน 2-4 ปี โรงเรียนมัธยมศึกษาวิชาชีพพิเศษใช้เวลาเรียน 2-4 ปี

โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นของรัฐบาลท้องถิ่น โดยนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่จะสมัครเข้าศึกษาต่อไปชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนที่เหลือจะเข้าศึกษาในโรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษา และโรงเรียนมัธยมวิชาชีพตามลำดับ

4. ระดับอุดมศึกษา (Higher Education) สถาบันการศึกษาที่สอนระดับอุดมศึกษาประกอบด้วย มหาวิทยาลัย (Universities) สถาบัน (Institutes) และวิทยาลัย (Short-Cycle Universities) การศึกษา

ระดับอุดมศึกษาของมีคุณภาพดีทั้งการเรียนการสอน และการวิจัย มหาวิทยาลัยของสาธารณรัฐประชาชนจีนมีระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

ปริญญาตรี มีระยะเวลาศึกษาประมาณ 4-5 ปี แล้วแต่สาขาวิชา ผู้ที่ศึกษาได้ครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด รวมทั้งการเรียนในชั้นและการทำวิทยานิพนธ์ หรือโครงการหรืองานภาคสนามจะถือว่าสำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาตรีตามสาขาที่ตนศึกษา

ปริญญาโท ใช้เวลาศึกษาประมาณ 2-3 ปี ผู้ที่ศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์ หรือการศึกษาในระดับเดียวกัน ซึ่งศึกษาตรงตามที่หลักสูตรกำหนดผ่านการสอบไล่ และวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโทแล้ว จะถือว่าสำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาโท

ปริญญาเอก มีระยะเวลาศึกษาประมาณ 3 ปี ผู้ที่ศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์ หรือการศึกษาในระดับเดียวกัน ครบตามที่หลักสูตรกำหนดสอบไล่ทั้งรายวิชาและวิทยานิพนธ์ขั้นปริญญาเอก จะถือว่าสำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาเอก

การศึกษาวิจัยหลังปริญญาเอก โครงการศึกษาวิจัยหลังปริญญาเอกจะมีกำหนดเวลา 2 ปี ผู้ประสงค์จะทำการวิจัยในระดับนี้จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับปริญญาเอก

สำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจีนนั้น มหาวิทยาลัย และสถานประกอบการจะร่วมกันกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอน ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยสอดคล้องกับตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการได้ ซึ่งโดยปกติแล้วมหาวิทยาลัยจะมุ่งเน้นการสร้างคนให้เป็นผู้ประกอบการ และจัดหาแหล่งทุนให้แก่ผู้ที่ต้องการเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังทำการวิจัยตามความต้องการของสถานประกอบการ โดยได้รับเงินทุนสนับสนุนการวิจัยจากสถานประกอบการ

ระบบการศึกษาของประเทศจีน			
อายุ	การศึกษา	ระดับ	ภาคบังคับ
18-22	มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย (University or college)	Varies	No
15-18	มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ อาชีวศึกษา (Senior high school (middle school) or Vocational school)	Grades 10-12	No
12-15	มัธยมศึกษาตอนต้น (Junior middle school)	Grades 7-9	Yes
6-12	ประถมศึกษา (Primary school)	Grades 1-6	Yes
3-5	อนุบาล (Pre-School Education)	-	No

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการ

การศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพมาจัดทำเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ส่งให้กลุ่มประชากรคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 8 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ลักษณะของกลุ่มประชากร ส่วนที่ 2 ความมุ่งหมายของการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ส่วนที่ 3 หลักการของการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ส่วนที่ 4 ทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ส่วนที่ 5 ลักษณะการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ส่วนที่ 6 กระบวนการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ส่วนที่ 7 แนวการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และส่วนที่ 8 คุณภาพการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะของกลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ตอบแบบสอบถามเป็นคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จำนวน 27 คน จำแนกตามประเภทของคณะกรรมการฯ ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มประชากร (n = 27) จำแนกตามประเภทของคณะกรรมการฯ

ประเภทของคณะกรรมการฯ	จำนวน	ร้อยละ
คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	11	40.74
คณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ทรัพยากรมนุษย์	16	59.26
รวม	27	100.00

จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มประชากรส่วนมากเป็นคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จำนวน 16 คน (คิดเป็นร้อยละ 59.26)

ส่วนที่ 2 ความมุ่งหมายของการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความมุ่งหมายของการบริหารจัดการศึกษา
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ความมุ่งหมายของ การบริหารจัดการศึกษา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
คุณลักษณะของผู้เรียน		
การเป็นคนที่มีความสมบูรณ์รอบด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา	4.32	0.67
การมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย	4.33	0.68
การยอมรับสังคมพหุวัฒนธรรม	4.37	0.49
การอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย	4.30	0.61
การมีระเบียบวินัย	4.22	0.70
การมีความรับผิดชอบ	4.37	0.63
การมีความซื่อสัตย์สุจริต	4.33	0.73

ตาราง 2 (ต่อ)

ความมุ่งหมายของ การบริหารจัดการศึกษา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
การมีความเสียสละ	4.22	0.93
การมีความเป็นประชาธิปไตย	4.22	0.75
การมีความอดทนมุ่งมั่นพยายาม(แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์)	4.33	0.68
การมีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาไทย	4.19	0.68
การมีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ	4.00	0.55
การมีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาของประเทศ เพื่อนบ้านที่จำเป็น	4.03	0.44
การมีความรู้และทักษะวิชาอาชีพที่ความสามารถ นำไปใช้ในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิต อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้อย่างมีความสุข	4.22	0.58
สังคมแห่งการเรียนรู้		
ทุกคนและทุกภาคส่วนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีความใฝ่รู้และพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ	4.26	0.53
การส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านผู้รู้ สื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และจากองค์ความรู้ต่าง ๆ	4.19	0.48
การส่งเสริมให้เกิดการถ่ายทอดความรู้และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งภายใน และนอกเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	4.04	0.34
กระบวนการเรียนรู้		
การจัดการศึกษาโดยยึดศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.37	0.69

จากตาราง 2 พบว่า โดยภาพรวมคุณลักษณะของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.00 – 4.37 แสดงว่ากลุ่มประชากรมีความเห็นว่าคุณลักษณะผู้เรียนทั้งหมดมีความสำคัญที่ควรนำมากำหนดเป็นความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยพบว่า การยอมรับสังคมพหุวัฒนธรรม และการมีความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 รองลงมาคือ การมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย การมีความซื่อสัตย์สุจริต และการมีความอดทนมุ่งมั่นพยายาม (แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์) โดยมี

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ส่วนการมีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00

ส่วนโดยภาพรวมของสังคมแห่งการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.04 – 4.26 แสดงว่ากลุ่มประชากรมีความเห็นว่าลักษณะสังคมแห่งการเรียนรู้ทั้งหมดมีความสำคัญที่ควรนำมากำหนดเป็นความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยพบว่า ทุกคนและทุกภาคส่วนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีความใฝ่รู้และพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 รองลงมา คือ การส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านผู้รู้ สื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และจากองค์ความรู้ต่าง ๆ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 ส่วนการส่งเสริมให้เกิดการถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งภายในและนอกเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04

สำหรับกระบวนการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาโดยยึดศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญมีค่าเฉลี่ย 4.37 แสดงว่ากลุ่มประชากรมีความเห็นว่ากระบวนการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาโดยยึดศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญมีความสำคัญที่ควรนำมากำหนดเป็นความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ส่วนที่ 3 หลักการของการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของหลักการของการบริหารจัดการศึกษา

ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

หลักการของ การบริหารจัดการศึกษา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
การศึกษาตลอดชีวิตที่มุ่งเน้นในการตอบสนองต่อ ความต้องการของสถานประกอบการใน พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นสำคัญ	4.00	0.78
การเปิดโอกาสให้สังคมและสถานประกอบการเข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งทางด้านนโยบาย ระบบ โครงสร้าง กระบวนการจัดการศึกษา และ เงินงบประมาณ	4.26	0.59
การมีองค์กรการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษที่เป็นนิติบุคคล	4.11	0.64

ตาราง 3 (ต่อ)

หลักการของ การบริหารจัดการศึกษา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
การกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาให้แก่ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในการกำหนดนโยบาย ระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ทุกระดับ และประเภทการศึกษา	4.00	0.62
การมีเอกภาพและเป็นเอกลักษณะเฉพาะของแต่ละเขต โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย	4.04	0.71
การกำหนดมาตรฐานการศึกษาสำหรับการประกัน คุณภาพการศึกษาทั้งการประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอกในทุกระดับและ ประเภทการศึกษา	4.19	0.83
การมีอิสระในการกำหนดหลักเกณฑ์และดำเนินการ เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล	4.00	0.83

จากตาราง 3 พบว่า โดยภาพรวมหลักการของการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.26 – 4.00 แสดงว่ากลุ่มประชากรมีความเห็นว่าหลักการบริหารจัดการศึกษาทั้งหมดมีความสำคัญที่ควรนำมากำหนดเป็นหลักการของการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยพบว่า การเปิดโอกาสให้สังคมและสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งทางด้านนโยบาย ระบบ โครงสร้างกระบวนการจัดการศึกษา และเงินงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 รองลงมาคือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาสำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งการประกันคุณภาพภายใน การประกันคุณภาพภายนอกในทุกระดับและประเภทการศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 ส่วนการศึกษาตลอดชีวิตที่มุ่งเน้นในการตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นสำคัญ การกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาให้แก่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในการกำหนดนโยบายระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาทุกระดับ และทุกประเภทการศึกษา และการมีอิสระในการกำหนดหลักเกณฑ์และดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00

ส่วนที่ 4 ทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษา
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ทรัพยากรสำหรับ ใช้ในการบริหารจัดการศึกษา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
รัฐบาลให้การสนับสนุนเงินงบประมาณและ ทรัพยากรอื่นๆ ตามที่มีกฎหมายหรือ ระเบียบกำหนด	4.19	0.56
สถานประกอบการให้การสนับสนุนเงินงบประมาณ และทรัพยากรอื่นๆ สำหรับการจัดการศึกษาที่ เป็นความต้องการของสถานประกอบการ	4.33	0.62
รัฐบาลและสถานประกอบการร่วมกันให้การสนับสนุน เงินงบประมาณและทรัพยากร อื่นๆ สำหรับการจัด การศึกษาที่เป็นความร่วมมือระหว่างกัน	4.07	0.62
การระดมเงินและทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ ในการจัดการศึกษา	4.11	0.84

จากตาราง 4 พบว่า โดยภาพรวมทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.07 - 4.33 แสดงว่ากลุ่มประชากรมีความเห็นว่า ทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษาของเขตเศรษฐกิจพิเศษควรมาจากการสนับสนุนทั้ง รัฐบาลและสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยพบว่า สถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้การสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากรอื่นๆ สำหรับการจัดการศึกษาที่เป็นความต้องการของสถานประกอบการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 รองลงมาคือ รัฐบาลให้การสนับสนุนเงินงบประมาณและทรัพยากรอื่นๆ ตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบกำหนด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 ส่วนรัฐบาลและสถานประกอบการร่วมกันให้การสนับสนุนเงินงบประมาณและ ทรัพยากรอื่นๆ สำหรับการจัดการศึกษาที่เป็นความร่วมมือระหว่างกัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.07

ส่วนที่ 5 ลักษณะการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของลักษณะการบริหารจัดการศึกษา
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ลักษณะการบริหารจัดการศึกษา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
การมีกฎหมายหรือระเบียบในการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	4.22	0.70
ผู้แทนคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	4.33	0.68
การมีคณะกรรมการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นการเฉพาะ เช่น คณะกรรมการการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	4.26	0.71
คณะกรรมการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ควรมีวาระ 4 ปี	4.07	0.78
มีองค์กรการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่เป็นนิติบุคคล เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	4.15	0.77
องค์กรการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรมีลักษณะเป็นองค์กรมหาชน	4.15	0.72
การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ควรปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละเขต โดยให้อำนาจในการบริหารจัดการศึกษาแก่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอย่างอิสระภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย	4.37	0.55
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสามารถจัดตั้งสถานศึกษาได้ตามกฎหมาย	4.15	0.60
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสามารถรับถ่ายโอนสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการได้	4.19	0.74
สถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีสถานะเป็นนิติบุคคล	4.15	0.66
คณะกรรมการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา	4.07	0.68

จากตาราง 5 พบว่า โดยภาพรวมส่วนใหญ่ลักษณะการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.07 – 4.37 แสดงว่ากลุ่มประชากรมีความเห็นว่าลักษณะการบริหารจัดการศึกษาทั้งหมดมีความสำคัญที่ควรนำมากำหนดเป็นลักษณะการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยพบว่า การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละเขตโดยให้อำนาจในการบริหารจัดการศึกษาแก่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอย่างอิสระภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 รองลงมาคือ ผู้แทนคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ส่วนคณะกรรมการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ควรมีวาระ 4 ปี และคณะกรรมการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นคณะกรรมการบริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07

ส่วนที่ 6 กระบวนการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกระบวนการบริหารจัดการศึกษา
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

กระบวนการ บริหารจัดการศึกษา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
การมีอำนาจในการกำหนดนโยบายการศึกษา ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย	4.15	0.60
การมีอำนาจอิสระในการจัดการศึกษาภายใต้ ขอบเขตของกฎหมาย	4.11	0.85
การมีอำนาจในการวางแผนพัฒนาการศึกษา ที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ	4.30	0.61
การมีอำนาจในการจัดตั้งองค์กรการบริหารจัดการศึกษา และสถานศึกษาภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย	4.07	0.55
การมีอำนาจในการออกกฎหมาย/ระเบียบ ในการบริหารงานบุคคล	4.00	0.55
การมีอำนาจในการตัดสินใจหรือการวินิจฉัยสั่งการ เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย	4.15	0.60
การมีอำนาจในการประสานงานหรือความร่วมมือ ด้านการศึกษาและด้านวิชาการกับหน่วยงานอื่น ทั้งภายในและต่างประเทศภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย	4.26	0.53

ตาราง 6 (ต่อ)

หลักการของ การบริหารจัดการศึกษา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
การรายงานผลการจัดการศึกษาต่อเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษ คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และ กระทรวงศึกษาธิการ	4.48	0.64
องค์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษและสถานศึกษามีอำนาจอิสระในการบริหาร งบประมาณทางการศึกษาตามกฎหมาย/ระเบียบ	4.15	0.53

จากตาราง 6 พบว่า โดยภาพรวมกระบวนการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.00 – 4.48 แสดงว่ากลุ่มประชากรมีความเห็นว่ากระบวนการจัดการศึกษาทั้งหมดมีความสำคัญที่ควรนำมากำหนดเป็นกระบวนการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยพบว่า การรายงานผลการจัดการศึกษาต่อเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และกระทรวงศึกษาธิการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 รองลงมาคือ มีอำนาจอิสระในการจัดการศึกษาภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 ส่วนมีอำนาจในการออกกฎหมาย ระเบียบในการบริหารงานบุคคลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00

ส่วนที่ 7 แนวการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแนวการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

แนวการจัดการศึกษา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
การจัดการศึกษาในระบบระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ทุกประเภท สำหรับผู้เรียนในสถานศึกษา	4.11	0.64
การจัดการศึกษานอกระบบสำหรับผู้เรียนนอกสถานศึกษา ตามความต้องการของสถานประกอบการ	4.07	0.55
การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับผู้เรียนนอกสถานศึกษา ตามความต้องการของผู้เรียน	4.15	0.60
การจัดการศึกษาเพื่อผลิตแรงงานที่มีความรู้ควบคู่ ทักษะอาชีพ	4.67	0.55
การจัดการศึกษาเพื่อการวิจัยที่ตอบสนองความต้องการ ของสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นสำคัญ	4.26	0.53
การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนต่างชาติ เฉพาะที่ เข้า-ออก หรืออยู่ในประเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เท่านั้น	4.11	0.64

จากตาราง 7 พบว่า โดยภาพรวมแนวการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.07-4.67 แสดงว่ากลุ่มประชากรมีความเห็นว่าแนวการจัดการศึกษาทั้งหมดมีความสำคัญที่ควรนำมากำหนดเป็นแนวการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยพบว่า จัดการศึกษาเพื่อผลิตแรงงานที่มีความรู้ควบคู่ทักษะอาชีพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 รองลงมาคือ การจัดการศึกษาเพื่อการวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นสำคัญ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ส่วนการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับผู้เรียนนอกสถานศึกษาตามความต้องการของสถานประกอบการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07

ส่วนที่ 8 คุณภาพการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

คุณภาพการศึกษา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาร่วมกัน กำหนดมาตรฐานการศึกษา	4.04	0.65
การจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (การประเมินคุณภาพภายในและการประเมิน ภายนอก)	4.19	0.74
การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา กำหนดขึ้น	4.07	0.68

จากตาราง 8 พบว่า โดยภาพรวมคุณภาพการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ระหว่าง 4.04 – 4.19 แสดงว่ากลุ่มประชากรมีความเห็นว่าคุณภาพการศึกษาทั้งหมดมีความสำคัญที่ควรนำมากำหนดเป็นคุณภาพการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยพบว่า การจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินภายนอกมีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 รองลงมาคือ ประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษากำหนดขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ส่วนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาร่วมกันกำหนดมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04

บทที่ 5

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหาร จัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพบริบท นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การจัดการศึกษา สภาพปัญหาในพื้นที่เมื่อมีการประกาศจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สภาพข้อเท็จจริงของการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่ที่ถูกกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา ตลอดจนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา ทำให้ได้กรอบแนวคิดในการวิจัย สำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และผู้บริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น (Shenzhen) สาธารณรัฐประชาชนจีน (The People's Republic of China) และจากการอภิปรายกลุ่มย่อย (focus group discussion) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 10 เขต เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อคิดเห็นและข้อมูลสำหรับนำมาใช้ในการกำหนดรูปแบบ และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จากนั้นทำการตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) และคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยดังกล่าวสามารถนำมาเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ ดังนี้

1. การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

กฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่เป็นองค์กรมหาชน ซึ่งมีสถานภาพเป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 ซึ่งสอดคล้องกับรัฐากร จุลินทร (2558 : 2) ที่กล่าวว่า การจัดตั้งองค์การบริหารเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยที่การบริหารจัดการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นการยกเว้นกฎหมายทั่วไปและมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งที่เป็นการเฉพาะ จึงมีความจำเป็นต่อการจัดตั้งองค์การบริหารเพื่อให้บังเกิดความมีประสิทธิภาพและการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เสริมสร้าง

การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามแผนบูรณาการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2559:44) ทำให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษา

คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) และคณะกรรมการอธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษามีความเห็นว่า การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรมีระบบการศึกษาและแนวทางการจัดการศึกษาสอดคล้องหรือเป็นไปตามระบบการศึกษาและแนวทางการจัดการศึกษาของชาติ และควรมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการศึกษาภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเกิดความคล่องตัว โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีสถานภาพเป็นองค์การมหาชน ตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542

2. การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน)

2.1 การจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน)

เนื่องจากคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษประกาศให้พื้นที่เพียงบางส่วนของจังหวัดเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงทำให้ไม่มีสถาบันอาชีวศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แต่อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้จะต้องมีทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปจนถึงระดับอุดมศึกษา ดังนั้น จึงควรกำหนดให้เขตพื้นที่การศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัด โดยให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาจัดตั้งองค์การมหาชน เรียกว่า ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) และให้มีที่ทำการอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559) เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ : บทเรียนทางเลือก และเงื่อนไขความสำเร็จ ที่พบว่า การปรับตัวของท้องถิ่นมีแนวทางการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพใน 4 ภูมิภาคทั่วประเทศ ซึ่งสามารถตอบโจทย์การบริหารจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ของประเทศไทย บนฐานของหลักความรับผิดชอบ (Accountability) และหลักการมีส่วนร่วมกับภาคส่วนอื่นๆในพื้นที่ (participation) เพื่อตอบสนองความหลากหลายของพัฒนาในแต่ละพื้นที่และหลักการจัดการศึกษาของศตวรรษที่ 21 โดยปัจจัยความสำคัญของการบริหารจัดการศึกษาเชิงพื้นที่มี 2 ระดับ คือ ระดับโครงสร้าง และระดับบุคคล โดยระดับโครงสร้าง ต้องมีองค์ประกอบครบ 3A ได้แก่ 1) ความมีอิสระ (Autonomy) ในการบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่

2) พัฒนาระบบความรับผิดชอบ (Accountability) ที่ตอบสนองและมีความรับผิดชอบเชิงพื้นที่มากขึ้น 3) สร้างระบบประเมิน (Assessment) ที่มีความเรียบง่ายไม่เป็นภาระของโรงเรียน และเหมาะสมเป้าหมายเชิงพื้นที่ และระดับบุคคลควรมีองค์ประกอบครบ 3C ได้แก่ 1) ชีตความสามารถของคน (capacity) 2) การทำงานเพื่อตอบสนองเป้าหมายของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบเช่นความทุ่มเทและเสียสละของครูต่อเด็ก (contribution) และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างระบบหรือโครงสร้างกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่อยู่ในระบบ (context of relationship) ซึ่งการขับเคลื่อนโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ให้ประสบผลสำเร็จต้องอยู่บนหลักของ 3A และ 3C ข้างต้น ควบคู่กัน

นอกจากนี้ควรให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีสิทธิในการจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับ ทุกประเภท ทุกรูปแบบ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 41 และมาตรา 42 ที่กำหนดว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น โดยให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำหรับการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนั้น ให้คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชนและกระทรวงศึกษาธิการร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547

เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้อยู่ในรูปแบบองค์การมหาชน ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 มาตรา 9(1) ที่กำหนดว่า ให้การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ ประกอบกับ พระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 มาตรา 5/1 ที่กำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบในการจัดตั้ง การรวม หรือการยุบเลิก องค์การมหาชน ตามมาตรา 5/8 (1) ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาของประเทศไทยมีความเป็นเอกภาพ จึงให้กระทรวงศึกษาธิการและคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริม

องค์การมหาชนเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน)

2.2 วัตถุประสงค์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน)

ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1) บริหารจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการ

2) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการ ตามศักยภาพและโอกาสของแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยคำนึงถึงความเชื่อมโยงสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ

3) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาด้านวิชาการ การวิจัยและพัฒนา ของสถานศึกษาในกำกับ ให้มีความสามารถในการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการ

4) ประสานความร่วมมือในการบริหารจัดการศึกษากับภาคีต่างๆ ทั้งหน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้เกิดการพัฒนาศึกษาอย่างบูรณาการ โดยยึดหลักประชารัฐ

5) กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานและสถานศึกษาในกำกับของศูนย์

ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวข้างต้นต้องไม่เป็นการดำเนินการที่มุ่งแสวงหากำไรเป็นหลัก ซึ่งวัตถุประสงค์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) ดังกล่าวข้างต้น เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 8 ที่กำหนดว่าการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน และการให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2.3 อำนาจหน้าที่ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน)

ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพย์สินสิทธิต่าง ๆ

- 2) ก่อตั้งสิทธิ หรือทำนิติกรรมทุกประเภทผูกพันทรัพย์สิน ตลอดจนนิติกรรมอื่นใด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฯ และสถานศึกษา
- 3) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์กร หรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกิจการที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของศูนย์ฯ และสถานศึกษา
- 4) จัดให้มีและให้ทุนเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ผู้เรียน และการดำเนินงานของศูนย์ฯ และสถานศึกษา
- 5) บริหารจัดการศึกษา ตลอดจนทรัพย์สินทางปัญญา และสิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของศูนย์ฯ และสถานศึกษา
- 6) เข้าร่วมทุนกับนิติบุคคลอื่นในกิจการที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของศูนย์ฯ และสถานศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกระทรวงศึกษาธิการกำหนด
- 7) กู้ยืมเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของศูนย์ฯ และสถานศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกระทรวงศึกษาธิการกำหนด
- 8) ให้กู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนการศึกษาแก่ผู้เรียนของสถานศึกษา ซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์โดยมีหลักประกันด้วยบุคคลหรือทรัพย์
- 9) เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินกิจการต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของศูนย์ฯ และสถานศึกษา ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการกำหนด
- 10) ให้ปริญญาบัตร ประกาศนียบัตร หนังสือรับรอง และเครื่องหมายวิทยฐานะในกิจกรรมที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของศูนย์ฯ และสถานศึกษา
- 11) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของศูนย์ฯ และสถานศึกษา

ซึ่งอำนาจหน้าที่ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) ดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ขององค์การมหาชนอื่นๆ ที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542

3. การกระจายอำนาจให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีความพร้อมดำเนินการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องสามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชน และผู้ประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกระจายอำนาจให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีความพร้อมดำเนินการจัดการศึกษา ซึ่งอาจจะเป็นการจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ทุกประเภท ทุกรูปแบบ ขึ้นอยู่กับ

ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ดังปรากฏตามมาตรา 8 (2) ที่กำหนดว่าการจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 (1) 9 (2) และ 9 (6) ที่กำหนดว่า การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักการมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ และมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น และมาตรา 12 กำหนดว่านอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ความมุ่งหมายและหลักการในการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านสังคม ด้านสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ โดยความมุ่งหมายด้านผู้เรียนมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคนให้มีความสมบูรณ์อย่างรอบด้าน กล่าวคือ มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง มีสุขภาพจิตที่ดี มีน้ำใจให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือสังคมหรือมีจิตสาธารณะ มีความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของตนเองกล่าวคือความรู้ความสามารถและทักษะอาชีพสำหรับนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น(กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2558 และ สุวรรณ พิณตานนท์. 2559) มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่างๆด้วยการใช้สติปัญญา มีจิตสำนึกรักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย อนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย ยอมรับสังคมพหุวัฒนธรรม มีมีคุณธรรมที่จำเป็นต่อการทำงาน ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเสียสละ มีความเป็นประชาธิปไตย และต้องมีลักษณะทางจิตที่เป็นแรงขับให้มีความอดทนมุ่งมั่นพยายามหรือแรงจูงใจสัมฤทธิ์ ตลอดจนมีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศเพื่อนบ้านที่จำเป็น ซึ่งเป็นไปตามแผนบูรณาการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2559:45)

ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก มีเป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัย พัฒนาคนตามธรรมชาติและเต็มตาม

ศักยภาพ ตรงตามความต้องการ ทั้งในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และทักษะ คุณธรรม และจิตสำนึกที่พึงประสงค์ และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข กล่าวคือ เป็นคนที่มีกำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์ มีความรู้และทักษะที่จำเป็นและเพียงพอในการดำรงชีวิตและการพัฒนาสังคม มีทักษะการเรียนรู้และการปรับตัว มีทักษะทางสังคมและมีคุณธรรม จิตสาธารณะ และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ซึ่งจะเห็นว่าความมุ่งหมายด้านผู้เรียนดังกล่าวมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 (3R x 8C) ตามที่แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2574) กำหนดไว้ กล่าวคือ 3R ประกอบด้วย การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) และการคิดคำนวณ (Arithmetic) และ 8 C ประกอบด้วย ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information, and Media Literacy) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และ ความมีเมตตา กรุณา วินัย, คุณธรรม, จริยธรรม ฯลฯ (Compassion)

สำหรับความมุ่งหมายด้านสังคมมุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อสร้างให้สังคมของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติมาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมแห่งความรู้ การสร้างวิถีการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ให้เข้มแข็ง มีเป้าหมายอยู่ที่การเรียนรู้ ความรู้ นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาสู่สังคมแห่งความรู้ การส่งเสริมและสร้างกลไกเพื่อให้คนไทยทุกคนมีโอกาสและทางเลือกที่จะเข้าถึงปัจจัย และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย โดยการได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคม อันจะนำมาซึ่งการพัฒนาคุณภาพประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของคนไทยในการพัฒนาประเทศรวมทั้งการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ กล่าวคือ ให้การบริการวิชาการและสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมแห่งความรู้ มีการศึกษาวิจัย สร้างเสริม สนับสนุนแหล่งเรียนรู้และกลไกการเรียนรู้ ตลอดจนสร้างและจัดการความรู้ในทุกระดับทุกมิติของสังคม ซึ่งจะเห็นว่าความมุ่งหมายด้านสังคมสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2579) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

ส่วนความมุ่งหมายด้านสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้มุ่งเน้นให้มีสาระการเรียนรู้ที่มุ่งตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะการ

ศึกษาวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมใหม่ๆ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ 2 แนวทางการจัดการศึกษา จัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญและการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน มีเป้าหมายอยู่ที่การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเห็นแบบอย่างที่ดี ได้ฝึกการคิด ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่หลากหลายตรงตามความต้องการ และมีความสุขในการเรียนรู้ ครู ศึกษานิเทศก์และผู้เรียนเป็นรายบุคคล เตรียมการสอนและใช้สื่อที่ผสมผสานความรู้สากลกับภูมิปัญญาไทย จัดบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และพัฒนาความคิดของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ ซึ่งจะเห็นว่าความมุ่งหมายด้านสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2579) ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

สำหรับหลักการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนั้นให้ยึดการจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่สามารถตอบสนองความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 8 (1) ที่กำหนดว่าการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ซึ่งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอาจจัดการศึกษาเอง หรือร่วมกับหน่วยงานอื่นจัดการศึกษาก็ได้ และเปิดโอกาสให้สังคมและสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และหลักสูตร สาระการเรียนรู้ ตลอดจนกระบวนการเรียนรู้ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้สอดคล้องกับความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 8 (2) ที่กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 20 ที่กำหนดว่าการจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และมาตรา 29 ที่กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนากระหว่างชุมชน

นอกจากนี้ หลักการในการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องมีความเป็นอิสระซึ่งแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอาจแตกต่างกัน มีอิสระในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาสำหรับใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา มีอิสระในการกำหนดหลักเกณฑ์และดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามบริบทของแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสามารถระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาได้ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 9 (6) ที่กำหนดว่าการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งจะเห็นว่าหลักการในการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2579) ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

สำหรับการจัดการศึกษาของเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องคำนึงถึงสิทธิและโอกาสเสมอกันของบุคคลในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 10 ที่กำหนดว่าการจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

สำหรับคนต่างชาตินั้นจะกระทำได้เฉพาะกรณีที่อยู่อาศัยอยู่ในประเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น

ส่วนระบบการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้เป็นไปตามระบบการศึกษาของชาติ ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 15 ถึงมาตรา 21 ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดการศึกษาของชาติมีความเป็นเอกภาพ

5. แนวทางการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องยึดศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพเพื่อสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 22 ที่กำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้การจัดการศึกษาต้องมุ่งเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ ทักษะอาชีพ แล้ว ยังต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้วย โดยเฉพาะคุณธรรม

จริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ และความเป็น
ประชาธิปไตย ตลอดจนการพัฒนาลักษณะทางจิตที่มีความสำคัญต่อการทำงานคือ แรงจูงใจใฝ่
สัมฤทธิ์ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 23 ที่กำหนดว่าการจัด
การศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้น
ความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละ
ระดับการศึกษา

การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องมีหลักสูตรและสาระการเรียนรู้
สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยกระบวนการ
เรียนรู้ต้องยึดศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาเทคโนโลยี
หรือนวัตกรรมใหม่ๆ ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการในเขตพัฒนา
เศรษฐกิจพิเศษได้ ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา
ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษร่วมกันกำหนดหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท และทุก
รูปแบบ โดยให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการกำหนดหลักสูตร
การศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542 มาตรา 22 ที่กำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และ
พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน
สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพและมาตรา 24 (1) ที่กำหนดว่าการจัด
กระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้
สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และ
เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2579) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน
การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ที่มุ่งเน้นให้ผลิตและ
พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะตรงความต้องการตลาดแรงงานและทิศทางการพัฒนาประเทศ ส่งเสริม
การผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน และส่งเสริมการวิจัยและ
พัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

6. การบริหารและการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและ
ทุกประเภทของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา และติดตาม
ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจ
หน้าที่ของกระทรวง ศึกษาธิการ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษา

ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีลักษณะที่เป็นพหุภาคี ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 19 ซึ่งกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารองค์การมหาชน ประกอบด้วย ประธาน กรรมการ และกรรมการ โดยมีองค์ประกอบตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง และให้ ผู้อำนวยการขององค์การมหาชนเป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจมีอำนาจหน้าที่ ในการควบคุมดูแลการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยคำนึงถึงคุณภาพ ความเป็นอิสระ และความเป็นเลิศทางวิชาการและวิชาชีพ การกำหนดนโยบายการบริหารจัดการศึกษา การให้ความเห็นชอบแผนการจัดการศึกษา การอนุมัติแผนการลงทุนและแผนการเงินในการจัดการศึกษา การควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในเรื่องการบริหารงานทั่วไป และการจัดแบ่งส่วนงาน ตลอดจนขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว การบริหารงานบุคคล การบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สิน รวมทั้งการบัญชี และการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญ การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นแก่เจ้าหน้าที่และลูกจ้าง ขอบเขตอำนาจหน้าที่ หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 24 ซึ่งกำหนดให้องค์การมหาชนต้องมีอำนาจหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น

นอกจากนี้แต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะมีศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นองค์การมหาชนตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน มีสถานะเป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 6 โดยมีผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 27

การจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องถือปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอาจขอรับถ่ายโอนสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการได้ และให้สถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีสถานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษา และการรับถ่ายโอนสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 41 และมาตรา 42 และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547

คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย คณะกรรมการการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง ทั้งนี้ เพื่อความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 40 ที่กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาอาจมีกรรมการเพิ่มขึ้นได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา

คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นผู้มีอำนาจสรรหา แต่งตั้ง และถอดถอนผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา ผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 24

ผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องสามารถทำงานได้เต็มเวลา และต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 28 และมาตรา 29

มติของคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้ผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษออกจากตำแหน่งต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการเท่าที่มีอยู่ โดยไม่นับรวมตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขต

พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 30

ผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีหน้าที่บริหารกิจการของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ของสำนักงาน ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ และประกาศของคณะกรรมการ และเป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่และลูกจ้างทุกตำแหน่ง เว้นแต่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายใน ตลอดจนมีหน้าที่ในการเสนอเป้าหมาย แผนงาน และโครงการต่อคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษบรรลุตามวัตถุประสงค์ เสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านต่างๆ ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งรายงานการเงินและบัญชี ตลอดจนเสนอแผนการเงินและงบประมาณของปีต่อไปต่อคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อพิจารณา และเสนอความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงกิจการและการดำเนินงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ต่อคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 31 และ มาตรา 39

ผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีหน้าที่บริหารกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ และประกาศของคณะกรรมการการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และเป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่และลูกจ้างทุกตำแหน่ง ตลอดจนมีหน้าที่ในการเสนอเป้าหมาย แผนงาน และโครงการต่อคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ เสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา รวมทั้งรายงานการเงินและบัญชี ตลอดจนเสนอแผนการเงินและงบประมาณของปีต่อไป ต่อคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพิจารณา และเสนอความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงกิจการและการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ต่อคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นการกำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 31

ผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจในการบรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือน หรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง ตลอดจนให้เจ้าหน้าที่และลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กำหนด วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดย

ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ หรือประกาศที่ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนด ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 32

ผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจในการเข้าร่วมการพิจารณาบรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือน หรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง ตลอดจนให้เจ้าหน้าที่และลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กำหนด วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ หรือประกาศที่คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนด ซึ่งเป็นการกำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 32

คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 34

7. ผู้ปฏิบัติงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา

ผู้ปฏิบัติงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมี 3 ประเภท ประกอบด้วย

(1) เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้าง ได้แก่ ผู้ซึ่งปฏิบัติงานโดยรับเงินเดือนหรือค่าจ้างจากงบประมาณของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 35

(2) ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้ซึ่งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจ้างให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญโดยมีสัญญาจ้าง ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการจ้างที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญขององค์การมหาชนอื่น

(3) เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมาช่วยปฏิบัติงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นการชั่วคราวตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 มาตรา 36

เจ้าหน้าที่ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 35 และมาตรา 35/1 แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542

กรณีที่ข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระทรวง ทบวง กรม ราชการ ส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่น ที่รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการขอให้มาเป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้าง โดยได้รับอนุมัติจากนายจ้างหรือผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น และมีข้อตกลงที่ทำไว้ให้ผู้นั้นได้รับสิทธิตามมาตรา 36 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542

8. มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 47 ที่กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก และให้ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553

ทั้งนี้ ให้ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษร่วมกันกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสำหรับใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 14 ข้อ 22 และ ข้อ 34 โดยให้ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และตามกฎหมายกำหนด ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 48 และมาตรา 49

9. ทุน รายได้ และทรัพย์สินเพื่อจัดการศึกษา

ทุนและทรัพย์สินในการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย

- (1) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับถ่ายโอนมา กรณีรับถ่ายโอนสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ
- (2) เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม
- (3) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความเหมาะสมเป็นรายปี
- (4) เงินอุดหนุนจากสถานประกอบการภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(5) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินการ

(6) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ซึ่งทุนและทรัพย์สินในการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวข้างต้น เป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 12 และมาตรา 13 โดยที่รายได้ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 14

สำหรับอสังหาริมทรัพย์ที่ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้มาจากการให้ หรือ การซื้อ หรือการแลกเปลี่ยนด้วยเงินรายได้ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แล้วแต่กรณี และให้ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษามีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ จำหน่าย และจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สินของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่นรวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษา แล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 16

การใช้จ่ายเงินของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ให้ใช้จ่ายไปเพื่อกิจการของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษโดยเฉพาะ แล้วแต่กรณี โดยที่การเก็บรักษาและเบิกจ่ายเงินของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้เป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนด ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 17

นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครั้ว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น บริจาคเงินหรือทรัพยากรทางการศึกษาให้แก่ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และเพื่อเป็นการจูงใจให้มีผู้บริจาคเงินให้แก่ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

พิเศษ จึงควรกำหนดให้ผู้ที่บริจาคเงินได้รับสิทธิในการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี ซึ่งเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 558) พ.ศ.2556

10. การบัญชี การตรวจสอบ และการประเมินผลงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษา

การบัญชีของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้จัดทำตามหลักสากล ตามแบบและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนด และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของสำนักงานคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทราบอย่างน้อยปีละครั้ง ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 39

ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องมีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในสำหรับทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในโดยเฉพาะ และให้ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนด ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 39 วรรคสอง

สำนักงานคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี และในทุกรอบปี ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องได้รับการตรวจสอบจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือบุคคลภายนอกตามที่คณะกรรมการแต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นผู้สอบบัญชี และประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะหว่า การใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำบันทึกรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 มาตรา 40

ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องทำรายงานประจำปีเสนอรัฐมนตรี และทำการประเมินผลการดำเนินงาน

ของ ตามระยะเวลาที่คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามปี ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 41

11. การกำกับดูแล

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานกิจการของ ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษให้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 มาตรา 43 ที่ กำหนดให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชนมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแล การดำเนินงานกิจการขององค์การมหาชนให้เป็นไปตามกฎหมาย

12. วุฒิบัตรบัตรและเครื่องหมายวิทยฐานะ

ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสามารถออกข้อบังคับกำหนดให้มีวุฒิบัตรและหนังสือรับรองการศึกษาหรือ กิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาใน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้

ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอาจกำหนดให้มีเครื่องหมายวิทยฐานะ โดยทำเป็นประกาศของศูนย์การบริหาร จัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและหรือสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษโดย ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เครื่องหมายวิทยฐานะจะใช้ในโอกาสใด โดยมีเงื่อนไขอย่างไร ให้เป็นไปตามข้อบังคับ ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ

ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอาจกำหนดให้มีตราเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ของสถานศึกษาหรือส่วนงานใน สถานศึกษาได้ โดยทำเป็นข้อกำหนดและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

บทที่ 6

ร่างกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

จากแนวทางแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษพบว่า การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรอยู่ในรูปองค์การมหาชน ซึ่งจะต้องถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2559 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอร่างกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งปรับปรุงจากการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นร่าง “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ...” มีทั้งหมด 8 หมวด รวม 75 มาตรา ประกอบด้วย

หมวด 1 การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ มีจำนวน 10 มาตรา

หมวด 2 ทุน รายได้ และทรัพย์สิน มีจำนวน 5 มาตรา

หมวด 3 การบริหารและการดำเนินงานกิจการ มี 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา มีจำนวน 6 มาตรา

ส่วนที่ 2 แนวการจัดการศึกษา มีจำนวน 5 มาตรา

ส่วนที่ 3 การบริหารและการจัดการศึกษา มีจำนวน 32 มาตรา

หมวด 4 ผู้ปฏิบัติงานของศูนย์และสถานศึกษา มีจำนวน 4 มาตรา

หมวด 5 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มีจำนวน 4 มาตรา

หมวด 6 การบัญชี การตรวจสอบ และการประเมินผลงานของศูนย์และสถานศึกษา มีจำนวน 5 มาตรา

หมวด 7 การกำกับดูแล มีจำนวน 1 มาตรา

หมวด 8 วุฒิบัตร และเครื่องหมายวิทยฐานะ มีจำนวน 3 มาตรา

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(ร่าง)

พระราชกฤษฎีกา

จัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน)

พ.ศ. ....

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ..... พ.ศ. ...

เป็นปีที่ ... ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษขึ้นเป็น องค์การมหาชนตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 22 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราช กฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ...”

มาตรา 2 พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็น ต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชกฤษฎีกานี้

“เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” หมายความว่า พื้นที่จังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษ

“สภาอุตสาหกรรมจังหวัด” หมายความว่า สภาอุตสาหกรรมจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

“หอการค้าจังหวัด” หมายความว่า หอการค้าจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษ

“การศึกษา” หมายความว่า การศึกษาตลอดชีวิตที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษา ในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่าง ต่อเนื่องตลอดชีวิต

“ศูนย์” หมายความว่า ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน)

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการศูนย์

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาในกำกับของศูนย์

“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในกำกับของศูนย์

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ศูนย์

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ลูกจ้างศูนย์

“ชุมชน” หมายความว่า ชุมชนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

“สถานประกอบการ” หมายความว่า สถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

หมวด 1

การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่

มาตรา 5 ให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาจัดตั้งองค์การมหาชน เรียกว่า ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน)

มาตรา 6 ให้ศูนย์มีที่ทำการอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรา 7 ให้ศูนย์มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(1) บริหารจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการ

(2) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการ ตามศักยภาพและโอกาสของแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยคำนึงถึงความเชื่อมโยงสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ

(3) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาด้านวิชาการ การวิจัยและพัฒนา ของสถานศึกษาในกำกับให้มีความสามารถในการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการ

(4) ประสานความร่วมมือในการบริหารจัดการศึกษากับภาคีต่างๆ ทั้งหน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้เกิดการพัฒนาศึกษาอย่างบูรณาการ โดยยึดหลักประชารัฐ

(5) กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานและสถานศึกษาในกำกับของศูนย์

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งต้องไม่เป็นการดำเนินการที่มุ่งแสวงหากำไรเป็นหลัก

มาตรา 8 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ทุกประเภท ทุกรูปแบบ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรา 9 ให้คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชนและกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ให้คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชนเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบในการจัดตั้ง การรวม หรือการยุบเลิกศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน)

มาตรา 10 เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 ให้ศูนย์มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพย์สินสิทธิต่าง ๆ

(2) ก่อตั้งสิทธิ หรือทำนิติกรรมทุกประเภทผูกพันทรัพย์สิน ตลอดจนนิติกรรมอื่นใด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์และสถานศึกษา

(3) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์การ หรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกิจการที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของศูนย์และสถานศึกษา

(4) จัดให้มีและให้ทุนเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ผู้เรียน และการดำเนินงานของศูนย์และสถานศึกษา

(5) บริหารจัดการศึกษา ตลอดจนทรัพย์สินทางปัญญา และสิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของศูนย์และสถานศึกษา

(6) เข้าร่วมทุนกับนิติบุคคลอื่นในกิจการที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของศูนย์และสถานศึกษา

(7) กู้ยืมเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของศูนย์และสถานศึกษา

(8) ให้กู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนการศึกษาแก่ผู้เรียนของสถานศึกษา ซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์โดยมีหลักประกันด้วยบุคคลหรือทรัพย์สิน

(9) เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินกิจการต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของศูนย์และสถานศึกษา ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการกำหนด

(10) ให้ปริญญาบัตร ประกาศนียบัตร หนังสือรับรอง และเครื่องหมายวิทยฐานะในกิจกรรมที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของศูนย์และสถานศึกษา

(11) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของศูนย์และสถานศึกษา การเข้าร่วมทุนกับนิติบุคคลอื่นตาม (6) และการกู้ยืมเงินตาม (7) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด 2

ทุน รายได้ และทรัพย์สิน

มาตรา 11 ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินกิจการของศูนย์และสถานศึกษา ประกอบด้วย

(1) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนมา กรณีรับถ่ายโอนสถานศึกษาตามมาตรา 46 วรรคสอง

(2) เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม

(3) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความเหมาะสม

(4) เงินอุดหนุนจากสถานประกอบการ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(5) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินกิจการ

(6) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของศูนย์และสถานศึกษา

การรับเงินหรือทรัพย์สินตาม (3) จะต้องไม่กระทำในลักษณะที่ทำให้ศูนย์และสถานศึกษาขาดความเป็นอิสระหรือความเป็นกลาง

มาตรา 12 บรรดารายได้ของศูนย์และสถานศึกษาไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นหรือสมควร ศูนย์และสถานศึกษาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอำนวยการรายได้ของศูนย์และสถานศึกษาในจำนวนที่เห็นสมควรส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา 13 ให้อสังหาริมทรัพย์ซึ่งศูนย์และสถานศึกษาได้มาจากการให้ หรือซื้อ หรือแลกเปลี่ยนด้วยเงินรายได้ของศูนย์และสถานศึกษา ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของศูนย์และสถานศึกษาแล้วแต่กรณี

ให้ศูนย์และสถานศึกษามีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ จำหน่าย และจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สินของศูนย์และสถานศึกษา

มาตรา 14 การใช้จ่ายเงินของศูนย์ ให้ใช้จ่ายไปเพื่อกิจการของศูนย์โดยเฉพาะ

การใช้จ่ายเงินของสถานศึกษา ให้ใช้จ่ายไปเพื่อกิจการของสถานศึกษาโดยเฉพาะ

การเก็บรักษาและเบิกจ่ายเงินของการใช้จ่ายเงินของศูนย์และสถานศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 15 บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น อาจบริจาคเงินหรือทรัพยากรทางการศึกษาให้แก่ศูนย์หรือสถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

ให้ผู้ที่บริจาคเงินแก่ศูนย์หรือสถานศึกษาได้รับสิทธิในการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

หมวด 3

การบริหารและการดำเนินกิจการ

ส่วนที่ 1

ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา

มาตรา 16 การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์อย่างรอบด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีจิตสำนึกรักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย อนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย ยอมรับสังคมพหุวัฒนธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเสียสละ ความเป็นประชาธิปไตย และมีความอดทนมุ่งมั่นพยายาม ตลอดจนมีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศเพื่อนบ้านที่จำเป็น มีความรู้และทักษะวิชาชีพที่สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้อย่างมีความสุข

มาตรา 17 การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องเป็นไปเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

มาตรา 18 การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้ยึดหลัก ดังนี้

- (1) เป็นการจัดการศึกษาที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการ
- (2) อาจจัดการศึกษาเอง หรือร่วมกับหน่วยงานอื่นจัดการศึกษา

(3) ให้ชุมชนและสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

(4) หลักสูตร สารการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการ

มาตรา 19 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ให้ยึดหลักดังนี้

(1) มีความเป็นอิสระในการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาของแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

(2) มีความเป็นอิสระในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาตามบริบทของแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สำหรับใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งการประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก ในทุกระดับและประเภทการศึกษา โดยคำนึงถึงมาตรฐานการศึกษาของชาติ

(3) มีความเป็นอิสระในการกำหนดหลักเกณฑ์และดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามบริบทของแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

(4) มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

มาตรา 20 การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนต่างชาตินั้นจะกระทำได้เฉพาะกรณีที่อยู่อาศัยอยู่ในประเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น

มาตรา 21 ระบบการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้เป็นไปตามระบบการศึกษาของชาติ

ส่วนที่ 2

แนวการจัดการศึกษา

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของตนเอง

มาตรา 23 การจัดการศึกษาต้องมุ่งเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ ทักษะอาชีพ และคุณธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ และความเป็นประชาธิปไตย ตลอดจนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

มาตรา 24 การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องเป็นการจัดการศึกษาเพื่อการวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการเป็นสำคัญ

มาตรา 25 หลักสูตรและสาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการ

ในกระบวนการเรียนรู้ต้องยึดศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมใหม่ๆ

มาตรา 26 ให้คณะกรรมการและสถานศึกษาร่วมกันกำหนดหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท และทุกรูปแบบ ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนดโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 3

การบริหารและการจัดการศึกษา

มาตรา 27 ศูนย์มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท และทุกรูปแบบของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา และติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาและราชการอื่น ให้เป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 28 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ” ประกอบด้วย

(1) ประธานกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูง ทางด้านการบริหารจัดการศึกษา และด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ต่อกิจการของศูนย์

(2) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสามคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้อำนวยการสำนักงานประเมิน และผู้ว่าราชการจังหวัดที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนั้นตั้งอยู่

(3) กรรมการผู้แทนประชาชน จำนวนหนึ่งคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลที่ได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหาจากประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไม่น้อยกว่าสองปี ซึ่งเสนอโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรประชาชนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

(4) กรรมการผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด จำนวนหนึ่งคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลที่ได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหาจากบุคคลซึ่งเสนอโดยสภาอุตสาหกรรมจังหวัด

(5) กรรมการผู้แทนหอการค้าจังหวัด จำนวนหนึ่งคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลที่ได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหาจากบุคคลซึ่งเสนอโดยหอการค้าจังหวัด

(6) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินสามคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการศึกษา การบริหาร การเงิน หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อกิจการของศูนย์และสถานศึกษา โดยในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมิใช่ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำร่วมอยู่ด้วย

ให้ผู้อำนวยความสะดวกเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง และให้ผู้อำนวยความสะดวกตั้งเจ้าหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น

ผู้ใดจะดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์การมหาชนเกินกว่าสามแห่งไม่ได้ ทั้งนี้ ให้นับรวมการเป็นกรรมการโดยตำแหน่งและการได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งกรรมการด้วย

การนับจำนวนการดำรงตำแหน่งกรรมการตามวรรคสามไม่รวมถึงการเป็นกรรมการโดยตำแหน่งที่ได้มีการมอบหมายให้ผู้อื่นปฏิบัติราชการแทน

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาบุคคลเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนประชาชน กรรมการผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด กรรมการผู้แทนหอการค้าจังหวัด และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งการสรรหาประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนประชาชน กรรมการผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด กรรมการผู้แทนหอการค้าจังหวัด และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อดำรงตำแหน่งแทนผู้ที่พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระตามมาตรา 32 ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการ

มาตรา 29 ก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาชั้นชุดหนึ่งมีจำนวนไม่เกินสิบเอ็ดคน เพื่อทำหน้าที่สรรหาประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนประชาชน กรรมการผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด กรรมการผู้แทนหอการค้าจังหวัด และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิโดยต้องสรรหาเป็นจำนวนสองเท่าของกรรมการแต่ละประเภทที่จะมีได้ เพื่อเสนอให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการและกรรมการ

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนั้นตั้งอยู่เป็นประธานกรรมการสรรหา

กรรมการสรรหาไม่มีสิทธิได้รับการเสนอชื่อเป็นประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนประชาชน กรรมการผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด กรรมการผู้แทนหอการค้าจังหวัด และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา 30 ประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนประชาชน กรรมการผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด กรรมการผู้แทนหอการค้าจังหวัด และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(1) มีสัญชาติไทย

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ และไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์

(3) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(4) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(5) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(6) ไม่เป็นเจ้าของที่หรือลูกจ้าง หรือที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับศูนย์และสถานศึกษา

(7) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับศูนย์และสถานศึกษา หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของศูนย์และสถานศึกษา หรือขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของศูนย์และสถานศึกษา ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่เป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายให้เป็นประธานกรรมการ กรรมการ หรือผู้แทนของศูนย์หรือสถานศึกษาในการเข้าร่วมทุนกับนิติบุคคลอื่นตามมาตรา 10 (6)

ความใน (1) มิให้ใช้บังคับแก่กรรมการชาวต่างประเทศซึ่งศูนย์หรือสถานศึกษาจำเป็นต้องแต่งตั้งตามข้อผูกพัน หรือตามลักษณะของกิจการของศูนย์หรือสถานศึกษา แล้วแต่กรณี

มาตรา 31 ประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนประชาชน กรรมการผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด กรรมการผู้แทนหอการค้าจังหวัด และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนประชาชน กรรมการผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด กรรมการผู้แทนหอการค้าจังหวัด และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนประชาชน กรรมการผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด กรรมการผู้แทนหอการค้าจังหวัด และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น อยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนประชาชน กรรมการผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด กรรมการผู้แทนหอการค้าจังหวัด และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่ เข้ารับหน้าที่

ประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนประชาชน กรรมการผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด กรรมการผู้แทนหอการค้าจังหวัด และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา 32 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนประชาชน กรรมการผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด กรรมการผู้แทนหอการค้าจังหวัด และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 30

มาตรา 33 ในกรณีที่ประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนประชาชน กรรมการผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด กรรมการผู้แทนหอการค้าจังหวัด และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้แทนประชาชน กรรมการผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด กรรมการผู้แทนหอการค้าจังหวัด และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้แทนประชาชน กรรมการผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด กรรมการผู้แทนหอการค้าจังหวัด และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนประชาชน กรรมการผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด กรรมการผู้แทนหอการค้าจังหวัด และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เว้นแต่วาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนประชาชน กรรมการผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด กรรมการผู้แทนหอการค้าจังหวัด และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้ ในกรณีที่ประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนประชาชน กรรมการผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด กรรมการผู้แทนหอการค้าจังหวัด และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนประชาชน กรรมการผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด กรรมการผู้แทนหอการค้าจังหวัด และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง และในกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้กรรมการที่เหลือเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานกรรมการเป็นการชั่วคราว

มาตรา 34 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลศูนย์ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อำนาจหน้าที่เช่นนี้ให้รวมถึง

(1) กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของศูนย์

(2) อนุมัติแผนการลงทุนและแผนการเงินของศูนย์

(3) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับศูนย์ในเรื่องดังต่อไปนี้

(ก) การจัดแบ่งส่วนงานของศูนย์ และขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว

(ข) การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่นของเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของศูนย์

(ค) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษของเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของศูนย์ รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของศูนย์

(ง) การบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินของศูนย์

(จ) การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นแก่เจ้าหน้าที่และลูกจ้างของศูนย์

(ฉ) การแต่งตั้งและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ

(ช) การกำหนดขอบเขตเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบและ ผู้ตรวจสอบภายใน

(ซ) การกำหนดรูปแบบผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่ และลูกจ้างของศูนย์ และเครื่องหมายศูนย์

(4) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนืองเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของศูนย์

ในการควบคุมดูแลการดำเนินงานของศูนย์ ให้คณะกรรมการพิจารณากำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ ความซื่อสัตย์สุจริต การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การกระจายอำนาจการตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน

มาตรา 35 การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในการปฏิบัติหน้าที่ ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณา ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้นั้นแจ้งให้ที่ประชุมทราบ และให้ที่ประชุมพิจารณาว่าประธานกรรมการหรือกรรมการผู้นั้นสมควรจะอยู่ในที่ประชุมหรือจะมีมติในการประชุมเรื่องนั้นได้หรือไม่ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 36 คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญในด้านที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของศูนย์และสถานศึกษาเป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ และมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบตามมาตรา 34 (3) (ฉ) และคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ คณะกรรมการ

ตรวจสอบ และคณะกรรมการจะต้องไม่เป็นผูมีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับศูนย์และสถานศึกษา หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของศูนย์และสถานศึกษา หรือขัด หรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของศูนย์และสถานศึกษา ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่เป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายให้เป็นประธานกรรมการ กรรมการหรือผู้แทนของศูนย์และสถานศึกษาในการเข้าร่วมทุนกับนิติบุคคลอื่น ตามมาตรา 10 (6)

การประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ และคณะกรรมการให้นำมาตรา ๓๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 37 ให้ประธานกรรมการ กรรมการ ที่ปรึกษา กรรมการตรวจสอบ และอนุกรรมการ ได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 38 ให้ศูนย์มีผู้อำนวยการคนหนึ่ง

คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจสรรหา แต่งตั้ง และถอดถอนผู้อำนวยการ

ในการแต่งตั้งผู้อำนวยการต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มิเหตุต้องแต่งตั้งผู้อำนวยการ และหากมิเหตุผลจำเป็นให้คณะกรรมการขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินหกสิบวัน หากดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าวให้คณะกรรมการรายงานผลให้คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน เพื่อรายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

ในกรณีที่ไม่มีผู้อำนวยการหรือผู้อำนวยการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองผู้อำนวยการที่มีอาวุโส ตามลำดับปฏิบัติหน้าที่แทน ถ้าไม่มีรองผู้อำนวยการ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งกรรมการคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

มาตรา 39 ผู้อำนวยการต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(1) มีสัญชาติไทย

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์

(3) สามารถทำงานให้แก่ศูนย์ได้เต็มเวลา

(4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(6) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(7) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(8) ไม่เป็นผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์การมหาชนอื่น

(9) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชนอื่น

(10) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับศูนย์และสถานศึกษา หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขัน กับกิจการของศูนย์และสถานศึกษา ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

มาตรา 40 ผู้อำนวยการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา 41 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ผู้อำนวยการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) ออกตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อตกลงระหว่างคณะกรรมการกับผู้อำนวยการ

(4) คณะกรรมการให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

(6) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 39

การขาดคุณสมบัติตามมาตรา 39 (2) ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามกำหนดเวลาในสัญญาจ้าง

มติของคณะกรรมการให้ผู้อำนวยการออกจากตำแหน่งตาม (4) ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่โดยไม่นับรวมตำแหน่งผู้อำนวยการ

มาตรา 42 ผู้อำนวยการมีหน้าที่บริหารกิจการของศูนย์ให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ของศูนย์ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ และประกาศของคณะกรรมการ และเป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของศูนย์ทุกตำแหน่ง เว้นแต่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายในตามมาตรา 67 วรรคสอง รวมทั้งให้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) เสนอเป้าหมาย แผนงาน และโครงการต่อคณะกรรมการ เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์และสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์

(2) เสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของศูนย์และสถานศึกษา รวมทั้งรายงาน การเงินและบัญชี ตลอดจนเสนอแผนการเงินและงบประมาณของปีต่อไปต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา

(3) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงกิจการและการดำเนินงานของศูนย์และสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของศูนย์และสถานศึกษาต่อคณะกรรมการ

ผู้อำนวยการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการบริหารกิจการของศูนย์และสถานศึกษา

มาตรา 43 ผู้อำนวยการมีอำนาจ

(1) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง ตลอดจนให้เจ้าหน้าที่และลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

(2) วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์และสถานศึกษาโดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย มติ คณะรัฐมนตรี และระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ หรือประกาศที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 44 ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้แทนของศูนย์ เพื่อการนี้ ผู้อำนวยการจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามระเบียบ หรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

นิติกรรมใดที่ผู้อำนวยการหรือผู้รับมอบอำนาจจากผู้อำนวยการกระทำโดยฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนดย่อมไม่ผูกพันศูนย์ เว้นแต่คณะกรรมการจะให้สัตยาบัน

มาตรา 45 ให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของ ผู้อำนวยการ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 46 การจัดตั้ง การรวม การยุบเลิกสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้ถือ ปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ศูนย์อาจขอรับถ่ายโอนสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้

ให้กระทรวงศึกษาธิการและคณะกรรมการร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการ ประเมินความพร้อมในการรับถ่ายโอนสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ

ให้กระทรวงมหาดไทยและคณะกรรมการร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการ ประเมินความพร้อมในการรับถ่ายโอนสถานศึกษาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 47 สถานศึกษามีหน้าที่ในการดำเนินการจัดการศึกษาได้โดยอิสระ สามารถพัฒนา ระบบบริหาร และการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ ตามระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และข้อกำหนดของคณะกรรมการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ

มาตรา 48 ให้คณะกรรมการเป็นคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการ กำกับ และส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา

ให้สถานศึกษามีสถานะเป็นนิติบุคคล

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง และให้ผู้บริหารสถานศึกษา แต่งตั้งเจ้าหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น

มาตรา 49 คณะกรรมการบริหารสถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลสถานศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

- (1) กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา
- (2) อนุมัติแผนการลงทุนและแผนการเงินของสถานศึกษา
- (3) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสถานศึกษาในเรื่องดังต่อไปนี้

(ก) การจัดแบ่งส่วนงานของสถานศึกษา และขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว

(ข) การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่นของเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสถานศึกษา

(ค) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษของเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสถานศึกษา รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสถานศึกษา

(ง) การบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินของสถานศึกษา

(จ) การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นแก่เจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสถานศึกษา

(ฉ) การแต่งตั้งและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ

(ช) การกำหนดขอบเขตเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบและ ผู้ตรวจสอบภายใน

(ซ) การกำหนดเครื่องแบบผู้บริหารสถานศึกษา เจ้าหน้าที่ และลูกจ้างของสถานศึกษา และเครื่องหมายสถานศึกษา

- (4) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

มาตรา 50 การประชุมคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ให้นำมาตรา 35 มาบังคับใช้โดยอนุโลม

มาตรา 51 ให้สถานศึกษามีผู้บริหารสถานศึกษาคนหนึ่ง

การสรรหา แต่งตั้ง และถอดถอนผู้บริหารสถานศึกษา ให้นำมาตรา 38 มาบังคับใช้โดยอนุโลม

มาตรา 52 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา 39

มาตรา 53 ผู้บริหารสถานศึกษามีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา 54 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ผู้บริหารสถานศึกษาพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) ออกตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อตกลงระหว่างคณะกรรมการกับผู้บริหารสถานศึกษา

(4) คณะกรรมการให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

(6) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 39

การขาดคุณสมบัติตามมาตรา 39 (2) ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามกำหนดเวลาในสัญญาจ้าง

มติของคณะกรรมการให้ผู้บริหารสถานศึกษาออกจากตำแหน่งตาม (4) ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่

มาตรา 55 ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่บริหารกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ และประกาศของคณะกรรมการ และเป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสถานศึกษาทุกตำแหน่ง รวมทั้งให้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) เสนอเป้าหมาย แผนงาน และโครงการต่อคณะกรรมการ เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์

(2) เสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษารวมทั้งรายงาน การเงินและบัญชี ตลอดจนเสนอแผนการเงินและงบประมาณของปีต่อไปต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา

(3) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงกิจการและการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาต่อคณะกรรมการ

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการบริหารกิจการของสถานศึกษา

มาตรา 56 ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจ

(1) ร่วมพิจารณาบรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง ตลอดจนให้เจ้าหน้าที่และลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

(2) วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษาโดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย มติ คณะรัฐมนตรี และระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ หรือประกาศที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 57 ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้แทนของสถานศึกษา เพื่อการนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามระเบียบ หรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

นิติกรรมใดที่ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้รับมอบอำนาจจากผู้บริหารสถานศึกษากระทำโดยฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด ย่อมไม่ผูกพันสถานศึกษา เว้นแต่คณะกรรมการจะให้สัตยาบัน

มาตรา 58 ให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

หมวด 4

ผู้ปฏิบัติงานของศูนย์และสถานศึกษา

มาตรา 59 ผู้ปฏิบัติงานของศูนย์และสถานศึกษามีสามประเภท คือ

(1) เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้าง ได้แก่ ผู้ซึ่งปฏิบัติงานโดยรับเงินเดือนหรือค่าจ้างจากงบประมาณของศูนย์หรือสถานศึกษา

(2) ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้ซึ่งศูนย์หรือสถานศึกษาจ้างให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญโดยมีสัญญาจ้าง

(3) เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมาช่วยปฏิบัติงานของศูนย์หรือสถานศึกษาเป็นการชั่วคราวตามมาตรา 62

มาตรา 60 เจ้าหน้าที่และลูกจ้างต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(1) มีสัญชาติไทย

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์

(3) สามารถทำงานให้แก่ศูนย์หรือสถานศึกษาได้เต็มเวลา

(4) มีคุณสมบัติหรือประสบการณ์เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของศูนย์และสถานศึกษา

(5) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 39 (4) (5) (6) (7) (8) และ (10)

(6) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชนอื่น เว้นแต่เป็นกรณีตามมาตรา 62

ความใน (1) มิให้ใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ชาวต่างประเทศซึ่งศูนย์หรือสถานศึกษาจำเป็นต้องจ้างหรือแต่งตั้งตามข้อผูกพันหรือตามลักษณะกิจการของศูนย์หรือสถานศึกษา

มาตรา 61 เจ้าหน้าที่พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 60
- (4) ถูกให้ออก เพราะไม่ผ่านการประเมินผลงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดไว้ในระเบียบหรือข้อบังคับ
- (5) ถูกไล่ออกหรือปลดออก เพราะผิดวินัยตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดไว้ในระเบียบหรือข้อบังคับ

การขาดคุณสมบัติตามมาตรา 60 (2) ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามกำหนดเวลาในสัญญาจ้าง

มาตรา 62 เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของศูนย์และสถานศึกษา รัฐมนตรีอาจขอให้ข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระทรวง กรม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชนอื่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ มาปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างเป็นการชั่วคราวได้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของผู้นั้น และมีข้อตกลงที่ทำไว้ใน การอนุมัติ

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับอนุมัติให้มาปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของศูนย์หรือสถานศึกษาเป็นการชั่วคราวตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการได้รับอนุญาตให้ออกจากราชการหรือออกจากงานไปปฏิบัติงานใด ๆ และให้นับระยะเวลาระหว่างที่มาปฏิบัติงานในศูนย์หรือสถานศึกษา สำหรับการคำนวณบำเหน็จบำนาญหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นทำนองเดียวกันเสมือนอยู่ปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานเต็มเวลาดังกล่าว แล้วแต่กรณี

เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่ได้รับอนุมัติให้มาปฏิบัติงานในศูนย์หรือสถานศึกษา ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งและรับเงินเดือนในส่วนราชการหรือหน่วยงานเดิมไม่ต่ำกว่าตำแหน่งและเงินเดือนเดิมตามข้อตกลงที่ทำไว้ใน การอนุมัติ

หมวด 5

มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

มาตรา 63 การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก

ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายใน ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดไว้ในระเบียบหรือข้อบังคับ

มาตรา 64 ให้ศูนย์และสถานศึกษาร่วมกันกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สำหรับใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา

มาตรา 65 ให้ศูนย์และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยการจัดทำเป็นรายงานประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

มาตรา 66 ให้หน่วยงานประเมินคุณภาพการศึกษาตามกฎหมายทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และตามที่กฎหมายกำหนด

หมวด 6

การบัญชี การตรวจสอบ และการประเมินผลงานของศูนย์และสถานศึกษา

มาตรา 67 การบัญชีของศูนย์และสถานศึกษา ให้จัดทำตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของศูนย์และสถานศึกษา ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง

ในการตรวจสอบภายใน ให้มีผู้ปฏิบัติงานของศูนย์ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายใน โดยเฉพาะ และให้รับผิดชอบขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการตามระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

ในการแต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนเงินเดือน เลื่อนตำแหน่ง และลงโทษทางวินัยของผู้ตรวจสอบภายใน ให้ผู้อำนวยการและคณะกรรมการตรวจสอบพิจารณาาร่วมกันแล้วเสนอให้คณะกรรมการให้ความเห็นชอบก่อน จึงดำเนินการได้

มาตรา 68 ให้ศูนย์และสถานศึกษาจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชี ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ในทุกรอบปี ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกตามที่คณะกรรมการแต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นผู้สอบบัญชี และประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของศูนย์และสถานศึกษา โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ว่าการใช้

จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำบันทึกรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการ

เพื่อการนี้ ให้ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของศูนย์และสถานศึกษา สอบถามผู้อำนวยการ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ตรวจสอบภายใน เจ้าหน้าที่ และลูกจ้าง และเรียกให้ส่งสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของศูนย์และสถานศึกษา เป็นการเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น

มาตรา 69 ให้ศูนย์ทำรายงานประจำปีเสนอรัฐมนตรีทุกสิ้นปีงบประมาณ รายงานนี้ให้กล่าวถึงผลงานของศูนย์และสถานศึกษาในปีที่ล่วงมาแล้ว บัญชีทำการ พร้อมทั้งรายงานของผู้สอบบัญชี รวมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการ และแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้า

มาตรา 70 เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานของศูนย์ให้มีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์ สร้างความรับผิดชอบและความเชื่อถือแก่สาธารณชนในกิจการของศูนย์และสถานศึกษา ตลอดจนการติดตามความก้าวหน้าและการตรวจสอบการดำเนินงานของศูนย์และสถานศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โครงการ และแผนงานที่ได้จัดทำไว้ ให้ศูนย์และสถานศึกษาจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานตามระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามปี

การประเมินผลตามวรรคหนึ่ง ให้จัดทำโดยสถาบัน หน่วยงาน องค์กร หรือคณะบุคคลที่เป็นกลาง และมีความเชี่ยวชาญในด้านการประเมินผลการดำเนินงานโดยมีการคัดเลือกหรือแต่งตั้งตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

การประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์จะต้องแสดงข้อเท็จจริงให้ปรากฏในด้านประสิทธิผลในด้านประสิทธิภาพ ในด้านการพัฒนาองค์กร และในรายละเอียดอื่นตามที่คณะกรรมการจะได้ออกกำหนดเพิ่มเติมขึ้น

การประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาจะต้องแสดงข้อเท็จจริงให้ปรากฏในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ในด้านประสิทธิผล คือ ระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน คุณภาพของหลักสูตรการเรียนการสอน และกิจกรรมการเรียนรู้ ในด้านประสิทธิภาพ คือ ความพร้อมในการดำเนินงานของสถานศึกษา การบริหารการเงิน บุคลากร และทรัพย์สิน และในด้านการพัฒนาองค์กร คือ คุณภาพของแผนงาน การดำเนินงานตามแผนงาน และคุณภาพของการบริการ และในรายละเอียดอื่นตามที่คณะกรรมการจะได้ออกกำหนดเพิ่มเติมขึ้น

ในกรณีที่มีเหตุผลจำเป็นเป็นการเฉพาะกาล คณะกรรมการจะจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นครั้งคราวตามมาตรานี้ด้วยก็ได้

ให้ศูนย์รายงานผลการประเมินผลการดำเนินงานต่อรัฐมนตรีและคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชนด้วย

มาตรา 71 เพื่อประเมินความคุ้มค่าในการจัดตั้งศูนย์และสถานศึกษา เมื่อศูนย์และสถานศึกษาดำเนินการครบสามปี ให้ศูนย์และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการจัดให้มีการประเมินความคุ้มค่า โดยเป็นไปตามตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายที่รัฐมนตรีและคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด

การประเมินความคุ้มค่าตามวรรคหนึ่ง ให้จัดทำโดยสถาบัน หน่วยงาน องค์กร หรือคณะบุคคล ที่เป็นกลางและมีความเชี่ยวชาญในด้านการประเมินผลตามที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด

ให้ศูนย์รายงานผลการประเมินความคุ้มค่าต่อรัฐมนตรีและคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และหากคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเห็นว่าไม่คุ้มค่าในการจัดตั้งให้เสนอรัฐมนตรีเพื่อยุบเลิกต่อไป

หมวด 7

การกำกับดูแล

มาตรา 72 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินกิจการของศูนย์ให้เป็นไปตามกฎหมาย และให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์ นโยบายของรัฐบาล มติของคณะรัฐมนตรี ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ เพื่อการนี้ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้ศูนย์ชี้แจง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำของศูนย์ที่ขัดต่อกฎหมาย วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์ นโยบายของรัฐบาล หรือมติของคณะรัฐมนตรี ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ ตลอดจนสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการของศูนย์ได้

หมวด 8

วุฒิบัตร และเครื่องหมายวิทยฐานะ

มาตรา 73 ศูนย์อาจออกข้อบังคับกำหนดให้มีปริญญาบัตร ประกาศนียบัตร และหนังสือรับรองการศึกษาหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของศูนย์และสถานศึกษา

มาตรา 74 ศูนย์และสถานศึกษาอาจกำหนดให้มีเครื่องหมายวิทยฐานะ การกำหนดลักษณะ ชนิด ประเภท และส่วนประกอบของเครื่องหมายวิทยฐานะ ให้ทำเป็นประกาศของศูนย์โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เครื่องหมายวิทยฐานะจะใช้ในโอกาสใด โดยมีเงื่อนไขอย่างไร ให้เป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับของศูนย์

มาตรา 75 ศูนย์อาจกำหนดให้มีตราเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ของศูนย์หรือสถานศึกษา หรือส่วนงานในศูนย์และสถานศึกษาได้ โดยทำเป็นข้อกำหนดและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

บทที่ 7

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา 2) กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และ 3) ร่างกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีวิธีการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ (Mixed Method) มีวิธีดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพบริบท นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การจัดการศึกษา สภาพปัญหาในพื้นที่เมื่อมีการประกาศจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สภาพข้อเท็จจริงของการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่ที่ถูกกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) จำนวน 5 คน และ กลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จำนวน 5 คน พร้อมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลจากการอภิปรายกลุ่มย่อย (focus group discussion) จากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในพื้นที่ทั้ง 10 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อคิดเห็นและข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบและกฎหมายการศึกษาสำหรับการใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พร้อมทั้งศึกษาการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศจีน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้บริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น (Shenzhen) สาธารณรัฐประชาชนจีน (The People's Republic of China)

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา โดยทำการตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) และคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และขั้นตอนที่ 4 ร่างกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

สรุปผลการวิจัย

1. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1.1 การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

กฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่เป็นองค์การมหาชน ซึ่งมีสถานภาพเป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 จะทำให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) และคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรมีระบบการศึกษาและแนวทางการศึกษาสอดคล้องหรือเป็นไปตามระบบการศึกษาและแนวทางการศึกษาของชาติ และควรมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการศึกษาภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย

1.2 การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน)

1.2.1 เนื่องจากคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษประกาศให้พื้นที่เพียงบางส่วนของจังหวัดเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทำให้ไม่มีสถาบันอาชีวศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งการจัดการศึกษาที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้จะต้องมีทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปจนถึงระดับอุดมศึกษา ดังนั้น จึงควรกำหนดให้เขตพื้นที่การศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัด โดยให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาจัดตั้งองค์การมหาชน เรียกว่า ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) และให้มีที่ทำการอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ นอกจากนี้ควรให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีสิทธิในการจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ทุกประเภท ทุกรูปแบบ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สำหรับการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนั้น ให้คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชนและกระทรวงศึกษาธิการร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชนเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน)

1.2.2 ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ 1) บริหารจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการ 2) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการ ตามศักยภาพและโอกาสของแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยคำนึงถึงความเชื่อมโยงสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ 3) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาด้านวิชาการ การวิจัยและพัฒนา ของสถานศึกษาในกำกับ ให้มีความสามารถในการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการ 4) ประสานความร่วมมือในการบริหารจัดการศึกษากับภาคีต่างๆ ทั้งหน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้เกิดการพัฒนาศึกษาอย่างบูรณาการ โดยยึดหลักประชารัฐ 5) กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานและสถานศึกษาในกำกับของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวข้างต้นต้องไม่เป็นการดำเนินการที่มุ่งแสวงหากำไรเป็นหลัก

1.2.3 ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ 1) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพย์สินสิทธิต่าง ๆ 2) ก่อตั้งสิทธิหรือทำนิติกรรมทุกประเภทผูกพันทรัพย์สิน ตลอดจนนิติกรรมอื่นใด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา 3) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์กร หรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกิจการที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา 4) จัดให้มีและให้ทุนเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ผู้เรียน และการดำเนินงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา 5) บริหารจัดการศึกษา ตลอดจนทรัพย์สินทางปัญญา และสิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา 6) เข้าร่วมทุนกับนิติบุคคลอื่นในกิจการที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกำหนด 7) กู้ยืมเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกำหนด 8) ให้กู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนการศึกษาแก่ผู้เรียนของสถานศึกษา ซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์โดยมีหลักประกันด้วยบุคคลหรือทรัพย์สิน 9) เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินกิจการต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจ

พิเศษและสถานศึกษา ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการกำหนด 10) ให้ปริญญาบัตร ประกาศนียบัตร หนังสือรับรอง และเครื่องหมายวิทยฐานะในกิจกรรมที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และ อำนาจหน้าที่ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา และ 11) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาใน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา

1.3 การกระจายอำนาจให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีความพร้อมดำเนินการจัดการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชน และผู้ประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ ซึ่งอาจจะเป็นการจัด การศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ทุกประเภท ทุกรูปแบบ ขึ้นอยู่กับตามความพร้อม ความ เหมาะสม และความต้องการของแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1.4 ความมุ่งหมายและหลักการในการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านสังคม ด้านสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ โดยความมุ่งหมาย ด้านผู้เรียนมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคนให้มีความสมบูรณ์อย่างรอบด้าน กล่าวคือ มีสุขภาพร่างกายที่ แข็งแรง มีสุขภาพจิตที่ดี มีน้ำใจให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือสังคมหรือมีจิตสาธารณะ มีความรู้ความสามารถและทักษะอาชีพสำหรับนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆด้วย การใช้สติปัญญา มีจิตสำนึกรักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย อนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย ยอมรับสังคมพหุวัฒนธรรม มีมีคุณธรรมที่จำเป็นต่อการทำงาน ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเสียสละ ความเป็น ประชาธิปไตย และต้องมีลักษณะทางจิตที่เป็นแรงขับให้มีความอดทนมุ่งมั่นพยายามหรือแรงจูงใจ สัมฤทธิ์ ตลอดจนมีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศ เพื่อนบ้านที่จำเป็น สำหรับความมุ่งหมายด้านสังคมมุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อสร้างให้สังคมของเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่วนความมุ่งหมายด้านสาระการเรียนรู้และ กระบวนการเรียนรู้มุ่งเน้นให้มีสาระการเรียนรู้ที่มุ่งตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการ ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาเทคโนโลยี หรือนวัตกรรม ใหม่ๆ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

หลักการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนั้นให้ยึดการจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่ สามารถตอบสนองความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และนอกจากนี้ หลักการในการ จัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องมีความเป็น อิสระซึ่งแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอาจแตกต่างกัน มีอิสระในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา สำหรับใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา มีอิสระในการกำหนดหลักเกณฑ์และดำเนินการเกี่ยวกับ

การบริหารงานบุคคลตามบริบทของแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยคำนึงถึงสิทธิและโอกาสเสมอ
กันของบุคคลในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย สำหรับคน
ต่างชาติจะกระทำได้เฉพาะกรณีที่อยู่อาศัยอยู่ในประเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น ทั้งนี้ระบบ
การศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องเป็นไปตามระบบการศึกษาของชาติ เพื่อให้การจัด
การศึกษาของชาติมีความเป็นเอกภาพ

1.5 แนวการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องยึดศักยภาพของผู้เรียนเป็น
สำคัญ โดยกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพสู่ความ
เป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ และทักษะอาชีพ และนอกจากนี้ยังต้อง
พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปด้วย โดยเฉพาะคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความ
รับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ และความเป็นประชาธิปไตย ตลอดจนการพัฒนา
ลักษณะทางจิตที่มีความสำคัญต่อการทำงานคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สำหรับหลักสูตรและสาระการ
เรียนรู้ต้องสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ส่วน
กระบวนการเรียนรู้ต้องยึดศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนา
เทคโนโลยี หรือนวัตกรรมใหม่ๆ ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการในเขต
พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและ
สถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษร่วมกันกำหนดหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท
และทุกรูปแบบ โดยให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการกำหนด
หลักสูตรการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1.6 การบริหารและการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับ
และทุกประเภทของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา และ
ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็น
อำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัด
การศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีลักษณะที่เป็นพหุภาคี และมีผู้อำนวยการศูนย์การบริหาร
จัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง

คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจ
หน้าที่ในการควบคุมดูแลการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยคำนึงถึงคุณภาพ
ความเป็นอิสระ และความเป็นเลิศทางวิชาการและวิชาชีพ การกำหนดนโยบายการบริหารจัด
การศึกษา การให้ความเห็นชอบแผนการจัดการศึกษา การอนุมัติแผนการลงทุนและแผนการเงินใน
การจัดการศึกษา การควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษา

ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนการออกระเบียบ
ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษใน
เรื่องการบริหารงานทั่วไป และ การจัดแบ่งส่วนงาน ตลอดจนขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว
การบริหารงานบุคคล การบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สิน รวมทั้งการบัญชี และ
การจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญ การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นแก่เจ้าหน้าที่และ
ลูกจ้าง กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบ
ภายใน

การจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องถือปฏิบัติตาม
กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอาจขอรับถ่ายโอนสถานศึกษาจาก
กระทรวงศึกษาธิการได้ และให้สถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีสถานะเป็นนิติบุคคล โดย
มีคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย คณะกรรมการ
การศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการโดย
ตำแหน่ง ทั้งนี้ เพื่อความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับ และ
ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ทั้งนี้ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ
ของคณะกรรมการสถานศึกษา

คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นผู้มี
อำนาจสรรหา แต่งตั้ง และถอดถอนผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจ
พิเศษ และผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา
ผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และผู้บริหารสถานศึกษาของ
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนา
เศรษฐกิจพิเศษ

ผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และผู้บริหาร
สถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องสามารถทำงานได้เต็มเวลา และต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติ
และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และ
อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มติของคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
ให้ผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และผู้บริหารสถานศึกษา
ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษออกจากตำแหน่งต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสาม

ของจำนวนกรรมการเท่าที่มีอยู่ โดยไม่นับรวมตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แล้วแต่กรณี

ผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีหน้าที่บริหารกิจการของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ของสำนักงาน ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ และประกาศของคณะกรรมการ และเป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่และลูกจ้างทุกตำแหน่ง เว้นแต่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายใน ตลอดจนมีหน้าที่ในการเสนอเป้าหมาย แผนงาน และโครงการต่อคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษบรรลุตามวัตถุประสงค์ เสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านต่างๆ ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งรายงานการเงินและบัญชี ตลอดจนเสนอแผนการเงินและงบประมาณของปีต่อไปต่อคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อพิจารณา และเสนอความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงกิจการและการดำเนินงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ต่อคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนมีอำนาจในการบรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือน หรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง ตลอดจนให้เจ้าหน้าที่และลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนด วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ หรือประกาศที่ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนด

ผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีหน้าที่บริหารกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ และประกาศของคณะกรรมการการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และเป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่และลูกจ้างทุกตำแหน่ง ตลอดจนมีหน้าที่ในการเสนอเป้าหมาย แผนงาน และโครงการต่อคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ เสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา รวมทั้งรายงานการเงินและบัญชี ตลอดจนเสนอแผนการเงินและงบประมาณของปีต่อไป ต่อคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา เพื่อพิจารณา และเสนอความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงกิจการและการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ต่อคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ตลอดจนมีอำนาจในการเข้าร่วมการพิจารณาบรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือน หรือค่าจ้าง ลงโทษ

ทางวินัยเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง ตลอดจนให้เจ้าหน้าที่และลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามข้อบังคับที่ คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนด วางระเบียบ เกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ หรือประกาศที่คณะกรรมการการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กำหนด

คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็น ผู้กำหนดอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาใน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตามหลักเกณฑ์ที่ คณะรัฐมนตรีกำหนด

1.7 ผู้ปฏิบัติงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมี 3 ประเภท ประกอบด้วย (1) เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้าง (2) ที่ปรึกษาหรือ ผู้เชี่ยวชาญ (3) เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมาช่วยปฏิบัติงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นการชั่วคราวตามพระราชบัญญัติ องค์กรมหาชน พ.ศ. 2542 มาตรา 36

1.8 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องมีระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก และให้ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นไปตามที่กำหนด ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ทั้งนี้ ให้ศูนย์ การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ร่วมกันกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสำหรับใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้ ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษาทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา

1.9 ทุน รายได้ และทรัพย์สินเพื่อจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย (1) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับถ่ายโอนมา กรณีรับถ่ายโอนสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ (2) เงินที่ รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม (3) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความเหมาะสมเป็นรายปี(4) เงินอุดหนุนจากสถานประกอบการภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่น รวมทั้ง จากต่างประเทศหรือองค์กรระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้ทูลให้ (5) ค่าธรรมเนียม

ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินการ (6) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยที่รายได้ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ สำหรับอสังหาริมทรัพย์ที่ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้มาจากการให้ หรือ การซื้อ หรือการแลกเปลี่ยนด้วยเงินรายได้ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาให้เป็นกรรมสิทธิ์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แล้วแต่กรณี และให้ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษามีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ จำหน่าย และจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สินของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษา แล้วแต่กรณี

การใช้จ่ายเงินของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ให้ใช้จ่ายไปเพื่อกิจการของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษโดยเฉพาะ แล้วแต่กรณี โดยที่การเก็บรักษาและเบิกจ่ายเงินของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้เป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนด

นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น บริจาคเงินหรือทรัพยากรทางการศึกษาให้แก่ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และเพื่อเป็นการจูงใจให้มีผู้บริจาคเงินให้แก่ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงควรกำหนดให้ผู้ที่บริจาคเงินได้รับสิทธิในการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี ซึ่งเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 558) พ.ศ.2556

1.10 การบัญชี การตรวจสอบ และการประเมินผลงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้จัดทำตามหลักสากล ตาม

แบบและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กำหนด และต้องมีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในสำหรับทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในโดยเฉพาะ และให้ ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทำหน้าที่ในการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของสำนักงานคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนจรรยาบรรณผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทราบอย่างน้อยปีละครั้ง นอกจากนี้ต้องได้รับการตรวจสอบจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และต้องทำรายงานประจำปีเสนอรัฐมนตรี

1.11 การกำกับดูแล ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้เป็นไปตามกฎหมาย

1.12 วุฒิบัตรและเครื่องหมายวิทยฐานะ ให้ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสามารถออกข้อบังคับกำหนดให้มี วุฒิบัตรและหนังสือรับรองการศึกษาหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตลอดจนเครื่องหมายวิทยฐานะของสำนักงานคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้

2. ร่าง “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ...” มีทั้งหมด 8 หมวด 75 มาตรา ประกอบด้วย

หมวด 1 การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ มีจำนวน 10 มาตรา ประกอบด้วย 1) การกำหนดให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาจัดตั้งองค์การมหาชน เรียกว่า ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) และมีที่ทำการอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 3) การกำหนดให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ทุกประเภท ทุกรูปแบบ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 4) การกำหนดให้คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชนและกระทรวงศึกษาธิการร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และ 5) การกำหนดหน้าที่ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

หมวด 2 ทุน รายได้ และทรัพย์สิน มีจำนวน 5 มาตรา ประกอบด้วย 1) การกำหนดทุน และทรัพย์สินในการดำเนินการของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

และสถานศึกษา 2) การกำหนดให้บรรดารายได้ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน 3) การกำหนดให้อสังหาริมทรัพย์ซึ่งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาได้มาจากการให้ หรือซื้อ หรือแลกเปลี่ยนด้วยเงินรายได้ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา แล้วแต่กรณี 4) การใช้จ่ายเงินของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้ใช้จ่ายไปเพื่อกิจการของศูนย์โดยเฉพาะ และ 5) การใช้จ่ายเงินของสถานศึกษา ให้ใช้จ่ายไปเพื่อกิจการของสถานศึกษาโดยเฉพาะ

หมวด 3 การบริหารและการดำเนินงาน มี 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา มีจำนวน 6 มาตรา ประกอบด้วย

1) การกำหนดความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์อย่างรอบด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีจิตสำนึกรักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย อนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย ยอมรับสังคมพหุวัฒนธรรม มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศเพื่อนบ้านที่จำเป็น มีความรู้และทักษะวิชาชีพที่สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้อย่างมีความสุข 2) การกำหนดให้การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องเป็นไปเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 3) การกำหนดให้การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้ยึดหลักการจัดการศึกษาที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการ และให้ชุมชนและสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยหลักสูตร สาระการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการ และ 4) การกำหนดให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีความเป็นอิสระในการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ส่วนที่ 2 แนวการจัดการศึกษา มีจำนวน 5 มาตรา ประกอบด้วย 1) การกำหนดให้การจัดการศึกษาต้องยึดศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของตนเอง 2) การกำหนดให้การจัดการศึกษาต้องมุ่งเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ ทักษะอาชีพ และคุณธรรมจริยธรรม 3) การกำหนดให้การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องเป็นการจัดการศึกษาเพื่อการวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการเป็นสำคัญ 4) การกำหนดให้หลักสูตรและสาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการ และในกระบวนการ

เรียนรู้ต้องยึดศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 5) การกำหนดให้คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจและสถานศึกษาร่วมกันกำหนดหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท และทุกรูปแบบ

ส่วนที่ 3 การบริหารและการจัดการศึกษา มีจำนวน 32 มาตรา ประกอบด้วย 1) การกำหนดอำนาจหน้าที่ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจ 2) การกำหนดให้มี “คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ” 3) การกำหนดองค์ประกอบ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 4) การกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 5) การกำหนดองค์ประชุมและวิธีดำเนินการประชุมของคณะกรรมการ 6) การกำหนดให้ศูนย์ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีผู้อำนวยการ ตลอดจนวิธีการสรรหา แต่งตั้ง และถอดถอนผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนคุณสมบัติ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของผู้ผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้ผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 7) การกำหนดการจัดตั้ง การรวม การยุบเลิกสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 8) การกำหนดให้คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา 9) การกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา 10) กำหนดการประชุมคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา 11) การกำหนดให้สถานศึกษามีผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนวิธีการสรรหา แต่งตั้ง และถอดถอนผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนคุณสมบัติ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษา อำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา อัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้บริหารสถานศึกษา

หมวด 4 ผู้ปฏิบัติงานของศูนย์และสถานศึกษา มีจำนวน 4 มาตรา ประกอบด้วย 1) การกำหนดประเภทของผู้ปฏิบัติงานของศูนย์และสถานศึกษา 2) การกำหนดคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง และ 3) การกำหนดการพ้นจากตำแหน่งของเจ้าหน้าที่

หมวด 5 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มีจำนวน 4 มาตรา ประกอบด้วย 1) การกำหนดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และ 2) กำหนดให้หน่วยงานประเมินคุณภาพการศึกษาตามกฎหมายทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

หมวด 6 การบัญชี การตรวจสอบ และการประเมินผลงานของศูนย์และสถานศึกษา มีจำนวน 5 มาตรา ประกอบด้วย 1) การกำหนดระบบบัญชีของศูนย์และสถานศึกษา 2) การกำหนดระบบการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของศูนย์และสถานศึกษา และ 3) การกำหนดระบบประเมินความคุ้มค่าในการจัดตั้งศูนย์และสถานศึกษา

หมวด 7 การกำกับดูแล มีจำนวน 1 มาตรา ประกอบด้วย การกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินกิจการของศูนย์ให้เป็นไปตามกฎหมาย และให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์ นโยบายของรัฐบาล มติของคณะรัฐมนตรี ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับศูนย์

หมวด 8 วุฒิบัตร และเครื่องหมายวิทยฐานะ มีจำนวน 3 มาตรา ประกอบด้วย 1) การกำหนดให้ศูนย์สามารถออกข้อบังคับกำหนดให้มีปริญญาบัตร ประกาศนียบัตร และหนังสือรับรองการศึกษา หรือกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของศูนย์และสถานศึกษา และ 2) การกำหนดให้ศูนย์และสถานศึกษาสามารถกำหนดให้มีเครื่องหมายวิทยฐานะ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า กฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่เป็นองค์การมหาชน ซึ่งมีสถานภาพเป็นนิติบุคคล สามารถกระทำได้ตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 สำหรับการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรมีระบบการศึกษาและแนวการจัดการศึกษาสอดคล้องหรือเป็นไปตามระบบการศึกษาและแนวการจัดการศึกษาของชาติ และควรมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการศึกษาภายใต้ขอบเขตของกฎหมายนั้น สามารถกระทำได้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรมีพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัด โดยให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาจัดตั้งองค์การมหาชน เรียกว่า ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559) เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ : บทเรียนทางเลือก และเงื่อนไขความสำเร็จ ที่พบว่า การปรับตัวของท้องถิ่นมีแนวทางการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพใน 4 ภูมิภาคทั่วประเทศ ซึ่งสามารถตอบโจทย์การบริหารจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ของประเทศไทย บนฐานของหลักความรับผิดชอบ (Accountability) และหลักการมีส่วนร่วมกับภาคส่วนอื่นๆในพื้นที่ (participation) เพื่อตอบสนองความหลากหลายของพัฒนาในแต่ละพื้นที่และหลักการจัดการศึกษาของศตวรรษที่ 21

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรมีสถิติในการจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ทุกประเภท ทุกรูปแบบ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สำหรับการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนั้น ให้คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชนและกระทรวงศึกษาธิการร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชนเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) นั้นสามารถนำเอากฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 มาเป็นแนวทางในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้

4. จากผลการวิจัยที่พบว่า ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ 1) บริหารจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการ 2) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการ ตามศักยภาพและโอกาสของแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยคำนึงถึงความเชื่อมโยงสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ 3) ส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาด้านวิชาการ การวิจัยและพัฒนา ของสถานศึกษาในกำกับ ให้มีความสามารถในการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการ 4) ประสานความร่วมมือในการบริหารจัดการศึกษากับภาคีต่างๆ ทั้งหน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้เกิดการพัฒนาการศึกษาอย่างบูรณาการ โดยยึดหลักพระราชรัฐ 5) กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานและสถานศึกษาในกำกับของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และการดำเนินการดังกล่าวข้างต้นต้องไม่เป็นการดำเนินการที่มุ่งแสวงหากำไรเป็นหลัก เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542

5. จากผลการวิจัยที่พบว่า ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ 1) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพย์สินต่างๆ 2) ก่อตั้งสิทธิ หรือทำนิติกรรมทุกประเภทผูกพันทรัพย์สิน ตลอดจนนิติกรรมอื่นใด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา 3) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์กร หรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกิจการที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของ

ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา 4) จัดให้มีและให้ทุนเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ผู้เรียน และการดำเนินงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา 5) บริหารจัดการศึกษา ตลอดจนทรัพย์สินทางปัญญา และสิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา 6) เข้าร่วมทุนกับนิติบุคคลอื่นในกิจการที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการตรวจศึกษากิจการกำหนด 7) กู้ยืมเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการตรวจศึกษากิจการกำหนด 8) ให้กู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนการศึกษาแก่ผู้เรียนของสถานศึกษา ซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์โดยมีหลักประกันด้วยบุคคลหรือทรัพย์ 9) เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุงค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินกิจการต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการกำหนด 10) ให้ปริญญาบัตร ประกาศนียบัตร หนังสือรับรอง และเครื่องหมายวิทยฐานะในกิจกรรมที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา และ 11) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษา เป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542

6. จากผลการวิจัยที่พบว่า ความมุ่งหมายและหลักการในการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้เรียน มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคนให้มีความสมบูรณ์อย่างรอบด้าน กล่าวคือ มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง มีสุขภาพจิตที่ดี มีความรู้ความสามารถและทักษะอาชีพ สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ด้วยการใช้สติปัญญา มีจิตสำนึกรักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย อนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย ยอมรับสังคมพหุวัฒนธรรม มีคุณธรรมที่จำเป็นต่อการทำงาน ตลอดจนมีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศเพื่อนบ้านที่จำเป็น 2) ด้านสังคม มุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อสร้างให้สังคมของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และ 3) ด้านสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้มีสาระการเรียนรู้ที่มุ่งตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมใหม่ๆ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นไปตามตามแผนบูรณาการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2559:45) และ แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2579)

7. จากผลการวิจัยที่พบว่า หลักการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้ยึดการจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่สามารถตอบสนองความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และหลักการในการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องมีความเป็นอิสระซึ่งแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอาจแตกต่างกัน ตลอดจนมีอิสระในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาสำหรับใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา และมีอิสระในการกำหนดหลักเกณฑ์และดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามบริบทของแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยคำนึงถึงสิทธิและโอกาสเสมอกันของบุคคลในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และระบบการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องเป็นไปตามระบบการศึกษาของชาติ เพื่อให้การจัดการศึกษาของชาติมีความเป็นเอกภาพ เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

8. จากผลการวิจัยที่พบว่า แนวการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องยึดศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ และทักษะอาชีพ และนอกจากนี้ยังต้องพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปด้วย หลักสูตรและสาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ส่วนกระบวนการเรียนรู้ต้องยึดศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ๆ ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

9. จากผลการวิจัยที่พบว่า ให้กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา และติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีลักษณะที่เป็นพหุภาคี และมีผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยตำแหน่ง เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

10. จากผลการวิจัยที่พบว่า คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยคำนึงถึงคุณภาพ ความเป็นอิสระ และความเป็นเลิศทางวิชาการและวิชาชีพ การกำหนดนโยบายการบริหารจัดการศึกษา การให้ความเห็นชอบแผนการจัดการศึกษา การอนุมัติแผนการลงทุนและแผนการเงินในการจัดการศึกษา การควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ตลอดจนการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในเรื่องการบริหารงานทั่วไป และการจัดแบ่งส่วนงาน ตลอดจนขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว การบริหารงานบุคคล การบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สิน รวมทั้งการบัญชี และการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญ การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นแก่เจ้าหน้าที่และลูกจ้าง กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน เป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542

11. จากผลการวิจัยที่พบว่า การจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องถือปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอาจขอรับถ่ายโอนสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการได้ และให้สถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีสถานะเป็นนิติบุคคล โดยมีคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วยคณะกรรมการการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

12. จากผลการวิจัยที่พบว่า คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นผู้มีอำนาจสรรหา แต่งตั้ง และถอดถอนผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีมติของคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่จะให้ผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษออกจากตำแหน่งต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการเท่าที่มีอยู่ โดยไม่นับรวมตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แล้วแต่กรณี คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด เป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542

13. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องสามารถทำงานได้เต็มเวลา และต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน ตลอดจนการกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และอำนาจหน้าที่ของ ผู้บริหารสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542

14. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้ปฏิบัติงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมี 3 ประเภท ประกอบด้วย (1) เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้าง (2) ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ (3) เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมาช่วยปฏิบัติงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นการชั่วคราวเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542

15. จากผลการวิจัยที่พบว่า มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก และให้ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยให้ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553

16. จากผลการวิจัยที่พบว่า ทุน รายได้ และทรัพย์สินเพื่อจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย (1) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับถ่ายโอนมา กรณีรับถ่ายโอนสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ (2) เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม (3) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความเหมาะสมเป็นรายปี (4) เงินอุดหนุนจากสถานประกอบการภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้ทูลให้ (5) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินการ (6) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยที่รายได้ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณสำหรับอสังหาริมทรัพย์ที่ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้มาจากการให้ หรือ การซื้อ หรือการแลกเปลี่ยนด้วยเงินรายได้ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาให้เป็นกรรมสิทธิ์ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแล้วแต่กรณี และให้ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษามีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ จำหน่าย และจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สินของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งที่

เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษา แล้วแต่กรณี เป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542

17. จากผลการวิจัยที่พบว่า การใช้จ่ายเงินของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ให้ใช้จ่ายไปเพื่อกิจการของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะ แล้วแต่กรณี โดยที่การเก็บรักษาและเบิกจ่ายเงินของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้เป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนด เป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542

18. จากผลการวิจัยที่พบว่า ควรเปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น บริจาคเงินหรือทรัพยากรทางการศึกษาให้แก่ศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และให้ผู้ที่บริจาคเงินได้รับสิทธิในการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 558) พ.ศ.2556

19. จากผลการวิจัยที่พบว่า การบัญชี การตรวจสอบ และการประเมินผลงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้จัดทำตามหลักสากล ตามแบบและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนด และต้องมีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในสำหรับทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในโดยเฉพาะ และให้ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทำหน้าที่ในการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของสำนักงานคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนการรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทราบอย่างน้อยปีละครั้ง นอกจากนี้ต้องได้รับการตรวจสอบจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และต้องทำรายงานประจำปีเสนอรัฐมนตรี เป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542

20. จากผลการวิจัยที่พบว่า ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินกิจการของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้เป็นไปตามกฎหมาย เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2579) ตลอดจนแผนบูรณาการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2559:45)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อค้นพบสำคัญที่จะนำไปสู่ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1.1 การที่ “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ...” จะถูกกำหนดเป็นนโยบายสาธารณะ (Policy Formulation) ได้นั้น จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ดังนั้น จึงควรจัดประชุมสัมมนาเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ... ให้แก่คณะรัฐมนตรี คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งนี้ เพื่อให้มีการสนับสนุนการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ...

1.2 หลังจากที่พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ... มีผลบังคับใช้แล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ให้ชุมชน ส่วนราชการ และสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) ทั้งนี้ เพื่อให้พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) พ.ศ. . ซึ่งเป็นนโยบายสาธารณะถูกนำไปปฏิบัติ(Policy Implementation) ได้อย่างถูกต้อง

1.3 หลังจากที่พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ... ได้ถูกนำไปปฏิบัติแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation) ว่ามีปัญหา อุปสรรคประการใด เพื่อจะได้นำข้อมูลดังกล่าวไปปรับปรุงให้การ

นำนโยบายการจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) ไปสู่การปฏิบัติประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) พัฒนาความพร้อมในการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2.2 ควรทำการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษา ในลักษณะโครงการนำร่องการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบองค์การมหาชน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กมล สุดประเสริฐ และสุนทร สุนันท์ชัย. (2542) การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานของประเทศต่างๆ. รายงานวิจัยนำเสนอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา. กรุงเทพฯ : สำนักงานกฤษฎีกา.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2538) การศึกษาตลอดชีวิต : การศึกษาของคนไทยในยุคโลกาภิวัตน์.
(พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (ม.ป.ป.) ข้อมูลประกอบการพิจารณาการปฏิรูประบบบริหารการศึกษากกรมการ
ศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมการศึกษานอกโรงเรียน.
- _____. (ม.ป.ป.) บทบาทและภารกิจกรมการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการ
กรมการศึกษานอกโรงเรียน.
- _____. (2538) ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2529) “สัมภาษณ์ ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน” ใน
การศึกษาตลอดชีวิต : รวมบทความการศึกษานอกโรงเรียน เล่ม 5. (กองพัฒนา
การศึกษานอกโรงเรียน เอกสารทางวิชาการ ลำดับที่ 149/29) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การ
ศาสนา.
- _____. (2541) หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช
2539. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2544) แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : กรมสามัญ
ศึกษา. (เอกสารอัดสำเนา).
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2558). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น.
กรุงเทพฯ : สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543) นโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา กรมศาสนา.
- _____. (2543) แนวปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการ
สถานศึกษา พ.ศ. 2543. กรุงเทพฯ : กลุ่มงานด้านส่งเสริมคุณภาพการศึกษากองการ
มัธยม. (เอกสารอัดสำเนา).
- _____. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. เส้นทางสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา : แนวทางการดำเนินงานปฏิรูป
การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2542) ปรัชญา : นานาทัศนะทาง
การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน.

- กาญจนา วัฒนสุนทร. (2551) **การจัดการศึกษาท้องถิ่นแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เสมาธรรม.
- กำธร กิตติภูมิชัย.(2524) **บทบาทของคณะกรรมการกับการบริหารราชการไทย**. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษา.
- โกวิท วรพิพัฒน์. (2532) “การศึกษาตลอดชีวิต” รวมบทความการศึกษานอกโรงเรียน เล่ม 8. กรุงเทพฯ : พิธีพัฒนาการพิมพ์.
- คณะศึกษาโครงการ. “การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์” (2541) **ความจริงของแผ่นดิน ลำดับที่ 1 : กระบวนการเรียนรู้เพื่อเด็ก ๆ และชุมชนของเรา**. กรุงเทพฯ : บริษัท เจ.ฟิล์ม โปรเซส จำกัด.
- คณะศึกษาโครงการ. “การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์” (2539) **ความฝันของแผ่นดิน** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตะวันออก.
- จรรยาตรี มาติลโกวิท และคณะ. (2553). **การจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย**. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา รัฐสภา.
- จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส. (ธันวาคม 2542) “ปฏิรูปสถานศึกษา ทางเลือกในชุมชนชาวไทย.” **วารสารวิชาการ**. 2 :46 - 50.
- _____. (กรกฎาคม 2542) “โรงเรียนปฏิรูปการศึกษากับชุมชน.” **วารสารปฏิรูปการศึกษา**. 1(21) : 8 ; 6-31.
- ฉันทนา จันทร์บรรจง. (2540) **รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น** สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์.
- ชรินทร์ หาญสืบสาย. (2557). **เรื่องเล่าจาก ส.ว.เขตเศรษฐกิจพิเศษ“แม่สอด**. สืบค้น 20 สิงหาคม 2557 จาก <http://www.senate.go.th/w3c/senate/pictures/comm/warasarn/feb.pdf>
- ชาตรี สัมมะวัฒนา. (กุมภาพันธ์ 2557). **แต่้มต่อการค้าชายแดนไทย : เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน**. สืบค้น 13 สิงหาคม 2557 จาก bts.dft.go.th/btsc/files/Documentanalysis/4.pdf
- ชาญ อภิบาลกุล. (2545) **การศึกษารูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการภายใต้โครงสร้างการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา : กรณีศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น**. อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545) **การประชุมทางวิชาการเรื่องการวิจัยทางการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ทำปกเจริญผล.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2541) **การใช้ทรัพยากรสื่อสารของชาติด้านโทรคมนาคมเพื่อการศึกษา** สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : บริษัท ที.พี.พรินท์ จำกัด.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร.(2544) **การบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริม.

- เชิญ ไกรนรา. (2556). การศึกษาการพัฒนาและการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในต่างประเทศ. สืบค้น 19 สิงหาคม 2557 จาก http://www.researchgate.net/publication/259450775_A_Study_on_Development_and_Management_Practices_of_Special_Boarder_Economic_Zones_in_Foreign_Countries
- ฐากร จุลินทร. (2558). รายงาน ร้อยเรื่องเมืองไทย เรื่อง การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ถนอม สุขสง่าเจริญ. (2527) บทบาทของคณะกรรมการการศึกษาต่อการพัฒนาโรงเรียนประชาบาล จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ถวิล มาตรเยี่ยม. (2545) การปฏิรูปการศึกษา : โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ SBM. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เสมอธรรม.
- ถาวร จันทศิริ. (ตุลาคม - พฤศจิกายน 2539) “ กระบวนการปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียน.” วารสารข้าราชการครู. 17 : 13.
- ดอน ฮีล. (2540) การปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทย กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ดำรง แสงแก้วเลิศ และนันทิกา ทั้งสุพานิช. (2545). เขตเศรษฐกิจพิเศษ : แนวคิดใหม่ในการพัฒนาพื้นที่เฉพาะ. วารสารเศรษฐกิจและสังคม, ปีที่ 39 (2) 42-43.
- ทรงสิทธิ์ ยืนชีวิต. (2544) การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของกรรมการโรงเรียน สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545) การประชุมทางวิชาการเรื่องการวิจัยทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ทำปกเจริญผล.
- ธรรมโรส โชติกาญจนา. (2536) ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2535) องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2537) องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2541) ทฤษฎีองค์การและการออกแบบ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ธีระ รุญเจริญ. (2521) การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นภาพรณ หะวานนท์ และคณะ. (2543) ศึกษาเงื่อนไขความสำเร็จในการดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545) การประชุมทางวิชาการเรื่องการวิจัยทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ทำปกเจริญผล.
- นิภา วรณรักษ์. (2541) การดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปสถานศึกษา : ศึกษากรณีโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดลำปาง .วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- มีชัย ฤชุพันธุ์ และคณะ. (2547). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษ.
กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักงานกฎหมาย มีชัย ฤชุพันธุ์ จำกัด.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2537). การจัดการองค์การ. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- บุญลือ ทองอยู่. (2541) “ความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....”
จาก การประชุมประชาพิจารณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....
วันที่ 27 สิงหาคม 2541 ณ หอประชุมศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง อำเภอโพธาราม
จังหวัดราชบุรี.
- ปฐม นิคมานนท์. (2528) การศึกษานอกระบบโรงเรียน กรุงเทพฯ : พิมพ์อักษร.
- _____. (2532) “โครงสร้างระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน” ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตลอดชีวิต เล่มที่ 1 หน่วยที่ 3 สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2532) “ปรัชญาและหลักการของการศึกษานอกระบบ” ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
การศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบ หน่วยที่ 6 เล่มที่ 1 สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประกอบ คุณารักษ์ และคณะ. (2531) โครงการศึกษารูปแบบความร่วมมือขององค์กรชุมชน
(คณะกรรมการศึกษา) ต่อการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา:รายงานฉบับสมบูรณ์.
กรุงเทพฯ : เอช เอน การพิมพ์.
- ประชุม โปธิกุล. (2530) “เทคนิคการบริหารงานในรูปคณะกรรมการ.” มิตรครู. 29(19) :16.
- ประภาพรรณ รักเลี้ยง. (2556). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก :
มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
- ประธาน คงฤทธิศึกษากร. (2522) “การใช้ระบบคณะกรรมการในการบริหาร.” มหาดไทย. 4
(40) :122-123.
- ประธาน คงฤทธิศึกษากร. (2526) “ระบบคณะกรรมการในฐานะที่เป็นอุปกรณ์ต่อการสื่อข้อความ.”
วารสารข้าราชการ. 28 (6) :33.
- ประเวศ วะสี. (2541) การปฏิรูปการศึกษา : ยกเครื่องทางปัญญาทางรอดจากความหายนะ
กรุงเทพฯ : มูลนิธิสงศรี – สฤษดิ์วงศ์.
- ประเวศ วะสี. (2542) รายงานการปฏิรูปการศึกษาในประเทศฝรั่งเศส สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : บริษัท ที.พี.พรินท์ จำกัด.
- เป็ลียน ศิริรังสรรค์กุล. (2527) ความคิดเห็นของคณะกรรมการการศึกษา ประจำโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนัส หันนาคนทร์. (2529) หลักการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- พระเทพเวที (ประยูรย์ ปยุตโต). (2531) **หลักการศึกษามโนธรรมในพระพุทธศาสนา**. เอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก. (2538) **ชีวิต งาน และสังคมที่สมบูรณ์** กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป.สัมพันธ์พาณิชย์.
- พิณสุดา สิริธรรงค์.(1-15 กุมภาพันธ์ 2542) “องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นกับการจัดการศึกษา.” **วารสารปฏิรูปการศึกษา**.1 (10) : 10.
- พิณสุดา สิริธรรงค์.(2556). **รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- ไพรัช รัชชพงษ์ และกฤษณะ ช่างกล่อม. (2541) **การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศแห่งชาติ เพื่อการศึกษา** สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- ไพรัช รัชชพงษ์ และพิเชฐ ดุรงคเวโรจน์. (2541) **เทคโนโลยีสารสนเทศชาติเพื่อการศึกษา** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- ไพโรจน์ พรหมมีเนตร. (2533) **การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล อินทับทัน และสุริยัน นนทศักดิ์. (พฤศจิกายน. 2537) “บทบาทของคณะกรรมการในการ พัฒนาโรงเรียน” **วารสารมิตรครู**. 26(21): 10-12.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, และวิบูลย์ ไตวณะบุตร. (2542). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2540) **ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหาร การศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ยุวดี ศันสนียรัตน์. (2544) **การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. 2544. อ้างถึงในกรมสามัญศึกษา. **รวมบทความเชิงวิชาการเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา.
- โยทะกา แก้งปลั่ง. (2529) **การศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เรวดีแก้วมณี. (4 กุมภาพันธ์ 2554). **สรุปผลเสวนา Morning Talk เรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่ สอด : โอกาส และศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรมชายแดน**. สืบค้น 7 สิงหาคม 2557 จาก [http://www.oie.go.th/sites/default/files/attachments/article /Maesot_SpecialEconomicZone_220254.doc](http://www.oie.go.th/sites/default/files/attachments/article/Maesot_SpecialEconomicZone_220254.doc)
- รุ่ง แก้วแดง. (2541) **ปฏิวัติการศึกษาไทย** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.

- วิทยากร เชียงกุล. (2542) รายงานสถานะการศึกษาไทยปี 2541 : วิฤฤติและโอกาสในการปฏิรูปการศึกษาและสังคมไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพฯ : อัมรินทร์ พรินต์ติ้ง แอนด์พับลิชซิ่ง จำกัด (มหาชน).
- วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์. (2544) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. อ้างถึงในกรมสามัญศึกษา. รวบรวมความเชิงวิชาการเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา.
- วุฒิ สุวรรณรังษี. (2541) การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. ปรินญาหมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ศักราช พ้าขาว. (เมษายน - พฤษภาคม 2543) “ทำอย่างไรให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษา.” วารสารข้าราชการครู. 20 : 40 - 42.
- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ. (2542) เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา การปฏิรูปการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา วันที่ 5 พฤศจิกายน 2542 ณ โรงแรมทวินโลตัส จังหวัดนครศรีธรรมราช.
- ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ (EIC Economic Intelligence Center). (2555). คำชายแดน โอกาสใกล้ตัว ที่ไม่ควรมองข้าม. สืบค้น 13 สิงหาคม 2557 จาก [http://www.scbeic.com/THA/document/topic_border_trade/SCB Biz Circle 3/2012](http://www.scbeic.com/THA/document/topic_border_trade/SCB_Biz_Circle_3/2012).
- สงบ ลักษณะ.(16-30 พฤศจิกายน 2541) “ แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาภาคบังคับ 12 ปี.” วารสารปฏิรูปการศึกษา. 1 (7) : 12.
- สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา. (2557). รายงานสรุปเชิงนโยบาย โครงการวิจัยเรื่อง “แนวทางและมาตรการเพื่อ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่แนวชายแดนของไทย”. กรุงเทพฯ.
- สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543) นโยบายเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542) กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. (กุมภาพันธ์ 2548). รั้วทันร่างกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ. สืบค้น 25 สิงหาคม 2557 จาก <http://www.sea-r.com/Data%20for%20website/E2%20tsunami%20sec/Tsunami2.pdf>
- สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541) (ร่าง) มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาพื้นฐาน (เอกสารอัดสำเนา).

- สถาบันแห่งชาติเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542) **แนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (เอกสารอัดสำเนา).
- สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์. (2544) **รวมบทความเชิงวิชาการเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา.
- สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. (2538) “สรุปการศึกษาตลอดชีวิต” จาก การอภิปรายเรื่อง **แนวคิดการศึกษาตลอดชีวิต** วันที่ 26 มกราคม 2538 ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร.
- สมพร เพชรสงค์. (สิงหาคม-กรกฎาคม 2541) . “กระบวนทัศน์ใหม่ของโรงเรียนสู่ชุมชน.” **วารสารข้าราชการครู**. 18 : 27-30.
- สมยศ นาวิการ. (2525) **การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม** . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). **การวิเคราะห์ (ร่าง) พระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ**. สืบค้น 13 สิงหาคม 2557 จาก www.nakhonmaesotcity.go.th
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2539). **คู่มือคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัดและอำเภอ กระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2540) **เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาคณะกรรมการโรงเรียน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานกฎหมาย มีชัย ฤชุพันธุ์. (2547). **รายงานฉบับย่อสำหรับผู้บริหารโครงการรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษ**. สืบค้น 15 สิงหาคม 2557 จาก www.nakhonmaesotcity.go.th
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2557). **ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ**. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2548). **รายงานของคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การพาณิชย์และอุตสาหกรรมวุฒิสภา เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (ธันวาคม 2546). **สรุป Special Economic Zone Laws ของต่างประเทศ** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- _____. (4 เมษายน 2548). **เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone.)** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2556). **เอกสารประกอบการประชุมเพื่อตรวจพิจารณาร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ....** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, (19 ตุลาคม 2547). **การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดน จังหวัดตาก**. สืบค้น 20 สิงหาคม 2557 จาก <http://www.cabinet.soc.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). **รายงานการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ**. กรุงเทพฯ : ประยูรการพิมพ์.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). รายงานการสังเคราะห์ผลการสำรวจ เรื่อง **คนไทยคิดอย่างไร ต่อการจัดการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ไอเอสแควร์.
- _____. (2542) การกระจายอำนาจทางการศึกษา : บทบาทของชุมชนในการสนับสนุนด้านการเงิน (วิไลลักษณ์ ผดุงกิตติมาลย์ แปลจาก Mark Bray **Decentralization of Education : Community Financing** (Internet : <http://www.worldbank.org/html/extde/educ/edu-eram/deced-f.htm>) กรุงเทพฯ : บริษัท ที.พี.พริ้นท์ จำกัด.
- _____. (2542) การบริหารการศึกษา กระทรวงเดียว (บทสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 ในรายการ “เข้าวันนี้” วันพฤหัสบดีที่ 18 และวันพุธที่ 24 กุมภาพันธ์ 2542) (เอกสารอัดสำเนา).
- _____. (2540) การปฏิรูปการศึกษาของประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนี (เอกสารอัดสำเนา).
- _____. (2540) การเรียนรู้ : ชุมทรัพย์ในตน (ศรีน้อย โปวาทอง และคณะแปลจาก Delors, Jacques and others (1996) **Learning : The Treasure within** Report to UNESCO of the International Commission on Education for the Twenty – first Century) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2543) การเรียนรู้ตลอดชีวิต การประเมินการเรียนรู้จากประสบการณ์ (กลอยตา ณ ถลาง แปลจาก บาร์บารา เมอริลและตีเฟน ฮิลล์ **Lifelong Learning Through APEL : AUK Perspective** จากมหาวิทยาลัยวอร์ริก สหราชอาณาจักร Internet : [wysiwyg://23/http://www. user.uni-bremen.de/erill/lios/contrib/s5-01.html](http://www.user.uni-bremen.de/erill/lios/contrib/s5-01.html)) กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541) การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (เอกสารแปลจาก ฟรายเออร์ อาร์.เอช. และคณะ (Fryer, R.H., and others (1998)) รายงานฉบับแรกของคณะกรรมการที่ปรึกษาแห่งชาติว่าด้วยเรื่องการศึกษาต่อเนื่องและการเรียนรู้ตลอดชีวิต พฤศจิกายน 2540) เอกสารอัดสำเนา.
- _____. (2540) การรับนักเรียน ปีการศึกษา 2540 ความสำเร็จของแผนงานหลักที่ 1 การยกระดับการศึกษาพื้นฐานของปวงชน กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2540) การศึกษาเพื่อพัฒนาคนสำหรับสังคมไทยในสองทศวรรษหน้า กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2542) ความร่วมมือระหว่างชุมชน สถานประกอบการและโรงเรียนในปฏิรูปการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซิลิคอนแวลลีย์ (ภัทรนันท์ พัตติยะ แปลและเรียบเรียงจากเรื่อง **21st Century Education Initiative** internet : <http://www.joinventure.org/initiatives /21st/21cntry.html>) กรุงเทพฯ : บริษัท ที.พี.พริ้นท์ จำกัด.

- _____. (2540) รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา. กรุงเทพฯ :
อรรถพลการพิมพ์.
- _____. (2540) รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศออสเตรเลีย. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2540) รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์.
บริษัทเซเว่นส์พรินต์ติ้ง กรุ๊ป จำกัด, กรุงเทพฯ : บริษัท ที.พี.พรินต์ จำกัด.
- _____. (2542) รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศแคนาดา. (พ.ศ. 2541)
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพฯ : บริษัท ที.พี.พรินต์ จำกัด.
- _____. (2540) รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี. กรุงเทพฯ :
บริษัท ที.พี.พรินต์ จำกัด.
- _____. (ม.ป.ป.) แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544). กรุงเทพฯ :
อรรถพลการพิมพ์.
- _____. (2542) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ :
บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542) มหาวิทยาลัยเพื่ออุตสาหกรรม (University for
Industry) การจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย ; บทบาทของมหาวิทยาลัยเพื่ออุตสาหกรรม.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (เอกสารอัดสำเนา).
- _____. (2542) ยุคแห่งการเรียนรู้ : การฟื้นฟูบริเตนสู่โฉมหน้าใหม่ (เอกสารฉบับย่อ).
(แปลจาก The Learning Age : A Renaissance for A New Britain) กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (เอกสารอัดสำเนา).
- _____. (2541) ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ. (สุรางค์ โพธิ์พฤกษ์วงศ์
และ วิภาสรินทร์ ประพันธ์สิริ แปลและเรียบเรียงจาก Steven Klein and Others เรื่อง
Fitting the Pieces : Education Reform that Works) สำนักพัฒนาระบบการศึกษา
และวางแผนมหภาค สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (เอกสารอัดสำเนา).
- _____. (2543) ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของประเทศสหราชอาณาจักร. (พิศवास ปทุมรัตน์รังษี) แปลจาก Learning for the Twenty-first
Century: First report of the National Advisory Group for Continuing
Education and Lifelong Learning) กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ (เอกสารอัดสำเนา).
- _____. (2542) สรุปสาระการสัมมนาสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้สร้างสมองเด็กให้ฉลาดได้
อย่างไร. วันที่ 12 มีนาคม 2542 ณ ห้องกรุงธนบอลรูม โรงแรมรอยัลริเวอร์
(เอกสารอัดสำเนา).

- _____. (2542) **สังคมการเรียนรู้ (เอกสารเพื่อการปรึกษาหารือของรัฐบาลสหราชอาณาจักร).** (สุรางค์ โพธิ์พุกชาวงศ์ และวิภัสรินทร์ ประพันธ์ศิริ แปลและเรียบเรียงจาก Connecting the learning society : National Grid for Learning – the Government consultation paper) กรุงเทพฯ : บริษัท ที.พี.พริ้นต์ จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา. (20 สิงหาคม 2542) “ครอบครัวมีส่วนร่วมน้อย.” **วารสารเส้นทางปฏิรูปการศึกษาไทย.** 1 (11) : 4.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2542) **เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาระดมความคิดเห็นในระดับจังหวัดและอนุภาค ภาพรวมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย** กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษาตลอดชีวิต กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ. (2542) **เอกสารประกอบการประชุมเพื่อจัดทำรายละเอียดการปฏิรูปการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 16-18 กันยายน 2542 ณ โรงแรมคุ้มสุพรรณ อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี (เอกสารอัดสำเนา).**
- สำนักงานประสานงานโครงการทรัพยากรมนุษย์. (เมษายน – พฤษภาคม 2543) **เอกสารประกอบการอบรมเพื่อพัฒนา.** กรุงเทพฯ : คณะกรรมการโรงเรียนโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). **รูปแบบการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ : บทเรียนทางเลือกและเงื่อนไขความสำเร็จ.** กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2559). **การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุเพื่อพัฒนาสมรรถนะกำลังคนรองรับโลกศตวรรษที่ 21 (ฉบับสรุป).** กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2559). (ร่าง) **กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2574.** กรุงเทพฯ : สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2541) **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.** กรุงเทพมหานคร : นະรุจการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2540) **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540** กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานนโยบายและแผนฯ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2538) **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยในยุคโลกาภิวัตน์.** (เอกสารอัดสำเนา).
- สำนักพระราชวัง. (2522) **ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในโอกาสต่างๆ ปี พ.ศ. 2521.** กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- สำราญ ถาวรยุศม์. (2510) “หลักการจัดตั้งคณะกรรมการ.” **นักบริหาร.** 2(4) : 9-10.
- สำราญ หาญประเสริฐ. (2544) **ศึกษาการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น. อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545) การประชุมทางวิชาการเรื่องการวิจัยทางการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ : ทำปกเจริญผล.

- สุนทร สุนันท์ชัย. (2529) การศึกษานอกโรงเรียน : เส้นทางที่ไม่มีสิ้นสุด. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์.
- _____. (2532) “วิวัฒนาการของการจัดการศึกษาไทย” ใน เอกสารสอนชุดวิชาการการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบ. หน่วยที่ 2 เล่มที่ 1 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2532) “หลักและปรัชญาของการศึกษาตลอดชีวิต” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบ. หน่วยที่ 1 เล่มที่ 1 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2537) กฎหมายการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาตลอดชีวิตในสหรัฐอเมริกา. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน (เอกสารอัดสำเนา).
- สุมาลี สังข์ศรี. (2532) “หน่วยงานที่ให้บริการการศึกษานอกระบบ” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบ. หน่วยที่ 13 เล่มที่ 2 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2543) รายงานการวิจัยการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทยในทศวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สุมาลี สังข์ศรี และ นฤมล ตันธสุเรศชัย. (2533) “การจัดการศึกษานอกระบบให้สัมพันธ์กับพื้นฐานของชีวิตและสังคม” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการการศึกษา. เล่มที่ 1 หน่วยที่ 1 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุรเชษฐ์ บัวชาติ. (2537) โลกใหม่ไร้พรมแดน. (แปลจาก Peter Druger Post Capitalist Society) กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- สุรัฐ ศิลปะอนันต์. (2542) แนวคิดการปฏิรูปการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2542) เส้นทางสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา : แนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.
- สุวรรณ พิณตานนท์. (2559) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ. (2541) การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

- ยูเนสโก. (2519) **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิต**. สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา สหประชาชาติของประเทศไทย จัดแปลและพิมพ์เป็นภาษาไทย (เป็ทมาฆะ สุคนธมาน และ พรนิภา ลิมปพยอม แปลและเรียบเรียงจาก ปอล ลองกรอง An Introduction to Lifelong Education 1975) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- อำนวยพร ทรัพย์คง. (2542) **บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี**. ปรินญญามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อ่ารุง จันทวานิช และไพบุลย์ แจ่มพงษ์. (กันยายน 2542) “การศึกษา :แนวทางการพัฒนาคุณภาพ.” วารสารวิชาการ. 2(9) : 5-11.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542) **การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการ บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management)**. กรุงเทพฯ : ศุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (เมษายน 2545) “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.” รายงานปฏิรูปการศึกษา.4(52) : 7.
- อุทัย หิรัญโต. (2532) **การบริหารประยุกต์**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

ภาษาต่างประเทศ

- Apps, J.W. (1992) **Adult Education : The Way to Lifelong Learning** (Fast back 334) Bloomington, Indiana : Phi Delta Kappa Educational Foundation.
- _____. (1985) “Lifelong learning examined” in Long, H., Apps, J.W. and Hiemstra,R. (1985) **Philosophical and otherviews on lifelong learning** Athens : The University of Gersgia.p.p. 1-38.
- A.TEC National Council Policy Paper. (May 1997) : **A Lifetime of Learning : A Lifetime of Work, Developing A Learning Society “The Role of Lifetime Learning Accounts” (Executive Summary)** (สืบค้นโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ).
- Axinn,G.H. (1974) **Programme of Studies in Non – Formal Education**.
- Bartol, Kathryn M., & Martin, David C. (1997). **Management**. (3rd ed.). New York, NY: McGraw-Hill.
- Busshoff,L.,D’ Hainaut, L.,and others. (1981) **Curricula and Lifelong Education : Education on the move**. Studies fof Unesco. Unesco,Paris : Imprimeries Reunies du Chambéry.

- National College of School Leadership of the UK Government) (Citation No =113,
Central Council for Education. (1982) **The Ideals and Tasks of Lifelong
Education A Summary of The Report.** National Institute for Educational
Research of Japan.
- Cheng, Y.C. (1996). **School effectiveness and school-based management: A
mechanism for development**, London, U.K.: The Falmer Press, pp.1-203.
- Chief Education Officers. (1999) **Lifelong Learning Partnerships**, Internet :
<http://www.dfee.gov.uk/llp/protocol.htm>.
- Cisco. (2010) **The Learning Society**. CA : Cisco Systems, Inc.
- Coombs,P.H., Prosser, R.C., and Ahmed, M. (1973) **New Paths to Learning for Rural
Children and Youth**. West Haven, Conn : International Council of
Education Development.
- _____. (1968) **The World Educational Crisis**. New York : Oxford University Press.
- Cropley, A.J. (1977) **Lifelong education : A psychological analysis**. New York :
Pergamon
- _____. (1980) **Towards a System of Lifelong Education**. Hamburg : UNESCO
Institute for Education.
- Cropley, A.J. and Dave, R.H. (1978) **Lifelong education and the training of
terchers : Developing a curriculum for teacher education on the basis
of the Principles of Lifelong education**. Oxford : Pergamon.
- Dalf, R. (2006). **The New Era of Management: International Edition**. Ohio :
Thompson
- Dave, R.H. (ed.) (1976) **Foundations of Lifelong Education**. Oxford : Pergamon Press.
- _____. (1973) **Lifelong Education and School Curriculum**. (UIE Monograph I)
Hamburg : Unesco Institue for Education.
- _____. (1975) **Reflections on Lifelong Education and the School**. (UIE
Monograph II) Hamburg : Unesco Institute for Education.
- Dave, R.H., and Lengrand,P.(ed.) (1974) International Review of Education XX (1974),
No.4 Special issue onv Lifelong Education and Learning Strategies.
- Dave, R.H. and Skager, R. **Curriculum Evaluation for Lifelong Education**. Oxford:
Pergamon Press,1977.
- David, Jane L. "Synthesis of Research on School-Based Management." **Educational
Leadership**. 46,8 (May 1989): 45-53. EJ 388 744.

- Department for Education and Employment, Scotland and Wales. (1996) Lifetime Learning A Consultation Document. Internet : <http://www.transcend.co.uk/LIFLONG/LEARNING/CONSULT/CHATFORE.HTM>.
- Department of Education, Training and Youth Affairs. Annual Report. (1993). **Lifelong Learning in New South Wales,Australia** Internet : <http://www.dec.nsw.gov.au/about-us/how-we-operate/annual-reports>.
- Department of Education, Training and Youth Affairs. (Kemp,David). (1999) **Lifelong Learning in the 21st Century**. Internet : <http://www.dec.nsw.gov.au/about-us/how-we-operate/annual-reports>.
- (Kemp, David) (1997) **National Launch of Adult Learner's Week**. Canberra, 1 September 1997. Internet : <http://www-detya.Gov.au/ministers/kemp/ks010997.htm>.
- Department of Education, Training and Youth Affairs. (Kemp,David). (1998) **Pathways and Priorities for Lifelong Learning** (Speech to Unesco Conference on Education for the 21st Century in the Asia-Pacific Region. Melbourne, 30 March, 1998) Internet : <http://www.detya.gov.au/ministers/Kemp/k16-300398.htm>.
- Department of Education, Training and Youth Affairs. (Worth, Trish) (1999) **Give it a go for Adult-Learners' week**. 3 September 1999. Internet : <http://www-detya.gov.au/ministers/worth/w-030999.htm>.
- Drucker. (2005). **Management : Tasks. Responsibilities. Practices**. New York :Harper & Row.
- Edley Jr.,C. (1992) **A World Class School for Every Child : The Challenge of Reform in**. Pennsylvania. Boston : Harvard University Law School.
- Edwards,R. (1997). **Changing Places? Flexibility, lifelong learning and a learning society**. Great Britain : Mackays of Chatham PLC, Chatham, Kent.
- Employment Community Initiatives. (1998). **European Lifelong Learning Initiative (ELLI)**, Internet : <http://www.ellinet.org/elli/html/body-elli-intro.html>.
- European Commission. (1996). **1996 the European year of Lifelong Learning** Internet : <http://europa.eu.int/en/comm/dg22/eyinet.html>.
- Eurydiee. (2000). **Lifelong Learning : The Contribution of Education Systems in the Member States of the European Union**. Internet : <http://www.pedz.uni-mannheim.de/daten/edz-wf/eud/00/2-87116-294-8-EN.pdf>.

- Faris,Ron. (Consultant). (1995). **Lifelong learning on the knowledge highway.**
“**Access to lifelong learning opportunities on Canada’s Information Highway**” (prepared for the Office of Learning Technologies).
Internet:<http://www.olt-bta.hrdc-drhc.gc.ca/info/online/highway.html>.
- Faris,Ron. (Consultant for the Ministry of Skills, Training and Labour Victoria, British Columbia Canada) (September 1995) **Major Reforms in Training Systems in three countries : An Update of Selected Reforms from 1994-1995 in Australia New Zealand The United States.** Internet :
<http://www.aett.gov.bc.ca/educ-systems/3nations.htm>.
- Faure, E.et al. (1972) **Learning to Be : The World of Education Today and Tomorrow.** Paris : Unesco.
- Freeman, R. Edward (1992). **Strategic Management: A stakeholder approach.**
Boston: Pitman.
- Fryer, R.H. (Chair) (1997). **Learning for the Twenty – First Century.** First report of the National Advisory Group for Continuing Education and Lifelong Learning. November 1997. Internet : <http://www.lifelong-learning.co.uk/nagcell/index.htm>.
- Galbraith, M.W, (1995) **Community-Based Organizations and the Delivery of Lifelong Learning Opportunities.** A commissioned paper presented to the National Institute on Postsecondary Education, Libraries and Lifelong Learning, Office of Educational Research and Improvement, U.S. Department of Education,.,Washington, D,C., April 1995 Internet :
<http://www.ed.gov/pubs/PLLI.comm.htm>.
- Galbraith, M.W. (ed.) (1992) “Future Prospects for Rural Lifelong Education” in Galbraith, M.W. **Education in the Rural American Community. A Lifelong Process.** Florida : Krieger Publishing Company.
- Galbraith, M.W. (ed.) (1992) **Education in the Rural American Community. A Lifelong Process.** Florida : Krieger Publishing Company.
- Griffin Colin (1983) **Curriculum Theory in Adult and Lifelong Education.** New York : Nichols Publishing Company.
- Gulick, L. and Urwick, L. (Eds.) 1937. **Papers on the Science of Administration.**
New York : Columbia University Press.
- Gulick, Luther and Lyndall, Urwick. (1973). **Paperson the Science of Administration.**
New York : Columbia University Press.

- Hainuat, L.D. “Educational needs” in UNESCO (1981). **Curricula and lifelong education : Education on the move**. France : Imprimeries du Chambéry.
- Harvighurst, R.J. (1972) **Developmental Task and Education**. (3rd ed.), New York : Mckay.
- Hatton, Michael. J. (1997) **A Pure Theory of Lifelong Learning**, Internet : <http://www.apec-hurdit.org/lifelong-learning-book/hatton.html>.
- Hawes, H.W.R. (1975) **Lifelong Education, Schools and Curricula in Developing Countries**. (UIE Monographs IV) Hamburg : Unesco Institute for Education.
- Heermann, Barry and others (1980) **New Directions for Community Colleges : Serving Lifelong Learners**. San Francisco : Jossey-Bass Inc., Publishers. (ERIC No.29/1980)
- Fayol, H. (1949). **General and Industrial Management**. (trans. C Storrs). London: Pitman.
- Simon, Herbert A. (1976) **Administrative Behavior. A Study of Decision-Making Processes in Administrative Organization**, Third Edition, London : The Free Press, Collier Macmillan Publishers.
- Holden, M. and Conelly, S. (2004). **The learning city : Urban sustainability education building toward WUF legacy**. Canada: Simon Fraser University.
- Houle, Cyril O. cited in Axford, Roger.W (1980) **Adult Education : The Open Door to Lifelong Learning**. The A.G. Halldin Publishing Company PA.
- _____. cited in Axford, Roger.W (1961) **The Inquiring Mind**. Wisconsin : University of Wisconsin Press.
- Hutchins, Robert.H. (1968) **The learning Society**. New York : New American Library.
- James Guthric. (1986) . **Consumer Guide**. [on line]. Available : <http://ericir.syr.edu/plwebcgi/obtain.pl>.
- Japanese Government (1994) **Policies in Education, Science and Culture, Part II, Chapter 2** internet : <http://www.monbu.go.jp/hakusyo/eng/2.c02.html>.
- Jarvis, P. (1987) **Adult learning in the social context**. London : Croom Helen,
- _____. (1986) **Social perspectives of lifelong education and lifelong learning**. Athens : The University of Georgia, Jessup, F.W. (1969) **Lifelong Learnin : A Symposium on Continuing Education**. Oxford : Pergamon Press.
- John Dewey อ้างใน วนิตา สิทธิธรรณฤทธิ์ (2527) **การศึกษาไทย นครปฐม : แผนกบริการกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร**
- Joseph C. Conaty.(1996) **Consumer Guide**. [on line]. Available : <http://ericir.syr.edu/plwebcgi/obtain.pl>.

- Knapper, C. and Cropley, A.J (1991) **Lifelong Learning and Higher Education.**
(Second edition) Great Britain : Kogan Page Limited.
- Knowles, M.S. (1980) **The Modern Practice of Adult Education : From Pedagogy to Andragogy.** 2 nd ed New York : Cambridge Books.
- _____. (1975) “Towards a model of lifelong education” im R.H.Dave (ed.)
Reflections on lifelong Education and the School. Hamburg : Unesco
Institute for Education.
- Kolb. (1984) **Experiential Learning.** Englewood Cliffs : Prentice – Hall.
- Okamoto, Kaoru. (1994) **Lifelong Learning Movement in Japan : Strategy, Practices and Challenges.** Lifelong Learning Division, Tokyo.
- Learning City Network. (September 1998) **The Survey : Learning Towns, Learning Cities** Internet : [http://www.lifelonglearning.co.uk/learningcities/index](http://www.lifelonglearning.co.uk/learningcities/index.htm).htm.
- Lee, Grace O.M. (1997). **Lifelong Learning in Hong Kong.** Internet : [http :
//www.apec-hurdit.org/lifelong-book/lee.htm](http://www.apec-hurdit.org/lifelong-book/lee.htm).
- Lengrand, P. (1970) **Introduction to Lifelong Education.** Paris : Unesco.
- _____. (1975) **An Introduction to Lifelong Education.** Paris : France and Croom
Helm, Ltd.
- _____. (1986) **Areas of Learning Basic to Lifelong Education.** Hamburg :
UNESCO Institute for Education. Great Britain : Whenton & Co.Ltd.
- Lister, Ian., and Chen, Ya-lin (York,U.K.) (1999) “The Role of Information Technology in
the Development of University Adult Education and Lifelong Learning in
Taiwan : A Case Study” in **European Conference Lifelong Learning Inside
and Outside School** 25-27 February 1999 University of Bremen. Internet
wysiwyg : [//68/http://www-user.uni-bremen.de/erill/lios/contrib/s3-07.html](http://www-user.uni-bremen.de/erill/lios/contrib/s3-07.html).
- Lowe, John (1982) **The education of adults : a world perspective** (2 nd ed)
UNESCO. Paris : Imprimerie de la Manutention, Mayenne.
- Mann, Carolyn.M. (1997) **Prior Learning Assessment : U.S. Experience Facilitating
Lifelong Learning.** Internet :[http://www.apce-hurdit.org/lifelong-learning-
book/mann.htm](http://www.apce-hurdit.org/lifelong-learning-book/mann.htm).
- McClenaghan, Pauline and Shanahan, Peter. (Ulster at Magee, Northern Ireland).
(1999) **Community Development Education : The University in a
community of lifelong learners.** European Conference “Lifelong Learning
– Inside and Outside School” 25-27 February 1999 University of Bremen
Internet : [wysiwyg : //68/http://www-user.uni-bremen.de/contrib/s3-
07.html](http://www-user.uni-bremen.de/contrib/s3-07.html).

- Miura, Seiichiro and others. (1992) **Lifelong Learning in Japan : An Introduction**. National of Social Education in Japan.
- National Extension College (NEC). (1998) **Lifelong learning opportunities with NEC** Internet : <http://www.nec.ac.uk/resources.html/long.html>.
- National Institute For Educational Research of Japan. (Section for Educational Co-operation in Asia). (1982). **The ideals and the Tasks of Lifelong Education : A Summary of the Report by the Central Council for Education**. Tokyo : NIER Occational paper 05/82.
- Owens, Thomas R. and Wang Changhua. (1996) **Community-Based Learning : A Foundation for Meaningful Educational Reform**. Internet : <http://www.nwrel.org/scpd/sirs>
- Peter Drucker. (1998). **The Profession of Management**. Boston: Harvard Business School Publishing.
- Peterson, R.E. (ed.) (1979) **Lifelong Learning in America**. San Francisco : Jossey – Bass Publisher.
- Peterson, R.R. “Present source of education and learning” in **Peterson R.E. (ed) (1979) Lifelong Learning in America** San Francisco : Jossey – Bass.
- Peterson-del Mar, David. (1994). **School – Site Councils**. [on line]. Available : <http://ericir.syr.edu/plweb-cgi/obtain.pl>.
- Pope, R.L. (2002). **Ethical Decision-Making on Multicultural Campuses** at the American College Personnel Association (ACPA) national convention: Long Beach,CA.
- Pope, R.L. (2002). **Creating a Student Affairs Diversity Action Plan: Challenges and Strategies** at the American College Personnel Association (ACPA) national convention: Long Beach, CA.
- Priscilla Wohlstetter and Susan Albers Mohrman. (1994) . **School Based Management**. [on line]. Available : <http://www.ed.gov/pubs/SchBasedMgmt/roles.html>.
- Ryan, J. (ed) (1972) **Planning Out-of-School Education for Development** Unesco : International Institute for Education Planning.
- Secretaries of State for Education and Employment, Scotland and Wales. (1996). **Lifetime Learning : A Consultation Document**. Internet : [http://www.transcend.co.uk/lifelong learning/Consult-/chatfore.htm](http://www.transcend.co.uk/lifelong_learning/Consult-/chatfore.htm).
- Seoul Metropolitan Office of Education. (1996) **Introduction to Education in Seoul 1996** Korea : Seoul.

- Simpson, E. J. (1972). *The classification of educational objectives in the psychomotor domain. Vol. 3.* Washington, DC: Gryphon House.
- Skager, R. (1978) **Lifelong Education and Evaluation Practice.** Unesco Institute for Education. Pergamon Press and Beccles and Landon : William Cloowes and Sons Limited.
- Skager, R.. and Dave R.H. (1977) **Curriculum Evaluation for Lifelong Education** Unesco Institute For Education. Pergamon Press.
- Small, N.J. (Open University Leeds, U.K.) (1999) **Self directed Lifelong Learning Opportunities of Control.** Internet : wysiwyg://42/http://www-user.uni-bremen.de/erill/lios/contrib/s7-02.html.
- Smith,R.M. (1982) **Learning how to learn** Chicago : Follet .
- State for Education and Employment, United Kingdom. (1998) **The Toolkit-Practice, Progress and Value, Learning Communities : Assessing the value they add** Internet : <http://www.lifelonglearning.co.uk/learningcities/index.htm>.
- State for Education and Employment, United Kingdom. (1998) **The Learning Age** Internet : <http://www.lifelonglearning.co.uk/grcenpaper/index.htm>.
- Stewart,Divid W. (1987) **Adult learning in America : Eduard Lindeman and His Agenda for Lifelong Education.** Florida : Robert E. Krieger Publishing Compan.
- Storr, Annie V. (1995) **Current practice Potential : Research Adult Education in Museums** Paper Presented in U.S. Department of Education Conference Panel on Public Libraries and Community-Based Education : Making the Connection for Lifelong Learning. April 12-13 1995.
Internet:<http://www.ed.gov/pubs/PLLIconf95/Pelavin.html>.
- Technology Action Team, Education Implementation Segment, Community Alliance for Lifelong Learning. (1994) **A Technology Vision for Lifelong Learning in the Bloomington-Monroe County Telecommunity** Internet : <http://www.blomington In us/hoosiernet/CALL/telecommunity - 94/>.
- The Association of Southeast Asian Institutions of Higher Learning (ASAIHL). (1984) **Proceedings : Seminar on Lifelong Education and the Role of ASAIHL. Manila,** Philippines 15-17 January 1981 Manila : UST press.
- The Center for Policy Studies in Education, U.B.C., University of British Columbia. (1992) **Continuing Education in British Columbia' s Colleges and Institutes : A Foundation For Lifelong Learning** Report Prepared for the Ministry of Advanced Education, Training and Technology, May 1992.

- The National Advisory Group for Continuing Education and Lifelong Learning. (1998) **Learning for the Twentyfirst Century : First report of the National Advisory Group for Continunig Education and Lifelong Learning** Internet : http://www.lifelonglearning.co.uk/nagcell/part_1-5.htm.
- The Utah State Office of Education. (1997) **Lifelong Learning** USOE Homepage/Curriculum Homepage.<http://www.usoe.k12ut.us/curr/lifeskills/lifelong.html>.
- U.K. Lifelong Learning Homepage. (1998) **Learning Towns and Cities** Internet : <http://www.lifelonglearning.co.uk/learningcities/front.htm> (UK Lifelong Learning Homepage or the DFEE World Wide Web site).
- UNESCO. (1962) **Draft Programme and Budget for 1963-1964** Paris : Unesco.
_____. (1968) **Draft Programme and Budget for 1969-1970** Paris : Unesco.
_____. (2014) **UNESCO Education Strategy 2014-2021** Paris : Unesco.
- U.S.Government. (1994) **Education for Sustainability – Chapter 3 Nonformal Education Action 8 : Lifelong Learning** U.S. Government Printing office Internet : <http://www.gcrio.org/edu/pcsd/chapa3.html>.
- Vavrek, Bernard. (1995) **Rural and Small Libraies : Providers for Lifelong Learning**, Clarion University of pennsylvania. Internet : <http://www.ed.gov/pubs/PLLI Conf95/Librry.html>.
- Vladislavlev, A.P. (1987) **A Conceptual framework for the development of Lifelong Education in the USSR**. UNESCO : International Institute for Educational Planning.
- Yee, Albert.H., and Cheng, Joseph Y.S. (1997) **Lifelong Learning in the United States And Hong Kong : Before 1997 and After** Internet : http://www.apec-hurdit.org/Lifelonglearning_book/yee-cheng.html.

ภาคผนวก

การประชุมระดมความคิดเห็น
เรื่อง ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
เพื่อการบริหารจัดการการศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
วันจันทร์ที่ 14 มีนาคม 2559
ณ ศาลากลางจังหวัดกาญจนบุรี

ผู้เข้าร่วมการประชุม

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี	
2. นายมานิช นพเก้า	ผู้อำนวยการกองการศึกษา (ผู้แทน) นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองกาญจนบุรี
3. นางสาวน้ำเพ็ญ แรงครุฑ	นักวิชาการศึกษา (ผู้แทน) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเสี้ยน รองนายกฯ (ผู้แทน)
4. นายทวีศักดิ์ แสงค้อม	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเก่า นักวิเคราะห์นโยบายและแผน (ผู้แทน) อุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี
5. นายณัฐภัทร เพชรพงษ์	นักวิชาการแรงงานชำนาญการ (ผู้แทน) แรงงานจังหวัดกาญจนบุรี
6. นายธนัท พุมมาเกิด	
7. ผู้แทนประธานหอการค้าจังหวัดกาญจนบุรี	
8. นายเฉลิมฉัตร จันทรอินทร์	ประธานสภาอุตสาหกรรม จังหวัดกาญจนบุรี
9. อาจารย์จรายุฑ มงคลวงษ์	(ผู้แทน) อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
10. นายอังกูร จินจาร์ักษ์	(ผู้แทน) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรีเขต 2
11. นายวุฒิกัทร จูมโสดา	รอง ผอ.สพป.กาญจนบุรี เขต 3
12. นายชัยนนต์ นิลพัฒน์	รองผอ.สพป.กาญจนบุรี เขต 4
13. นายบรรเจิด คุ่มมณี	(ผู้แทน) ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษา กาญจนบุรี
14. นายองอาจ หะรินสวัสดิ์	หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน วิทยาลัยเทคนิคกาญจนบุรี
15. นางสาวอรรวรรณ วาดเขียน	นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ (ผู้แทน) พาณิชย์จังหวัดกาญจนบุรี

การประชุมระดมความคิดเห็น
เรื่อง ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
เพื่อการบริหารจัดการการศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
วันอังคารที่ 26 เมษายน 2559
ณ ศาลากลางจังหวัดตราด

ผู้เข้าร่วมการประชุม

1. นายชาญศักดิ์ ฤทธิ	รองผู้ว่าราชการจังหวัดตราด
2. นายสมบูรณ์ อรุณพงษ์	รองศึกษาธิการภาค 9
3. นางดารุณี พุทไธวัฒน์	สนง.ศึกษาธิการภาค 9
4. นางสาวจุฑารัตน์ ศรีนวลปาน	สนง.ศึกษาธิการภาค 9
5. นายเจษฎา เทพศรี	สนง.ศึกษาธิการภาค 9
6. นายชลธน วรรณศรีพงษ์	รองผอ.วิทยาลัยการอาชีพบ่อไร่
7. นางสุริศา ริมศิริ	สพม. 17
8. นางสาวลาวัลย์ เฟื่องประยูร	สพม. 17
9. นางกัญญรัตน์ รอดพิเศษ	เทศบาลเมืองตราด
10. นางเบญจวรรณ วิศวะเวช	อบต.ไม้รูด
11. นายชานนท์ ขุนจิตต์	อบต.ไม้รูด
12. นางสาวทัศนีย์ สุวรรณรัตน์	สนง.อุตสาหกรรมจังหวัดตราด
13. นายวัลลภ รองพล	ผอ.สพป.ตราด

การประชุมระดมความคิดเห็น
เรื่อง ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
เพื่อการบริหารจัดการการศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
วันจันทร์ที่ 2 พฤษภาคม 2559
ณ ศาลากลางจังหวัดสระแก้ว

ผู้เข้าร่วมการประชุม

1. นายภัครธรณ์ เทียนไชย	ผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว
2. นายไสว สารีบท	ศึกษาธิการจังหวัดสระแก้ว
3. นายศุภกฤต พรธนาวิน	อุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว
4. นายอำนาจพร ทรัพย์คง	รอง ผอ.สพม. เขต 7
5. นางสาวศรีสุดา ปิ่นกุล	รอง ผอ.วิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว
6. นายสมบัติ สัมครสมาน	(แทน) แรงงานจังหวัดสระแก้ว
7. นางเพ็ญศรี ขุนทอง	รอง ผอ.วิทยาลัยการอาชีพวังน้ำเย็น
8. นายวรวิวัฒน์ เกตุเพชร	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม
9. นายวิศรุช ชมเขย	องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม
10. นายชิตพันธ์ แจ่มจันทร์	เทศบาลตำบลบ้านด่าน
11. นางภัทรวดี ธนะเรชเดช	เทศบาลตำบลบ้านด่าน
12. นางสาวสุดา แดงหยง	เทศบาลตำบลบ้านด่าน
13. นายปริญญา สิงห์ปาน	หอการค้าจังหวัดสระแก้ว
14. นางจินตนา มีแสงพราว	ศึกษาธิการภาค 3
15. นายภานุ สุขคนเขตร์	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว
16. นายสวรรงค์ กุญชู	รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
17. น.ส.ณัฐณิชา รัตนธรรม	เทศบาลตำบลป่าไร่
18. นายนนท์ คณิตบุญ	องค์การบริหารส่วนตำบลฝักชะ
19. นายธนันท์ธฤตถณ บุนนาค	ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว

การประชุมระดมความคิดเห็น
เรื่อง ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
เพื่อการบริหารจัดการการศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
วันจันทร์ที่ 16 พฤษภาคม 2559
ณ ศาลากลางจังหวัดนครพนม

ผู้เข้าร่วมการประชุม

1. นายสมชาย วิทย์ดำรงค์	ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม
2. นายเพิ่มพูน พงษ์พวงเพชร	ศึกษาธิการจังหวัดนครพนม
3. นางสาววิภารัตน์ คำพิระ	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม
4. นายชาญวิทย์ มูลโคตร	สภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม
5. นายนิวัฒน์ ोजनाพงษ์	สภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม
6. นายฉัตรชัย ไชยมงค์	รอง ผอ.โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย
7. นายอนันต์ สุวรรณหงษ์	ผอ.โรงเรียนนครพนมวิทยาคม
8. นายประมวล วิลาจันท์	ผอ.วิทยาลัยเทคนิคบ้านแพง
9. ว่าที่พ.ต.เศรษฐพงษ์ สาลีโส	รอง ผอ.วิทยาลัยเทคนิคบ้านแพง
10. นายประพันธ์ เพิ่มพูล	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง
11. นางสาวอิฐฐารมณี บัวลอย	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง
12. นางสาวระพีพร คณะพล	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง
13. นางสาวอิสรี วีรกุลพิพัฒน์	แรงงานจังหวัดนครพนม
14. นายจิตร จิระฉัตร	รองประธานหอการค้าจังหวัดนครพนม
15. นายพิเชษฐ หลั่งทรัพย์	ผอ.วิทยาลัยเทคนิคนครพนม
16. นายจักรี อุไรวงศ์	รอง ผอ.ร.ก.ผอวิทยาลัยเทคนิคนาแก
17. นายประวิทย์ ไชยรักษ์	วิทยาลัยเทคนิคนาแก
18. จำเอกสมชาย จวงกระโทก	องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ตาก
19. นายธวัชชัย จันทะนะ	รอง ผอ.โรงเรียนอนุบาลนครพนม
20. ผศ.ดร.คมกฤษณ์ ชูเรือง	ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยนครพนม
21. นายญาณวิเศษ ทิศศรี	เทศบาลตำบลเวินพระบาท
22. นางสาวญาณฉนิศา พรหมวิศาสตร์	องค์การบริหารส่วนตำบลท่าค้อ
23. นายเสถียร แสนอุบล	ศึกษาธิการภาค 11

การประชุมระดมความคิดเห็น
เรื่อง ศึกษาแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษา
เพื่อการบริหารจัดการการศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
วันอังคารที่ 17 พฤษภาคม 2559
ณ ศาลากลางจังหวัดมุกดาหาร

ผู้เข้าร่วมการประชุม

1. ดร.ธวัชชัย ธรรมรักษ์	รองผู้ว่าราชการจังหวัดมุกดาหาร
2. นายปรีดี ปิติอลงกรณ์	หอการค้าจังหวัดมุกดาหาร
3. นายกุศล ภูวภรณ์กุล	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดมุกดาหาร
4. ผศ.ดร.กุลภา โภคสวัสดิ์	ม.อุบลราชธานี วิทยาเขตมุกดาหาร
5. นายมารุต อุปนิสาคร	ผอ.สพป.มุกดาหาร ปฏิบัติหน้าที่ ศกจ.มุกดาหาร
6. นายอานุกาพ พลยะเรศ	ผอ.กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร
7. ดร.เยาวลักษณ์ สุตะโคตร	ผอ.กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เทศบาลเมืองมุกดาหาร
8. นายวินิจ คงทอง	วก.นวมินทราชินีมุกดาหาร
9. นายสนอง แสนเสริญ	วก.นวมินทราชินีมุกดาหาร
10. นายประภาค อ่อนตาม	ร.ร.จุฬาราชวิทยาลัย มุกดาหาร
11. นางภูษลดา อีนานันต์	เทศบาลตำบลชะโนด
12. นางสาวออมทรัพย์ เวชยันต์วานิชชัย	องค์การบริหารส่วนตำบลบางทรายใหญ่
13. นายวิรัตน์ พิกุลศรี	ปลัดเทศบาลดอนตาล
14. นายอพิสพงษ์ สุคำภา	ว.เทคโนโลยีบริหารธุรกิจรักไทย
15. นายประมวล ดรวรรณ	รอง ผอ.สพป.มุกดาหาร
16. น.ส.สุรัตวี ไชยสิทธิ	สพป.มุกดาหาร
17. นายพรวุฒิ คำแก้ว	สพป.มุกดาหาร
18. ดร.กิตติรักษ์ กุลตั้งวัฒนา	รองประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด

การประชุมระดมความคิดเห็น
เรื่อง ศึกษาแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษา
เพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
วันพุธที่ 18 พฤษภาคม 2559
ณ ศาลากลางจังหวัดหนองคาย

ผู้เข้าร่วมการประชุม

1. นายประสงค์ คงเคารพธรรม	รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย
2. ผศ.ดร.เกียรติ แสงอรุณ	รองอธิการบดีวิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. นายอัมพร พิณะสา	ศึกษาธิการจังหวัดหนองคาย
4. นายประจวบ ธิมา	อุตสาหกรรมจังหวัดหนองคาย
5. นายนิรุทธ์ บุตรแสนลี	ผอ.วิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย
6. นายพงษ์วิวัฒน์ ฮงทอง	รอง ผอ.วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย
7. นายสุเทพ บุปผาคร	ผอ.วิทยาลัยเทคโนโลยีอาเซียน หนองคาย
8. นางนภสร ทุ่งสุกใส	แรงงานจังหวัดหนองคาย
9. นางสาวดวงใจ สุขเกษมสิน	หอการค้าจังหวัดหนองคาย
10. นายพฤทธิ์ โคตรจรัส	ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดหนองคาย
11. นางภัทรนิษฐ์ แดงสี	(แทน) ศึกษาธิการภาค 10
12. ดร.ชัยรัตน์ หลายวัชระกุล	ผอ.โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร
13. นางวนิดา เนตินรเศรษฐ์	เทศบาลตำบลโพธิ์ชัย
14. นายจรรยาเวทย์ แสนสุข	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม
15. น.ส.แสงทิพย์ โพชะราช	ครู โรงเรียน อบต.หนองกอมเกาะ
16. น.ส.จริยา จันทำมา	รอง ผอ. โรงเรียนเทศบาล 3
17. นายพศิม เนตรนี	รอง ผอ. โรงเรียนเทศบาล 1
18. นางสุชาณี เอี่ยมคง	ศึกษานิเทศก์ ทม.หนองคาย
19. นางพุลศิริ โคตรชมพู่	ปลัด อบต.สีกาย
20. นายพงษ์ไพร แสนสุภา	รอง ผอ.วิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย

การประชุมระดมความคิดเห็น
เรื่อง ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
เพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
วันพฤหัสบดีที่ 19 พฤษภาคม 2559
ณ ศาลากลางจังหวัดตาก

ผู้เข้าร่วมการประชุม

1. นายวสันต์ ชำนาญจ้อย	รองผู้ว่าราชการจังหวัดตาก
2. นายณัฐ ติงวัน	เทศบาลตำบลแม่ระมาด
3. นายสุรเสน ทั้งทอง	ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนตาก
4. นางศุภราญจิต ศรีญญา มาศ	ผู้อำนวยการโรงเรียนตากพิทยาคม
5. นายโสภณวิชัย ยิ้มขาว	วิทยาลัยการอาชีพบ้านตาก
6. นายวิเชียร เจริญธีรบูรณ์	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดตาก
7. นายพงษ์ศักดิ์ พันธุ์ศิริ	รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคแม่สอด
8. นายอโณทัย ไทยวรรณศรี	ผอ.สพป. ตาก เขต 2
9. นางจันทนา ทองอ่วม	สพป. ตาก 2
10. นางณัฐวริตา คำหอม	ผอ.กองการศึกษา อบต.ท่าสายลวด
11. นายจรัล อัดทรัพย์	โรงเรียนราษฎร์วิทยา
12. นางสาวจิณัฐตภัท แก้วฟู	องค์การบริหารส่วนตำบลช่องแคบ
13. นางแสงเดือน ชูเมือง	องค์การบริหารส่วนตำบลช่องแคบ
14. นางสาวนิตยา สอนมีสาร	องค์การบริหารส่วนตำบลช่องแคบ
15. นางสาวนิชชาวัลย์ อินตะ	องค์การบริหารส่วนตำบลช่องแคบ
16. นางสาวรัชนีกร ยอดสุวรรณ	องค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุผาแดง
17. นายอดุลย์ พิมพ์พรหม	ผอ.รร.ชุมชนวัดสันป่าลาน
18. นายอนันต์ ทะคา	ผอ.รร.เขื่อนภูมิพล
19. นายชุมพล จันทร์สายทอง	ผอ.รร.อนุบาลบ้านบ่อไม้หัว
20. ดร.สุรพงษ์ ชัยพงษ์	ผอ.กศน.จังหวัดตาก
21. นายมรกต กลัดสะอาด	ผอ.สพม.เขต 38
22. ดร.อภิชัย นุชเนื่อง	ศน.สพม.เขต 38
23. นายถิรยุทธ ฉันทิกุล	รองนายกเทศมนตรีนครแม่สอด
24. ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ ยาทะเล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จ.ตาก
25. นายพีระ เนื่องเอม	หอการค้าจังหวัดตาก

การประชุมระดมความคิดเห็น
เรื่อง ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
เพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
วันจันทร์ที่ 30 พฤษภาคม 2559
ณ ศาลากลางจังหวัดเชียงราย

ผู้เข้าร่วมการประชุม

1. นายบุญส่ง เตชะมณีสถิตย์	ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย
2. นายนพรัตน์ อุทอง	ศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย
3. นางสาวประไพพร อุทธิยา	สนง.ศึกษาธิการภาค 16
4. นายสมจิต สมอ	สพป.เชียงราย เขต 1
5. นางสาวสายสวาท วิชัย	ผอ.สพป.เชียงราย เขต 3
6. นายอดุลย์ นันท์บัญญัติ	ผู้อำนวยการโรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์
7. นายสุกิจ มาลัยรุ่งสกุล	รอง ผอ.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย
8. นายธนิต เชื้อเมืองพาน	วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย
9. นายพงศกร ชัยวุฒิ	รอง ผอ.วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย
10. นายเสริมชัย กิตติรัตนไพบูลย์	หอการค้าจังหวัดเชียงราย
11. ดร.ธวัช ชุมชอบ	ผู้อำนวยการโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม
12. นายสันติชัย เรืองนภารัตน์	สนง.แรงงานจังหวัดเชียงราย
13. นางอภันตรี อินทจักร	เทศบาลตำบลแม่สาย
14. นางกฤษนันท์ ทะวิชัย	อุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย
15. นายพงษ์เกษม โพธิ์แก้ว	สนง.อุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย
16. นางวาริศา แสงอรุณรักษ์	สนง.อุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย
17. ว่าที่ร้อยตรีขจรพงศ์ ศิริมงคล	ปลัดเทศบาลตำบลศรี้ง
18. นางสาวยุพิน บุญประเสริฐ	สพป.เชียงราย เขต 4
19. นายพงศ์พันธุ์ ไชยบุญเรือง	สพป.เชียงราย เขต 4
20. นายสืบศักดิ์ พรหมแย้ม	สพป.เชียงราย เขต 4
21. นางอิชยาพัฒน์ ทะลง	สพป.เชียงราย เขต 4
22. นางวนิดา จรัสวิญญ์	สพป.เชียงราย เขต 4
23. นายอัครเดช ยมภักดี	สพป.เชียงราย เขต 4
24. นางยุพิน ญาณะประเสริฐ	สพป.เชียงราย เขต 4
25. นายชูเชิด ญาณะประเสริฐ	สพป.เชียงราย เขต 4

26. นางรวิวรรณ มหารวรรณ
27. นางพระจิตต์ พลนรัตน์
28. นางรศยา ธัญชัย
29. นายบุญเชิด ธัญชัย
30. นายนิทัศน์ สิทธิยศ
31. ดร.อนุรัตน์ อินทร

สพป.เชียงราย เขต 4
สพป.เชียงราย เขต 4
ผอ.กองการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไคร้
ผอ.กองการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลโป่งงาม
ผู้อำนวยการโรงเรียนเชียงของวิทยาคม
ประธานหอการค้าจังหวัด

การประชุมระดมความคิดเห็น
เรื่อง ศึกษาแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษา
เพื่อการบริหารจัดการการศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
วันอังคารที่ 7 มิถุนายน 2559
ณ ศาลากลางจังหวัดสงขลา

ผู้เข้าร่วมการประชุม

1. นายอนุชิต ตระกูลมุกดา	รองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา
2. นายศลใจ วิบูลกิจ	ผอ.สพม. 16
3. นายวิเชียร กัญฐตุริต	แรงงานจังหวัดสงขลา
4. ดร.สัมพันธ์ชัย กลิ่นพิกุล	รองประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา
5. นางสาววรรณิ พุฒแก้ว	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา
6. นายสมพงษ์ สุวรรณชาติ	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสงขลา
7. นายนิยม ชูชื่น	ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนสงขลา
8. นายประสิทธิ์ หนูกิ่ง	ผอ.สพป. เขต 3
9. นายโสภณ ชูช่วย	ผอ.ร.ร.บ้านหนองสาหร่าย
10. นายสุระกำพล รักษ์วงศ์	ผอ.ร.ร.บ้านนา
11. นายวิสุทธิ์ ทองจินดา	ผอ.ร.ร.บ้านเก่า
12. นายเอกพจน์ นราพันธ์	ผอ.ร.ร.บ้านทรายขาว
13. นายสมคิด ฝ้ายสุข	ผอ.ร.ร.บ้านคอกลมุด
14. นายวรศักดิ์ กาเทพ	ผอ.ร.ร.บ้านคลองขุด
15. นางสาวชฎิมา อินทร์จันทร์	รอง ผอ.ร.ร.นวมินทราชูทิศ ทักษิณ
16. นางพิมพ์ชนก ณ พัทลุง	ผอ.วิทยาลัยเทคโนโลยีหาดใหญ่อำนวยการวิทย์
17. นายบุญเนตร ห่องตรง	ผอ.วิทยาลัยเทคโนโลยีหาดใหญ่
18. นางอมรรัตน์ จันวัฒนา	วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา
19. นางสาวจันทร์จิรา ชนะนิมิตร	วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา
20. นางราศิณี ช่วยพันธ์	วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา
21. นางกฤษณา คุณเอนก	วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา
22. ดร.เชน สุขสวัสดิ์	ผู้จัดการวิทยาลัยเทคโนโลยีสงขลา
23. นายธีระพล แสงระวี	ผู้จัดการวิทยาลัยเทคโนโลยีสงขลา
24. นายอาทิตย์ เก็บไข	รอง ผอ.วิทยาลัยสารพัดช่างสงขลา
25. นางสาวพิชญา ชูเพชร	สำนักงานศึกษาธิการภาค 8

26. นายโกมล โพธิ์แก้ว	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 12 สงขลา
27. นางสาวเยาวลักษณ์ สองนาม	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 12 สงขลา
28. นายสมปอง เพชรโรจน์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
29. นางสาวณภัทร วิทยาพันธุ์	เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์
30. นายศรุต จุ้ยมณี	คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

การประชุมระดมความคิดเห็น
เรื่อง ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
เพื่อการบริหารจัดการการศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
วันจันทร์ที่ 4 กรกฎาคม 2559
ณ ศาลากลางจังหวัดนราธิวาส

ผู้เข้าร่วมการประชุม

1. นายไกรศร วิศิษฎ์วงศ์	รองผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส
2. นางเรวดี รัตนมาลา	ศึกษาธิการจังหวัดนราธิวาส
3. นายสุวรรณ เลิศวิมลเกษม	อุตสาหกรรมจังหวัดนราธิวาส
4. นายสุรพล ศรีวรรณ	ผอ.วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส
5. นายประมินทร์ หะยะมิน	ผอ.วิทยาลัยเทคนิคนราธิวาส
6. นายอำนาจ เริงไว	แรงงานจังหวัดนราธิวาส
7. นายศรันย์ วังส์ตตบงกช	ประธานสภาหอการค้าจังหวัดนราธิวาส
8. นางพงษ์ศักดิ์ ชูติเชาว์กุล	ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดนราธิวาส
9. นายศราวุธ อรรถานุกรักษ์	ศึกษาธิการภาค 8
10. นายมะรอสดี เจ๊ะแฉะ	ผอ.โรงเรียนสุโหงโกลก
11. นางสุธาทิพย์ เจ๊ะมา	องค์การบริหารส่วนตำบลละหาร
12. นายสันติ บุญตามช่วย	อบจ.นราธิวาส
13. นางอุไรวรรณ อเนกรัตน์	อบจ.นราธิวาส
14. นางสาวอุไรวรรณ ชินพงษ์	วิทยาลัยชุมชนนราธิวาส
15. นายสุพจน์ มณีรัตนโชติ	รองผอ.สพป.นราธิวาส เขต 2
16. นายศราวุธ ยอดรักษ์	ผอ.โรงเรียนบ้านตาบา
17. นายวีรพัฒน์ แจ็งศิริ	ผอ.สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส
18. นายโชคดี ศรีธากาล	รองผอ.สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด นราธิวาส
19. นายกอบภณ แสงสมบัติ	รองผอ.สำนักงานการศึกษาเอกชน
20. นางวรรรตีธัญญา บินมะ	ผอ.สำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอเรือเสาะ
21. นายอาบูบาคา สมัยบารมี	เทศบาลเมืองสุโหงโกลก
22. นายพะกุงรสี อาแว	ผอ.สำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอเมือง
23. นายมาหะมัดยูรี โตะสะ	ผอ.สำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอยี่งอ
24. นายมะยูฮา มามะ	ผอ.สำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอแว้ง

แบบสัมภาษณ์

โครงการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1) เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่เหมาะสมของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
สำหรับใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการ
การศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2) เพื่อศึกษาหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการศึกษา
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

3) เพื่อจัดทำร่างกฎหมายการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่สอดคล้อง
กับแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่
ได้จากการวิจัย

ประเด็นอภิปรายกลุ่ม (focus group discussion)

1. รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในปัจจุบัน

1.1 ความมุ่งหมายของการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในปัจจุบัน
เป็นอย่างไร

- ด้านผู้เรียน (คุณลักษณะของผู้เรียน)
- ด้านสังคม (เช่น สังคมแห่งการเรียนรู้)
- ด้านกระบวนการเรียนรู้

1.2 หลักการของการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในปัจจุบันเป็น
อย่างไร

- การศึกษาตลอดชีวิต
- การมีส่วนร่วมของสังคม
- โครงสร้างการจัดการศึกษา
- การกระจายอำนาจ

1.3 ทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษใน
ปัจจุบันเป็นอย่างไร

- แหล่งทรัพยากรทางการศึกษา
- ปริมาณ (มากน้อย เพียงพอหรือไม่)
- วิธีหรือแนวทางการระดมทรัพยากร

1.4 ลักษณะการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในปัจจุบันเป็นอย่างไร

- องค์การการบริหารจัดการศึกษา (Formal organization, informal organization, Matrix organization, Ad hoc Organization เป็นต้น)
- ความร่วมมือในการบริหารจัดการศึกษา (เช่น แต่ละหน่วยงานคนต่างจัดการศึกษา/มีการประสานความร่วมมือกันเป็นเครือข่ายการจัดการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน การประสานความร่วมมือกันมีลักษณะอย่างไร เป็นคณะกรรมการอย่างเป็นทางการ หรือเป็นเครือข่ายนอกแบบ เป็นต้น)

1.5 กระบวนการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในปัจจุบันเป็นอย่างไร

- นโยบายการศึกษา (P-Policy)
- อำนาจการจัดการศึกษา (A- Authority)
- การวางแผนการศึกษา (P- Planning)
- การจัดองค์การการศึกษา (O-Organizing)
- การบริหารครูและบุคลากรทางการศึกษา (S-Staffing)
- การตัดสินใจ/การวินิจฉัยสั่งการด้านการศึกษา (D-Directing)
- การประสานงานด้านการศึกษา (Co- Coordinating)
- การรายงานผลการจัดการศึกษา (R- Reporting)
- งบประมาณการศึกษา (B- Budgeting)

1.6 แนวการจัดการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในปัจจุบัน เป็นอย่างไร

- แนวการจัดการศึกษาในระบบ
- แนวการจัดการศึกษานอกระบบ
- แนวการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย
- แนวการจัดการศึกษาสำหรับคนต่างชาติทั้งที่อยู่ในประเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และ ผิดกฎหมาย)

1.7 คุณภาพการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในปัจจุบันเป็นอย่างไร

- มาตรฐานการศึกษา
- ระบบการประกันคุณภาพ(การประเมินคุณภาพภายใน/การประเมินภายนอกจาก สมศ.)

2. รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่ต้องการ (หรือคาดหวัง) ให้เกิดขึ้นในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในอนาคต

2.1 ความมุ่งหมายของการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

- ด้านผู้เรียน (คุณลักษณะของผู้เรียน)
- ด้านสังคม (เช่น สังคมแห่งการเรียนรู้)
- ด้านกระบวนการเรียนรู้

2.2 หลักการของการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

- การศึกษาตลอดชีวิต
- การมีส่วนร่วมของสังคม
- โครงสร้างการจัดการศึกษา
- การกระจายอำนาจ

2.3 ทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

- แหล่งทรัพยากรทางการศึกษา
- ปริมาณ (มากน้อย เพียงพอหรือไม่)
- วิธีหรือแนวทางการระดมทรัพยากร

2.4 ลักษณะการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

- องค์กรการบริหารจัดการศึกษา (Formal organization, informal organization, Matrix organization, Ad hoc Organization เป็นต้น)
- ความร่วมมือในการบริหารจัดการศึกษา (เช่น แต่ละหน่วยงานคนต่างจัดการศึกษา/มีการประสานความร่วมมือกันเป็นเครือข่ายการจัดการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน การประสานความร่วมมือกันมีลักษณะอย่างไร เป็นคณะกรรมการอย่างเป็นทางการ หรือเป็นเครือข่ายนอกแบบ เป็นต้น)

2.5 กระบวนการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

- นโยบายการศึกษา (P-Policy)
- อำนาจการจัดการศึกษา (A- Authority)
- การวางแผนการศึกษา (P- Planning)
- การจัดองค์กรการศึกษา (O-Organizing)
- การบริหารครูและบุคลากรทางการศึกษา (S-Staffing)
- การตัดสินใจ/การวินิจฉัยสั่งการด้านการศึกษา (D-Directing)
- การประสานงานด้านการศึกษา (Co- Coordinating)
- การรายงานผลการจัดการศึกษา (R- Reporting)
- งบประมาณการศึกษา (B- Budgeting)

2.6 แนวการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

- แนวการจัดการศึกษาในระบบ
- แนวการจัดการศึกษานอกระบบ
- แนวการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย
- แนวการจัดการศึกษาสำหรับคนต่างชาติทั้งที่อยู่ในประเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และ ผิดกฎหมาย)

2.7 คุณภาพการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

- มาตรฐานการศึกษา
- ระบบการประกันคุณภาพ (การประเมินคุณภาพภายใน/การประเมินภายนอกจาก สมศ.)

แบบสอบถาม

โครงการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

คำชี้แจง 1. โครงการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษา
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นโครงการที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรได้รับทุนการ
วิจัยจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

2. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

3. โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริง หรือตรงกับ
ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด หากมีข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเพิ่มเติม โปรดกรณารอก
ข้อความลงในช่องว่าง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ท่านได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการหรือกรรมการชุดใด

คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.)

คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหาร จัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	ระดับความคิดเห็น				
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
ความมุ่งหมายของการบริหารจัดการศึกษาในเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ					
1. ท่านคิดว่าคุณลักษณะของผู้เรียนดังต่อไปนี้ควร กำหนดเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพียงใด					
1) การเป็นคนที่มีความสมบูรณ์รอบด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การมีความภาคภูมิใจใน ความเป็นไทย					
2) ยอมรับสังคมพหุวัฒนธรรม					
3) อนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย					
4) ความมีระเบียบวินัย					
5) ความรับผิดชอบ					
6) ความซื่อสัตย์สุจริต					

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
7) ความเสียสละ					
8) ความเป็นประชาธิปไตย					
9) ความอดทนมุ่งมั่นพยายาม (แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์)					
10) ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาไทย					
11) ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ					
12) ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาของประเทศเพื่อนบ้านที่จำเป็น					
13) ความรู้และทักษะวิชาชีพที่ความสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในเขตเศรษฐกิจพิเศษ					
2. ท่านคิดว่าลักษณะทางสังคมดังต่อไปนี้ควรกำหนดเป็นลักษณะทางสังคมที่พึงประสงค์ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพียงใด					
1) ทุกคนและทุกภาคส่วนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีความใฝ่รู้และพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ					
2) ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านผู้รู้ สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และจากองค์ความรู้ต่าง ๆ					
3) ส่งเสริมให้เกิดการถ่ายทอดความรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งภายใน และนอกเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ					
3. ท่านคิดว่ากระบวนการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรยึดศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญเพียงใด					

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
<p>หลักการของการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ</p> <p>4. ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรรยึดหลักการดังต่อไปนี้เพียงใด</p> <p>1) การศึกษาตลอดชีวิตที่มุ่งเน้นในการตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการในพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นสำคัญ</p>					
<p>2) การเปิดโอกาสให้สังคมและสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งทางด้านนโยบาย ระบบ โครงสร้าง กระบวนการจัดการศึกษา และเงินงบประมาณ</p>					
<p>3) การมีองค์กรการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่เป็นนิติบุคคล</p>					
<p>4) การกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาให้แก่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในการกำหนดนโยบาย ระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาทุกระดับ และประเภทการศึกษา</p>					
<p>5) การมีเอกภาพและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละเขต โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย</p>					
<p>6) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาสำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งการประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอกในทุกระดับทุกประเภทการศึกษา</p>					
<p>7) การมีอิสระในการกำหนดหลักเกณฑ์และดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล</p>					
<p>ทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ</p> <p>5. การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรเอาเงินงบประมาณและทรัพยากรอื่นๆ จากแหล่งดังต่อไปนี้เพียงใด</p> <p>1) รัฐบาลให้การสนับสนุนตามที่มีกฎหมาย/ระเบียบกำหนด</p>					

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
2) สถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้การสนับสนุน					
3) รัฐบาลและสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้การสนับสนุนร่วมกันให้การสนับสนุน					
4) การระดมเงินและทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา					
ลักษณะการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ					
6. การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรมีลักษณะดังต่อไปนี้เพียงใด					
1) การมีกฎหมายหรือระเบียบในการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ					
2) คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ					
3) มีคณะกรรมการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นการเฉพาะ เช่น คณะกรรมการการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ					
4) คณะกรรมการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ควรมีวาระ 4 ปี					
5) มีองค์กรการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่เป็นนิติบุคคล เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ					
6) องค์กรการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรมีลักษณะเป็นองค์กรมหาชน					

แนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
7) การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละเขตโดยให้อำนาจในการบริหารจัดการศึกษาแก่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอย่างอิสระภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย					
8) เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสามารถจัดตั้งสถานศึกษาได้ตามกฎหมาย					
9) เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสามารถรับถ่ายโอนสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการได้					
10) สถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีสถานะเป็นนิติบุคคล					
11) คณะกรรมการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา					
กระบวนการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ					
7. การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรมีกระบวนการดังต่อไปนี้เพียงใด					
1) มีอำนาจในการกำหนดนโยบายการศึกษาภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย					
2) มีอำนาจอิสระในการจัดการศึกษาภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย					
3) มีอำนาจในการวางแผนพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ					
4) มีอำนาจในการจัดตั้งองค์กรการบริหารจัดการศึกษาและสถานศึกษาภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย					
5) มีอำนาจในการออกกฎหมาย/ระเบียบในการบริหารงานบุคคล					

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
8) รายงานผลการจัดการศึกษาต่อเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และกระทรวงศึกษาธิการ					
9) องค์กรการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษามีอำนาจอิสระในการบริหารงบประมาณทางการศึกษาตามกฎหมาย/ระเบียบ					
แนวการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 8. การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรมีแนวทางในการจัดการศึกษาดังต่อไปนี้เพียงใด					
1) จัดการศึกษาในระบบระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ทุกประเภท สำหรับผู้เรียนในสถานศึกษา					
2) จัดการศึกษานอกระบบสำหรับผู้เรียนนอกสถานศึกษาตามความต้องการของสถานประกอบการ					
3) จัดการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับผู้เรียนนอกสถานศึกษาตามความต้องการของผู้เรียน					
4) จัดการศึกษาเพื่อผลิตแรงงานที่มีความรู้ควบคู่ทักษะอาชีพ					
5) จัดการศึกษาเพื่อการวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นสำคัญ					
6) จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนต่างชาติ เฉพาะที่เข้า-ออก หรืออยู่ในประเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น					
คุณภาพการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 9. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรดำเนินการเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาในเรื่องดังต่อไปนี้เพียงใด					

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 บรรดาบทกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งอื่นในส่วนที่ได้บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

“การศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา

“การศึกษาดำเนินชีวิต” หมายความว่า การศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่าง การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

“สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“มาตรฐานการศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียง สำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา

“การประกันคุณภาพภายใน” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

“การประกันคุณภาพภายนอก” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

“ผู้สอน” หมายความว่า ครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ

“ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

“คณาจารย์” หมายความว่า บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและการวิจัย ในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาของรัฐและเอกชน

“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่ง ทั้งของรัฐและเอกชน

“ผู้บริหารการศึกษา” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป

“บุคลากรทางการศึกษา” หมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา รวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ

“กระทรวง” หมายความว่า กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการศึกษา รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

- (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้

- (1) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
- (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น

(3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา

(4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

(5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

(6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

มาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา 11 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับตามความพร้อมของครอบครัว

มาตรา 12 นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 13 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ ดังต่อไปนี้

(1) การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล

(2) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลที่ครอบครัวจัดให้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

(3) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 14 บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณี ดังต่อไปนี้

(1) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ

(2) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด

(3) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

(1) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษากำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

(2) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษามีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

(3) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาคือให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ

สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้

ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา 16 การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา

การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 17 ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด เข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 18 การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษาดังต่อไปนี้

(1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

(2) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น

(3) ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

มาตรา 19 การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้จัดในมหาวิทยาลัย สถาบันวิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 20 การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา กับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 21 กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ อาจจัดการศึกษา เฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้นได้ โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(4) ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(5) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

(6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การค้าและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้ อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวาระหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่ง และวรรคสองแล้วยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูงและการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

มาตรา 31 กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง

มาตรา 32 การจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงให้มีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภาหรือในรูปคณะกรรมการจำนวนสี่องค์กร ได้แก่ สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 33 สภาการศึกษา มีหน้าที่

(1) พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ

(2) พิจารณาเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผนตาม (1)

(3) พิจารณาเสนอนโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา

(4) ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษาตาม (1)

(5) ให้ความเห็นหรือคำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายและกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

การเสนอแนะนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษา ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

ให้คณะกรรมการสภาการศึกษา ประกอบด้วย รัฐมนตรีเป็นประธาน กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ พระภิกษุซึ่งเป็นผู้แทนคณะสงฆ์ ผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นนิติบุคคล และให้เลขาธิการสภาเป็น
กรรมการและเลขานุการ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกกรรมการ วาระการ
ดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 34 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย
แผนพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบและ
ประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐาน
และหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ ที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ การส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและ
เอกชน การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษา โดย
คำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ

คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา และ
มาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัด
การศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา
ระดับปริญญาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 35 องค์ประกอบของคณะกรรมการตามมาตรา 34 ประกอบด้วย กรรมการ
โดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทน
องค์กรวิชาชีพ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการ
และกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการแต่ละคณะ ให้
เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความแตกต่างของกิจการในความรับผิดชอบของ
คณะกรรมการแต่ละคณะด้วย

ให้สำนักงานคณะกรรมการตามมาตรา 34 เป็นนิติบุคคล และให้เลขาธิการของแต่ละ
สำนักงานเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการ

มาตรา 36 ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล และ
อาจจัดเป็นส่วนราชการหรือเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ยกเว้นสถานศึกษาเฉพาะทางตามมาตรา
21

ให้สถานศึกษาดังกล่าวดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหาร และ
การจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ
สภาสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้นๆ

มาตรา 37 การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษาโดยคำนึงถึงระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรมและความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา

ในกรณีที่สถานศึกษาใดจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาการกำหนดให้สถานศึกษาแห่งนั้นอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาใด ให้ยึดระดับการศึกษาของสถานศึกษานั้นเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในกรณีที่เขตพื้นที่การศึกษาไม่อาจบริหารและจัดการได้ตามวรรคหนึ่ง กระทรวงอาจจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้เพื่อเสริมการบริหารและการจัดการของเขตพื้นที่การศึกษาก็ได้

- (1) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ
- (2) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย
- (3) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ
- (4) การจัดการศึกษาทางไกล และการจัดการศึกษาที่ให้บริการในหลายเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา 38 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพบริหารการศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสถานศึกษาเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษาใด ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ

สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาอาจมีกรรมการเพิ่มขึ้นได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่สถานศึกษาตามมาตรา 18 (1) และ (3)

มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

มาตรา 42 ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 43 การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ

มาตรา 44 ให้สถานศึกษาเอกชนตามมาตรา 18 (2) เป็นนิติบุคคล และมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 45 ให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภท การศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในด้านการศึกษา

การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐของเขตพื้นที่การศึกษาหรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชน โดยให้รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย

ให้สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปริญญาดำเนินการได้ โดยอิสระสามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถาบันการศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

มาตรา 46 รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อย่างอื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้

มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก

ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผล การจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่า เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติภารกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง ที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น

มาตรา 51 ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะ การ

ปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าว ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

มาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษา ให้ความร่วมมือและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง

รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ

มาตรา 53 ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพ ในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่ กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา

ให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ทั้งของรัฐและเอกชนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด

การจัดให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

ความในวรรคสองไม่ใช้บังคับแก่บุคลากรทางการศึกษาที่จัดการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษาตามมาตรา 18 (3) ผู้บริหารการศึกษาระดับเหนือเขตพื้นที่การศึกษาและวิทยาการพิเศษทางการศึกษา

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่คณาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญา

มาตรา 54 ให้มีองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู โดยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งของหน่วยงานทางการศึกษาในระดับสถานศึกษาของรัฐ และระดับเขตพื้นที่การศึกษาเป็นข้าราชการในสังกัดองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู โดยยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 55 ให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ เกื้อกูลอื่น สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ

ให้มีกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 56 การผลิตและพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนามาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ และการบริหารงานบุคคลของข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ ในสถานศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศ มาใช้จัดการศึกษาดังนี้

(1) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

(2) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

ทั้งนี้ ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี ตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 59 ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา

บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลได้มาโดยมีผู้อุทิศให้ หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสถานศึกษา ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ และให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษา

บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจาก

การผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนิน การโดยใช้เงินงบประมาณไม่เป็นรายได้ที่ต้อง นำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่า ด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล รวมทั้ง ผลประโยชน์ที่เกิดจากรัฐวิสาหกิจ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจาก การผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนิน การโดยใช้เงินงบประมาณให้สถานศึกษา สามารถจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการ ศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ ได้ตามระเบียบที่ กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา 60 ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญ สูง สุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศโดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา ดังนี้

(1) จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการ ศึกษา ภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน

(2) จัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกั๊ยมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มี รายได้น้อยตามความเหมาะสมและความจำเป็น

(3) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม และ สอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษแต่ละกลุ่มตาม มาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและ ความเป็นธรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(4) จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการ และงบลงทุนให้สถานศึกษาของรัฐ ตามนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และภารกิจของสถานศึกษา โดยให้มีอิสระในการบริหาร งบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคในโอกาสทาง การศึกษา

(5) จัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และเป็นสถานศึกษาในกำกับของรัฐหรือองค์การมหาชน

(6) จัดสรรกองทุนกั๊ยมดอกเบ็ญต่ำให้สถานศึกษาเอกชน เพื่อให้พึ่งตนเองได้

(7) จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของรัฐและเอกชน

มาตรา 61 ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ตาม ความเหมาะสมและความจำเป็น

มาตรา 62 ให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล การใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการศึกษา แนวการจัดการศึกษาและ คุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายนอก

หลักเกณฑ์ และวิธีการในการตรวจสอบ ติดตามและการประเมิน ให้เป็นไปตามที่ กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 63 รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อ การส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปอื่น เพื่อใช้ประโยชน์

สำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมตามความจำเป็น

มาตรา 64 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

มาตรา 68 ให้ มีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทาน และผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวเพื่อ การพัฒนาคนและสังคม

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการผลิต การวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 69 รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผน ส่งเสริมและประสานการวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546” .....

มาตรา 6 ให้จัดระเบียบราชการกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

- (1) ระเบียบบริหารราชการในส่วนกลาง
- (2) ระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา
- (3) ระเบียบบริหารราชการในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาที่เป็น

นิติบุคคล

มาตรา 7 การกำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือนของข้าราชการในกระทรวงศึกษาธิการ ให้คำนึงถึงคุณวุฒิ ประสบการณ์ มาตรฐานวิชาชีพ ลักษณะหน้าที่ความรับผิดชอบ และคุณภาพของงานแล้วแต่กรณี การบรรจุและการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ราชการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา 8 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาอันเกี่ยวกับการปฏิบัติการ อำนาจหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งหรือหน่วยงานต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา 9 ให้จัดระเบียบบริหารราชการในส่วนกลาง ดังนี้

- (1) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (2) ส่วนราชการที่มีหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

มาตรา 10 การแบ่งส่วนราชการในส่วนกลางของกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้มีหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

- (1) สำนักงานรัฐมนตรี
- (2) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (3) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- (4) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (5) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- (6) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ส่วนราชการตาม (2) (3) (4) (5) และ (6) มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วย ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

มาตรา 11 การแบ่งส่วนราชการภายในส่วนราชการตามมาตรา 10 ให้ออกเป็นกฎกระทรวงและให้ระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการดังกล่าว

มาตรา 12 กระทรวงศึกษาธิการมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงศึกษาธิการให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ โดยจะให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการก็ได้

ในกรณีที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ การสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

มาตรา 13 ในกรณีที่สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา และคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เสนอความเห็นหรือคำแนะนำต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการนำความเห็นหรือคำแนะนำมาประกอบการพิจารณาเพื่อให้เหมาะสมกับการศึกษาของชาติ

มาตรา 14 ให้มีสภาการศึกษา มีหน้าที่

- (1) พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ
- (2) พิจารณาเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาให้ดำเนินการเป็นไปตามแผนตาม (1)
- (3) พิจารณาเสนอนโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- (4) ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษาตาม (1)
- (5) ให้ความเห็นหรือคำแนะนำในเรื่องกฎหมายและกฎกระทรวงที่เกี่ยวกับการศึกษา

การเสนอแนะนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษา ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

นอกจากหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้สภาการศึกษามีหน้าที่ให้ความเห็นหรือคำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการหรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

ให้คณะกรรมการสภาการศึกษา ประกอบด้วยรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ พระภิกษุ ซึ่งเป็นผู้แทนคณะสงฆ์ ผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น และ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหา การเลือกกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาทำหน้าที่รับผิดชอบงานเลขานุการของสภาการศึกษาและมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการตามมาตรา 11 โดยมีเลขาธิการสภาการศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการของสภาการศึกษา

มาตรา 15 ให้มีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐาน และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามตรวจสอบและ ประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเสนอแนะในการออกระเบียบ หลักเกณฑ์ และประกาศที่ เกี่ยวกับการบริหารงานของสำนักงาน

นอกจากหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่ให้ ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการหรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจ หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการ และกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง

ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่รับผิดชอบงานเลขานุการ ของ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยการ แบ่งส่วนราชการตามมาตรา 11 โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทำหน้าที่เป็น กรรมการและ เลขานุการของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา 16 ให้มีคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา และ มาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัด การศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา ระดับปริญญา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และ เสนอแนะในการออกระเบียบ หลักเกณฑ์ และประกาศที่เกี่ยวกับการบริหารงานของสำนักงาน

นอกจากหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษามีหน้าที่ให้ความเห็น หรือให้คำแนะนำ แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการหรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่น ตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย ตลอดทั้งให้มีอำนาจ เสนอแนะและให้ความเห็นในการจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปให้แก่สถานศึกษาระดับปริญญา ทั้งที่เป็น สถานศึกษาในสังกัดและสถานศึกษาในกำกับแก่คณะรัฐมนตรี

ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการ และกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง

ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทำหน้าที่รับผิดชอบงานเลขานุการของ คณะกรรมการการอุดมศึกษา และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วน ราชการตามมาตรา 11 โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการและ เลขานุการของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

มาตรา 17 ให้มีคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐาน และหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ การส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐ และเอกชน การสนับสนุน ทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา อาชีวศึกษา โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ และเสนอแนะในการออกระเบียบ หลักเกณฑ์ และประกาศที่เกี่ยวกับการบริหารงานของสำนักงาน

เพื่อประโยชน์ในการพิจารณา นโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการอาชีวศึกษา ระดับปริญญา ให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษาพิจารณาให้สอดคล้องกับนโยบาย แผนพัฒนา และ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

นอกจากหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษามีหน้าที่ให้ความเห็น หรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการหรือคณะรัฐมนตรีและมีอำนาจหน้าที่อื่น ตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

ให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการ และกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการ ให้เป็นไปตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง

ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำหน้าที่รับผิดชอบงานเลขานุการของ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วน ราชการตามมาตรา 11 โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการและ เลขานุการของคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา

มาตรา 18 สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการ อุดมศึกษา และ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อ พิจารณาเสนอความเห็นในเรื่องหนึ่งเรื่องใด หรือมอบหมายให้ปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดอันอยู่ใน อำนาจหน้าที่ของสภาหรือคณะกรรมการก็ได้

มาตรา 19 สำนักงานรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทางการเมือง มี เลขานุการรัฐมนตรีซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติ ราชการของสำนักงานรัฐมนตรีซึ่งหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และจะให้มีผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ช่วยสั่งหรือ ปฏิบัติราชการแทนเลขานุการรัฐมนตรีก็ได้

มาตรา 20 ให้กระทรวงศึกษาธิการมีผู้ตรวจราชการของกระทรวง เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจราชการ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม และประเมินผลระดับนโยบาย เพื่อเนเทศให้คำปรึกษา และแนะนำเพื่อการปรับปรุงพัฒนา

ในระดับสำนักงานคณะกรรมการหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ให้ทำหน้าที่ติดตามและ ประเมินผลนโยบายตามภารกิจ ตลอดจนเนเทศ ให้คำปรึกษาและแนะนำเพื่อปรับปรุงพัฒนา

ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ให้เป็นการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เนเทศ ติดตาม และ ประเมินผล การบริหารและการดำเนินการโดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการเตรียมการรับภาระเนเทศ ติดตาม และ ประเมินผลจากหน่วยงานภายนอก

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสาม ให้มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผล การจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และเนเทศ การศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ สำหรับกระทรวงศึกษาธิการ หรือสำหรับแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งนี้ จำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาของคณะกรรมการดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การดำเนินการในเรื่องการตรวจราชการและการดำเนินการของคณะกรรมการต่าง ๆ ที่กำหนดในมาตรานี้ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบ หรือข้อบังคับของกระทรวงหรือ ส่วนราชการ หรือมติ คณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งของนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้ จะต้องไม่กระทบกระเทือนต่อ สาระการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคลใน สายบังคับบัญชาของสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษาที่สามารถดำเนินกิจการได้โดยอิสระ พัฒนาระบบบริหาร และการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ ภายใต้อำนาจกำกับดูแลของสภาสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น

มาตรา 21 ให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความ พร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 22 ในกรณีนี้เขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรา 33 ไม่อาจบริหารและจัดการ การศึกษาขั้นพื้นฐานบางประเภทได้ และในกรณีการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่า ปริญญาบางประเภท สำนักงานปลัดกระทรวงหรือสำนักงานต่าง ๆ ตามที่กำหนดในส่วนที่ 3 อาจจัด ให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา เพื่อเสริมการบริหาร และการจัดการของเขตพื้นที่การศึกษาดังต่อไปนี้ก็ได้

(1) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ

(2) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย

(3) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ

(4) การจัดการศึกษาทางไกล และการจัดการศึกษาที่ให้บริการในหลายเขตพื้นที่การศึกษา

(5) การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาในรูปแบบวิทยาลัยชุมชนและรูปแบบอื่น

สำหรับสถานศึกษาของรัฐระดับอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ซึ่งไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและมีได้มีกฎหมายอื่นกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารงานไว้โดยเฉพาะ ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ

การจัดตั้ง การบริหารงาน สังกัดและการจัดประเภทของสถานศึกษาของรัฐระดับอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ตลอดจนหลักเกณฑ์อื่นในการบริหารงานและการดำเนินการทางวิชาการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 23 กระทรวงศึกษาธิการมีปลัดกระทรวงคนหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) รับผิดชอบควบคุมราชการประจำในกระทรวง แปรลงนโยบายเป็นแนวทางและแผนปฏิบัติราชการ กำกับการทำงานของส่วนราชการในกระทรวงให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และประสานการปฏิบัติงานของส่วนราชการในกระทรวงให้มีเอกภาพสอดคล้องกัน รวมทั้งเร่งรัดติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในกระทรวงให้เป็นไปตามแผนงานของกระทรวง

(2) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการของส่วนราชการในสำนักงานปลัดกระทรวงรองจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานปลัดกระทรวง

ในการปฏิบัติราชการของปลัดกระทรวงตามวรรคหนึ่ง ให้มีรองปลัดกระทรวงเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติ ราชการ และจะให้มีผู้ช่วยปลัดกระทรวงเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการด้วยก็ได้ ในกรณีที่มีรองปลัดกระทรวง หรือผู้ช่วยปลัดกระทรวง หรือมีทั้งรองปลัดกระทรวงและผู้ช่วยปลัดกระทรวง ให้รองปลัดกระทรวงหรือผู้ช่วยปลัดกระทรวงเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการรองจากปลัดกระทรวง

ให้รองปลัดกระทรวง ผู้ช่วยปลัดกระทรวง และผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงาน ปลัดกระทรวง มีอำนาจหน้าที่ตามที่ปลัดกระทรวงกำหนดหรือมอบหมาย

มาตรา 24 สำนักงานปลัดกระทรวงมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) ดำเนินการเกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวงและราชการที่คณะรัฐมนตรีมิได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานใดสำนักงานหนึ่งในสังกัดกระทรวงโดยเฉพาะ

(2) ประสานงานต่าง ๆ ในกระทรวง และดำเนินงานต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นงานที่ต้องปฏิบัติตามสายงานการบังคับบัญชาอันเป็นอำนาจหน้าที่ซึ่งจะต้องมีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกำหนดในกฎหมายอื่น

(3) จัดทำงบประมาณและแผนปฏิบัติการของกระทรวง แรงรัด ติดตามและ ประเมินผลการปฏิบัติการในกระทรวงให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนปฏิบัติการ ของกระทรวง

(4) ดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติที่มีได้อยู่ในอำนาจของ ส่วนราชการอื่น

(5) ดำเนินการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการ มาตรา 25 สำนักงานปลัดกระทรวง อาจแบ่งส่วนราชการ ดังนี้

(1) สำนักอำนวยการ

(2) สำนัก สำนักบริหารงาน หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่า สำนักหรือสำนัก บริหารงาน

ในกรณีที่มีความจำเป็น สำนักงานปลัดกระทรวงอาจแบ่งส่วนราชการโดยให้มีส่วน ราชการอื่น นอกจาก (1) หรือ (2) ก็ได้

ส่วนราชการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ให้เป็น ของส่วนราชการ นั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการสำนัก บริหารงาน หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าสำนักหรือสำนักบริหารงาน หรือหัวหน้าส่วนราชการตามวรรคสอง เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบปฏิบัติการ

มาตรา 26 สำนักอำนวยการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของสำนักงาน ปลัดกระทรวง และราชการที่มีได้แยกให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานหรือส่วนราชการใดโดยเฉพาะ โดยมี ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติการ

สำนักบริหารงานเป็นส่วนราชการของสำนักงานปลัดกระทรวง ซึ่งทำหน้าที่เป็น หน่วยบริหารงานทั่วไปของคณะกรรมการที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายหรือประสานงานหรือบริหารงาน บุคคล ซึ่งมีกฎหมายหรือกฎกระทรวงกำหนดให้มีขึ้นตามความจำเป็นและสภาพของภารกิจของสำนัก บริหารงานนั้น

สำนักบริหารงานมีผู้อำนวยการสำนักบริหารงานคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและ รับผิดชอบงานของสำนักบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายหรือมติของคณะกรรมการที่สำนัก บริหารงานนั้นเป็นหน่วยธุรการ และเป็นไปตามนโยบายและการสั่งการของปลัดกระทรวง

มาตรา 27 ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษา นอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสำนักงานปลัดกระทรวงทำหน้าที่เป็นองค์กรให้คำ ปรึกษา และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎกระทรวง หรือประกาศกระทรวงว่าด้วยการ ดังกล่าว ทั้งนี้ จำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาของคณะกรรมการดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง

มาตรา 28 ให้สำนักงานที่มีหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการตามมาตรา 10 (3) (4) (5) และ (6) มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็น ผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติการของสำนักงาน และอาจแบ่งส่วนราชการ ดังนี้

(1) สำนักอำนวยการ

(2) สำนัก สำนักบริหารงาน หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าสำนักหรือสำนักบริหารงาน

สำนักงานใดมีความจำเป็น อาจแบ่งส่วนราชการให้มีส่วนราชการอื่นนอกจาก (1) หรือ (2) ก็ได้

ส่วนราชการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ให้เป็นของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าสำนักหรือสำนักบริหารงานหรือหัวหน้าส่วนราชการอื่นตามวรรคสอง เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบปฏิบัติราชการ

มาตรา 29 ให้ ส่วนราชการที่มีหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการตามมาตรา 10 (3) (4) (5) และ (6) มีเลขาธิการซึ่งมีฐานะเทียบเท่าปลัดกระทรวงเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบ ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการนั้นให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
มาตรา 30 เลขาธิการซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของส่วนราชการตามมาตรา 28 มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) รับผิดชอบควบคุมราชการประจำในสำนักงาน แปรนโยบายเป็นแนวทางและแผนปฏิบัติการ กำกับการปฏิบัติงานของส่วนราชการในสำนักงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ รวมทั้งเร่งรัดติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในสำนักงาน

(2) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานรองจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของข้าราชการในสำนักงาน ตลอดจนการจัดทำแผนพัฒนาของหน่วยงาน

ให้เลขาธิการสภาการศึกษารับผิดชอบบังคับบัญชาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาตามมาตรา 10 (3)

ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งรับผิดชอบบังคับบัญชาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 10 (4) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือในสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาด้วย

ให้เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาซึ่งรับผิดชอบบังคับบัญชาสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามมาตรา 10 (5) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสถานศึกษาของรัฐในสังกัดที่เป็นนิติบุคคลที่จัดการศึกษาระดับปริญญาด้วย

มาตรา 31 สำนักอำนวยการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของสำนักงานและราชการที่มีได้แยกให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานหรือส่วนราชการใดโดยเฉพาะ โดยมีผู้อำนวยการสำนักอำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

สำนักบริหารงานเป็นส่วนราชการของสำนักงานที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยบริหารงานทั่วไปของคณะกรรมการที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายหรือประสานงานหรือบริหารงานบุคคลซึ่งมีกฎหมายหรือกฎกระทรวงกำหนดให้มีขึ้นตามความจำเป็นและสภาพของภารกิจของสำนักบริหารงานนั้น

สำนักบริหารงานมีผู้อำนวยการสำนักบริหารงานคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของสำนักบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายหรือมติของคณะกรรมการที่สำนักบริหารงานนั้นเป็นหน่วยธุรการ และเป็นไปตามนโยบายและการสั่งการของเลขาธิการที่เป็นผู้บังคับบัญชาของสำนักบริหารงานนั้น

มาตรา 32 ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาพิเศษ ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทำหน้าที่เป็นองค์กรส่งเสริมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับบุคคล ซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎกระทรวง หรือประกาศกระทรวงว่าด้วยการนั้น

ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่เป็นองค์กรส่งเสริมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎกระทรวง หรือประกาศกระทรวงว่าด้วยการนั้น

จำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 33 การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษาโดยคำนึงถึงระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรมและความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา มีอำนาจประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานแบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา

ในกรณีที่สถานศึกษาใดจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาการกำหนดให้สถานศึกษาแห่งนั้นอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาใด ให้ยึดระดับการศึกษาของสถานศึกษานั้นเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ใน กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาหรือมีเหตุผลความจำเป็นอย่างอื่นตามสภาพการจัดการศึกษาบางประเภท คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอาจประกาศกำหนดให้ขยายการบริการการศึกษาขั้น พื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษาหนึ่งไปในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นได้

มาตรา 34 ให้จัดระเบียบบริหารราชการของเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้

- (1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- (2) สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น

การแบ่งส่วนราชการภายในตาม (1) ให้จัดทำเป็นประกาศกระทรวงและให้ระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในประกาศกระทรวง ทั้งนี้ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การแบ่งส่วนราชการภายในตาม (2) และอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นให้เป็นไป ตามระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละเขตพื้นที่ การศึกษากำหนด

การแบ่งส่วนราชการตามวรรคสองและวรรคสามให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ในกฎกระทรวง

มาตรา 35 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียน มีฐานะเป็นนิติบุคคล

เมื่อมีการยุบเลิกสถานศึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลง

มาตรา 36 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ การศึกษา ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและ ส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐาน การศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่ หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ข้างต้น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กร เอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้แทนสมาคมผู้ ประกอบวิชาชีพบริหารการศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการ และกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาเอกชนและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษาใด ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา 37 ให้มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อทำหน้าที่ในการดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 36 และให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น และมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) อำนาจหน้าที่ในการบริหารและการจัดการศึกษา และพัฒนาสาระของหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(2) อำนาจหน้าที่ในการพัฒนางานด้านวิชาการและจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษา

(3) รับผิดชอบในการพิจารณาแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

สำนักงานตามวรรคหนึ่ง มีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวง ในกรณีที่มิมีกฎหมายอื่นกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการไว้เป็นการเฉพาะการใช้อำนาจและการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวให้คำนึงถึงนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติแนวทางและแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวงด้วย

ในสำนักงานตามวรรคหนึ่งจะให้มีรองผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการรองจากผู้อำนวยการเพื่อช่วยปฏิบัติราชการก็ได้

รองผู้อำนวยการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงาน มีอำนาจหน้าที่ตามที่ผู้อำนวยการกำหนดหรือมอบหมาย

มาตรา 38 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

องค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา และจำนวนกรรมการในคณะกรรมการสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาบางประเภทที่มีสภาพและ ลักษณะการปฏิบัติงานแตกต่างไปจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยทั่วไป อาจกำหนดให้แตกต่างไปตามสภาพและลักษณะการ

ปฏิบัติงานตลอดทั้งความจำเป็นเฉพาะของสถานศึกษาประเภทนั้นได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา
ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและศูนย์การเรียนรู้

มาตรา 39 สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา 34 (2) มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) บริหารกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ

(2) ประสานการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

(3) เป็นผู้แทนของสถานศึกษาหรือส่วนราชการในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดทำนิติกรรมสัญญาในราชการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาหรือส่วนราชการได้รับตามที่ได้รับมอบอำนาจ

(4) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

(5) อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติประกาศนียบัตรและวุฒิปัตร์ของสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

(6) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย

สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา 34 (2) จะให้มีรองผู้อำนวยการหรือรองหัวหน้าส่วนราชการรองจากผู้อำนวยการหรือหัวหน้าส่วนราชการเพื่อช่วยปฏิบัติราชการก็ได้

สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา 34 (2) ไต่ที่ยังไม่สามารถปฏิบัติงานบางประการตามที่กำหนดในกฎหมายหรือที่ได้รับมอบหมายได้ อาจขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สถานศึกษาหรือส่วนราชการนั้นสังกัด เป็นผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานเฉพาะอย่างให้แทนเป็นการชั่วคราวได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และลักษณะของงานที่จะให้ปฏิบัติแทนได้ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 40 ระเบียบปฏิบัติราชการหรือระเบียบปฏิบัติงานของสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคลทั้งที่เป็นสถานศึกษาในสังกัดและที่เป็นสถานศึกษาในกำกับให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการดังกล่าว

การแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาที่เป็นส่วนราชการและเป็นนิติบุคคลในสายการบังคับบัญชาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น

มาตรา 41 เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา 40 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) เสนอแนะการจัดสรรเงินงบประมาณให้แก่สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาในสังกัด สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาในกำกับ และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาต่อคณะรัฐมนตรี

(2) ประสานงานจัดการศึกษาระหว่างสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคลในสังกัด สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคลในกำกับ สถานศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปริญญา และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา

(3) เสนอการจัดตั้ง ยุบ รวม ปรับปรุงและเลิกสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคลในกำกับ

(4) วางระเบียบการปฏิบัติราชการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจการต่าง ๆ ร่วมกันของสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดอันมิใช่กิจการของสถาบันแห่งหนึ่งแห่งใดโดยเฉพาะ

มาตรา 42 ให้มีคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยเรียกโดยย่อว่า ก.ม. ทำหน้าที่เป็นองค์กรบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการพลเรือนในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาในสังกัด ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการดังกล่าว

มาตรา 43 กระทรวงศึกษาธิการอาจขอให้กระทรวง ทบวง กรมอื่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาในสังกัดเสนอโครงการและแผนงานเกี่ยวกับการศึกษาของสถานศึกษานั้น ตลอดจนรายละเอียดทางวิชาการ การเงิน สถิติ และเรื่องที่เป็นแก่การปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ได้

มาตรา 44 ให้ปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา และเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษากระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การ

บริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ ปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา และเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไว้เป็นการเฉพาะ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวมอบอำนาจให้แก่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้อำนวยการสถานศึกษา แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความเป็นอิสระและการบริหารงานที่คล่องตัวในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ภายใต้หลักการบริหารงานการศึกษา ดังต่อไปนี้

(1) อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับงบประมาณและการดำเนินการ ทางงบประมาณของผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมตลอดถึงหลักการทำให้สถานศึกษาหรือสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามีอำนาจทำ นิติกรรม สัญญาในวงเงินงบประมาณที่ได้รับอนุมัติแล้ว

(2) หลักเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบ การพัฒนา และดำเนินการทางวินัย กับครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยสัมพันธ์กับแนวทางที่ กำหนดในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

การกระจายอำนาจและการมอบอำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง

ปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา และเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาจ กำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดมอบอำนาจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจที่ตนรับผิดชอบไปยัง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ผู้ดำรงตำแหน่งในการบังคับบัญชาส่วนราชการดังกล่าวเป็นผู้ กำหนด

ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง และผู้อำนวยการ สำนักบริหารงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการต่าง ๆ อาจมอบอำนาจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจที่ ตนรับผิดชอบ หรือที่ได้รับมอบหมายตามระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ จากสำนักงานคณะกรรมการต่าง ๆ ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือหัวหน้าหน่วยงานที่ เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าผู้อำนวยการสถานศึกษาโดยตรงได้ ทั้งนี้ โดยจะต้องไม่ขัดต่อ นโยบายหรือการสั่งการของกระทรวง หรือคณะกรรมการต้นสังกัด

มาตรา 45 อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการ ดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดในพระราชบัญญัตินี้จะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น มิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น

หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนได้ โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระ การบริหารงานที่คล่องตัวในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่บัญญัติในมาตรา 44 (1) และ (2) ดังต่อไปนี้

(1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอาจมอบอำนาจให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวง เลขาธิการ หรือหัวหน้าส่วนราชการซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอธิการบดีในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาในสังกัด หรือผู้ว่าราชการจังหวัด

(2) ปลัดกระทรวงอาจมอบอำนาจให้รองปลัดกระทรวง ผู้ช่วยปลัดกระทรวงหรือเลขาธิการ อธิการบดีในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาในสังกัด หรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ว่าราชการจังหวัด

(3) เลขาธิการอาจมอบอำนาจให้รองเลขาธิการ ผู้ช่วยเลขาธิการ อธิการบดีในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาในสังกัด ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้ว่าราชการจังหวัด

(4) ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการสำนักบริหารงาน หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอาจมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า

(5) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า อาจมอบอำนาจให้ข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นในเขตพื้นที่การศึกษาที่ตนรับผิดชอบได้ตามระเบียบที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

(6) ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า อาจมอบอำนาจให้ข้าราชการในสถานศึกษาหรือในหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นได้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษากำหนด

(7) ผู้ดำรงตำแหน่ง (1) ถึง (6) อาจมอบอำนาจให้บุคคลอื่นได้ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

การมอบอำนาจตามมาตรานี้ให้ทำเป็นหนังสือ

คณะรัฐมนตรีอาจกำหนดให้มีการมอบอำนาจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตลอดจนการมอบอำนาจให้ทำนิติกรรม ฟ้องคดี หรือดำเนินคดีแทนกระทรวงหรือส่วนราชการตามมาตรา 10 หรือกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขในการมอบอำนาจให้ผู้มอบอำนาจหรือผู้รับมอบอำนาจตามวรรคหนึ่งต้องปฏิบัติก็ได้

มาตรา 46 เมื่อมีการมอบอำนาจตามมาตรา 45 โดยชอบแล้ว ผู้รับมอบอำนาจมีหน้าที่ต้องรับมอบอำนาจนั้น และจะมอบอำนาจนั้นให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นต่อไปไม่ได้ เว้นแต่กรณี

การมอบอำนาจให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา 45 (1) (2) หรือ (3) ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมอบอำนาจนั้นต่อไป ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินก็ได้

ในการมอบอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคหนึ่งให้แก่รองผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้ผู้มอบอำนาจขึ้นต้นทราบ ส่วนการมอบอำนาจให้แก่บุคคลอื่น นอกจากรองผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดจะกระทำมิได้ ต่อ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้มอบอำนาจขึ้นต้นแล้ว

มาตรา 47 ใน การมอบอำนาจตามมาตรา 45 (1) ถึง (6) ให้ผู้มอบอำนาจพิจารณาถึงการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ การกระจายความรับผิดชอบตามสภาพของตำแหน่งของผู้รับมอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบอำนาจตามวัตถุประสงค์ของการมอบอำนาจดังกล่าว

เมื่อได้มอบอำนาจแล้ว ผู้มอบอำนาจมีหน้าที่กำกับติดตามผลการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจและให้มีอำนาจแนะนำและแก้ไขการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจได้

มาตรา 48 ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการหลายคน ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้รัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน

มาตรา 49 ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการรัฐมนตรี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีหลายคน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมายให้ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งข้าราชการในกระทรวงคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน

มาตรา 50 ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองปลัดกระทรวงเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองปลัดกระทรวงหลายคน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งรองปลัดกระทรวงคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองปลัดกระทรวง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งข้าราชการในกระทรวงซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าเลขาธิการหรือเทียบเท่าเป็นผู้รักษาราชการแทน

มาตรา 51 ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองเลขาธิการเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองเลขาธิการหลายคน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งรองเลขาธิการคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการ หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

แต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ารองเลขาธิการ หรือข้าราชการตำแหน่ง
เลขาธิการสำนักหรือผู้อำนวยการสำนักหรือเทียบเท่าขึ้นไปคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน แต่
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอาจแต่งตั้งข้าราชการคนหนึ่งซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารอง
เลขาธิการหรือเทียบเท่ามาเป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้

มาตรา 52 ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนัก หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติ
ราชการได้ ให้รองผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองผู้อำนวยการสำนักหลายคน ให้
ปลัดกระทรวงหรือเลขาธิการแล้วแต่กรณี แต่งตั้งรองผู้อำนวยการสำนักคนใดคนหนึ่ง เป็นผู้รักษาร
าชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้
ปลัดกระทรวงหรือเลขาธิการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ารองผู้อำนวยการ
สำนักคนหนึ่ง เป็นผู้รักษาราชการแทน ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักหรือมีแต่
ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดกระทรวงหรือเลขาธิการแล้วแต่กรณี แต่งตั้งข้าราชการในสำนัก
บริหารงานหรือสำนักซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ารองผู้อำนวยการสำนัก เป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้

มาตรา 53 ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารักษาราชการแทน
ถ้ามีรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหลายคน ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐานแต่งตั้งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาคนใดคนหนึ่งรักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้
ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่งตั้งข้าราชการในเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งดำรงตำแหน่ง
เทียบเท่ารองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการ
สถานศึกษาหรือตำแหน่งเทียบเท่าขึ้นไปคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้

มาตรา 54 ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือมีแต่ไม่อาจ
ปฏิบัติราชการได้ ให้รองผู้อำนวยการสถานศึกษารักษาราชการแทน ถ้ามีรองผู้อำนวยการสถานศึกษา
หลายคน ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งรองผู้อำนวยการสถานศึกษาคนใดคน
หนึ่งรักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติ
ราชการได้ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งข้าราชการในสถานศึกษาคนใดคนหนึ่ง
เป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะ
เทียบเท่าสถานศึกษาด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 55 ให้ผู้รักษาราชการแทนตามความในพระราชบัญญัตินี้มีอำนาจหน้าที่
เช่นเดียวกับผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดหรือผู้รักษาราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งนั้นมอบหมาย
หรือมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทน ให้ผู้ปฏิบัติราชการแทนมีอำนาจหน้าที่
เช่นเดียวกับผู้ซึ่งมอบหมายหรือมอบอำนาจ

ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนหรือปฏิบัติราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เป็นกรรมการหรือ มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นในการรักษาราชการแทนหรือ ปฏิบัติราชการแทนด้วยแล้วแต่กรณี

มาตรา 56 การเป็นผู้รักษาราชการแทนตามพระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบกระเทือนอำนาจของนายกรัฐมนตรี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าปลัดกระทรวง เลขาธิการหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าเลขาธิการ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาที่จะแต่งตั้งข้าราชการอื่น เป็นผู้รักษาราชการแทนตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ตามกฎหมาย

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองหรือผู้ช่วยพ้นจากความเป็นผู้รักษาราชการแทนนับแต่เวลาที่ผู้ได้รับแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งเข้ารับหน้าที่

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร. กมล รอดคล้าย
ดร. วัฒนาพร ระงับทุกข์
นายเฉลิมชนม์ แน่นหนา

เลขาธิการสภาการศึกษา
รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณภาพ
การศึกษา รักษาการในตำแหน่งที่
ปรึกษาด้านระบบการศึกษา

คณะผู้วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ดร. วรกาญจน์ สุขสดเขียว
ดร. สุวรรณ พิณตานนท์
ดร. มาเรียม นิลพันธุ์
ดร. อนัน ปันอินทร์
ว่าที่ร้อยตรีเอกชัย ภูมิระรื่น

หัวหน้าวิจัย
ผู้วิจัย
ผู้วิจัย
ผู้วิจัย
ผู้วิจัย

บรรณาธิการ

นายสมพงษ์ ผุยสารธรรม
นายชาญชัย มาณจักร์

นางสาวชนัญญา อุ่ณจันทร์
นายเฉลิมพล เอียดพูล

คณะทำงาน

นายสวัสดิ์ ภูทอง
นายเนติ รัตนากร
นางสาวณัฐิกา นิตยาพร
นายชาญชัย มาณจักร์
นายวรพจน์ หาญใจ
นางสาวทตยา รัชตาธิวัฒน์
นายสรารุธ ส่งศรี

นายสมพงษ์ ผุยสารธรรม
นางสาวชนัญญา อุ่ณจันทร์
นายชัชวาล อัครมากุล
นายเฉลิมพล เอียดพูล
นายภูริเดช สีผาง
นายอุดมพร สังข์ทรัพย์

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
๙๙/๒๐ ถนนสุโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

